

22/23
ΜΑΪΟΥ

Συνέδριο

2χρονο

δημόσιο, υποχρεωτικό νηπιαγωγείο,
στο δρόμο των κοινωνικών αναγκών
και των οραμάτων μας

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ξενοδοχείο

Lazart

2018

ΑΘΗΝΑ 2019

ΙΠΕΜ-ΔΟΕ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ
ΕΡΕΥΝΩΝ - ΜΕΛΕΤΩΝ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

**ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ**

*με θέμα: «2χρονο δημόσιο υποχρεωτικό νηπιαγωγείο στο
δρόμο των κοινωνικών αναγκών και των οραμάτων μας»*

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 22 και 23 ΜΑΪΟΥ 2018

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΜΕ ΘΕΜΑ:

«2χρονο δημόσιο υποχρεωτικό νηπιαγωγείο στο δρόμο των κοινωνικών αναγκών και των οραμάτων μας»

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1^η ΗΜΕΡΑ

- Χαιρετισμοί

- Εισηγητική ομιλία Προέδρου Δ.Ο.Ε.

- «Ο χαρακτήρας και οι προοπτικές του αγώνα για την καθιέρωση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης στη σημερινή συγκυρία»

Γεώργιος Γρόλλιος, Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

- «Επενδύοντας στην προσχολική αγωγή για ένα δυνατό ξεκίνημα».

Δόμνα Κακανά, Καθηγήτρια στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Εκπαίδευσης και Αγωγής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

- «Η εκπαίδευση των μικρών παιδιών σε έναν κόσμο αβέβαιο - Αναλυτικά προγράμματα πρώτης παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη και στον κόσμο».

Μαρία Παπανδρέου, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Εκπαίδευσης και Αγωγής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

- Ερωτήσεις - Τοποθετήσεις

- 1^ο ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

«Αναγκαιότητα δίχρονης, υποχρεωτικής, δωρεάν και δημόσιας προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης – Ομαλή μετάβαση στο Δημοτικό»

Συμμετέχουν:

- Γεώργιος Γρόλλιος, Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

- Δόμνα Κακανά, Καθηγήτρια στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Εκπαίδευσης και Αγωγής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

- Μαρία Παπανδρέου, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Εκπαίδευσης και Αγωγής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

- **Θανάσης Κοκονάς**, Αντιπρόεδρος της Ανώτατης Συνομοσπονδίας Γονέων Ελλάδος

- **Φωτεινή Ζαφειροπούλου**, Εκπρόσωπος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία

- Τέλος εργασιών 1^η ημέρας

2^η ΗΜΕΡΑ

- 2^ο ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

«Υποδομές (κτιριακές, υποστηρικτικές), αναλυτικά προγράμματα, εκπαίδευση προσφύγων, ο αντισταθμιστικός ρόλος του νηπιαγωγείου – ειδική αγωγή»

Συμμετέχουν:

Μπάκας Θωμάς

Οικονομίδης Βασίλειος

Ζαράνης Νικόλαος

Τουρτούρας Χρήστος

- Συμπεράσματα – Τοποθετήσεις συνέδρων

- Τοποθετήσεις παρατάξεων

- Λήξη εργασιών συνεδρίου

ΤΡΙΤΗ 22 ΜΑΪΟΥ 2018

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Σ. ΠΕΤΡΑΚΗΣ

Α' ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ

Σ. ΠΕΤΡΑΚΗΣ

Γ. ΒΕΝΕΤΟΠΟΥΛΟΥ

Κ. ΛΟΛΙΤΣΑΣ

Π. ΡΟΥΜΠΗΣ

1^η ΗΜΕΡΑ

ΣΤ. ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Κυρίες και κύριοι, επίσημοι προσκεκλημένοι, συναδέλφισσες και συνάδελφοι, σας καλωσορίζουμε στις εργασίες του Συνεδρίου της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας, με θέμα «Δίχρονο δημόσιο υποχρεωτικό νηπιαγωγείο στο δρόμο των κοινωνικών αναγκών και των οραμάτων μας».

Είναι μια εκδήλωση συνέχεια μιας σειράς εκδηλώσεων που έχει γίνει σε όλη την Ελλάδα, όλο το προηγούμενο διάστημα. Μία σειρά εκδηλώσεων, η οποία έχει να κάνει όχι απλά με την ανάδειξη της αναγκαιότητας της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής και του νηπιαγωγείου γενικότερα ως σχολικής δομής, αλλά απάντηση στην προσπάθεια ή στα ενδεχόμενα σχέδια κάποιων να αλλάξουν την πραγματικότητα.

Η Διδασκαλική Ομοσπονδία, με όλη αυτή τη σειρά των εκδηλώσεων, ήθελε να έρθει κοντά στην κοινωνία, κοντά στην πανεπιστημιακή κοινότητα, κοντά σε όλους τους εργαζόμενους, σε όλους τους φορείς, όποια άποψη και αν είχαν για το χώρο της προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης.

Θεωρούμε ότι έχουμε τόσο στέρεες βάσεις που δεν έχουμε κανένα πρόβλημα να τις συζητήσουμε και να τις μοιραστούμε με τον οποιονδήποτε. Είτε αυτός αποτελεί θεσμική έκφραση κάποιας συλλογικότητας, είτε ατομικά έχει μια διαφορετική άποψη. Δεν πιστεύουμε ότι ντε και καλά πρέπει να πειστούμε όλοι, όμως θεωρούμε ότι σε μία ευνομούμενη δημοκρατική κοινωνία μπορούμε και έχουμε το δικαίωμα και τη δυνατότητα να ανταλλάσσουμε τις απόψεις μας. Γιατί είναι πάρα πολύ εύκολο σε μονολόγους, είτε εσωτερικούς, είτε μονολόγους που έχουν να κάνουν εντός των συλλογικοτήτων, να διατυπώνουμε απόψεις και προτάσεις, είναι όμως ιδιαίτερα δύσκολο αυτές οι προτάσεις να σταθούν σε ακροατήρια, που έχουν άποψη, είτε άλλη, είτε ίδια. Εκεί πραγματικά θα φαίνεται ποιος είναι αυτός του οποίου η άποψη

είναι η πιο στέρεα.

Έτσι, λοιπόν, και η Διδασκαλική Ομοσπονδία επειδή δεν έχει να φοβηθεί τίποτα, κάλεσε στο Συνεδριό της όλους αυτούς που εμπλέκονται, άλλοι καλώς και άλλοι κακώς, στη διαδικασία που αφορά τη δίχρονη υποχρεωτική προσχολική. Δεν καλέσαμε πρόσωπα γιατί ακούστηκαν διάφορα. Δεν καλέσαμε Δημάρχους ως πρόσωπα που τους επιλέξαμε, καλέσαμε τη θεσμική τους έκφραση. Την ΚΕΔΕ, ένα εκλεγμένο όργανο, με το οποίο μπορεί να συμφωνεί ή να διαφωνεί ο οποιοσδήποτε, αλλά δεν μπορεί να υπάρχει κάποιος που να μην του αναγνωρίζει τη δυνατότητα να διατυπώνει την άποψή του.

Καλέσαμε, επίσης, την ΠΟΕ ΟΤΑ, τους συναδέλφους μας εργαζόμενους στους χώρους των Δήμων. Καλέσαμε τα Παιδαγωγικά Τμήματα Δασκάλων και Νηπιαγωγών, καθώς και τα ΑΤΕΙ των Νηπιοβρεφοκόμων. Καλέσαμε τους γονείς με όλες τους τις εκφράσεις.

Το ποιος επέλεξε να παραβρεθεί αφορά τον ίδιο. Εμείς ανοίξαμε το διάλογο. Οι παρουσίες έχουν τη σημειολογία τους και τη δυναμική τους. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με τις απουσίες. Προσωπική μου ερμηνεία και εκτίμηση, για να μην την χρεώσω σε όλους, είναι ότι θα μπορούσαν όλοι αυτοί που τους βλέπουμε να είναι λαλίστατοι σε διάφορους χώρους να εκθέσουν τις απόψεις τους, σε πολιτισμένα, προφανώς, ακροατήρια και επιστημονικά. Η επιλογή τους να απέχουν, κατά την προσωπική μου εκτίμηση, δηλώνει έλλειμμα.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε για την παρουσία τους, γιατί η ιστορία τελικά προχωράει μέσα από τους παρόντες και όχι μέσα από τους απόντες, όσους επέλεξαν να είναι εδώ, πρώτα απ' όλα τους πανεπιστημιακούς δασκάλους όλης της χώρας, που συμμετείχαν στις διαδικασίες της ΔΟΕ, που στελέχωσαν την Επιστημονική Επιτροπή του Συνεδρίου και τα ονόματά τους βρίσκονται στα προγράμματα που σας έχουν δοθεί, αλλά επειδή καταγράφονται τα πρακτικά θα τα αναφέρω.

Την Αντιπρόεδρο της Επιστημονικής Επιτροπής κα Τάφα Ευφημία, Κοσμήτορα της Σχολής Επιστημών Αγωγής και Καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης και τα Μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής του Συνεδρίου, τον κ. Νίκο Παπαδάκη, Καθηγητή στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης, τον κ. Γεώργιο Μανωλίτση, Αναπληρωτή Καθηγητή στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης, την κα Τσοκαλίδου Πετρούλα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τον κ. Σπύρο Σούλη, Αναπληρωτή Καθηγητή στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, τον κ. Θεόδωρο Ελευθεράκη, Επίκουρο Καθηγητή στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ και στους εισηγητές μας, τους πανεπιστημιακούς δασκάλους

που συμμετέχουν στο Συνέδριο και που παρευρίσκονται εδώ για την πρώτη ημέρα και θα είναι και αύριο στη συνέχεια των εργασιών.

Τον κ. Γεώργιο Γρόλλιο, Καθηγητή στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου, την κα Δόμνα Κακανά, Καθηγήτρια στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Εκπαίδευσης και Αγωγής στο Αριστοτέλειο επίσης, την κα Μαρία Παπανδρέου, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Εκπαίδευσης και Αγωγής στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, τον κ. Θωμά Μπάκα, Αναπληρωτή Καθηγητή στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Την εκδήλωσή μας τιμούν με την παρουσία τους και τους ευχαριστούμε πολύ γι' αυτό: Ο εκπρόσωπος της Εκπαιδευτικής Διεθνούς, Υπεύθυνος του Προγράμματος για την Καταπολέμηση της Ιδιωτικοποίησης στην Εκπαίδευση και πρώην Πρόεδρος των Εκπαιδευτικών της Αυστραλίας, ο Έλληνας συνάδελφος, Βαγγέλης Γαβριελάτος.

Μας τιμούν, επίσης, με την παρουσία τους: Ο Πρόεδρος της Παγκύπριας Οργάνωσης Ελλήνων Δασκάλων, ο συνάδελφος Φίλιος Φυλακτού, ο βοηθός Γενικός Γραμματέας της Παγκρήτιας Οργάνωσης Ελλήνων Δασκάλων, ο συνάδελφος Αιμίλιος Χριστοδούλου, ο Πρόεδρος της ΑΔΕΔΥ, ο συνάδελφος Γιάννης Παΐδας, ο Πρόεδρος της ΟΛΜΕ, συνάδελφος Νίκος Παπαχρήστος, ο εκπρόσωπος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος, συνάδελφος Χαράλαμπος Κόκκινος, ο Αντιπρόεδρος της Ανώτατης Συνομοσπονδίας Γονέων Ελλάδος, κ. Θανάσης Κοκονάς, η εκπρόσωπος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με αναπηρία, κα Φωτεινή Ζαφειροπούλου.

Στο Συνέδριο, επίσης, παρευρίσκονται οι Αιρετοί του ΚΥΣΠΕ, συνάδελφοι Βασίλης Παληγιάννης και Νίκος Φασφαλής, ο πρώην Γενικός Γραμματέας της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας και Μέλος για πολλά χρόνια, συνάδελφος Τριαντάφυλλος Οικονόμου, Αιρετοί ΑΠΥΣΠΕ και ΠΥΣΠΕ από πολλούς Νομούς της χώρας και όχι μόνο της Κεντρικής Μακεδονίας. Παρευρίσκονται, επίσης, Πρόεδροι και Μέλη Διοικητικών Συμβουλίων Συλλόγων της Κεντρικής Μακεδονίας αλλά και της χώρας ολόκληρης.

Τιμούν, επίσης, με την παρουσία τους: ο Διευθυντής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Σερρών, συνάδελφος Ξενοφών Παπασταμόπουλος, η Διευθύντρια Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης, συνάδελφος Ζαχαρούλα Πετράκη και ο Διευθυντής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Θεσσαλονίκης, συνάδελφος Χρήστος Γεωργίου.

Ευχαριστούμε, επίσης, τέλος, όλους τους συναδέλφους, οι οποίοι μας έκαναν την τιμή να συμμετέχουν στις διαδικασίες σε όλη την Ελλάδα αλλά και στην κορύφωσή τους στο σημερινό μας Συνέδριο.

Καλώ στο βήμα για έναν σύντομο χαιρετισμό τον εκπρόσωπο της Εκπαιδευτικής Διεθνούς, τον συνάδελφο Βαγγέλη Γαβριελάτο.

«Χαιρετισμοί»

Β. ΓΑΒΡΙΕΛΑΤΟΣ: Γεια σας. Καταρχάς πρέπει να σας πω ότι έχω πρόβλημα, δεν μιλάω ελληνικά.

Θα ήθελα να σας προσφέρω μηνύματα αλληλεγγύης από το Διεθνές Γραφείο προς τη ΔΟΕ και τα μέλη της ΔΟΕ. Το EDUCATION INTERNATIONAL, όπως ξέρετε, αντιπροσωπεύει 32 εκατομμύρια εκπαιδευτικούς από 170 κράτη και επίσης θα ήθελα να γνωρίσω συνάδελφους μέλη του EDUCATION INTERNATIONAL από την Κύπρο και το μέλος μας από την ΟΑΜΕ, από την Ελλάδα.

Ο πατέρας μου ήταν απ' την Κεφαλονιά και η μάνα μου απ' την Τρίπολη. Μετανάστευσαν στην Αυστραλία κατά τη δεκαετία του '50 και παρόλο που μιλούσα ελληνικά εδώ και 3 δεκαετίες, πια δεν μιλάω στα ελληνικά και δεν μπορώ να εκφραστώ σε θέματα πολιτικής και θέματα εκπαιδευτικά.

«Μιλάει Αγγλικά»

Η εκπαίδευση έχει αξία 4,9 τρισεκατομμύρια δολάρια το χρόνο αμερικάνικα και, λένε, μέχρι το 2020 η αξία της διεθνούς εκπαίδευσης θα είναι 6,3 τρισεκατομμύρια δολάρια.

«Μιλάει Αγγλικά»

Σε όλα τα συστήματα εκπαίδευσης του κόσμου, όταν κοιτάζουμε το budget, τον προϋπολογισμό της εκπαίδευσης και τον προϋπολογισμό του κάθε σχολείου, οι εκπαιδευτικοί κάνουν μέσον όρο 70% του προϋπολογισμού του σχολείου. Στα κράτη που ακόμα αναπτύσσονται, κάνουν 75 με 80% του προϋπολογισμού του σχολείου.

Αμα είσαι πολυεθνική εταιρεία και θέλεις να κάνεις κέρδη απ' την εκπαίδευση, το ευκολότερο είναι να αλλάξεις τους εκπαιδευτικούς, με αυτούς που δεν έχουν πτυχία και να τους πληρώνεις το 1/3 από το μισθό των εκπαιδευτικών.

«Μιλάει Αγγλικά»

Αμα νομίζετε ότι αυτά που γίνονται σήμερα στην Κέννα και στην Ουγκάντα, δεν έχουν σχέση με σας, είσαστε λανθασμένοι, γιατί αυτό που γίνεται στα κράτη που αναπτύσσονται ή μάλλον τα κράτη που αναπτύσσονται είναι τα εργαστήρια των πολυεθνικών, όπου κάνουνε τεστ, δοκιμές και μιας και έχουνε δοκιμάσει το προϊόν τους, θα το φέρουνε σε σας.

Στην Αγγλία τώρα γίνεται συζήτηση να μεταφέρουν τα ίδια προγράμματα

που γίνονται στην Κέννα και στην Ουγκάντα, στην Αγγλία. Τα προγράμματα σε αυτά τα κράτη, τα οποία προσπαθούμε να αντιμετωπίσουμε, είναι προγράμματα που προσφέρονται από πολυεθνικές εταιρείες και το πρόγραμμα είναι τέτοιο που κάνουνε δίκτυα σχολεία και αυτοί που διδάσκουν έχουν τελειώσει γυμνάσιο, δεν είναι εκπαιδευτικοί. Έχουν τελειώσει μόνο το γυμνάσιο. Τους πληρώνουνε στην Γκάνα 15% του μισθού των δασκάλων, στις Φιλιππίνες 30% του μισθού. Και επειδή δεν είναι εκπαιδευμένοι δάσκαλοι «Μιλάει Αγγλικά» Το μάθημα είναι ένα τάμπλετ και διαβάζουνε word the word, την κάθε λέξη. Το ΑΪ-ΠΕ είναι συνδεδεμένο με τα γραφεία τους και δεν εδρεύει στην Κέννα αλλά είναι στο Μπόστον, στην Αμερική.

Τα μαθήματα κάθε πρωί ανεβαίνουν στο ΑΪ-ΠΕ και διαβάζουνε word the word, την κάθε στιγμή της μέρας ξέρουν ακριβώς το κάθε άτομο που είναι στο μάθημα. Και τι είναι το μάθημα; Τους λένε: κυκλοφόρησε τώρα γύρω στην αίθουσα για 30 δευτερόλεπτα. Σβήσε τον πίνακα. Πες στα παιδιά να κλείσουνε τα βιβλία τους. Ο λόγος είναι ότι έτσι αυξάνουν τα κέρδη τους.

Άμα γίνεται σήμερα στις Φιλιππίνες, στην Κέννα, στην Ουγκάντα, θα γίνει και αλλού, συζητιέται τώρα στο Λονδίνο. Αυτός είναι ο κίνδυνος που αντιμετωπίζουμε σήμερα διεθνώς, όσον αφορά την ιδιωτικοποίηση και εμπορευματοποίηση της εκπαίδευσης.

Το τελευταίο μέτωπο εναντίον της ιδιωτικοποίησης και της εμπορευματοποίησης, το τελευταίο μέτωπο εναντίον τους και το διεθνές κεφάλαιο, το οποίο θέλει να εκμεταλλευτεί την εκπαίδευση, τους μαθητές μας και εμάς, είναι τα συνδικάτα των εκπαιδευτικών. Εμείς είμαστε οι τελευταίοι που αντιστεκόμαστε εναντίον τους.

«Μιλάει Αγγλικά»

Δεν μπήκαμε στην εκπαίδευση να γίνουμε πλούσιοι, μπήκαμε στην εκπαίδευση, στον χώρο της εκπαίδευσης, γιατί έχουμε ένα πιστεύω. Ένα πιστεύω όσον αφορά τη δύναμη, την επιρροή της δημόσιας εκπαίδευσης και τι μπορεί να κάνει η δημόσια εκπαίδευση για το κάθε παιδί, την κάθε κοινωνία και το κάθε κράτος, έστω μεγάλο ή μικρό.

(«Μιλάει Αγγλικά»)

Για πολλά χρόνια εγώ ήμουν σύνεδρος του EDUCATION INTERNATIONAL στα διεθνή Συνέδρια από το 2001. Και μετά από λίγα χρόνια μερικοί από μας είπαμε: τέλος πια, να διευκρινίζουμε και να συζητάμε τι είναι το πρόβλημα. Δεν πρέπει να ξαναπούμε, δεν χρειάζεται να ξαναπούμε ότι ο νεοφιλελευθερισμός είναι κακός. Δεν χρειάζεται πια. Το ξέρουμε. Η ερώτηση είναι: τι θα κάνουμε; Δεν χρειαζόμαστε πια λόγια. Χρειαζόμαστε δράση. Και γι' αυτό εφαρμόσαμε όχι εμείς, το Συνέδριο, εφάρμοσε τη διεθνή αντίσταση εναντίον της ιδιωτικοποίησης και εμπορευματοποίησης της εκπαίδευσης.

Σε 10 χρόνια να μην αναρωτιόμαστε το τι κάναμε, όταν βλέπουμε πίσω μας και έχοντας χάσει τη δημόσια εκπαίδευση.

Ευχαριστώ.

Μ. ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ: Πολύ σύντομα, αν και ο Βαγγέλης ήταν εξαιρετικός και στα ελληνικά του, πρώτα απ' όλα μας συνεχάρη για την προσπάθεια που κάναμε για τη θεσμοθέτηση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης στο δημόσιο νηπιαγωγείο, γνωρίζει πάρα πολύ καλά ότι ο τελικός στόχος δεν έχει επιτευχθεί, χρειάζεται ακόμα μεγάλη προσπάθεια, μας στηρίζουν σε αυτό, τόνισε ότι, όπως όλοι ξέρουμε, τα πρώτα χρόνια τα εκπαιδευτικά, τα πρώτα χρόνια της ζωής και της εκπαίδευσης κάθε παιδιού είναι πάρα πολύ σημαντικά για τη μεταγενέστερη πορεία του και στο κομμάτι της εκπαίδευσης αλλά και στο κομμάτι το κοινωνικό και

μια ολοκληρωμένη και ποιοτική εκπαίδευση - προσχολική εκπαίδευση μπορεί να συμβάλλει τα μέγιστα στη σωματική, ψυχοκινητική, γνωστική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού.

Αυτό δεν είναι μία απλή κουβέντα, μια απλή διαπίστωση ή μια γνώμη. Βασίζεται σε έρευνες, βασίζεται σε τεκμήρια, βασίζεται σε εκπαιδευτικά στοιχεία και πάνω απ' όλα βασίζεται στην εμπειρία που όλοι εμείς ως εκπαιδευτικοί έχουμε.

Δεν χρειάζεται να πάμε μακριά, υπάρχει πρόσφατη έρευνα, η οποία αποκαλύπτει ότι τα παιδιά ηλικίας 15 ετών, που έχουν παρακολουθήσει πρόγραμμα προσχολικής εκπαίδευσης σε δημόσια δομή, είναι τουλάχιστον κατά ένα χρόνο πιο μπροστά απ' ό,τι είναι όλα τα παιδιά που δεν έχουν περάσει από αυτό το εκπαιδευτικό στάδιο.

Αρα λοιπόν, δεν πρέπει να μας εκπλήσσει το γεγονός ότι η προσχολική αγωγή και εκπαίδευση πρέπει να αποτελεί δημόσιο αγαθό και αναπόσπαστο κομμάτι του εκπαιδευτικού συστήματος μιας χώρας. Να παρέχεται δωρεάν και να είναι διαθέσιμη για όλα τα παιδιά της χώρας αυτής.

Δυστυχώς η πραγματικότητα μας διαψεύδει. Σε όλο τον κόσμο υπάρχουν ανισότητες, σε πάρα πολλές χώρες οι εκπαιδευτικοί δεν είναι απόφοιτοι πανεπιστημίου, μας εξήγησε και ο ίδιος ότι μπορεί να είναι άνθρωποι, οι οποίοι έχουν τελειώσει απλώς το γυμνάσιο, παίρνουν ένα τάμπλετ μπροστά τους και προσπαθούν με τις οδηγίες, λες και είναι οδηγίες χρήσεως προϊόντος, 1, 2, 3, 4, 5, να κάνουν μάθημα. Όχι, δεν είναι μάθημα. Να μεταφέρουν το μήνυμα που έχουν οι πολυεθνικές ή τα στρατηγεία των πολυεθνικών στη Βοστώνη, στο Λονδίνο, στα παιδιά που είναι στη Γκάνα, στην Ουγκάντα, στη Νιγηρία κλπ., και αυτό είναι μια προσπάθεια που προσπαθεί η Εκπαιδευτική Διεθνής να αντιπαλέψει σε όλα τα επίπεδα.

Άρα λοιπόν αυτό είναι που χρειάζεται, γιατί δυστυχώς η προσχολική αγωγή και η εκπαίδευση και όχι μόνο αυτό αλλά και γενικότερα η δημόσια εκπαίδευση, δεν είναι ένας τομέας στον οποίον τα συνδικάτα είναι πάρα πολύ δυνατά, υπάρχουν χώρες που δεν υπάρχουν συνδικάτα για την εκπαίδευση και δυστυχώς είναι και ένας εύκολος στόχος, όταν δεν υπάρχει αντίσταση σε αυτό που λέμε ιδιωτικοποίηση και εμπορευματοποίηση της εκπαίδευσης.

Αυτό λοιπόν, ο ελάχιστος κρατικός παρεμβατισμός και η ελάχιστη συμμετοχή του Δημοσίου σε αυτό που λέμε εκπαίδευση είναι ένα μεγάλο πρόβλημα. Γίνεται μία προσπάθεια ουσιαστικά, αυτό που είπε, ότι θεωρητικά η εκπαίδευση, η δημόσια εκπαίδευση ήταν κομμάτι, το οποίο δεν έχει καμία σχέση με αυτό που λένε αγορές. Δυστυχώς αυτό που αποδεικνύεται σήμερα είναι ότι όχι μόνο είναι συνδεδεμένο αλλά είναι και στο στόχαστρο των αγορών, δεχόμενη τη μεγαλύτερη επίθεση και την πιο σημαντική απειλή. Αυτό γίνεται με διάλυση παραδοσιακών συστημάτων εκπαίδευσης και σε χώρες εκπαιδευτικές με μεγάλη ιστορία, ανέφερε π.χ. τη Βρετανία.

Υπάρχει, λοιπόν, μία μεγάλη συζήτηση, ένα μεγάλο διακύβευμα και αυτό είναι ο δημόσιος δωρεάν χαρακτήρας της εκπαίδευσης. Γίνεται συζήτηση ότι πλέον η εκπαίδευση είναι προϊόν, είναι αγαθό το οποίο μπορεί κάποιος να πουλήσει και να αγοράσει. Και σε αυτό το επίπεδο, αυτό που είπε ο Βαγγέλης, είναι το εξής: ότι υπάρχει η εκπαιδευτική αγορά ή το κομμάτι της εκπαίδευσης σαν παγκόσμια οικονομία που είναι της τάξεως του 4,9 τρισεκατομμυρίων δολαρίων παγκοσμίως. Η τάση είναι να φτάσει στο 6,3.

Αυτό το κομμάτι είναι μια αγορά που οι επιχειρήσεις πρέπει να κερδίσουν. Αυτή τη στιγμή είναι μόνο στο 1%, αλλά είναι ένα τεράστιο κομμάτι που πραγματικά τους ενδιαφέρει, γιατί όταν σταματήσουν να μπορούν να εκμεταλλεύονται άλλα πράγματα, πρέπει να βρουν έναν στόχο, για να μπορέσουν να αντλήσουν από εκεί κέρδη.

Η προσπάθεια της Εκπαιδευτικής Διεθνούς είναι τι; Καταρχάς να στρέψει το φως της δημοσιότητας σε αυτή την προσπάθεια που κάνουν κάποιες επιχειρήσεις παγκοσμίως. Να καταλάβει ο κόσμος ότι η δημόσια δωρεάν εκπαίδευση είναι κάτι το οποίο απειλείται. Και όχι μόνο αυτό. Να καταλάβουν ότι ανάμεσα σε αυτούς και στο δημόσιο αγαθό της εκπαίδευσης υπάρχει μόνο ένα δεδομένο και αυτό είναι τα συνδικάτα. Είναι οι Ενώσεις των Εκπαιδευτικών. Δεν υπάρχει τίποτα άλλο που να αντισταθεί σε αυτή την επέλαση που έρχεται. Και δυστυχώς αν κάποιος από μας νομίζουμε ότι αυτά που συμβαίνουν είναι μακριά από εμάς, δεν μας αγγίζουν, δεν μας απασχολούν, είναι μαθηματικά βέβαιο ότι θα χτυπήσουν την πόρτα μας. Αν όχι σήμερα, αύριο. Και μάλιστα θα την χτυπήσουν με δύναμη, για να την ρίξουν. Και εκεί πέρα να το πολεμήσουμε.

Αυτό που αναφέρθηκε είναι ότι είναι πολύ περήφανη για την κατάκτηση αυτή, έτσι

όπως έχει γίνει, στο βαθμό που έχει γίνει μέχρι στιγμής για τη δίχρονη προσχολική αγωγή, στην Αυστραλία π.χ. ακόμα το παλεύουν. Για πολλούς από αυτούς ίσως είναι και ένα θετικό μήνυμα ότι με προσπάθεια και αγώνα μπορούμε να πετύχουμε πράγματα. Η ουσία είναι η εξής: ότι υπάρχει ένας πολύ μεγάλος κίνδυνος, ακόμα και οι κυβερνήσεις οι ίδιες να αναθέτουν πλέον κομμάτια της εκπαίδευσης, όπως είναι τα τεστ, όπως είναι οι στοχευμένες έρευνες, σε κομμάτια της αγοράς.

Και αυτό, λοιπόν, δημιουργεί μία περίεργη εμπλοκή. Πρέπει, λοιπόν, να αρχίσουμε, να συνεχίσουμε να παλεύουμε, γι' αυτό που λέμε δημόσιο δωρεάν χαρακτήρα της εκπαίδευσης και αυτό πρέπει να γίνει σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η αυξανόμενη επιρροή και η κυριαρχία των εταιρειών ουσιαστικά στο κομμάτι της εκπαίδευσης απαιτεί από εμάς να εντείνουμε την προσπάθειά μας, αν θέλουμε να αντισταθούμε, και όχι μόνο να αντισταθούμε αλλά να αντιστρέψουμε και αυτή την παγκόσμια τάση. Εάν δεν το κάνουμε, κατέληξε, υπάρχει κίνδυνος αυτό που λέμε δημόσιο αγαθό ή δημόσια εκπαίδευση, να είναι πλέον ζητούμενο και όχι δεδομένο για την κοινωνία.

Βαγγέλη, σε ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Σ. ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Μετά από όλα αυτά που μας είπε ο εκπρόσωπος της Εκπαιδευτικής Διεθνούς, ένα πράγμα γίνεται ξεκάθαρο. Ότι οι εργαζόμενοι μέσα από τις συνδικαλιστικές τους εκφράσεις και τα σωματεία, σε όλο τον κόσμο, έχουν μία κοινή οπτική για το τι γίνεται στον χώρο της εκπαίδευσης. Αυτό είναι ξεκάθαρο.

Καλούμε στο βήμα τον συνάδελφο Πρόεδρο της Παγκύπριας Οργάνωσης Ελλήνων Δασκάλων, τον Φίλιο τον Φυλακτού, για έναν σύντομο χαιρετισμό.

Φ. ΦΥΛΑΚΤΟΥ: Βεβαίως, τι μπορεί κανείς να πει μετά από όσα είπε ο κ. Γαβριελάτος, τον ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Κύριε Πρόεδρε της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδος, φίλε Θανάση, αγαπητά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΟΕ, συνεργάτες - συνοδοιπόροι, εκλεκτοί προσκεκλημένοι, συναδέλφισσες και συνάδελφοι, νομίζω τα έχουν πει προηγουμένως εκπροσωπώντας εδώ την Παγκύπρια Οργάνωση Ελλήνων Δασκάλων και είναι πολύ μεγάλη η χαρά που βρισκόμαστε αλλά και ενδιαφέρον για το Συνέδριο, διότι είναι ένα θέμα το οποίο αναδεικνύει την τεράστια σημασία της προδημοτικής εκπαίδευσης και θεωρούμε ότι είναι ένα βήμα που ήδη έγινε στην Ελλάδα και άκουσα από τον αγαπητό Μάνο ότι στην Αυστραλία ακόμη δεν έχει γίνει αυτό το βήμα και εμείς στην Κύπρο παλεύουμε, ούτως ώστε η προδημοτική εκπαίδευση να

γίνει υποχρεωτικά για δύο χρόνια και έχει μπει για περισσότερο από μία δεκαετία τώρα, που προσπαθούμε να το επιτύχουμε και είμαστε σε αυτό τον αγώνα.

Αρα, μπορεί κάποιος εύκολα να αντιληφθεί ότι με πάρα πολύ ενδιαφέρον και αγωνία μπορώ να πω ότι βρισκόμαστε εδώ για το συγκεκριμένο Συνέδριο, ευχαριστούμε πάρα πολύ για την πρόσκληση και για τη φιλοξενία γιατί είμαστε βέβαιοι ότι μέσα από το Συνέδριο θα εξαχθούν χρήσιμα στοιχεία, δεδομένα, συμπεράσματα, με τα οποία ακριβώς θα εμπλουτίσουμε την επιχειρηματολογία μας στη σημαντικότητα αυτή διεκδίκησης.

Πραγματικά, εκφράζω τις θερμότερες ευχαριστίες και τα συγχαρητήριά μας για τη διοργάνωση τέτοιων Συνεδρίων που έχουν ένα επιστημονικό υπόβαθρο, στο οποίο μπορείς να στηριχθείς και να πάρεις αρκετά πράγματα, γιατί πραγματικά ελπίζουμε ότι θα αποτελέσει την έναρξη για την ουσιαστική και ποιοτική αναβάθμιση της προδημοτικής εκπαίδευσης η δίχρονη εκπαίδευση στην προδημοτική, γιατί, όπως το είπα στο παρελθόν και στην Κύπρο, η προδημοτική εκπαίδευση αποτελεί το θεμέλιο και τη βάση ολόκληρου του εκπαιδευτικού συστήματος και επιτέλους δεν μπορεί, δεν επιτρέπεται και δεν πρέπει να αφήσουμε η προδημοτική εκπαίδευση να είναι το αποπαιδί της εκπαίδευσης.

Φίλε Πρόεδρε και Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΟΕ, συναδέλφισσες και συνάδελφοι, να μου επιτρέψετε και να με συγχωρέσετε, θα καταχραστώ ακόμη λίγο από τον χρόνο σας, τον πολύτιμο χρόνο για το Συνέδριο, για να σας πω ένα περιστατικό που έχει συμβεί το τελευταίο διάστημα στην Κύπρο, δηλαδή πριν λίγες μέρες. Είναι ο θάνατος ενός μικρού παιδιού. Δεν χρειάζεται να ασχοληθούμε με το πώς και γιατί, σημασία έχει το ότι ένα παιδάκι που έπαθε ένα ατύχημα που δεν φαινόταν σοβαρό, χάθηκε. Όχι βέβαια μέσα στο σχολείο, το παιδάκι έφυγε, πήγε στους γιατρούς, το έδιωξαν και στο τέλος είχε κάποια επιπλοκή.

Και εκεί που θέλω να καταλήξω είναι ότι το θλιβερό αυτό γεγονός έτυχε εκμετάλλευσης από το νεοδιοριζόμενο Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού, κ. Κώστα Χαμπιαούρη, ο οποίος, σημειώνω, ότι προέρχεται μέσα από τις τάξεις, μέσα από τον εκπαιδευτικό κόσμο, γιατί ως προχθές ήταν συνάδελφος με την έννοια ότι ήταν δάσκαλος, βοηθός διευθυντή, διευθυντής, επιθεωρητής και πρώτος λειτουργός και εξαπέλυσε απαράδεκτη, ανοίκεια, πρωτοφανή κατά ριπάς επίθεση κατά της αξιοπρέπειας των εκπαιδευτικών και επειδή εμείς οι συνδικαλιστές μετά το τέλος των διερευνήσεων πήγαμε στο σχολείο για να μιλήσουμε με τους συναδέλφους μας, ζήτησε να μας συλλάβει η Αστυνομία, γιατί πήγαμε να παρέμβουμε στη διαδικασία των ερευνών.

Το περιστατικό συνέβη στις 11 του Μάη, μέχρι τις 18 του Μάη ο Υπουργός κατά ριπάς καταφερόταν κατά δασκάλων, άνοιξε θέματα που αναφέρονταν στους ανίκανους εκπαιδευτικούς, άνοιξε όλα τα θέματα, με αφορμή ένα περιστατικό.

Και εμείς κάναμε μια δημοσιογραφική διάσκεψη το Σάββατο, το περασμένο Σάββατο στις 12 το μεσημέρι, δώσαμε όλα τα στοιχεία στη δημοσιότητα, με τις υπογραφές μας για τα γεγονότα, για τις ανυπόστατες κατηγορίες και τις ψευτιές, τολμώ να το πω, που εκστόμισε, για τις οποίες μάλιστα ήθελε να διωχθούμε.

Προχωρούμε πέρα από τη νομική οδό, γιατί θα κινησουμε και αγωγές ασφαλώς, σε μια προσπάθεια πλήρους αποκατάστασης της αξιοπρέπειας όλων των εκπαιδευτικών, με την ενημέρωση όλων των Εκπαιδευτικών Οργανώσεων παγκόσμια και ήταν χαρά μας που συναντήσαμε και τον κ. Γαβριελάτο στο Συνέδριο. Έτσι κι αλλιώς θα μεταφέραμε αυτά στην ΕΙ και τα μεταφέραμε βεβαίως και τον ευχαριστούμε που θα μεταφέρει, ούτως ώστε να ζητήσουμε ακριβώς αυτή τη στήριξη και τη συμπαράσταση, αλλά νιώσαμε πραγματικά την ανάγκη σε αυτήν την προσπάθεια ο πρώτος μας σταθμός να είναι η Ελλάδα. Και σας εκφράζουμε την επιθυμία μας να έχουμε τη στήριξή σας σε όλη αυτή την προσπάθεια, όπως θα αποφασίζετε και επειδή υπάρχει και ενδεχόμενο να διοργανώσουμε μια διαμαρτυρία, για την αξιοπρέπεια του δασκάλου και όλων των εκπαιδευτικών και στην Κύπρο, θέλουμε να είσαστε σε εγρήγορση, για να στείλουμε αυτό το μήνυμα, γιατί όλα αυτά αγγίζουν και αυτά που ανέφερε ο κ. Γαβριελάτος.

Σας ευχαριστώ, εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες του Συνεδρίου.

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Πριν δώσουμε το λόγο στον επόμενο για χαιρετισμό, να πούμε ότι είναι αυτονόητη η στήριξη όχι μόνο από το Διοικητικό Συμβούλιο της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας, όχι μόνο από τους Συλλόγους όλης της Ελλάδας αλλά από τον κλάδο ολόκληρο, άλλωστε η σχέση των δύο Ομοσπονδιών είναι μακροχρόνια, αλλά θεωρώ αυτονόητη τη στήριξη και γενικότερα μεταξύ των εκπαιδευτικών και όχι μόνο αυτών. Εδώ είναι ζήτημα λογικής και ζήτημα πραγματικότητας, που, δυστυχώς, επειδή έτυχε να βρεθώ στο Συνέδριο που είχε κάνει η Παγκύπρια πριν από λίγο καιρό και ήρθε και χαιρέτησε ο συγκεκριμένος τέως συνάδελφος, είχε καταχειροκροτηθεί

και είχε δεσμευθεί για τη συμπόρευσή του με το χώρο των δασκάλων και την εκπαιδευτική κοινότητα για το καλύτερο της εκπαίδευσης.

Δυστυχώς, τα λόγια είναι πολύ εύκολα, αλλά οι πράξεις πολύ οδυνηρές. Εννοείται ότι η Διδασκαλική Ομοσπονδία θα στηρίζει με όλες της τις δυνάμεις τις κινητοποιήσεις που θα κάνει η Παγκύπρια Ομοσπονδία.

Σ. ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Καλούμε στο βήμα τον Πρόεδρο της ΑΔΕΔΥ, τον συνάδελφο Γιάννη Πάϊδα, για έναν σύντομο χαιρετισμό.

Γ. ΠΑΪΔΑΣ: Αγαπητοί συνάδελφοι, αγαπητοί προσκεκλημένοι, να ευχαριστήσω, καταρχάς, το Προεδρείο της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας, καθώς και το Προεδρείο του ΙΠΕΜ ΔΟΕ, για την πρόσκληση. Είναι χαρά και για μένα να είμαι ανάμεσα σε συναδέλφους για να δούμε τις εργασίες του σημερινού Συνεδρίου, της σημερινής διημερίδας και να αποκομίσουμε, όσο το δυνατόν, πιο χρήσιμα συμπεράσματα για το μεγάλο πρόβλημα που μας ταλανίζει εδώ και περίπου 30 χρόνια. Το πρόβλημα της δίχρονης προσχολικής δημόσιας εκπαίδευσης.

Ήμασταν νεαροί δάσκαλοι, νεαροί συνδικαλιστές, 30 χρόνια περίπου πριν, όταν είχε πρωτοπέσει η ιδέα για την προσχολική αγωγή. Καταρχήν για τα νήπια και δειλά-δειλά μετά από ορισμένα χρόνια για τη δίχρονη προσχολική δημόσια εκπαίδευση. Χρειάστηκαν να περάσουν, επίσης, κοντά 20 χρόνια, να φτάσουμε στο σχεδόν μακρινό πριν από 11 χρόνια - 12, 2006, που με τον Νόμο 3518 καθιερώθηκε το υποχρεωτικό νηπιαγωγείο. Η μία χρονιά προσχολική αγωγή υποχρεωτική. Και για να φτάσουμε μόλις πέρυσι, μόλις φέτος, με το Προεδρικό Διάταγμα του Αυγούστου, με το οποίο άρχισε δειλά-δειλά να γίνεται πλέον το όνειρο πράξη, να παίρνει σάρκα και οστά αυτός ο αγώνας των 30 ετών, περίπου στο 1986 - '87, το οποίο είχαμε καλλιεργήσει για τη δίχρονη προσχολική αγωγή.

Πρέπει να πούμε ότι ο αγώνας ήταν σκληρός και ειδικά τελευταία είχαμε και πολλά εμπόδια. Εμπόδια τα οποία φυσικά δεν προέρχονταν από τις τάξεις των εκπαιδευτικών, έρχονταν από τις τάξεις της δημοτικής αρχής καταρχάς και από πολλά, εμμέσως πλην σαφώς, συμφέροντα ιδιωτικά, τα οποία κρυβόταν πίσω από διάφορες ενέργειες.

Ήταν σωστή η παρατήρηση του Σταύρου στην εισαγωγή, που είπε ότι σήμερα εδώ καλέσαμε, όπως θα καλέσουμε πιστεύω και σε άλλα εν συνεχεία Συνέδρια αντιστοίχου περιεχομένου, τους εκπροσώπους όλων των φορέων ειδικά της ΚΕΔΕ, γενικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, γιατί εμείς σαν ΑΔΕΔΥ δεχθήκαμε πολλά πυρά. Έγιναν πολλές συζητήσεις, πολλές ζυμώσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Πού ανήκει τελικά η προσχολική αγωγή; Στην εκπαίδευση, στη δημόσια εκπαίδευση, στους ΟΤΑ ή και στους δύο; Είναι αλήθεια ότι όλοι οι συνάδελφοι όλων των παρατάξεων, τουλάχιστον μες στην ΑΔΕΔΥ, πήραν τη δική μας θέση, τη θέση της ΔΟΕ. Και η Εκτελεστική Επιτροπή αποφάσισε σχεδόν ομόφωνα, με μόνο μία ψήφο κατά, ότι η δίχρονη προσχολική αγωγή ανήκει αποκλειστικά στη δημόσια εκπαίδευση. Και φυσικά η μία αρνητική ψήφος είναι αυτονόητο ότι είναι από κάποιον εκπρόσωπο της ΠΟΕ ΟΤΑ, που φυσιολογικά δεν μπορούσε να ψηφίσει διαφορετικά.

Πρέπει να πούμε, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι αυτόν τον αγώνα τον οποίον βλέπουμε τώρα να δικαιώνεται, πρέπει να τον συνεχίσουμε γιατί δεν έχει φτάσει στις οριστικές τελικές γραμμές. Και καλό είναι, όπως είπα πριν, που είπε ο Σταύρος ότι πρέπει να είναι παρόντες εδώ πέρα οι εκπρόσωποι τουλάχιστον της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, γιατί αυτό είναι το σωστό, να συζητήσουμε μεταξύ μας.

Είπαμε ότι πρέπει να βρεθεί η ΔΟΕ μαζί με την ΠΟΕ ΟΤΑ και να συζητήσουνε. Δεν βγαίνει συμπέρασμα συνήθως σε μια στείρα συνδικαλιστική αντιπαράθεση, σε ένα γραφείο κλεισμένα 4-5 άτομα για το ποιος έχει δίκιο και το ποιος έχει άδικο. Ας έρθουν οι εκπρόσωποι της ΚΕΔΕ, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μέσα στα Επιστημονικά Συνέδρια, όπως είναι το σημερινό δικό μας, για να ακούσουν και τις θέσεις των επιστημόνων και των ειδημόνων και των άμεσα υπευθύνων για την προσχολική αγωγή, ποιος έχει τις σωστές θέσεις, ποιος έχει το δίκιο.

Εμείς δεν θέλαμε να αντιπαρατεθούμε με κανέναν, βλέπουμε και την Τοπική Αυτοδιοίκηση στο ρόλο της, σε αυτόν τον δύσκολο αγώνα που δίνει καθημερινά για τα προβλήματα των πολιτών που εκπροσωπεί. Όμως η δίχρονη προσχολική αγωγή είναι μέρος, είναι σώμα αποκλειστικά της δημόσιας εκπαίδευσης. Δεν είναι μία επιπλέον Υπηρεσία των Δήμων. Και αυτό πρέπει να γίνει ξεκάθαρο και να τελειώσει εδώ άπαξ δια παντός.

Αγαπητοί συνάδελφοι, κλείνοντας θέλω να πω ότι σήμερα βλέποντας το πρόγραμμα με την πληθώρα των επιστημόνων που συμμετέχουν στο σημερινό Συνέδριό μας αποτελεί εγγύηση για τα πορίσματα τα οποία θα εξαχθούν. Και συνάμα θα μας δώσει και τα επιχειρήματα με τα οποία θα πείσουμε και τους τελευταίους άπιστους και τους τελευταίους, οι οποίοι δεν θέλουν να παραδεχθούν το δίκιο των επιχειρημάτων μας, ότι η δημόσια προσχολική δίχρονη εκπαίδευση είναι θέμα των εκπαιδευτικών, είναι θέμα του συνόλου της δημόσιας εκπαίδευσης της Ελλάδας.

Με αυτά τα λίγα κλείνω, λέγοντας ότι συνεχίζουμε τον αγώνα πάνω απ' όλα για την κατάλληλη κτιριακή υποδομή, γιατί είναι ένα θέμα δεκαετιών στο οποίο υστερούμε και ως συνήθως στο ελληνικό κράτος προτρέχουμε σ' αυτά, πολλές φορές εκτελούμε χωρίς να έχουμε τις βασικές αρχές, που θα θεμελιώσουν αυτά τα οποία ψηφίζουμε, και πάνω απ' όλα θα δούμε τι θα γίνει με το θέμα των διορισμών που, όπως ξέρουμε, λόγω των μνημονιακών πολιτικών των τελευταίων 8 ετών, έχουν μείνει πάρα πολύ πίσω, έχει αποξηλωθεί η δημόσια εκπαίδευση και όχι μόνο από πολλούς συναδέλφους, ζούμε και υπάρχουμε χάρη των ελαστικών μορφών εργασίας στην εκπαίδευση και, αν αυτό συνεχιστεί, νομίζω, ότι δεν θα είναι και ό,τι καλύτερο για την εκπαίδευση.

Ακουστηκε σήμερα ότι θα υπάρξουν διορισμοί από το '19, τουλάχιστον όσοι φεύγουν θα αντικαθίστανται, αλλά μέχρι τώρα αυτά μας έλεγαν και για το '17 και για τον προϋπολογισμό του '18 στις συζητήσεις που είχαμε με την κα Γεροβασίλη και δεν αξιώθηκε καν να μας δώσει τις λίστες των διορισμών του '17, ούτε τον

προϋπολογισμό του '18. Και σήμερα ακούστηκε σε έναν ραδιοφωνικό σταθμό να λέει ότι το '19 καταφέραμε με τους Θεσμούς να πετύχουμε τη μεγάλη συμφωνία, ένας φεύγει - ένας προσλαμβάνεται.

Εύχομαι κάθε επιτυχία στο σημερινό και αυριανό Συνέδριο και πιστεύω ότι η πορεία της εκπαίδευσης με τη βοήθεια όλων μας θα δει καλύτερες μέρες. Ευχαριστώ πολύ.

Σ. ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Είναι αλήθεια ότι μία συνηθισμένη τακτική και λειτουργία του συνδικαλιστικού κινήματος, όταν πρόκειται να τοποθετηθεί για μέλη του, να στρογγυλοποιεί και να προσπαθεί να ισοροπήσει. Η ΑΔΕΔΥ στο συγκεκριμένο θέμα της προσχολικής εκπαίδευσης, με απόφασή της, η οποία ακούσατε ότι είχε υψηλότατη πλειοψηφία, είναι αλήθεια ότι τοποθετήθηκε ξεκάθαρα και οφείλουμε να το ομολογήσουμε και δημόσια.

Καλούμε στο βήμα τον Πρόεδρο της ΟΛΜΕ, τον συνάδελφο Νίκο Παπαχρήστο, για έναν σύντομο χαιρετισμό.

Ν. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι του Δ.Σ., αξιότιμοι προσκεκλημένοι, αγαπητοί συνάδελφοι, το Δ.Σ. της ΟΛΜΕ χαιρετίζει το σημερινό Συνέδριο, εύχεται καλή δύναμη και επιτυχία στις εργασίες, και ευχόμαστε για το καλό της εκπαίδευσης να βγούνε τα καλύτερα συμπεράσματα, έτσι ώστε ο κλάδος των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, θωρακισμένος να αντιμετωπίσει την επόμενη σύγκρουση με το Υπουργείο Παιδείας. Γιατί δυστυχώς βιώνουμε μια δύσκολη πραγματικότητα και δεν θα ήταν ψέματα να πούμε ότι οι σχέσεις των δύο Ομοσπονδιών με την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας είναι πολεμικές.

Σχετικά με το ζήτημα της ιδιωτικοποίησης που ανέφερε ο εκπρόσωπος της Εκπαιδευτικής Διεθνούς. Στην Ελλάδα εμείς έχουμε μια παράξενη ιδιωτικοποίηση, έχουμε την εισβολή των Δήμων στην εκπαίδευση. Έχουμε Δημάρχους οι οποίοι φιλοδοξούν να πάρουν και αυτό το κομμάτι υπό τον έλεγχό τους, γιατί τι πιστεύουν πραγματικά; Πιστεύουν ότι είναι ένα καλό πεδίο άσκησης μικροκομματικής πολιτικής και εξυπηρέτησης των συμφερόντων τους, των ψηφοφόρων τους, αναβίωση, δηλαδή, των πελατειακών σχέσεων.

Γνωρίζουμε τον αγώνα που κάνει η πρωτοβάθμια εκπαίδευση για το ζήτημα των νηπιαγωγείων. Θα σας καταθέσουμε και τη δική μας εμπειρία, όταν στις αρχές του χρόνου πήγαμε στη Σαντορίνη να συμπαρασταθούμε στους συναδέλφους καθηγητές, αντίστοιχα υπήρχαν και δάσκαλοι βέβαιοι, οι οποίοι κοιμήθηκαν 3 με 4 μέρες στις ξαπλώστρες στις παραλίες γιατί με τα 650 και τα 700 ευρώ που παίρνει ο αναπληρωτής (αυτός που είναι με σύμβαση) δεν είναι δυνατόν να νοικιάσει σπίτι,

όταν ζητούσαν 450 και 500 ευρώ μόνο για το σπίτι.

Εκεί αντιμετωπίσαμε έναν Δήμαρχο Ναπολέοντα, ο οποίος μας είπε ούτε λίγο - ούτε πολύ ότι υπάρχουν ντόπιοι εκπαιδευτικοί για να καλύψουν τα κενά, ότι η Σαντορίνη, η ναυαρχίδα του τουρισμού, έχει ένα budget 1 δις ευρώ, ότι δεν έχει ανάγκη το Ελληνικό κράτος, ότι θέλει τα σχολεία να τα πάρει ο Δήμος και να δουλέψουν οι ντόπιοι καθηγητές της Σαντορίνης που είναι άνεργοι, αντί να έρθουν οι ξένοι. Και όταν λέει ξένοι, εννοούσε όλους εμάς τους υπόλοιπους Έλληνες, που δεν είμαστε από τη Σαντορίνη.

Μάθαμε, επειδή δεν έχουμε και σχέσεις με το Υπουργείο Εσωτερικών, γιατί όπως γνωρίζετε εμείς έχουμε προϊστάμενο το Υπουργείο Παιδείας και μετά είναι το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης. Δεν έχουμε σχέση με το Υπουργείο Εσωτερικών. Άρα δεν ξέραμε “τι μπάλα παίζουν” οι Δήμαρχοι.

Μάθαμε ότι υπάρχει και ιδεολόγημα. Σας το λέω έτσι για να το μάθατε και εσείς της πρωτοβάθμιας, υπάρχει το ιδεολόγημα της νησιωτικότητας. Δεν υπάρχει τέτοια λέξη στο λεξικό; Θα την γράψει ο Μπαμπινιώτης, αφού την ανακάλυψε ο Δήμαρχος Σαντορίνης. Και τι σημαίνει νησιωτικότητα; Σημαίνει ότι εμείς επειδή ανήκουμε στα νησιά, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί διαφορετικά το ζήτημα των σχολείων και επειδή εσείς οι στεριανοί πολλές φορές δεν έρχεστε όταν τον Δεκέμβρη ή τον Ιανουάριο θυμάται το Υπουργείο Παιδείας να στείλει κάποιους αναπληρωτές, θα αναλάβουμε εμείς, οι Δήμοι, για να λειτουργήσουν τα σχολεία και έχουμε και τα χρήματα να τα λειτουργήσουμε.

Αντιλαμβάνεστε, λοιπόν, υπάρχει μια Ελλάδα που δεν ξέρει την κρίση. Είναι η Ελλάδα της Σαντορίνης, της Μυκόνου, της Ρόδου, της Κρήτης, γιατί αντίστοιχα πράγματα μας είπε και ο Δήμαρχος Ρεθύμνου που πήγαμε εκεί, και ένας Θεός ξέρει πόσοι άλλοι Δήμαρχοι τουριστικών περιοχών οργανώνουν την κατάληψη των σχολείων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Γνωρίζετε πάρα πολύ καλά ότι 25 τώρα χρόνια τα σχολεία, τα κτίρια, ανήκουν στους Δήμους. Είδατε καμιά καλυτέρευση; Εμείς ως ΟΛΜΕ έχουμε καταγγελίες των Τοπικών Σωματείων, των ΕΛΜΕ, ότι υπάρχουν Δήμαρχοι που παίρνουν τα κονδύλια για την εκπαίδευση και τα δίνουν στους προμηθευτές τους, γιατί πολλοί Δήμαρχοι χρωστάνε χρήματα σε όποιον μιλάει ελληνικά. Έχουμε καταγγελίες ότι σε πολλά σχολεία υποτυπωδώς είχαμε θέρμανση το χειμώνα μία ή και δύο ώρες το ανώτερο, έτσι ώστε τα λειψά χρήματα, τα λίγα χρήματα που ήρθαν από το Υπουργείο Παιδείας να μην πάνε για την εκπαίδευση, αλλά για αλλού.

Αντιλαμβάνεστε, λοιπόν, ότι έχουμε να αντιμετωπίσουμε έναν ύπουλο εχθρό, γιατί οι Δήμοι δεν είναι ιδιώτης, αλλά δεν είναι και Δημόσιο και είναι το Δημόσιο το ευρύτερο Δημόσιο, το οποίο έχει τη χειρότερη νοοτροπία. Τη χειρότερη νοοτροπία. Αν η κρατική και η κεντρική εξουσία είναι διαφθαρμένη μια φορά, οι Δήμοι είναι 4

και 5 φορές διαφθαρμένοι και θέλουν να πάρουν και την εκπαίδευση.

Αντιλαμβάνεστε, λοιπόν, συνάδελφοι, ότι θα πρέπει να αντισταθούμε. Η Ομοσπονδία της ΟΛΜΕ είδε και κάτι άλλο. Με το νέο σχέδιο για τις δομές δημιουργείται ένα όργανο, οι συντονιστές ΠΕΚΕΣ. Στους δασκάλους, σε σας, είναι λίγο πιο ομαλά τα πράγματα γιατί έχετε λιγότερες ειδικότητες. Είναι οι δάσκαλοι η πλειοψηφούσα ειδικότητα, της τάξης του 70 - 80%, τα ξέρετε εσείς καλύτερα, και 4 - 5 - 6 ειδικότητες ακόμα. Εμείς είμαστε τουλάχιστον 40 ειδικότητες και έχουμε αντίστοιχους συμβούλους.

Τι δουλειά έχει αυτό το όργανο για τη δευτεροβάθμια με οργανωτικό συντονιστή και αναπληρωτή οργανωτικό συντονιστή; Ο μαθηματικός, ο φιλόλογος, ο μηχανολόγος και ο ηλεκτρολόγος τι μπορούν να αποφασίσουν σε αυτό το όργανο που θεσμοθετούν;

Εμείς εκτιμούμε ότι με το νέο Νόμο έχουμε πλέον και τον εκπαιδευτικό μας περιφερειάρχη. Μετά τον διοικητικό περιφερειάρχη, τον περιφερειακό διευθυντή του ΑΠΥΣΔΕ, έρχεται και ο οργανωτικός συντονιστής των ΠΕΚΕΣ, που είναι ο εκπαιδευτικός μας περιφερειάρχης. Μπορεί να ισχύει αυτό που λέει ο Υπουργός, ότι πουθενά στο νέο Νόμο δεν λέει ότι τα σχολεία πάνε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, αλλά το πλαίσιο ήδη ετοιμάστηκε. Απομένει το επόμενο νομοθετικό δημιούργημα, ο επόμενος Νόμος σε 1, σε 2, σε 5, σε 10 χρόνια στον οποίο θα λένε ότι φεύγουν τα σχολεία απ' την κεντρική εξουσία και πηγαίνουν στην περιφερειακή αυτοδιοίκηση.

Άλλωστε τα παραδείγματα αυτά είναι. Στη Γερμανία, τους δανειστές μας και τα αφεντικά μας πλέον, δεν ανήκει η εκπαίδευση στην κεντρική εξουσία, ανήκει στα κρατίδια. Στην Ιταλία υπάρχει η εκπαίδευση στις περιφέρειες, δεν είναι στην κεντρική εξουσία. Και μας λένε ότι οι χώρες αυτές είναι πιο προοδευμένες από μας.

Εμείς λέμε να δουν τι μισθούς έχουν οι εκπαιδευτικοί στην Ανατολική Γερμανία, στα κρατίδια της Ανατολικής Γερμανίας. 1.800 ευρώ έχει ο εκπαιδευτικός ο οποίος δουλεύει στη Δρέσδη, 3.500 ευρώ ο εκπαιδευτικός που δουλεύει στο Αμβούργο. Σε δύο πόλεις του ίδιου κράτους. Καμία πρόσληψη στο Βερολίνο και στη Βρέμη, γιατί χρεοκόπησαν αυτά τα κρατίδια. Άρα μόνο συμβασιούχοι εκεί, μόνο συμβάσεις. Άρα, λοιπόν, αυτή την εκπαίδευση, ευχαριστώ πολύ, εμείς δεν την θέλουμε.

Σ. ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Κλείνουμε τον κύκλο των χαιρετισμών με τον εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος. Όλοι οι υπόλοιποι, Καθηγητές, εκπρόσωποι των Συλλόγων Γονέων, θα συμμετέχουν στις διαδικασίες του Συνεδρίου μας ενεργά μέσω και των Στρογγυλών Τραπεζιών. Είναι ο τελευταίος χαιρετισμός που θα γίνει και μετά θα μπορούμε στο πρόγραμμα αμέσως. Ο συνάδελφος Χαράλαμπος Κόκκινος ως εκπρόσωπος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος.

X. KOKKINOS: Καλησπέρα και από μένα. Οφείλω να πω ότι ανεβαίνω στο βήμα με ανάμεικτα συναισθήματα, ακούγοντας προσεκτικά τους προλαλήσαντες, γνωρίζοντας βέβαια με ποια ιδιότητα είμαι εδώ. Εκπροσωπώ την Ένωση Περιφερειών Ελλάδος, τον Πρόεδρό της, τον Κώστα Αγοραστό και το Διοικητικό Συμβούλιο, που στέλνει τους χαιρετισμούς του, αλλά πάνω απ' όλα, όπως αντιλαμβάνεστε, είμαι συνάδελφος. Παραμένω συνάδελφος και είναι θετικό όπου υπάρχουν συνάδελφοι, σε όποιες θέσεις ευθύνης, να μπορούν να παρεμβαίνουν ενθουσιούμενοι πάντα ότι είναι εκπαιδευτικοί, διότι έτσι διαμορφώνουμε θέσεις και απόψεις που όχι μόνο δεν είναι κατά του κλάδου, αλλά αντίθετα βοηθούν τον κλάδο. Και απ' τα λεγόμενά μου θα καταλάβετε.

Πρώτα απ' όλα θα ξεκινήσω από το θετικό κομμάτι και εκεί θέλω να μείνουμε, το γεγονός ότι το Διοικητικό Συμβούλιο της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας αλλά και το Διοικητικό Συμβούλιο του ΙΠΕΜ της ΔΟΕ, συνεχίζει μια μεγάλη προσπάθεια ενημέρωσης των συναδέλφων, διαμορφώνοντας άποψη, ακόμα μεγαλύτερη, καλύτερη και τεκμηριωμένη, με συνδικαλιστικό λόγο αλλά και με βασικό επιστημονικό υπόβαθρο.

Το λέω αυτό διότι σε μια εποχή που πολλά αλλάζουν, σε μια εποχή που κανείς δεν μπορεί να προβλέψει τι μέλλει γενέσθαι, δεν μπορεί να προβλέψει τον πολιτικό χρόνο, δεν μπορεί να προβλέψει τα γεγονότα λόγω των ειδικών συνθηκών που υπάρχουν στη χώρα μας, λόγω των μνημονιακών πολιτικών που όλοι γνωρίζουμε και βιώνουμε στο πετσί μας όλα αυτά τα χρόνια, είναι πολύ σημαντικό γι' αυτούς που εκφράζουν μαζικές - συλλογικές Οργανώσεις να καταρρίπτουν τη μαύρη προπαγάνδα και το μύθο ότι δεν έχουν πρόταση και με συλλογικές διαδικασίες επιτυχημένες, όπως η σημερινή και όπως όλες αυτές που έχουν γίνει το προηγούμενο χρονικό διάστημα και από την Ομοσπονδία. Αλλά επαναλαμβάνω και με αυτούς που θέλουν να υπηρετούν τη συλλογικότητα και τη συλλογική ευθύνη, να μπορούν να περνούν τη θέση τους, να διαμορφώνουν την πρόταση, σύγχρονη πρόταση, σύμφωνα με τις ανάγκες των καιρών και στην προκειμένη περίπτωση το δίχρονο δημόσιο υποχρεωτικό νηπιαγωγείο αποτελεί και όραμα, κοινό όραμα του κλάδου που δικαιώνεται με τους διαρκείς αγώνες αλλά και κοινωνική ανάγκη, αλλά το κυριότερο απ' όλα να μπορεί να δημιουργούνται και κοινωνικές συμμαχίες.

Γιατί ας μην γελιόμαστε, σε αυτή τη δύσκολη εποχή που βιώνουμε, όσο πιο πολλοί είμαστε, τόσο καλύτερα. Και όσο πιο δυνατή φωνή έχουμε, τόσο μπορούμε να περάσουμε αυτά που δικαιούμαστε, απέναντι σ' αυτούς που ενδεχομένως μας κλέβουν τη ζωή, δημιουργούν μεγάλα προβλήματα.

Η Ένωση Περιφερειών Ελλάδος, για να ξεκαθαρίζω, γιατί πολλά ακούστηκαν εδώ για Δήμους, είναι ο δεύτερος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με τις 13 Περιφέρειες της χώρας και με τις 52 Περιφερειακές Ενότητες που αντικαθιστούν τους παλιούς Νομούς. Είναι το όργανο εκείνο, το οποίο θέλει να συνεργάζεται με όλους τους πολίτες, το όργανο το οποίο συνομιλεί και επιδιώκει να είναι συνοδοιπόρος στις μεγάλες διεκδικήσεις και στις μεγάλες κατακτήσεις που έχουν όλες εκείνες οι κοινωνικές ομάδες που προσφέρουν καθημερινά. Κοντά στους ενεργούς πολίτες.

Και δεν είναι τυχαίο ότι απέναντι σ' ένα κράτος που πολλά τάζει αλλά πολλές φορές δεν κάνει τίποτα, σε κυβερνήσεις που άλλα υπόσχονται προεκλογικά και άλλα κάνουν μετεκλογικά, έρχεται αυτή η Τοπική Αυτοδιοίκηση 2^{ου} βαθμού, διεκδικώντας πρώτα, αλλά και μετά αξιοποιώντας πόρους συγχρηματοδοτούμενους κατά κύριο λόγο-και αναφέρομαι στο ΕΣΠΑ- να μπορεί σε συνεργασία με την εκπαιδευτική κοινότητα, σε συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες, εξυπηρετώντας μεγάλες εκπαιδευτικές ανάγκες, να φτιάχνει νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια, λύκεια, να δίνει χρήματα ώστε να λυθούν πολλές φορές λειτουργικά προβλήματα των σχολείων, εκεί που αδυνατεί ενδεχομένως ο Δήμος κάθε περιοχής, λόγω έλλειψης χρημάτων, να έρχεται, επίσης, να συνδιοργανώνει κοινές εκδηλώσεις για εκπαιδευτικά θέματα, για πολιτιστικά θέματα, με την εκπαιδευτική κοινότητα κατά τόπους.

Άρα, σε αυτή, λοιπόν, την προσπάθεια οφείλουμε συνολικά και πάντα, επαναλαμβάνω, μιλώντας ως εκπαιδευτικός πρώτα απ' όλα, να έχουμε μπροστά μας μια διαρκή προσπάθεια, προκειμένου να περάσουμε τις θέσεις και τις απόψεις μας, ώστε να έχουμε κοινωνούς και αυτούς που ενδεχομένως βρίσκονται σε θέση ευθύνης στην κοινωνία, αλλά φυσικά να μεταλαμπαδεύουμε τις ιδέες μας και στο υπόλοιπο κοινωνικό κομμάτι.

Μπαίνω, λοιπόν, στο δεύτερο και βασικό σκέλος που αφορά αυτό το οποίο σήμερα πραγματευόμαστε. Ο κλάδος, ως γνωστόν, έχει δώσει μεγάλους αγώνες. Αγώνες για πολλά ζητήματα. Και είναι γεγονός ότι πολλά απ' αυτά έχουν κερδηθεί, κάποια άλλα λόγω των μνημονιακών πολιτικών καλούμαστε να τα προσπίσουμε, και βέβαια το όραμα για τη δίχρονη προσχολική αγωγή σήμερα που πάει να γίνει πράξη, να πάρει σάρκα και οστά. Οφείλουμε να γίνει όπως πρέπει σωστά και όχι με προχειροδουλειές ενδεχομένως, αλλά με διαρκή προσπάθεια και με κατάθεση συγκεκριμένων ρεαλιστικών και εφαρμόσιμων προτάσεων.

Ο Νόμος 3518 του 2006, που και αυτός έγινε με προσπάθειες αλλά και με πολιτική βούληση, έφερε την υποχρεωτικότητα στην προσχολική αγωγή για ένα έτος. Σε ηλικία 5 με 6 ετών το παιδί είναι υποχρεωτικά στην προσχολική αγωγή. Σήμερα, λοιπόν, σε μια κοινωνία που, επαναλαμβάνω, αλλάζει, σε μια παιδαγωγική επιστήμη που οφείλει να εφαρμόζεται πιστά και σωστά για πολλούς και διαφόρους λόγους που δεν χρειάζεται να αναλύσουμε, όταν η ερευνητική βιβλιογραφία καταδεικνύει ότι το νηπιαγωγείο επηρεάζει θετικά την προσωπική, κοινωνική, μαθησιακή εξέλιξη

των παιδιών, ο ρόλος του είναι σημαντικός για την κοινωνικοσυναισθηματική του ανάπτυξη και όταν μάλιστα είναι ανάγκη να υπάρξει η δίχρονη παρουσία των μαθητών στην προσχολική αγωγή ώστε να ενταχθούν ομαλά στο υπόλοιπο σχολικό περιβάλλον, αλλά και να βρεθούν πιθανές μαθησιακές δυσκολίες που υπάρχουν απ' τα πρώτα χρόνια της παρουσίας τους στα σχολικά δρώμενα, δείχνουν πραγματικά τη μεγάλη ανάγκη.

Σήμερα, λοιπόν, καλούμαστε όλοι μαζί να συνδιαμορφώσουμε απόψεις και νομίζω ότι ένας κλάδος όπως αυτός της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδος, που αριθμεί χιλιάδες δυναμικούς ανθρώπους, ανθρώπους επιστήμονες, ανθρώπους με παρέμβαση καθημερινή στην κοινωνία, ανθρώπους λειτουργούς, καλείται να δώσει αυτή τη μάχη και της ενημέρωσης, κάτω από δύσκολες συνθήκες και πιστεύω ότι μέχρι τώρα η Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδος τα καταφέρει. Να συνεχιστεί, λοιπόν, αυτός ο αγώνας και είναι βέβαιο ότι και με τις κοινωνικές συμμαχίες που προανέφερα, αλλά και με διαρκή προσπάθεια η καλύτερη εκπαίδευση θα έρθει. Και θα έρθει διεκδικώντας μεγαλύτερες δαπάνες για την παιδεία, διεκδικώντας μόνιμους διορισμούς που το έχει ανάγκη, διεκδικώντας καλύτερη οργάνωση και βέβαια δείχνοντας ποιοι πραγματικά μπορούν να προασπίσουν το δημόσιο σχολείο, που είναι το σχολείο του εργάτη, στο οποίο μπορεί να στείλει τα παιδιά του ο εργάτης, ο μισθωτός, το κάθε κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας και βέβαια να γίνει ακόμα καλύτερο.

Κλείνοντας θέλω να πω το εξής: Είναι πολύ σημαντικό, το επαναλαμβάνω και ας μην υποτιμούμε αυτές τις συλλογικές διαδικασίες. Είναι πολύ σημαντικό να δείχνουμε ότι είμαστε παρόντες και παρούσες στα δρώμενα της Ομοσπονδίας, διότι, αν μη τι άλλο, αυτά τα μεγάλα συλλογικά όργανα μπορούν πραγματικά να πρωταγωνιστήσουν, γιατί και ο εκπαιδευτικός είναι γεννημένος να πρωταγωνιστεί και πρέπει να το καταλάβει. Σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής και πολιτικής ζωής. Και είναι πολύ σημαντικό να στείλουμε μήνυμα ότι το μέλλον ανήκει σε αυτούς που το προετοιμάζουν και θα πρέπει να καταλάβουν όλοι, κοινωνικοί εταίροι αλλά και κάθε κυβέρνηση ότι η επένδυση στη γνώση είναι επένδυση στο μέλλον.

Συναδέλφισσες και συνάδελφοι, θερμά συγχαρητήρια, είμαστε εδώ με διαρκή διάλογο, να μπορούμε να συνεχίσουμε τη μεγάλη προσπάθεια που κάνετε και νομίζω ότι το όραμα για δίχρονο υποχρεωτικό νηπιαγωγείο πλέον παίρνει σάρκα και οστά και η Διδασκαλική Ομοσπονδία παίζει και θα παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο.

Σ. ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Καλούμε στο βήμα τον Πρόεδρο της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας, τον συνάδελφο Θανάση Κικινή.

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Καταρχάς να καληπερίσω όλους, να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τους προσκεκλημένους μας που είναι εδώ μαζί μας, να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τους καθηγητές των οποίων ακούστηκαν τα ονόματα αλλά δεν ακούστηκαν της δεύτερης ημέρας (αύριο δεν θα έχουμε χαιρετισμούς). Να πω ότι πέρα απ'

αυτούς που αναφέρθηκαν ήδη, ο Βασίλης Οικονομίδης, ο Νίκος Ζαράνης και ο Χρήστος Τουρτούρας θα συμπληρώσουν τις ομιλίες της αυριανής ημέρας και τους ευχαριστούμε για τη συμμετοχή τους, νομίζω ότι δεν χρειάζονται πολλά λόγια, απλά να τονίσω το εξής:

Εδώ σήμερα δεν κλείνει κανένας κύκλος. Οι ημερίδες που έγιναν για την ανάδειξη του ζητήματος της προσχολικής αγωγής και την ανάγκη της άμεσης θεσμοθέτησης της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης στο δημόσιο νηπιαγωγείο ήταν ένα βήμα. Η σημερινή εκδήλωση, το σημερινό Συνέδριο, θα έλεγα ότι ξεκινάει από κει που σταμάτησαν εκείνες οι ημερίδες και πάει παραπέρα. Και πάει παραπέρα σ' αυτό που δεν τόλμησε να κάνει η πολιτική ηγεσία, το Υπουργείο. Και ποιο είναι αυτό; Η θεσμοθέτηση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης σε όλη την Ελλάδα άμεσα.

Αυτό ήταν το αίτημα της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας. Και η θεσμοθέτηση στους 184 Δήμους της χώρας είναι πολύ πίσω από την ίδια την πραγματικότητα, όταν γνωρίζει κανείς ότι με βάση την τελείως συμβουλευτική, την τελείως γνωμοδοτική αρμοδιότητα που είχαν οι τριμερείς επιτροπές, θα έπρεπε να έχει, έστω και με αυτή τη γνωμοδοτική αρμοδιότητα, θεσμοθετηθεί τουλάχιστον άμεσα, σε 256 Δήμους απ' τους 325, γιατί 256 ήταν συνολικά οι Δήμοι που είχαν πλειοψηφία. Εκεί διαφώνησαν εξ αρχής οι δημοτικοί άρχοντες, δεν είχαν πάρει ακόμη γραμμή από την ΚΕΔΕ, όπως την πάτησαν οι υπόλοιποι 184 και τρέχουν μετά και σπρώχνονται για να αποσύρουν την υπογραφή τους και να πείσουν ότι δεν ήξεραν για ποιο πράγμα έφεραν τη γνώμη τους.

Επίσης, οι 184 αυτοί Δήμοι δεν είναι κάτι το οποίο θα κοστίζει στο Ελληνικό Δημόσιο, δεν είναι κάτι το οποίο θα οδηγήσει σε αυτή τη φάση σε προσλήψεις εκπαιδευτικών. Δεν είναι κάτι το οποίο θα φέρει νέο αριθμό νηπίων μέσα στα νηπιαγωγεία για έναν πολύ απλό λόγο. Ήδη εκεί ήταν πραγματικότητα η δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή εκ των συνθηκών και σε πολλούς απ' τους 256 Δήμους επίσης.

Άρα, είναι ένα τίποτα αυτό το οποίο έγινε με το νομοθέτημα; Όχι, συνάδελφοί μου. Ειπώθηκε προηγουμένως και δεν ξέρω αν το έχουμε καταλάβει, το είπε ο κ. Γαβριελάτος εκπροσωπώντας την Εκπαιδευτική Διεθνή, ότι εδώ επετεύχθη κάτι πολύ σημαντικό που δεν υπάρχει στα περισσότερα μέρη του κόσμου. Δεν πρέπει να υπάρχει; Είναι κάτι το παράδοξο; Όχι, δεν είναι κάτι το παράδοξο, πρέπει, επίσης, να δούμε και ποια είναι η πραγματικότητα στην Ελλάδα και ποιοι είναι οι λόγοι που οδηγούν στην αναγκαιότητα, πέρα από την εκπαιδευτική και την κοινωνική, να υπάρχει η δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή για όλα τα παιδιά.

Ειπώθηκε πολύ σημαντικό, πάλι από τον κ. Γαβριελάτο, ο αγώνας που γίνεται διεθνώς για την ιδιωτικοποίηση και εμπορευματοποίηση της παιδείας. Εδώ απαντάει το δίχρονο υποχρεωτικό δημόσιο νηπιαγωγείο. Στην ανάγκη του να

προασπίσουμε το δημόσιο χαρακτήρα της εκπαίδευσης από την πρώτη της βαθμίδα. Το να εντάξουμε όλα τα παιδιά του λαού στη δημόσια εκπαίδευση, όχι για να ικανοποιήσουμε οποιοδήποτε συντεχνιακό συμφέρον, αλλά για να έχουμε παιδεία εφάμιλλη και αντάξια των αναγκών των παιδιών μας.

Θα ήθελα πάρα πολύ -και το λέω με μεγάλη ειλικρίνεια- να ήταν εδώ σήμερα εκπρόσωπος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος. Βλέπετε, είναι πολύ εύκολο να λες απόψεις μέσα από Συνέδρια όπου ακούγεται μόνο η δική σου η φωνή, είναι πολύ εύκολο να κλείνεις τους παιδικούς σταθμούς για να οδηγήσεις σε μαζικές συγκεντρώσεις, είναι πολύ εύκολο να απειλείς τους εργαζόμενους, γιατί περί αυτού επρόκειτο, ότι θα κλείσουν οι παιδικοί σταθμοί και θα απολυθούν εργαζόμενοι σ' αυτούς, αλλά είναι πολύ δύσκολο να βρεθείς σε έναν χώρο, όπου θα ακουστεί η επιστημονική άποψη, όπου θα ακουστεί η συνδικαλιστική άποψη, όπου θα ακουστεί η άποψη που λέει τι; Ότι ο αγώνας που δίνει η Διδασκαλική Ομοσπονδία είναι για τη δημόσια εκπαίδευση και ο αγώνας εντός πολλών εισαγωγικών που δίνει αυτή τη στιγμή η ΚΕΔΕ, με λυσσασμένο πάθος θα έλεγα, γιατί αυτό συμβαίνει δυστυχώς, είναι για την ιδιωτικοποίηση της εκπαίδευσης, γιατί ειπώθηκε προηγουμένως, είναι για να έρθουν όλα τα κονδύλια, όχι μόνο για τα νηπιαγωγεία αλλά και στο μέλλον για τα δημοτικά, είναι για να έρθει το μεγάλο budget των προσλήψεων, να έρθει η μεγάλη πρόκληση, δηλαδή, για τις ανάγκες.

Θεωρώ σημαντικό, λοιπόν (και δεν έχει σημασία που είναι συνάδελφος, αντιθέτως είναι τιμή για τον κλάδο αυτό), αυτό που ακούστηκε απ' τον εκπρόσωπο (εγώ δεν θεωρώ ότι άκουσα συνάδελφο σήμερα αλλά τον εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών), που λέει ότι είναι υπέρ της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης. Το θεωρώ πολύ σημαντικό, γιατί σκεπάζει όλο αυτό που ζούμε εκ μέρους της ΚΕΔΕ και έχει πάρα πολύ μεγάλη σημασία.

Και επίσης, επειδή ακούστηκε, να πούμε το εξής: είτε ο Γιάννης Παΐδας για την απόφαση της ΑΔΕΔΥ, που όντως ήταν μια πάρα πολύ σημαντική στιγμή, είτε για τη μία ψήφο, η οποία εκ των αναγκών της ΠΟΕ ΟΤΑ ήταν αρνητική. Εδώ δεν πρόκειται για αντιπαλότητα μεταξύ εργαζομένων, όπως πολύ έντεχνα προσπάθησε να πείσει η ΚΕΔΕ. Δεν υπάρχει αντίπαλος σε μια συνδικαλιστική Οργάνωση και θα θέλαμε να ήταν και η ΠΟΕ ΟΤΑ εδώ, για να μας πει τι άλλαξε από την άποψή της το 2007, όταν μαζί με την ΔΟΕ υπέγραφαν την ανάγκη για δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή, ποιοι ήταν οι λόγοι που την οδήγησαν στην αλλαγή της στάσης της και το λέω με πάρα πολύ καλή προαίρεση.

Ο αγώνας δεν είναι μεταξύ των εργαζομένων. Ο αγώνας των εργαζομένων είναι για να έχουμε καλύτερες συνθήκες για τα παιδιά του λαού. Και αυτό μας ενώνει. Από κει και πέρα, είναι πολύ πρόσκαιρη και πολύ μικρή, η οποιαδήποτε αντιπαλότητα εντός εισαγωγικών. Αυτός που πραγματικά είναι αντίπαλος είναι αυτός που θέλει ένα δημόσιο σχολείο κατακερματισμένο, που θέλει μια εκπαίδευση ιδιωτικοποιημένη

και απαξιωμένη, που θέλει μία εκπαίδευση που θα οδηγεί σε αυτό που περιέγραψε με πάρα πολύ αδρά σημεία, μια πάρα πολύ σκοτεινή εικόνα, θα έλεγα, που μας περιέγραψε ο εκπρόσωπος της Εκπαιδευτικής Διεθνούς.

Και έχει πολύ μεγάλη σημασία ο αγώνας που δίνουν οι εκπαιδευτικοί να είναι αγώνας της κοινωνίας, να είναι αγώνας εντός της Ελλάδας μέσα απ' τους Συλλόγους και η Διδασκαλική Ομοσπονδία μαζί με τα άλλα συνδικάτα αλλά και σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Και είναι, επίσης, πάρα πολύ σημαντικό ότι σε αυτό τον αγώνα, κόντρα σε όλα όσα λέγονταν, είχαμε στήριξη και της ETUCE και της Εκπαιδευτικής Διεθνούς, δείχνοντας ότι ο εκπαιδευτικός βλέπει μπροστά και αυτό που σήμερα γίνεται στην Ελλάδα, δηλαδή, έστω σε 3 χρόνια και εμείς πρέπει εδώ να δώσουμε τον αγώνα για να γίνει στα 3 χρόνια που λέει το Υπουργείο Παιδείας, έστω σ' αυτό το χρονοδιάγραμμα, θα θέλαμε να γίνει άμεσα. Έχουμε όμως πει ότι οι πιέσεις και ο πόλεμος είναι πάρα πολύ μεγάλος, αυτό το επίτευγμα να γίνει παράδειγμα και για άλλου. Ας το πετύχουμε.

Χθες και θα κλείσω μ' αυτό, είχα την τιμή να βρεθώ στα Γιάννενα και είναι ο Θωμάς Μπάκας εδώ, σε μία εκδήλωση για τα 30 χρόνια για το Παιδαγωγικό Τμήμα των Νηπιαγωγών. Εκεί μίλησα για τον αγώνα των εκπαιδευτικών, για την ανωτατοποίηση των σπουδών των εκπαιδευτικών. Να μην βλέπουμε μόνο το μικρό, να μην βλέπουμε μόνο το πρόβλημα μεταξύ μας, έχει σημασία να βλέπουμε τι μπορούμε να πετύχουμε.

Ο αγώνας για την ανωτατοποίηση των σπουδών ήταν αγώνας των εκπαιδευτικών που πέτυχε και έφερε αποτελέσματα. Ο αγώνας που δώσαμε τα προηγούμενα χρόνια μέσα και από επιστημονικές ημερίδες και το λέω γιατί βλέπω παράδειγμα τον Γιώργο Γρόλλιο, που ήταν σε αυτές τις ομιλίες για να μην υπάρξει η αξιολόγηση - χειραγώγηση, ήταν ένας αγώνας πέρα από την οποιαδήποτε άλλη εξέλιξη, ήταν νικηφόρος για τον κλάδο με τον τρόπο που αντιστάθηκε.

Ο αγώνας που δίνει η Διδασκαλική Ομοσπονδία και όλος ο κύκλος που έγινε για το σχολείο που βιώνουμε και οραματιζόμαστε και έδωσε θέση για ένα σχολείο ολοήμερο, για όλα τα παιδιά του ελληνικού λαού ήταν μια πολύ σημαντική στιγμή. Ο αγώνας που δίνουμε μέσα από τις συνδικαλιστικές δράσεις, αλλά και μέσα από τις επιστημονικές ημερίδες και τα Συνέδρια για τη δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή είναι, επίσης, πάρα πολύ σημαντικός. Να βλέπουμε αυτό που μπορούμε να πετύχουμε. Και όταν είμαστε ενωμένοι και όταν είμαστε πραγματικά προσηλωμένοι στο τι θέλουμε να πετύχουμε και το τι θέλουμε να φέρουμε για τον κλάδο αλλά κυρίως για την κοινωνία, και για το παιδί, τότε είναι σίγουρο ότι πάντοτε θα είμαστε νικητές.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Σ. ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Ευχαριστούμε τον Πρόεδρο της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας.

Μπαίνουμε στο κυρίως μέρος των εισηγήσεων των εκλεκτών πανεπιστημιακών μας δασκάλων.

Φίλε Πρόεδρε της ΠΟΕΔ, Φίλιε Φυλακτού, θέλω να σου συστήσω τώρα κάποιον συνάδελφο, ο οποίος ξεκίνησε από συνάδελφος (αυτό που θα πω έχει σχέση με όσα είπες για τον Υπουργό Παιδείας της Κύπρου ο οποίος ήταν δάσκαλος και έφτασε να πει όσα έλεγε), θα σου συστήσω λοιπόν έναν συνάδελφο δάσκαλο, ο οποίος ήταν δάσκαλος, έγινε πανεπιστημιακός και λέει αυτά που θα ακούσεις. Υπάρχει, λοιπόν, για κάθε πράγμα και κάτι αντίστοιχο.

Καλώ στο βήμα τον κ. Γεώργιο Γρόλλιο, Καθηγητή στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, για την εισήγησή του με τίτλο: «Ο χαρακτήρας και οι προοπτικές του αγώνα για την καθιέρωση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης στη σημερινή συγκυρία». Γιώργο, αν γίνεις Υπουργός μην με διαψεύσεις;

Γ. ΓΡΟΛΛΙΟΣ: Λοιπόν, καταρχάς να ευχαριστήσω τους συναδέλφους - συναδέλφισσες, από το Διοικητικό Συμβούλιο της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας για την πρόσκληση, η οποία είναι βέβαια τιμητική για το πρόσωπό μου και βέβαια να χαιρετίσω όσους και όσες συμμετέχουν στο παρόν Συνέδριο.

Το θέμα μου το διάβασε ο συνάδελφος κ. Πετράκης, είναι ο χαρακτήρας και οι προοπτικές του αγώνα για την καθιέρωση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης στη σημερινή συγκυρία.

Σε αυτή την εισήγηση θα προσπαθήσω να δώσω με πιο συστηματικό τρόπο το διακύβευμα της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης στα πλαίσια του συνολικού αγώνα για την εκπαίδευση.

Η δίχρονη υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση είναι ένα αίτημα - μια διεκδίκηση την οποία έθεσε η Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδας, όπως είπαν οι προλαλήσαντες, η οποία εντάσσεται σε ένα συνολικό πλαίσιο μιας σύγκρουσης, μιας μεγάλης διαμάχης για την εκπαίδευση.

Θα προσπαθήσω να δώσω το ιστορικό, κοινωνικό και πολιτικό, διεθνές και εσωτερικό, πλαίσιο, εντός του οποίου διεξάγεται αυτή η διαμάχη για τη δίχρονη υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση στην Ελλάδα. Πολλά πράγματα έχουν ειπωθεί ήδη βέβαια και από τον εκπρόσωπο της Εκπαιδευτικής Διεθνούς, αν δεν απατώμαι, ο τίτλος, τα οποία είναι πολύ ενδιαφέροντα, νομίζω όμως ότι χρειάζεται να δώσω μια πιο συστηματική εικόνα, με πιο πολλές, αν θέλετε, πλευρές και εκδοχές των πραγμάτων.

Η ιστορία της ιδιωτικοποίησης και της εμπορευματοποίησης, ίσως καλύτερα για

όλους θα ήταν να το χρησιμοποιούμε ενιαία, με την έννοια της επιχειρηματοποίησης της εκπαίδευσης, ξεκινάει στη δεκαετία του 1970, όταν για λόγους που είναι εκτός της εισήγησής μου, είναι πολύ ευρύτεροι, κοινωνικοί και πολιτικοί λόγοι, επιλέγεται από τις κυρίαρχες κοινωνικές τάξεις διεθνώς να χρησιμοποιηθούν οι νεοφιλελεύθερες και νεοσυντηρητικές πολιτικές.

Η αρχή γίνεται το 1973 στη Χιλή μετά το πραξικόπημα του Στρατηγού Πινοσέτ και την ανατροπή, τη δολοφονία του εκλεγμένου δημοκρατικά Προέδρου της χώρας του Σαλβαδόρ Αλιέντε. Εκεί είναι το πρώτο εργαστήριο, δεν είναι αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά είναι το πρώτο εργαστήριο όπου δοκιμάζονται οι νεοφιλελεύθερες - νεοσυντηρητικές πολιτικές για την εκπαίδευση.

Θα ακολουθήσουν βέβαια την άνοδο των δεξιών κυβερνήσεων στη Μεγάλη Βρετανία και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, της Μάργκαρετ Θάτσερ και του Ρον Ρήγκαν και θα συνεχιστούν μετά στην επόμενη δεκαετία, το 1990, από τις κυβερνήσεις του Μπους στις Ηνωμένες Πολιτείες και του Μπλερ, των Εργατικών, στη Μεγάλη Βρετανία.

Ποιος είναι ο βασικός χαρακτήρας αυτών των πολιτικών; Μάλλον πούθε μελιώνονται αυτές οι πολιτικές; Αυτές θεμελιώνονται σε μια ριζοσπαστική κριτική στο υπάρχον δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα. Το υπάρχον δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα που ήταν καρπός ουσιαστικά των μεταπολεμικών κοινωνικών και πολιτικών αγώνων στις ανεπτυγμένες δυτικές χώρες.

Τι λέει αυτή η ριζοσπαστική κριτική που έρχεται από νεοφιλελεύθερη και νεοσυντηρητική μεριά προς αυτό το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα; Λέει πολύ επιγραμματικά ότι η δημόσια εκπαίδευση είναι χαμηλής ποιότητας, δεν ικανοποιεί τους πελάτες της, έχει γίνει γραφειοκρατική και αυτό που ουσιαστικά εξυπηρετεί είναι τα συμφέροντα του προσωπικού της, δηλαδή κυρίως των εκπαιδευτικών της.

Απέναντι σε αυτή την εκπαίδευση η οποία υποβάλλεται σε κριτική, προβάλλει ένα άλλο εκπαιδευτικό και βέβαια κοινωνικό και πολιτικό όραμα. Ποιο είναι αυτό το όραμα; Είναι το άνοιγμα της εκπαίδευσης στους κανόνες της αγοράς. Δηλαδή, να λειτουργεί η εκπαίδευση ως οιονεί, όπως χαρακτηριστικά λέγεται, αγορά. Ή αλλιώς να λειτουργεί η εκπαίδευση ως επιχείρηση. Και πιο συγκεκριμένα, η κάθε μία εκπαιδευτική μονάδα, είτε αυτή είναι της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ή της δευτεροβάθμιας ή της τριτοβάθμιας, να λειτουργεί με επιχειρηματικούς όρους. Να ανταγωνίζονται, δηλαδή, οι εκπαιδευτικές μονάδες μεταξύ τους για προσέλκυση μαθητών, με βάση βέβαια αυτά που κάνει το κράτος, που δίνει το δικαίωμα στους γονείς να επιλέγουν σχολείο. Όπως, δηλαδή, ένας πελάτης επιλέγει είδος τυριού στο σούπερ μάρκετ από το οποίο αγοράζει, κάπως έτσι θεωρείται δικαίωμα στη λογική αυτή το να επιλέγει ο κάθε γονιός το σχολείο του παιδιού του.

Αυτό συνδυάζεται βέβαια με ριζικές περικοπές δαπανών στη δημόσια εκπαίδευση. Όσο πιο φτηνή γίνεται η δημόσια εκπαίδευση, όσο, δηλαδή, λιγότερους χρηματικούς πόρους έχει, τόσο πιο εύκολα θα μπορέσει να προβληθεί η ιδιωτική εκπαίδευση ως καλή. Και τόσο πιο εύκολα θα μπορέσουν οι ιδιωτικοί φορείς παροχής υπηρεσιών να εμφανιστούν και να δράσουν είτε δίπλα στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα, είτε στο εσωτερικό του. Η περίπτωση -να κάνω μια μικρή παρένθεση- των Δήμων ουσιαστικά εντάσσεται σε αυτή τη λογική στην Ελλάδα.

Αυτά βέβαια πηγαίνουν μαζί και με άλλα πράγματα. Οι εκπαιδευτικές πολιτικές αυτού του είδους, που τις λέω νεοφιλελεύθερες και νεοσυντηρητικές, είναι πολιτικές - πακέτα. Μπορεί τα πακέτα να εφαρμόζονται με διαφορετικές εκδοχές στους διαφορετικούς κοινωνικούς σχηματισμούς, στις διαφορετικές χώρες, όμως συνολικά έχουν μια ενιαία λογική. Και αυτή, εκτός από τα όσα προανέφερα περιλαμβάνουν και άλλα πράγματα, τα οποία πολλές φορές δυστυχώς πολλοί από μας στην καθημερινή μας πρακτική αποδεχόμαστε στους χώρους όπου δρούμε και δραστηριοποιούμαστε, στον έναν ή στον άλλο βαθμό.

Για παράδειγμα, εμπεριέχουν την προβολή της έννοιας της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης έναντι της έννοιας της ισότητας στην εκπαίδευση. Περιλαμβάνουν: τις τυποποιημένες μετρήσεις, δηλαδή την έμφαση στις τυποποιημένες μετρήσεις των επιδόσεων των μαθητών, τα λεγόμενα στάνταρτ, περιλαμβάνουν την εισβολή των κανόνων και των οδηγιών του βιομηχανικού μάνατζμεντ, του επιχειρηματικού μάνατζμεντ στο χώρο της εκπαίδευσης. Ξέρω, δηλαδή, για παράδειγμα ότι στα Πανεπιστήμια είναι πολύ έντονη σήμερα η συζήτηση για την έννοια της εκπαιδευτικής ηγεσίας και τους μάνατζμεντ. Και αυτό διαδίδεται και στους χώρους της εκπαίδευσης. Αυτά δεν είναι καθόλου άσχετα με την ιδιωτικοποίηση, στην οποία έδωσε έμφαση ο συνάδελφος που μίλησε από την Εκπαιδευτική Διεθνή.

Συνδυάζεται, επίσης, με την έννοια της αριστείας και βέβαια της σκληρής πειθαρχίας και προφανώς με την έμφαση στον ανταγωνισμό και στον ατομικισμό. Συνδυάζεται βέβαια και με άλλα πράγματα που αφορούν άμεσα τους εκπαιδευτικούς και το συνδικαλιστικό κίνημά τους. Την υποβάθμιση του έργου των εκπαιδευτικών, τη λογική του αυστηρού και σκληρού και της πειθαρχησης του έργου των εκπαιδευτικών, της μείωσης των ορίων, δηλαδή, της παιδαγωγικής τους ελευθερίας και αυτονομίας.

Συνδυάζονται και με άλλα πράγματα στο επίπεδο των προγραμμάτων σπουδών και του γνωστικού περιεχομένου του σχολείου. Αυτά είναι, για παράδειγμα, η ποσοτικοποίηση και ο κατακερματισμός της γνώσης, δηλαδή η λογική των αναλυτικών προγραμμάτων που είναι τεχνοκρατικά, που δίνουν έμφαση στην αποτελεσματικότητα μέσω επιτυχίας σε συγκεκριμένους μιλιεριστικούς στόχους, που συνδυάζονται βέβαια με τη λογική της ποσοτικοποίησης και του κατακερματισμού της γνώσης στο χώρο της εκπαίδευσης. Συνδυάζονται δηλαδή με

τη συνολική μηχανοποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Συνδυάζονται με τη μονοδιάστατη και παθητική μεταφορά της γνώσης στους μαθητές, με τις συναγωνιστικές εξετάσεις, με την εργαλειοποίηση και την έμφαση στις ικανότητες έναντι των ολοκληρωμένων γνώσεων, με την υποβάθμιση των ανθρωπιστικών γνώσεων και σπουδών.

Θέλω να σας πω με όλα αυτά, χωρίς να θέλω να τρομοκρατήσω κανέναν, ούτε να εκφοβίσω, ότι αυτά τα πράγματα μελετώνται και συζητούνται διεθνώς και στις αναπτυγμένες και στις μη αναπτυγμένες χώρες, συστηματικά εδώ και πολλά χρόνια. Υπάρχουν πολλές μελέτες, για παράδειγμα στο παρελθόν είχα συμβάλει στη μετάφραση (οι παλιότεροι που είστε εδώ μπορεί να το θυμούνται), από ένα μικρό βιβλιαράκι που είχαν βγάλει ο Στέφεν Μπολ και η Σάρα Γκιούταλι, οι οποίοι περιέγραφαν τέτοια φαινόμενα ιδιωτικοποίησης διεθνώς στον κόσμο. Και στις ανεπτυγμένες και στις υπανάπτυκτες χώρες.

Τι θέλω να πω μ' όλα αυτά; Θέλω να επισημάνω το γεγονός ότι αυτά είναι όπως θα λέγαν οι αγγλοσάξονες “take it or leave it”, δηλαδή “πάρτο ή άστο”. Δηλαδή θέλω να πω ότι είναι πακέτα συνολικών γνώσεων, συνολικών πολιτικών, είναι μια ολοκληρωμένη λογική άσκησης εκπαιδευτικής πολιτικής, με πάρα πολλές πλευρές. Ξεκινάει από το τι είδους δασκάλου θέλουν, από το τι είδος γνώσεων θέλουν στο σχολείο, από το πώς ήταν κατασκευασμένοι οι θεσμοί και οι δομές, από τα πάντα.

Το ερώτημα είναι πώς αυτές οι γενικές πολιτικές, αυτό το συνολικό πακέτο, παίρνει συγκεκριμένη μορφή σε συγκεκριμένες χώρες. Καλός βέβαια ο διεθνής αγώνας, είναι πολύ σημαντικά όσα είπαν προηγουμένως και ο Πρόεδρος της ΔΟΕ και ο εκπρόσωπος της Διεθνούς, αλλά πρέπει πάντα να βλέπουμε και τι σημαίνει σε μία χώρα συγκεκριμένη, γιατί αυτά εξειδικεύονται με διαφορετικούς τρόπους ανά χώρα.

Πριν πάμε όμως σ' αυτό το ζήτημα να δούμε μερικά απ' τα αποτελέσματα αυτών των πολιτικών. Τα αποτελέσματα έχουν μελετηθεί, έχει ξεκαθαριστεί ποια είναι. Αναφέρω πολύ συνοπτικά, τα πιο σημαντικά.

Πρώτον: η ενίσχυση του λεγόμενου ταξικού χαρακτήρα της εκπαίδευσης, αφού η εκπαίδευση μετατρέπεται σε εμπόρευμα που πωλείται και αγοράζεται, δεύτερον: η αύξηση της σχολικής διαρροής από την υποχρεωτική εκπαίδευση, η αύξηση της σχολικής αποτυχίας, η επιλογή από τους γόνους των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων, χαμηλού κοινωνικού κύρους σχολικών διαδρομών, τέταρτον: η διεύρυνση των μορφωτικών χασμάτων, η φυσικοποίηση των ανισοτήτων, δηλαδή η προσπάθεια να εσωτερικευθούν οι ανισότητες από τα υποκείμενα στην εκπαίδευση ως φυσικές, όπως επίσης και να φυσικοποιηθεί η συμβολή της εκπαίδευσης στην αναπαραγωγή της κοινωνίας.

Και φυσικά να νομιμοποιηθεί πάνω απ' όλα η προπαγάνδα των κυρίαρχων

τάξεων. Ποια δηλαδή; Αυτή που λέει ότι είναι φυσικές οι ανισότητες και πρέπει να αναμένεται κάποια στιγμή, ύστερα από πάρα πολλά χρόνια προφανώς, γιατί απ' την εφαρμογή αυτών των πολιτικών έχουν περάσει κοντά 3 - 4 δεκαετίες, αλλά πάντα οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές - οι νεοσυντηρητικές υποστηρίζουν ότι κάποτε το κέρδος θα διαχυθεί προς τον κόσμο, παρά το ότι όλες οι μελέτες σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο αλλά και σε εκπαιδευτικό και σε οικονομικό δείχνουν το εντελώς αντίστροφο.

Ουσιαστικά είναι πολιτικές οι οποίες έχουν συγκεκριμένο τελικό σκοπό: να διαμορφώσουν διαχειρίσιμους, ευλύγιστους ανθρώπους. Για να θυμηθούμε έναν μεγάλο παιδαγωγό, τον Πάουλο Φρέιρε: ανθρώπους που απανθρωποποιούνται, δηλαδή που χάνουν βασικά χαρακτηριστικά της ανθρώπινης σύστασής τους.

Είπα προηγουμένως ότι αυτές οι πολιτικές βέβαια δεν εφαρμόζονται με τον ίδιο τρόπο παντού. Υποστηρίζονται βέβαια απ' την Παγκόσμια Τράπεζα, από τον ΟΟΣΑ, από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, από μεγάλο αριθμό πολιτικών κομμάτων, από όλο το πολιτικό φάσμα, διεθνώς, από *think tanks*, από ΜΚΟ, από ερευνητικά κέντρα, από ιδιωτικά ιδρύματα, επιχειρηματικά λόμπι, με πακτωλούς χρημάτων.

Βέβαια λέω ότι διαφοροποιούνται οι τρόποι εφαρμογής στις διάφορες χώρες. Εδώ στις διαφοροποιήσεις σημαντικό βέβαια ρόλο παίζουν οι πολιτικές δομές, η κουλτούρα της διακυβέρνησης της κάθε χώρας, οι παραδοσιακές των προνοιακών πολιτικών σε κάθε χώρα κτλ. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, ας πούμε, και η Μεγάλη Βρετανία ήταν τα πρώτα εργαστήρια της εφαρμογής αυτών των πολιτικών. Αλλά στη συνέχεια αυτές οι πολιτικές μέσω ενός δανεισμού, με όρο της συγκριτικής εκπαίδευσης πολιτικών, μεταφέρθηκαν διεθνώς.

Βέβαια πάλι εδώ υπάρχουν αντιστάσεις. Για παράδειγμα, αν κοιτάξει κάποιος τις εκθέσεις του ΟΟΣΑ στην Ελλάδα, αν κοιτάξει όχι την τελευταία, την προηγούμενη, την ενδιάμεση, την Περί Μινέριου, έκθεση του ΟΟΣΑ, θα διαπιστώσει ότι αφιερώνει ένα μεγάλο κομμάτι, 2 - 3 σελίδες τουλάχιστον, παραπέμποντας μάλιστα και σε επιστημονικές εργασίες - διατριβές στο για ποιο λόγο δεν προχωράει η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα.

Είναι αυτό που είπε ο Πρόεδρος της ΔΟΕ προηγουμένως ότι στην Ελλάδα, ακριβώς επειδή υπήρχε σημαντική αντίσταση στην αξιολόγηση - πειθάρχηση των εκπαιδευτικών, γι' αυτό το λόγο δεν εφαρμόστηκε εδώ με αυτό τον τρόπο, όπως εφαρμόζεται σε άλλες χώρες, όπου είναι κάτι που θεωρείται φυσικό, καθιερωμένο και δεν μπορεί να γίνει διαφορετικά.

Θέλω να καταλήξω, δηλαδή, στο ότι οι νεοφιλελεύθερες - νεοσυντηρητικές πολιτικές είναι μεν ένα πακέτο αλλά το πώς ακριβώς εφαρμόζονται στην κάθε χώρα έχει μικρές ή σημαντικότερες διαφοροποιήσεις.

Στην Ελλάδα, κατά τη γνώμη μου, ποιά είναι τα βασικά χαρακτηριστικά, οι βασικές

πλευρές αυτών των πολιτικών που εφαρμόζονται; Πρώτον: κεφαλαιώδης, η δραστική περικοπή των δαπανών στην εκπαίδευση. Δεύτερον: η υποβάθμιση των χιλιάδων εκπαιδευτικών, η σταθερή, δηλαδή, τακτική των κυβερνήσεων να αντιμετωπίζουν τους εκπαιδευτικούς είτε της δευτεροβάθμιας, είτε της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σαν εχθρούς, όταν αυτοί προβάλλουν αιτήματα. Ακόμα και αν τα αιτήματα αυτά δεν είναι πάρα πολύ προωθημένα ή είναι προωθημένα, η σταθερή γραμμή των κυβερνήσεων, γιατί ακριβώς είναι συστατικό στοιχείο των νεοφιλελεύθερων λογικών, είναι αρνητική.

Η ενοχοποίηση των εκπαιδευτικών. Αυτό που ειπώθηκε προηγουμένως για την Κύπρο. Η ενοχοποίηση των εκπαιδευτικών με 1.000 διαφορετικούς τρόπους, είτε με το πρόσχημα της τεμπελιάς ή με το πρόσχημα της μη προετοιμασίας ή με το πρόσχημα της μη καλής εκπαίδευσης και ούτω καθεξής.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό είναι η προβολή της αποτελεσματικότητας έναντι της ισότητας, η έμφαση στην αξιολόγηση των σχολικών μονάδων με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ως προσπάθεια για να περάσει η δεύτερη, η συγκεντροποίηση και γραφειοκρατικοποίηση με λογικές μανάτζμεντ, οι ευλύγιστες εργασιακές σχέσεις (εδώ είναι το ζήτημα των αναπληρωτών που είναι κυριολεκτικά νομάδες της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των ωρομισθίων), η κατάργηση στη χώρα μας της επιμόρφωσης και της μετεκπαίδευσης των εκπαιδευτικών και στο τρίτοβάθμιο επίπεδο η προσπάθεια δημιουργίας συνθηκών ανταγωνισμού ανάμεσα στα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και με επιχειρηματικά συμφέροντα, δηλαδή των τρίτοβάθμιων ιδρυμάτων με επιχειρηματικά συμφέροντα.

Φτάνω στο επίμαχο κομμάτι που είναι η δίχρονη δημόσια υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση. Μπροστά σ' αυτό το πακέτο πολιτικών ποιό είναι το αίτημα; Είναι προφανώς ένα αίτημα το οποίο δεν κολλλάει με αυτές τις πολιτικές. Είναι ασύμβατο και εχθρικό με αυτές. Ιδιαίτερα μάλιστα όταν το αίτημα αυτό συνδυάζεται μαζί με το αίτημα του ενιαίου, δημόσιου δωρεάν υποχρεωτικού σχολείου για όλα τα παιδιά μέχρι τα 18 χρόνια, τότε το σύνολο, ο συνδυασμός αυτών των δύο αιτημάτων είναι ουσιαστικά εκρηκτικός για κάθε έναν που έχει νεοφιλελεύθερη - νεοσυντηρητική πολιτική στην κοινωνία και στην κυβέρνηση. Δηλαδή εκρηκτικός συνδυασμός, είναι κάτι ασύμβατο με όλα τα προηγούμενα.

Ένα εκπαιδευτικό σύστημα ενιαίο, δημόσιο, δωρεάν, που ουσιαστικά θα ξεκινάει με βαθμιδώσεις, από 4 χρονών μέχρι 18 χρονών. 14 χρόνια συνολικά δηλαδή. Αυτό για τους νεοφιλελεύθερους είναι εφιάλτης.

Απ' την άποψη, λοιπόν, των δομών, σε αυτό το κομμάτι (δεν μιλάμε για τις άλλες πλευρές, περιεχόμενο εκπαίδευσης, εκπαιδευτικοί κτλ.), πρόκειται για μια εναλλακτική, αντίπαλη λογική και σχέδιο ταυτόχρονα ενάντια στη νεοφιλελεύθερη και νεοσυντηρητική αναδιάρθρωση. Δηλαδή η δίχρονη υποχρεωτική, να το εξειδικεύσουμε πάλι στη δίχρονη υποχρεωτική, έρχεται σε σύγκρουση προφανώς

με την εισαγωγή ιδιωτικών φορέων ή φορέων που ήδη λειτουργούν με βάση την επιχειρηματική λογική στα πλαίσια του εκπαιδευτικού συστήματος.

Γι' αυτό είναι εφιάλτης. Γιατί ελαφρύνει -και αυτό δεν είναι λογικό κατά την άποψή τους- τα οικονομικά βάρη απ' τις εκμεταλλεζόμενες καταπιεζόμενες κοινωνικές τάξεις που αποτελούν τη μεγάλη πλειοψηφία του πληθυσμού. Δεν τους βάζει και άλλα βάρη, όπως είναι η κυρίαρχη πολιτική. Γιατί είναι ενάντια στους διαχωρισμούς δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης. Θεωρεί μόνο δημόσια ότι πρέπει να είναι η εκπαίδευση.

Γιατί είναι ενάντια στους διαχωρισμούς γενικής - τεχνικής εκπαίδευσης, εννοώ το σύνολο του αιτήματος, δηλαδή ενιαία, δημόσια, υποχρεωτική εκπαίδευση, απ' το δημοτικό - γυμνάσιο - λύκειο και δίχρονη προσχολική αγωγή. Γιατί ουσιαστικά μπορεί να συμβάλλει στην άμβλυνση του αναπαραγωγικού ρόλου του σχολείου, γιατί βάζει σαν στόχο την ισόρροπη γνωστική, ηθική, πνευματική και σωματική ανάπτυξη όλων των παιδιών.

Γιατί ανοίγει το δρόμο, δεν τον κατοχυρώνει μόνο για κριτική συνειδητοποίηση της δυνατότητας των δασκάλων και των νηπιαγωγών δηλαδή που θέλουν να κινηθούν σε αυτή την κατεύθυνση να δουλέψουν στην κατεύθυνση της κριτικής συνειδητοποίησης των παιδιών και όχι στην άκριτη μεταφορά γνώσης επάνω τους. Για να κατανοήσουν το φυσικό και κοινωνικό κόσμο και να εργαστούν συνειδητά για το μετασχηματισμό της κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας.

Κλείνω με δύο λόγια, ως σχόλιο, με βάση και όσα άκουσα ως τώρα. Συμφωνώ γενικά με όσα ακούστηκαν μέχρι τώρα, θα ήθελα να δώσω όμως έμφαση στο ότι, κατά τη γνώμη μου, η κυβέρνηση έκανε μια απάτη στην πραγματικότητα. Τι έκανε, δηλαδή; (με βάση ό,τι διάβασα δημοσιογραφικά, από ανακοινώσεις Συλλόγων, από τις ανακοινώσεις των αιρετών που διάβασα στον τύπο, της ΔΟΕ κτλ.)

Καθιέρωσε τον Νόμο και μετά με διάφορους άλλους τρόπους, δηλαδή με τους ειδικότερους Δήμους, τους 184, με το ότι εκεί υπάρχουν ήδη οι Δομές και πηγαίνουν ήδη τα παιδιά στα δημόσια νηπιαγωγεία, με αυτό το κόλπο με τις τριμερείς επιτροπές που είναι πρωτοφανές για τον νομικό πολιτισμό μιας χώρας, να πρέπει να είναι ομόφωνες αποφάσεις. Τι επιτροπές είναι αυτές; Λοιπόν και χρησιμοποιώντας βέβαια συνειδητά τους Δημάρχους, ως άλλοθι για να μην εφαρμοστεί η νέα πολιτική, στην πράξη προσπάθησε να κάνει το μισό βήμα που έκανε μπροστά, ένα ή μπορούμε να πούμε και δύο πίσω.

Όμως, κατά τη γνώμη μου, συνάδελφοι, και αυτό το έχει αποδείξει η ιστορία και είμαι απόλυτα πεπεισμένος και αυτό είναι επιστημονικό, με βάση όχι την επιστήμη της παιδαγωγικής αλλά την ευρύτερη επιστήμη της ιστορίας, είναι δεδομένο ότι το μέλλον είναι ανοιχτό και αυτό που θα κρίνει την έκβαση των πραγμάτων, την έκβαση της σύγκρουσης είναι κυρίως σε τελική ανάλυση η ίδια η δράση των υποκειμενικών φορέων.

Και ανάμεσα σ' αυτά, νομίζω ότι τα συνδικάτα των εκπαιδευτικών έχουν σωστή θέση και σωστούς αγώνες στην κατεύθυνση αυτή.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Επιβεβαιώνοντας αυτά που είπε ο ομιλητής, υπάρχει μια απάτη ακόμη που μένει να αποδειχθεί αν θα είναι απάτη ή όχι. Αυτό που ζήτησε η Διδασκαλική Ομοσπονδία στη συνάντηση που είχε με την τελευταία πολιτική ηγεσία ήταν σ' αυτούς τουλάχιστον τους 184 Δήμους να δεσμευθεί ρητά ότι δεν θα δοθούν κουπόνια, βάουτσερ στους γονείς, ώστε να τους δίνεται η δυνατότητα να τα χρησιμοποιήσουν για να πάνε σε ιδιωτικές δομές. Ακόμη δεν έχει γίνει ανακοίνωση για το τι θα γίνει μ' αυτό, ελπίζουμε να μην αποδειχθεί μια ακόμη απάτη, γιατί θα είναι τραγωδία, πέρα από απάτη, αν γίνει κάτι τέτοιο.

Σ. ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Καλούμε στο βήμα την κα Δόμνα Κακανά, Καθηγήτρια στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Εκπαίδευσης και Αγωγής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης για την εισήγησή της με τίτλο: «Επενδύοντας στην προσχολική αγωγή για ένα δυνατό ξεκίνημα».

Δ. ΚΑΚΑΝΑ: Κυρίες και κύριοι, ευχαριστώ πάρα πολύ για την πρόσκληση, για την τιμητική πρόσκληση της ΔΟΕ, χαίρομαι πολύ που είμαι εδώ, μαζί με εκπαιδευτικούς για να συζητήσουμε τα θέματα που καίνε τα τελευταία χρόνια όλη την πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Λοιπόν, η προσχολική εκπαίδευση γεννήθηκε το 19^ο αιώνα, την περίοδο ουσιαστικά μεσούσης της βιομηχανικής επανάστασης, ως ένα είδος φιλανθρωπίας προς τα προνομιούχα παιδιά των εργατών, αλλά και ως ένας τρόπος καταπολέμησης της παιδικής θνησιμότητας.

Συνεπώς, ήταν για πολλά χρόνια συνδεδεμένη με πολιτικές προνοιακού και αντισταθμιστικού χαρακτήρα. Η UNESCO παρόλα αυτά το '10 - '11 αναγνώρισε ότι η προσχολική αγωγή αποτελεί ένα εκπαιδευτικό σύστημα που ουσιαστικά είναι μια διακριτή οντότητα, της οποίας η συμβολή της είναι καθοριστική για τη σχολική επιτυχία των παιδιών, και μάλιστα για την πορεία της ζωής τους και για την πορεία του κάθε παιδιού χωριστά.

Στη διεθνή βιβλιογραφία η προσχολική εκπαίδευση ουσιαστικά περιλαμβάνει το μηδέν, από τη γέννηση του παιδιού ως τα 6 χρόνια ως την είσοδο στην υποχρεωτική εκπαίδευση. Στα ελληνικά το μεταφράζουμε ως προσχολική εκπαίδευση, πρώτη παιδική ηλικία, μέριμνα και φροντίδα.

Από το 1990 η UNESCO ουσιαστικά τόνισε τη σημασία ότι η μάθηση ξεκινάει από τη γέννηση και προσπάθησε από τη διακήρυξη που έβγαλε το 1990 να μιλήσει για μια εκπαίδευση για όλους. Και έθεσε ουσιαστικά την ανάγκη αυτή η εκπαίδευση να είναι υπό την αιγίδα της κρατικής προσχολικής εκπαίδευσης και μέριμνας.

Αντίστοιχα εδώ βλέπουμε μια σειρά από διατάγματα που έβγαλε η UNESCO, (είναι πολύ μικρό το πλαίσιο εν πάση περιπτώσει) στην πορεία των χρόνων, φτάνοντας το 2007 όταν ουσιαστικά εκεί μίλησε ξεκάθαρα, υποστήριξε ότι η προσχολική εκπαίδευση συμβάλλει πάρα πολύ στην ανάπτυξη, στην επιβίωση, στην εξέλιξη του κάθε παιδιού: κοινωνική, συναισθηματική, γνωστική και τα πάντα, συμπεριλαμβανομένης και της διατροφής και υγιεινής και είναι πάρα πολύ σημαντικό αυτή να διασφαλίζεται από τη γέννηση του παιδιού μέχρι την είσοδό του στην υποχρεωτική εκπαίδευση ή μάλιστα θα λέγαμε γενικότερα σε τυπικά, μη τυπικά και άτυπα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Το 2010 σε άλλη Συνθήκη ενισχύθηκε αυτή την τάση ότι η προσχολική εκπαίδευση αποτελεί ένα πανανθρώπινο δικαίωμα που αφορά όλα τα παιδιά, είναι βασικό θεμέλιο της ανθρώπινης ύπαρξης και γι' αυτό το λόγο συμβάλλει πάρα πολύ στην εξάλειψη της φτώχειας και θέτει βασικά θεμέλια για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Φτάνοντας σε πιο πρόσφατες εποχές, το 2015, συνέχισε στην ίδια λογική και υποστήριξε με μεγαλύτερη θέρμη τα σημαντικά οφέλη που έχει η προσχολική εκπαίδευση, ότι αποτελεί ένα πανανθρώπινο δικαίωμα, ότι εντάσσεται ουσιαστικά στην κατηγορία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ότι συμβάλλει πάρα πολύ στη βελτίωση της ετοιμότητας όλων των παιδιών και σε λιγότερη σχολική εγκατάλειψη.

Η προσχολική εκπαίδευση διεθνώς έχει δύο μέρη. Από τη μια εμφανίζεται άλλοτε ενοποιημένη και άλλοτε εμφανίζεται σε δύο μέρη (κατάτμηση). Το πρώτο σκέλος, το 0 έως 3, ουσιαστικά δίνει μια έμφαση σε αγωγή και φροντίδα και δίνει μια δυνατότητα στους εργαζόμενους γονείς να μπορέσουν να απασχοληθούν ελεύθερα στη δουλειά τους, χωρίς να έχουν πρόβλημα για το πού θα αφήσουν τα παιδιά τους. Στη δεύτερη ηλικιακή κατηγορία, το 3 - 6, η έμφαση πέφτει στην κοινωνικοποίηση και στην εκπαίδευση και ουσιαστικά εκεί πέρα ή έστω πριν την είσοδο στο δημοτικό σχολείο θα λέγαμε, γιατί σε κάποια κράτη, όπως θα δούμε στη συνέχεια, διαφοροποιείται, φτάνει τα 7 χρόνια.

Ουσιαστικά η προσχολική εκπαίδευση και μέριμνα εντάσσεται στη λογική του να παρέχει σε όλα τα παιδιά καλύτερες συνθήκες, ένα πιο δυνατό ξεκίνημα, έτσι ώστε να προετοιμαστούν για το αύριο.

Σήμερα, στις μισές περίπου σχεδόν χώρες του ΟΟΣΑ βλέπουμε ένα ολοκληρωμένο σύστημα προσχολικής εκπαίδευσης, δηλαδή να καλύπτει από τα 0 έως 6 περίπου χρόνια, συνήθως είναι ενταγμένα στο Υπουργείο Παιδείας, αλλά υπάρχουν και κάποιες χώρες όπου βλέπουμε να εντάσσεται σε διαφορετικά Υπουργεία, όπως Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων, Εσωτερικών, Υγείας, Πρόνοιας και διάφορα άλλα.

Σε αυτές τις χώρες, για όλες τις ηλικίες ισχύουν οι ίδιοι κανόνες και τα ίδια πρότυπα και οι ίδιες ρυθμίσεις. Σε όσες χώρες όμως έχουν επιλέξει το σύστημα του διαχωρισμού, οι ρυθμίσεις για τα παιδιά της ηλικίας που είναι κάτω των 3 χρόνων είναι συνήθως υπό την εποπτεία κάποιου τέτοιου Υπουργείου: Υγείας, Κοινωνικών Υποθέσεων, Εσωτερικών κτλ., ενώ για τα παιδιά που είναι από των 3 και πάνω εντάσσονται συνήθως στην αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας. Σε αυτές τις χώρες ισχύουν διαφορετικές ρυθμίσεις στις δύο κατηγορίες, στις δύο ηλικιακές ομάδες.

Αμα δούμε λιγάκι αυτό τον πίνακα που επιχείρησα να φτιάξω, για να δούμε λίγο τι ισχύει, ξέρω ότι είναι πολύ σύνθετος, επιστώ όμως λίγο την προσοχή πιο πολύ στο μoustαρδί χρώμα, όπου ουσιαστικά είναι οι χώρες που εφαρμόζεται το ενιαίο σύστημα. Η πρώτη στήλη είναι που φαίνονται τα κράτη, η δεύτερη στήλη είναι χωρίς την ευθύνη του Υπουργείου Παιδείας, με την ευθύνη κάποιου άλλου Υπουργείου, η τρίτη στήλη είναι με ευθύνη του Υπουργείου και φαίνονται οι ηλικίες που εντάσσονται τα παιδιά και μετά είναι η τελευταία στήλη, είναι η υποχρεωτικότητα,

από ποια ηλικία και μετά εντάσσεται η υποχρεωτικότητα.

Όπως φαίνεται υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση έχουνε λίγες χώρες, δηλαδή εννοώ έχουνε συνήθως γύρω στα 5 αλλά κάτω από τα 5 έχουνε λίγες χώρες. Είναι η χώρα μας, τώρα πια, με ό,τι, τέλος πάντων, δυσλειτουργίες φαίνεται ότι υπάρχουνε και οι τρικλοποδιές έχουνε μπει, είναι το Λουξεμβούργο, η Ουγγαρία είναι στα τρία χρόνια, είναι η μόνη χώρα που ξεκινάει από τα τρία χρόνια, καθώς επίσης και η Ελβετία είναι στα 4 χρόνια.

Η Αγγλία έχει ένα περίεργο καθεστώς όπου ουσιαστικά η προσχολική, το νηπιαγωγείο που λέμε, εντάσσεται στην υποχρεωτική πρωτοβάθμια εκπαίδευση, είναι το Key 1 και όλα τα υπόλοιπα είναι ουσιαστικά υπό την αιγίδα μεν του Υπουργείου, αλλά δεν είναι αυτό που λέμε το καθαρό νηπιαγωγείο.

Παρόλα αυτά είναι περίπου μισές-μισές, δηλαδή, απ' τις χώρες που έχω παρουσιάσει, βλέπουμε όλα τα συστήματα, και το ενοποιημένο και το διαχωρισμένο. Δηλαδή και το ενοποιημένο, το 0 - 6 μέχρι την είσοδο του δημοτικού σχολείου και το διαχωρισμένο 0 - 3 και μετά ως την είσοδο του δημοτικού σχολείου και φυσικά τα θέματα της υποχρεωτικότητας.

Γενικά φαίνεται στις τελευταίες δεκαετίες οι κυβερνήσεις έχουν αναγνωρίσει τη σημασία της, ότι αποτελεί μια επένδυση η προσχολική εκπαίδευση και σε πάρα πολλές χώρες, όπως έχει ήδη ειπωθεί, έχουν αναθέσει την ευθύνη για τη δημόσια χρηματοδότηση στις τοπικές αρχές. Αυτό χωρίς να είναι πανάκεια είναι ένα γεγονός, δηλαδή, υπάρχει και οφείλουμε να το λάβουμε υπόψη μας.

Στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ υπάρχουν σημαντικές δημόσιες επενδύσεις στην προσχολική εκπαίδευση και μάλιστα επιχορηγείται η συμμετοχή της οικογένειας, δηλαδή και οι οικογένειες που έχουν οικονομικά προβλήματα, λαμβάνουν πολύ γενναία χρηματοδότηση.

Για να δούμε λιγάκι κάποια μεγέθη, κάποια νούμερα. Κατά τη διεθνή πρότυπη ταξινόμηση της εκπαίδευσης, η πρωτοβάθμια ανήκει στο 1, ενώ η προσχολική ανήκει στο 0. Οι δημόσιες πηγές για την πρωτοβάθμια αντιπροσωπεύουν κατά μέσο όρο το 69% των δημόσιων δαπανών (μέσος όρος από τις χώρες του ΟΟΣΑ), ενώ για την προσχολική ανέρχεται στο 83%. Αυτό σημαίνει ότι δίνεται μεγαλύτερη έμφαση, πάρα πολύ μεγάλη βαρύτητα στην προσχολική εκπαίδευση.

Οι χώρες που έχουν αναθέσει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση να έχει τον κύριο λόγο, το 34% των κονδυλίων περιλαμβάνονται, το δημόσιο κονδύλιο για την πρωτοβάθμια, προέρχεται απ' την κεντρική διοίκηση, δηλαδή από το Υπουργείο Παιδείας και τα υπόλοιπα είναι από την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Για να εξετάσουμε γιατί οι χώρες επενδύουν στην προσχολική εκπαίδευση και μέριμνα. Το 2006 ο ΟΟΣΑ κυκλοφόρησε τη δεύτερη σημαντική έκθεση (αυτή τη στιγμή είμαστε στην 6^η έκθεση με τον τίτλο Στάρτικς). Στην έκθεση αυτή έδωσε

πάρα πολύ μεγάλη έμφαση στην προσχολική εκπαίδευση, όπου ουσιαστικά έγινε εντελώς πιο κατανοητό ότι οι συνθήκες πιο έχουν αλλάξει πάρα πολύ, ότι η ανάδειξη της οικονομίας και η διεύρυνση της εισόδου της γυναίκας στο χώρο της μισθωτής εργασίας, ο αναγκάιος συμβιβασμός απ' τη μια εργασίας και απ' την άλλη οικιακών υποχρεώσεων με τρόπο ώστε να γίνει πιο δίκαιο για τις γυναίκες, τα δημογραφικά προβλήματα με την έκρηξη της υπογεννητικότητας καθώς και το αυξανόμενο μεταναστευτικό κύμα στις ευρωπαϊκές χώρες, καθώς, επίσης, και η ανάγκη να καταπολεμηθεί η φτώχεια και οι ανισότητες, ουσιαστικά οδήγησαν να αναπτυχθούν πολιτικές, οι οποίες βασίστηκαν σε διεθνείς έρευνες, οι οποίες καταδεικνύουν ότι είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό θέμα το να επενδύσουν στην προσχολική εκπαίδευση, γιατί αποτελεί ένα δυναμικό, ένα πάρα πολύ δυνατό ξεκίνημα. Δυνατό ξεκίνημα όχι μόνο για τα παιδιά αλλά και για τις οικογένειες.

Επιτρέπει στους γονείς να έχουν έναν καλύτερο σχεδιασμό οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων, έτσι ώστε να είναι πιο αποδοτικοί στη δουλειά τους. Προωθεί τη θετική στάση των παιδιών στο σχολείο. Αυτά έχουν ειπωθεί ήδη από τους προηγούμενους εισηγητές και οι παρεμβάσεις που έγιναν και είναι λίγο-πολύ γνωστά.

Αποτελεί ένα θεμέλιο ζωής για τη δια βίου μάθηση και ουσιαστικά εγγράφεται στην προσωπική βιογραφία της μάθησης όλων των παιδιών. Όμως για να δώσουμε τη δυνατότητα σε όλα τα παιδιά να ωφεληθούν απ' τις υπηρεσίες της προσχολικής εκπαίδευσης, δεν μας αρκεί απλά και μόνο οι δομές να προσφέρουν μια μέτριας ποιότητας εκπαίδευση. Μας ενδιαφέρει αυτές οι δομές να προσφέρουν υψηλής ποιότητας εκπαίδευση.

Τι σημαίνει αυτό; Μπορεί να νοηματοδοτηθεί με διαφορετικούς τρόπους από τον καθένα και την καθεμία εδώ πέρα μέσα. Παρόλα αυτά υπάρχουν σαφείς ενδείξεις από έρευνες ότι τα παιδιά τα οποία έχουν παρακολουθήσει ένα με δύο χρόνια προσχολική εκπαίδευση, έχουν καλύτερες σχολικές επιτυχίες και καλύτερα αποτελέσματα στις διάφορες διεθνείς εξετάσεις.

Η υψηλής, επίσης, ποιότητας προσχολική εκπαίδευση θεμελιώνει σημαντικά οφέλη για τα παιδιά μελλοντικά. Φαίνεται μάλιστα, ενώ η μεγάλης διάρκειας προσχολική εκπαίδευση δεν αποτελεί από μόνη της εγγύηση της ποιότητας, όταν συνδυάζεται με υψηλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση αυτό φαίνεται ότι είναι ένα απ' τα καλύτερα αποτελέσματα. Δηλαδή, αποδεικνύεται ότι τα παιδιά τελικά πηγαίνουν πολύ καλύτερα στη ζωή τους. Οι εμπειρίες αυτές που έχουν αποκομίσει είναι πάρα πολύ σημαντικές για τη γλωσσική τους ανάπτυξη, για τη γνωστική τους ανάπτυξη, για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης και γενικότερα την καλύτερη εξέλιξη των παιδιών.

Ένα κέντρο προσχολικής εκπαίδευσης με ποιοτικά χαρακτηριστικά ουσιαστικά είναι σίγουρο ότι μπορεί να παίξει αντισταθμιστικό ρόλο σε περιπτώσεις ειδικά

παιδιών που έχουν χαμηλότερα ερεθίσματα από τα σπίτια τους. Φαίνεται ότι είναι ιδιαίτερα επωφελή σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, παιδιά που έχουν άλλη μητρική γλώσσα, αυτά είναι σε χαμηλότερο επίπεδο, γιατί προσπαθούν (τα παιδιά των μεταναστών ειδικά), να αναπτύξουν την κυρίαρχη γλώσσα στο σχολείο μέσα στη χώρα όπου έχουν μεταναστεύσει και επίσης έχει σημαντικά οφέλη για παιδιά Ρομά.

Τέλος, δημιουργεί μια πάρα πολύ θετική κατάσταση στα παιδιά γιατί γεφυρώνει το χάσμα της κοινωνικής ανάπτυξης και το επίπεδο αναλφαβητισμού και αριθμητισμού που υπάρχει και ουσιαστικά δημιουργεί σχολική αποτυχία και λειτουργικό αναλφαβητισμό ειδικά στα παιδιά που έρχονται από μειονεκτούσες ομάδες πληθυσμών.

Προσφέρει καλύτερη ένταξη στα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και φαίνεται ότι είναι ένα περιβάλλον που θα δημιουργεί συνθήκες για να γίνει πρόωμη ανίχνευση πιθανών μαθησιακών δυσκολιών, έτσι ώστε τα παιδιά στα οποία έχει γίνει πρόωρη διάγνωση, τελικά φαίνεται ότι εμφανίζουν λιγότερες μαθησιακές δυσκολίες και αυτές είναι πιο διαχειρίσιμες καθώς και ότι δεν υπάρχουν αντικοινωνικές συμπεριφορές σε σχέση με τα παιδιά που δεν έχουν δεχθεί ποιοτική προσχολική εκπαίδευση.

Ένας καινούργιος δείκτης που φαίνεται να καθορίζει την έννοια της ποιότητας, γιατί όπως σας είπα είναι μια πολυδιάστατη έννοια, φαίνεται ότι είναι ο δείκτης ευημερίας, δηλαδή κατά πόσον τα παιδιά μας ευημερούν στο σχολείο και στην κοινωνία στην οποία είναι ενταγμένα.

Η UNICEF έχει κάνει μια μελέτη, το '13, όπου έχει αναπτύξει 5 δείκτες ευημερίας και βάσει αυτού φαίνεται τι συμβαίνει στις διάφορες χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της δικής μας.

Η πρώτη διάσταση μετράει την υλική ευημερία που έχει να κάνει με την οικονομική και την υλική στέρηση, η δεύτερη διάσταση έχει την υγεία και την ασφάλεια και αναφέρεται στη βρεφική και παιδική θνησιμότητα, εμβολιασμούς υγιεινής κτλ., η τρίτη διάσταση μελετάει την εκπαίδευση, συμμετοχή σε προσχολική εκπαίδευση, υποχρεωτική εκπαίδευση, επιδόσεις παιδιών κτλ., η τέταρτη διάσταση αναφέρεται στις συμπεριφορές, επικίνδυνες συμπεριφορές, βία, υγιεινές συνθήκες και η τελευταία διάσταση αξιολογεί τη στέγαση, το περιβάλλον, τη ρύπανση και ειδικότερα την επιθετικότητα που υπάρχει στη συγκεκριμένη κοινωνία, εκεί όπου μεγαλώνουν τα παιδιά.

Αν δούμε λιγάκι αυτή τη διαφάνεια, φαίνεται ότι αδιαμφισβήτητος νικητής, ως δείκτης ευημερίας, είναι η Ολλανδία, ακολουθούν οι γνωστές χώρες της Βόρειας Ευρώπης, η χώρα μας είναι πάρα πολύ χαμηλά, αυτές είναι μετρήσεις του '13, δηλαδή δεν είμαστε και σήμερα, είναι ακόμα στην αρχή της κρίσης, όταν ακόμα λίγο κουκουλώνονται τα πράγματα.

Η χώρα μας σε αυτή τη μέτρηση είναι στην 25^η θέση στις 29, λίγο πάνω, δηλαδή, από Λιθουανία, ΗΠΑ, γιατί οι ΗΠΑ είναι μια μεγάλη κατάσταση από μόνη της, δεν είναι μία χώρα, Λετονία και Ρουμανία και με μέσο όρο 23,4 και από κει και πέρα υπάρχουν διαφοροποιήσεις στις ενδιάμεσες κλίμακες.

Η διεθνής τάση είναι η επίσημη εκπαίδευση να ξαναξεκινάει σε ολοένα νεαρότερη ηλικία. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2002 που έγινε στη Βαρκελώνη τα κράτη μέλη συμφώνησαν να παράσχουν ως το 2010 όσο το δυνατόν περισσότερες θέσεις ολοήμερης φροντίδας σε καλές εγκαταστάσεις, σε ποιοτικές εγκαταστάσεις προσχολικής εκπαίδευσης, για τουλάχιστον το 90% των παιδιών 3 χρονών και πάνω και τουλάχιστον 33% από 3 χρονών και κάτω.

Για την περίοδο του 2000 - 2009 στην Ευρώπη των 27, το ποσοστό συμμετοχής των παιδιών ηλικίας 3 - 4 - 5 αυξήθηκε αντίστοιχα κατά 15 μονάδες για τα τριχρόνα, κατά 3 μονάδες για τα τετράχρονα και κατά 5 μονάδες για τα πεντάχρονα, φτάνοντας στο 77%, το 90 και το 94 αντίστοιχα, το 2009.

Την ίδια χρονιά η συμμετοχή των τριχρονων παιδιών στην προσχολική ήταν σχεδόν καθολική για Γαλλία, Βέλγιο, Δανία, Ισπανία, ενώ για Ισλανδία ήταν πάνω από το 95%. Σε αυτές τις χώρες δεν είναι υποχρεωτική η προσχολική εκπαίδευση, παρόλα αυτά είναι υποχρεωτική στις συνειδήσεις των ανθρώπων και αυτό έχει τη βαρύτητά της. Φυσικά και πρέπει να είναι μια εκπαίδευση. Όταν θέλεις να διαμορφώσεις συνειδήσεις, δημιουργείς υποχρεωτικότητα, δημιουργείς νόμους έτσι ώστε να αλλάξεις συνειδήσεις. Στη χώρα μας ακόμα τα πράγματα είναι πολύ ρευστά.

Οι Υπουργοί Παιδείας το 2009 ανανέωσαν την πίστη τους, και τις δεσμεύσεις τους και έθεσαν ένα νέο ευρωπαϊκό στόχο ώστε η συμμετοχή των παιδιών, το 95%, 4 έως 6 ετών που συνήθως αρχίζει η υποχρεωτική ηλικία, να φτάσει το 95%, ως το 2020. Νομίζω αυτό ειπώθηκε από τον κύριο της Παγκόσμιας Διεθνούς. Ο μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2015 έφτανε το 92,3% αλλά με σημαντικό αριθμό χωρών να υστερούν σε μεγάλο βαθμό.

Για να δούμε λίγο τι συμβαίνει στη χώρα μας. Το 2017, τώρα δηλαδή, πρόσφατα, κυκλοφόρησε η έκθεση και η παρακολούθηση της εκπαίδευσης και κατάρτισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτή η έκθεση έχει κυκλοφορήσει για όλες τις χώρες. Εγώ πήρα αυτή που αφορά τη χώρα μας.

Αναφέρει αυτή η έκθεση: η συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση και μέριμα παραμένει κάτω από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αν και το ποσοστό παιδιών ηλικίας 4 ετών έχει ανέλθει περίπου στο 79,6% το 2015, από κει το 2011 ήταν στο 76%, δηλαδή χωρίς μεγάλη βελτίωση. Το ποσοστό αυτό υπολείπεται, δηλαδή, κατά πολύ από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναμένεται βέβαια κάποια αύξηση αυτή τη στιγμή με την υποχρεωτικότητα, θα το δούμε.

Ο τομέας γενικά της προσχολικής εκπαίδευσης αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις

σε επίπεδο πρόσβασης παροχής και διασφάλισης της ποιότητας. Η παροχή προσχολικής εκπαίδευσης για παιδιά έως 4 ετών παραμένει κατακερματισμένη, με αποτέλεσμα τη μεγάλη εξάρτηση και απορρυθμίσεις κατ' οίκον φύλαξης των παιδιών.

Μολονότι για την υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση διασφαλίζεται κάποιο επίπεδο ελέγχου ποιότητας, μιλάμε για τα δημόσια νηπιαγωγεία, δεν ισχύει το ίδιο για τους δημόσιους και ιδιωτικούς βρεφονηπιακούς σταθμούς, δηλαδή εκείνους που αναλαμβάνουν τη φροντίδα των παιδιών έως τα 5 χρόνια. Η κατάρτιση των εκπαιδευτικών και η παρακολούθηση της ποιότητας των παιδαγωγικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων είναι περιορισμένη, ενώ οι αξιολογήσεις -όπως έχει ήδη ειπωθεί- έχουν ανασταλεί.

Εδώ πέρα είναι οι έξι στόχοι που έχουν τεθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους έχει αποδεχθεί το Ελληνικό Κράτος για τις επιδόσεις της Ελλάδας. Αυτή τη στιγμή με ενδιαφέρει μόνο ο τρίτος στόχος που λέει: συμμετοχή των παιδιών άνω των 4 ετών στην προσχολική, σήμερα το '13 ήταν το 75, δηλαδή όπως σας είπα έχει αυξηθεί 76,8% έτσι ώστε να φτάσουμε κάποια στιγμή το 95%, το 2020. Νομίζω ότι είναι πολύ υψηλός στόχος για να επιτευχθεί για το 2020.

Ας δούμε τώρα τι σημαίνει αυτή η επένδυση στην προσχολική εκπαίδευση. Η συμβολή των προσχολικών κέντρων παντού στον κόσμο πλέον έχει αναδειχθεί ως καίριας σημασίας, πέραν της φύλαξης, στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών και στην προετοιμασία τους για μια ομαλότερη ένταξη στο σχολικό περιβάλλον.

Ουσιαστικά, υποστηρίζοντας τις κοινωνικές και συναισθηματικές ικανότητες των παιδιών διευκολύνουμε τα παιδιά με χαρά να συνδέονται με τους άλλους, με την κοινωνία, να αναπτύσσονται ολόπλευρα και να προσπαθούν να πετύχουν συνολικότερα στη ζωή τους. Η διαδικασία αυτή διαμορφώνει άτομα πιο έτοιμα για τη ζωή.

Δεν είναι τυχαίο ότι οι πολιτικές κάποιων προηγμένων χωρών, όπως η Δανία, η Σουηδία, δαπανούν μεγάλο μέρος του κρατικού προϋπολογισμού τους στην εκπαίδευση των μικρών παιδιών, συνειδητοποιώντας προφανώς ότι πρόκειται για μια επένδυση για το μέλλον.

Όπως φαίνεται από έρευνες του ΟΟΣΑ, κριτήρια της παρεχόμενης ποιότητας, αυτή για την οποία συζητάμε όλη αυτή την ώρα και νομίζω ότι απασχολεί όλους, δεν είναι τελικά η ακολουθούμενη παράδοση της κάθε χώρας, δηλαδή αν είναι υποχρεωτική ή δεν είναι υποχρεωτική, αν είναι ενιαία, αν είναι κατακερματισμένη από 0 έως 3 και 3 ως 6.

Αυτό που φαίνεται πολύ σημαντικό είναι η ικανοποιητική επιχορήγηση ανά παιδί, να υπάρχει μικρή αναλογία μεταξύ εκπαιδευτικών και παιδιών και ειδικά όσον αφορά τα μικρά παιδιά, δηλαδή αν ο λόγος είναι αντίστροφος, όσο πιο μικρές ηλικίες είναι

μικρότερη η αναλογία και όσο αυξάνεται μεγαλώνει η αναλογία, η ικανοποιητική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, καθώς επίσης και η ανθρώπινη γενικώς ανάπτυξη, η ανάπτυξη των διαδικασιών μάθησης και μια γενικά πορεία συνοικοδόμησης γονέων, εκπαιδευτικών και παιδιών, άρα για μια διαφορετική γενικώς κουλτούρα στο σύγχρονο εκπαιδευτικό προσχολικό περιβάλλον.

Με άλλα λόγια, η πρώτη παιδική ηλικία γενικά είναι ένα λογικά και πρακτικά καλό σημείο εκκίνησης. Είναι η στιγμή που τα παιδιά μαθαίνουν για τον κόσμο από όλους και για όλα γύρω τους. Χρειάζεται οι παιδαγωγοί να δουν, να αφουγκραστούν, να στηρίξουν, να προσέξουν και να προσφέρουν εμπλουτισμένες εμπειρίες σε όλα τα παιδιά, να τα στηρίξουν έτσι ώστε να διαμορφώσουν μια θετική άποψη, γνώση, κατανόηση για τον κόσμο.

Ο χώρος, το περιβάλλον, τα προσχολικά κέντρα, που αγκαλιάζουν παιδιά από διαφορετικές κοινωνικές προελεύσεις, κουλτούρες, θρησκείες, ουσιαστικά να τα κάνουν ικανά να αποδεχθούν τη διαφορετικότητα ως μέρος της ζωής, να βοηθήσουν τα παιδιά να διευρύνουν την κατανόηση και το σεβασμό και την εκτίμηση της ποικιλομορφίας αυτής που έχει η κοινωνία στην οποία ζούμε.

Κάποια ακόμη ποσοτικά στοιχεία. Περισσότερο από 5 εκατομμύρια εκπαιδευτικοί υπάρχουν σε όλη την Ευρώπη. Αυτοί περίπου δουλεύουν 35 με 40 ώρες εβδομαδιαίως, όχι διδακτικός χρόνος. Αυτός ως επί το πλείστον είναι συνολικός χρόνος. Δηλαδή προσμετρώνται οι διαθέσιμες ώρες που είναι στο σχολείο, οι ώρες προετοιμασίας, η αξιολόγηση, τα πάντα.

Ο αριθμός διδακτικών ωρών ποικίλλει αλλά γενικά είναι υψηλότερος στην προσχολική εκπαίδευση. Ακόμα ένα στοιχείο που πρέπει να λάβουμε υπόψη μας. Η προσχολική εκπαίδευση έχει περισσότερες ώρες διδασκαλίας, για τους νηπιαγωγούς. Και μειώνεται στις μεγάλες εκπαιδευτικές βαθμίδες. Ο μέσος όρος γενικά στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι 20 ώρες περίπου. Δεν υπάρχει καθορισμένος υποχρεωτικός χρόνος σε κάποιες χώρες ενώ σε άλλες, δεν έχει σημασία να τις αναφέρουμε, υπάρχει. Το βλέπετε κιόλας. Υπάρχει συγκεκριμένα και οι οποίες πάλι μειώνονται στο μοντέλο αυτών ανάλογα με τα χρόνια προϋπηρεσίας.

Γενικά πάντως η προσχολική εκπαίδευση κοστίζει. Και αν θέλουμε να την αναβαθμίσουμε, πρέπει να δώσουμε λεφτά. Την πρώτη δεκαετία του 21^{ου} αιώνα οι δημόσιες δαπάνες για την προσχολική εκπαίδευση στη χώρα μας ήταν, όπως βλέπετε, σε άθλια επίπεδα, 0,1 του ΑΕΠ της χώρας, με αρνητικό ρεκόρ στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27. Φανταστείτε ότι κάποια άλλα κράτη δαπανούν το μισό περίπου του ΑΕΠ και κάποια φτάνουν το ενάμισι ή το ένα.

Την ίδια περίοδο, αν το δούμε με πιο κανονικούς αριθμούς, ο μέσος όρος κρατών, ξόδεψε 4.000 περίπου για κάθε παιδί, που πάει σε προσχολικό κάποιο κέντρο. Στην Ελλάδα αυτό φτάνει τα 1.500. Τόσο κοστίζει. Είμαστε προτελευταίοι. Είναι η

Εσθονία στα 1.000 ευρώ. Η Μάλτα δίνει 9.000. Η Δανία και η Νορβηγία 6.000.

Γενικά η πολιτική εκπαιδευτική ευθύνη της προσχολικής εκπαίδευσης, όπως έχω ήδη αναφέρει, σε κάποιες χώρες ανατίθεται στην κεντρική κυβέρνηση, στο Υπουργείο Παιδείας, σε κάποιες άλλες χώρες όμως ανατίθεται στο Υγείας, ειδικά για τα παιδιά από 0 έως 3 χρόνων. Στη χώρα μας φυσικά και ανήκει στο Υπουργείο Παιδείας, εκτός όμως από τους βρεφονηπιοκόμους που ανήκουν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Και κάποια λίγα στοιχεία ακόμα. Σχεδόν τα 2/3 των χωρών που θέτουν κάποιους περιορισμούς, σε γενικές γραμμές δίνουν περίπου ανώτατο όριο 20 με 25 παιδιά ανά ενήλικα. Βέβαια σε πολλές χώρες όμως, στις υπόλοιπες χώρες μάλλον είναι περίπου 1 ενήλικας με 15 παιδιά. Αυτά τα νούμερα, όπως είπα, μειώνονται, όταν οι ηλικίες των παιδιών είναι μικρότερες. Στη χώρα μας, γενικά μάλλον, όχι στη χώρα μας, γενικά το 2009 η αναλογία στην πρωτοβάθμια συνολικά είναι περίπου 1 προς 14 παιδιά.

Κάποιες σκέψεις ακόμα θα πω και θα τελειώσω, δεν θέλω να καταχραστώ το χρόνο. Λοιπόν, γενικά η προσχολική εκπαίδευση στην Ελλάδα δεν είναι καλή. Έχει πάρα πολλά προβλήματα, τα οποία νομίζω κάποια στιγμή πρέπει να τα συζητήσουμε. Υπάρχουν κάποιες αναλαμπές. Η πρόσληψη προσωπικού, η βελτίωση των αναλυτικών προγραμμάτων, το ολοήμερο νηπιαγωγείο, αν γίνουν, όπως θα έπρεπε να γίνουν, πραγματικά θα μπορούσαν να λειτουργήσουν σε πολύ θετική κατεύθυνση.

Η κυρίαρχη εκπαιδευτική πολιτική είναι η γνωσιοκεντρική θεώρηση του σχολείου. Το νηπιαγωγείο μας ακροβατεί ανάμεσα σε ένα μικρό σχολείο, όπου από τη μια είναι χώρος φύλαξης και απ' την άλλη είναι ένα μικρό σχολείο, όπου τα παιδιά διδάσκονται πάρα πολλές γνώσεις, πολλές φορές φτάνουν και έννοιες που διδάσκονται στην πρώτη γυμνασίου να κατεβαίνουν στο νηπιαγωγείο. Δεν είναι σαφές, δηλαδή, το πλαίσιο.

Έχει να κάνει με συσχετισμούς δυνάμεων. Ένα πεδίο κατεξοχήν γυναικοκρατούμενο και με προσωπικό πάρα πολύ αποδυναμωμένο, λόγω των μικρών σχολικών μονάδων, οπότε ουσιαστικά δεν μπορούν αυτές οι μονάδες να αναπτύξουν ένα πιο συγκροτημένο, έναν πιο δυναμικό λόγο, έναν πιο ισχυρό λόγο.

Η πρόκληση συνεπώς παραμένει και είναι πάντα επίκαιρη. Μπορούμε να έχουμε καλό εκπαιδευτικό σύστημα χωρίς καλή προσχολική εκπαίδευση; Για μένα η απάντηση είναι ξεκάθαρη, δεν τίθεται συζήτηση πάνω σ' αυτό. Όχι. Η προσχολική εκπαίδευση δεν λύνει όλα τα προβλήματα φυσικά, αλλά θα μπορούσε να λύσει πολλά και σημαντικά. Δεν πρόκειται απλά γι' αυτό που λέμε ότι θέτει βάσεις, αλλά ουσιαστικά συντελεί στην ανάπτυξη του παιδιού: κοινωνική, συναισθηματική, γνωστική και ένας αναποτελεσματικός θεσμός για την κοινωνική ένταξη και την άρση των κοινωνικών ανισοτήτων.

Κάποιες προτάσεις. Νομίζω ότι πρέπει να βρεθεί μία ισορροπία ανάμεσα στην

έννοια, στο διδακτικό περιεχόμενο μεταξύ γνωστικών και μη γνωστικών στοιχείων. Στο να προαχθεί περισσότερο η επαγγελματική κατάρτιση των εκπαιδευτικών της προσχολικής εκπαίδευσης, να ξεκαθαρίσουν πιο πολύ τα επαγγελματικά προσόντα και τα καθήκοντα που έχουν μέσα στο νηπιαγωγείο. Να αναπτυχθούν πολιτικές που να είναι πιο ελκυστικές και να αναβαθμιστεί θα έλεγα, ο κλάδος.

Να βελτιωθεί η ισορροπία των φύλων. Να έρθουν περισσότερα αγόρια. Δεν είναι φυσικό, είναι αφύσικο. Να μετακινηθούν προς συστήματα προσχολικής εκπαίδευσης που ενσωματώνουν εκπαίδευση, αγωγή και μέριμνα και βελτιώνουν την ποιότητα, την ισότητα και την αποτελεσματικότητα του συστήματος. Να διευκολυνθεί η μεταβίβαση των μικρών παιδιών από την οικογένεια στην εκπαίδευση και από ένα επίπεδο εκπαίδευσης στο άλλο. Να διασφαλιστεί η έννοια της ποιότητας. Και να καθοριστούν κάποια πλαίσια, έτσι ώστε με τη συμμετοχή όλων των συντονιστών, έτσι ώστε να μπορέσουμε να διασφαλίσουμε την ποιότητα.

Να αυξηθεί ο προϋπολογισμός των δημόσιων επενδύσεων για την προσχολική εκπαίδευση, έτσι ώστε να μπορέσουν να τεθούν ποιοτικοί παιδαγωγικοί στόχοι. Να ενθαρρυνθεί η εμπλοκή της οικογένειας και της κοινότητας και να βελτιωθούν οι συνθήκες εργασίας και η επαγγελματική εκπαίδευση του προσωπικού.

Παραμένουν ακόμα ορισμένες προκλήσεις για τη βελτίωση της προσχολικής εκπαίδευσης. Το γεγονός ότι δεν υπάρχουν ακόμα σαφείς - συνεπείς στρατηγικές έτσι ώστε η χρηματοδότηση να είναι στοχευμένη και τεκμηριωμένη. Η βελτίωση των συνθηκών εργασίας του προσωπικού και γενικότερα της εκπαίδευσης του προσωπικού, η συμμετοχή των γονέων και γενικότερα η επικοινωνία προσωπικού και σχολείου, τα αναλυτικά προγράμματα να μείνουν πιο πολύ στη λογική των κατευθυντήριων γραμμών αλλά αυτά θα τα πει καλύτερα η κα Παπανδρέου που ακολουθεί. Να διευκολυνθεί γενικότερα η μετάβαση, δηλαδή να υπάρξει πρόβλεψη για τα παιδιά που είναι κάτω των 3 χρονών και να διευκολυνθεί αυτή η μετάβαση από τη φροντίδα στην πρόωρη εκπαίδευση. Να εξασφαλιστεί ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτικά προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης, με έμφαση σε παιδιά ηλικίας κάτω των 3 χρονών και τέλος να υπάρξει φροντίδα για συμπλήρωση μαθησιακών κενών με διαχρονικά παρεμβατικά προγράμματα, ώστε να επιτευχθεί η πρόοδος όλων των παιδιών ανεξαρτήτως κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος.

Ευχαριστώ πολύ.

Γ. ΤΡΟΥΛΗΣ: Ευχαριστούμε την κα Κακανά. Να ολοκληρώσουμε τον κύκλο των εισηγήσεων, έχουμε μια τελευταία εισήγηση, και όποιες ερωτήσεις θέλετε, θα γίνουν αμέσως μετά την τελευταία εισήγηση.

Λοιπόν, το λόγο στην κα Παπανδρέου Μαρία, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Εκπαίδευσης και Αγωγής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με θέμα: «Η εκπαίδευση των μικρών παιδιών σε έναν κόσμο αβέβαιο - Αναλυτικά προγράμματα πρώτης παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη και στον κόσμο». Και ολοκληρώνουμε με τις εισηγήσεις.

Μ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Καλησπέρα και από μένα σε όλους σας και σε όλες που βρίσκονται απόψε εδώ, ευχαριστώ για την πρόσκληση από τη Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδας. Το δικό μου θέμα πάει λίγο πιο μέσα και μπαίνει λίγο στο περιεχόμενο της εκπαίδευσης, οπότε θα προχωρήσω σε συνέχεια αυτών που ανέφερε η κα Κακανά.

Συζητώντας λίγο για τα αναλυτικά προγράμματα και τις προκλήσεις που έχουμε στο μέλλον για την εκπαίδευση των μικρών παιδιών, προσπαθώντας να δώ λίγο και να αγγίξω το τι συμβαίνει στις άλλες χώρες, και στη δικιά μας και ποιες είναι οι τάσεις για την προσχολική εκπαίδευση, έτσι όπως φαίνονται μέσα από τα αναλυτικά προγράμματα. Πριν προχωρήσω σ' αυτό θα ήθελα να κάνω έτσι μερικές επισημάνσεις, σχετικά με το πλαίσιο στο οποίο μεγαλώνουν τα παιδιά σήμερα, τα παιδιά μας, που είναι πολύ διαφορετικό από τον κόσμο που μεγαλώσαμε εμείς.

Ένα χαρακτηριστικό στοιχείο, όχι το καθοριστικό, είναι η ψηφιακή επανάσταση που έχει φέρει πολλούς διαφορετικούς τρόπους να μαθαίνει κανείς. Ξέρουμε όλοι από τα παιδιά μας, ότι τα παιδιά σήμερα από μικρή ηλικία αξιοποιούν τα νέα μέσα και φαίνεται να έχουν αρχίσει να επιλέγουν τα ίδια και να χαράζουν πορείες μάθησης με τις οποίες πολύ συχνά δεν συμφωνούμε.

Κάποιοι γράφουν και κράτησα αυτό το κομμάτι, για να σκεφτούμε ότι υπάρχει μια γενικότερη ανησυχία, επειδή τα παιδιά γυρίζουν την πλάτη τους στο σημερινό σχολείο, ίσως αυτή τη στιγμή τα μεγαλύτερα παιδιά βεβαίως και είναι μια πρόκληση για μας, λένε εδώ ότι αν δεν βρούμε τι είναι αυτό που πρέπει να διδάξουμε στα παιδιά μέσα στο σχολείο, αυτό που δεν μπορούν να το μάθουν από μια μηχανή, δεν θα πρέπει να ξαφνιαστούμε, όταν θα αρχίσουν να αντιμετωπίζουν τη φοίτησή τους στο σχολείο σαν μια σειρά ενοχλητικών διαλειμμάτων, σ' αυτό που τους ενδιαφέρει

να κάνουν περισσότερο.

Εκτός από αυτή την τεχνολογική εξέλιξη βεβαίως, τα σημερινά παιδιά ζουν σε έναν κόσμο που έχει ραγδαίες και συνεχείς αλλαγές που ξέρουμε όλοι, τις βιώνουμε, αλλά πολύ συχνά δεν σκεφτόμαστε τι αντίκτυπο μπορεί να έχει αυτό στα ίδια τα παιδιά και τι μπορεί να σημαίνει αυτό για την εκπαίδευσή τους.

Αν δεν θέλουμε, λοιπόν, αυτά τα παιδιά να γυρίσουν οριστικά την πλάτη τους στο σχολείο, χρειάζεται να αρχίσουμε να καταλαβαίνουμε περισσότερο για ποια παιδιά μιλάμε στη σημερινή εποχή, να αναλογιστούμε το περιβάλλον στο οποίο μεγαλώνουν και αναπτύσσονται και τις εμπειρίες που αποκτούν και να επαναπροσδιορίσουμε το ρόλο που μπορεί να έχει η εκπαίδευσή τους, στην εκπαίδευσή τους μπορεί να έχουνε οι τρέχουσες αλλαγές και οι ανατροπές που συμβαίνουν συνεχώς στη ζωή μας και ίσως δεν καταλαβαίνουμε τι σημαίνουν για τη δική τους ζωή. Και αν μπορούμε να οραματιστούμε λίγο τον κόσμο που θα ζήσουν αυτά ως ενήλικες.

Υπάρχει ένα ζήτημα και μια μεγάλη διάσταση στο πώς αντιλαμβανόμαστε ως ενήλικες το σημερινό παιδί. Διατηρούμε ακόμα, νομίζω, παραδοσιακές και στερεότυπες απόψεις για την παιδική ηλικία, αντιμετωπίζουμε το μικρό παιδί ως το αθώο και το άπειρο παιδί που χρειάζεται καθοδήγηση αλλά είναι μια εικόνα που δεν είναι και πολύ συμβατή με τα σημερινά παιδιά.

Επίσης είναι πολύ επιφανειακή και η αντίληψη ότι το σημερινό παιδί έχει απορροφηθεί πλήρως από τα νέα μέσα και εμείς πρέπει να το σώσουμε ως ενήλικες. Η αλήθεια είναι ότι δεν υπάρχουν απόλυτες απαντήσεις για το ποια είναι τα σημερινά παιδιά και αυτό γιατί μεγαλώνουν σε πολλά και διαφορετικά πλαίσια, καθώς κάθε κοινωνία έχει τη δική της παράδοση και τις δικές της αξίες στο θέμα της προσχολικής εκπαίδευσης. Είναι πολλά και διαφορετικά τα παιδιά που είναι στα σχολεία μας πια. Η πολιτισμική ανομοιογένεια στη σημερινή εποχή είναι κανόνας μες στα σχολεία. Και σπάνια συναντάται, ίσως σε πολύ κλειστές κοινωνίες, κάποιου τύπου κυρίως πολιτισμική ομοιογένεια.

Αυτές είναι κάποιες γεύσεις για να δούμε για ποιά παιδιά μιλάμε. Θα φύγω απ' αυτό το θέμα και θα πάω λίγο πίσω, που δεν είναι και τόσο πίσω βέβαια, στο να δούμε τις δύο κυρίαρχες προσεγγίσεις για την εκπαίδευση των μικρών παιδιών και τα αντίστοιχα αναλυτικά προγράμματα που έχουν κυριαρχήσει μέχρι τα σχετικά τελευταία χρόνια στις διάφορες χώρες.

Υπάρχει μία διχοτόμηση στις απόψεις για το τι είναι προσχολική εκπαίδευση, η μία προσέγγιση είναι η σχολική, η προδημοτική προσέγγιση, που δίνει έμφαση κυρίως στο περιεχόμενο και η άλλη είναι η προσέγγιση που βασίζεται στο παιχνίδι, δίνοντας έμφαση στην φροντίδα και την ευημερία των παιδιών.

Η πρώτη μας δίνει αναλυτικά προγράμματα που έχουν έναν ακαδημαϊκό

προσανατολισμό, με περισσότερο γνωστικού τύπου επιδιώξεις, ενώ η δεύτερη αναλυτικά προγράμματα με περισσότερο κοινωνικοσυναισθηματικό προσανατολισμό, που υποστηρίζουν την προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών.

Επίσης, η πρώτη δίνει αναλυτικά προγράμματα πιο δασκαλοκεντρικά, πιο γνωσιοκεντρικά, κλειστά θα λέγαμε, που εστιάζουνε στην προετοιμασία για τη δημοτική εκπαίδευση. Η δεύτερη, αναλυτικά προγράμματα που ισχυρίζονται ότι είναι πιο παιδοκεντρικά και εστιάζουνε σε κοινωνικούς και συναισθηματικούς στόχους, στη δημιουργικότητα ή στην αυτονομία.

Παρόλα αυτά, υπάρχει αυτή η διχοτόμηση, παρότι αρχίζει να αναιρείται στην επιστημονική κοινότητα, στο χώρο της προσχολικής παιδαγωγικής, αυτού του τύπου η έντονη διχοτόμηση, δηλαδή παιχνίδι - μάθηση και κριτικάρεται πολύ αυστηρά ο διαχωρισμός της μάθησης απ' το παιχνίδι, γιατί κάπου εκεί οδηγεί μία τέτοια διχοτόμηση. Παρόλα αυτά βέβαια στην πράξη βλέπουμε να συνεχίζεται με κάποιον τρόπο είτε άτυπα, είτε τυπικά, μέσα από προγράμματα αυτός ο διαχωρισμός.

(Συγγνώμη για τα αγγλικά και γι' αυτό τον πίνακα.) Όπως βλέπετε, αδυναμίες έχουν διαπιστωθεί και για τις δύο προσεγγίσεις, καθώς αντιμετωπίζουν την προσχολική εκπαίδευση μονομερώς. Κυρίως βεβαίως οι αδυναμίες είναι έντονες στο ακαδημαϊκό μοντέλο, το οποίο φαίνεται να βγάζει υψηλά σκορ σε τεστ νοημοσύνης ή στον γραμματισμό, στις επιδόσεις, στον γραμματισμό και στα μαθηματικά και στις ειδικές γνώσεις, αλλά απ' την άλλη μεριά, μια πιο ολιστική προσέγγιση για την προσχολική εκπαίδευση έχει πιο μακροπρόθεσμα θετικά αποτελέσματα, πιο γενικές γνώσεις και σημαντικές ίσως ικανότητες, όπως η αυτονομία, η αυτοπεποίθηση κτλ.

Οι σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις που αναπτύσσονται, προσπαθούν να δουν την προσχολική εκπαίδευση πέρα από τέτοιου τύπου διχαστικά διλήμματα και δεν προσπαθούν απλώς να αθροίσουν τα θετικά στοιχεία απ' τη μια και απ' την άλλη προσέγγιση, αλλά να δούνε ποιες είναι οι αλλαγές που αξίζει να τις δούμε λίγο πιο συστηματικά.

Χαρακτηριστικό είναι ότι επιχειρούν να αυξήσουν την ουσιαστική συμμετοχή των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία και αποδίδουν ρόλο κλειδί στο παιχνίδι και στη διανοητική μάθηση, όμως που με το διαχωρισμό που είδαμε προηγουμένως μοιάζουν να μην πηγαίνουν μαζί.

Θα κάνω μία σύντομη αναφορά γιατί είναι ένα τεράστιο θέμα. Δεν μπορείς να κάνεις μια συγκριτική παρουσία αναλυτικών προγραμμάτων γενικώς διαφόρων χωρών ανά τον κόσμο, απλώς πιάνοντας κάποιες διαστάσεις των αναλυτικών προγραμμάτων. Έτσι, θα σταθώ σε κάποια σημαντικά στοιχεία.

Ένα ερώτημα είναι πόσο παιδοκεντρικά είναι τα όλα αναλυτικά προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης. Σήμερα, δεν νομίζω ότι θα ανοίξουμε κάποιο αναλυτικό

πρόγραμμα προσχολικής εκπαίδευσης, το οποίο ισχυρίζεται ότι δεν είναι παιδοκεντρικό. Όλα έχουν μία τέτοια κατεύθυνση. Ωστόσο υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις εδώ. Υπάρχουν τα αναλυτικά προγράμματα τα οποία έχουν μια πιο αναπτυξιακή, στηρίζονται σε αναπτυξιακές προσεγγίσεις. Σε αυτά τα προγράμματα βλέπουμε ότι διατυπώνονται στόχοι και αναμενόμενα αποτελέσματα με βάση την ηλικία και σύμφωνα με κάποια προδιαγεγραμμένα στάδια ανάπτυξης, που προέρχονται, ακολουθούνε, έναν συγκεκριμένο θεωρητικό προσανατολισμό.

Υπάρχουν κάποια άλλα προγράμματα που έχουν έναν πιο κοινωνικοπολιτισμικό προσανατολισμό, τα οποία, όπως φαίνεται μέσα απ' αυτό, προσαρμόζονται, προσπαθούν να προσαρμόζονται στις ανάγκες των εκάστοτε παιδιών, δηλαδή μια παιδοκεντρικότητα, η οποία προσπαθεί να απαντήσει στις ανάγκες της κάθε μιας ξεχωριστής τάξης και σχολικής κοινότητας. Δίνουν έμφαση στην αυτονομία και στην ουσιαστική συμμετοχή των παιδιών στη λήψη αποφάσεων χωρίς αναπτυξιακούς περιορισμούς, που λένε ότι αυτό δεν μπορούν να το κάνουν τα παιδιά και ίσως μπορούν να κάνουν κάτι λιγότερο.

Τα πρώτα, θα λέγαμε, ότι είναι λίγο λιγότερο ευέλικτα προγράμματα καθώς σχεδιάζονται σύμφωνα με χαρακτηριστικά της κυρίαρχης κουλτούρας μιας χώρας και λαμβάνουν υπόψη τους τη διαφορετικότητα ως απόκλιση από ένα μέσο όρο και συνήθως σχεδιάζουν αντισταθμιστικά προγράμματα για τις ομάδες παιδιών που έρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα.

Τα άλλα είναι λίγο περισσότερο ευέλικτα προγράμματα, όπου η διαφορετικότητα είναι ο κανόνας και λαμβάνουν υπόψη όλες τις διαστάσεις της ως χαρακτηριστικό της προσωπικής ταυτότητας κάθε παιδιού. Βλέπουμε τέτοια στοιχεία στα προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης στις βόρειες χώρες, στο πρόγραμμα της Νέας Ζηλανδίας που είναι και φημισμένο και στην Αυστραλία ίσως, παρότι και εκεί έχουν πολλά προγράμματα.

Ένα άλλο θέμα είναι σε ποιες ηλικίες απευθύνονται τα αναλυτικά προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης. Η κα Κακανά προηγουμένως μας είπε λίγο για τις ηλικίες το πώς η υποχρεωτικότητα εμφανίζεται στις διάφορες χώρες. Σε έναν πίνακα που έχει μερικές χώρες, κάτι βλέπετε και εσείς νομίζω, μπορούμε να δούμε τα αναλυτικά προγράμματα, τα θεσμικά, δηλαδή, εργαλεία του εκπαιδευτικού, πώς έχουν σχεδιαστεί και σε ποιες ηλικίες, τις ανάγκες ποιων παιδιών πάνε να καλύψουν.

Βλέπουμε και τα πορτοκαλί, εδώ σε αυτό τον πίνακα, είναι τα αναλυτικά προγράμματα τα οποία απευθύνονται στα παιδιά από 0 χρονών. Μπορεί να έχουν μέσα διαβαθμίσεις ή διαφορετικές προτάσεις ενδεχόμενα για το πώς η φροντίδα και η εκπαίδευση σε αυτές τις ηλικίες μπορεί να επιτευχθεί αλλά είναι ενιαία προγράμματα.

Τα πράσινα είναι τα προγράμματα τα οποία απευθύνονται στις μεγαλύτερες

ηλικίες, εκεί είμαστε και εμείς, πράσινο και μπλε χρώμα. Στη Σκωτία βλέπουμε ότι υπάρχει ενιαίο πρόγραμμα από 3 έως 18. Είναι στοιχεία που πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας. Στη Φιλανδία έχει ενδιαφέρον ότι υπάρχει ένα πρόγραμμα το οποίο είναι για τα παιδιά από 0 έως 5 και 5 έως 6 είναι ένα πρόγραμμα διαφοροποιημένο θα λέγαμε, ενώ στη Σουηδία είναι ενιαίο.

Ένα άλλο ερώτημα που έχει ενδιαφέρον είναι σε αυτά τα προγράμματα τι βλέπουμε, τι τάση υπάρχει; Υπάρχει μία τάση όπου δίνεται έμφαση στα αναμενόμενα αποτελέσματα, δηλαδή, υπάρχουν προγράμματα τα οποία προδιαγράφουν στους εκπαιδευτικούς τι αποτελέσματα πρέπει να έχουν τα παιδιά τους ολοκληρώνοντας κάθε χρονιά μέσα στους χώρους και τις δομές προσχολικής εκπαίδευσης ή όχι ή σε μεγάλο βαθμό.

Οι περισσότερες αγγλοσαξονικές χώρες υιοθετούν κυρίως την προσέγγιση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων. Μέσα στα προγράμματά τους θα δούμε ότι καταγράφονται με πολύ συγκεκριμένο τρόπο συγκεκριμένα αποτελέσματα, αυτό που συνήθως ονομάζουμε στάνταρτ ή ομτζέκτιβς.

Στις βόρειες χώρες θα δούμε ότι εκεί υπάρχει μία διαφορετική τάση όπου ασχολούνται να περιγράψουν λίγο περισσότερο το ρόλο του εκπαιδευτικού και τι αναμένεται απ' αυτόν και μόνο με πολύ πιο γενικούς στόχους το τι θα θέλαμε να συμβεί με τα παιδιά, όχι ως αναμενόμενα αποτελέσματα. Σε άλλες χώρες μπορεί να δούμε ένα μεικτό μοντέλο.

Θα σταθώ με ένα μικρό παράδειγμα από τις βόρειες χώρες οι οποίες βεβαίως έχουν μια άλλη κουλτούρα στην εκπαίδευση. Καμιά φορά οι άνθρωποι λένε: γιατί δεν παίρνουμε ένα πρόγραμμα από εκεί να το εφαρμόσουμε στη χώρα μας; Δεν είναι έτσι ακριβώς τα πράγματα.

Έχει ενδιαφέρον, τα προγράμματά τους είναι σχετικά μικρά σε σχέση με τα δικά μας, το αναλυτικό πρόγραμμα της Φιλανδίας είναι 54 σελίδες, της Σουηδίας είναι μόλις 16 σελίδες, προσχολικής εκπαίδευσης.

Στην ουσία τα προγράμματα αυτά περιγράφουν τις αξίες και τον προσανατολισμό της εκπαίδευσης και φροντίδας στις μικρές ηλικίες. Δεν περιέχουν προδιαγεγραμμένους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν απ' τα παιδιά σε μία συγκεκριμένη ηλικία, διατυπώνουν γενικούς στόχους τους οποίους οι εκπαιδευτικοί πρέπει να προωθήσουμε. Και έχει ενδιαφέρον ότι η αξιολόγηση δεν εφαρμόζεται από πάνω προς τα κάτω, αλλά δίνει αξία και προωθεί και αξιοποιεί στον ίδιο βαθμό τις απόψεις και τις εμπειρίες των εκπαιδευτικών, των γονέων και των ίδιων των παιδιών. Εμπλέκονται όλοι αυτοί και οι τρεις διαφορετικές ομάδες στη διαδικασία της αξιολόγησης των παιδιών.

Αυτό που λέμε περιεχόμενο ενός αναλυτικού προγράμματος πολύ απλά στον εκπαιδευτικό κόσμο, όταν το λέω και με τις φοιτήτριές μου είναι αυτό που λέγανε

παλιά, η ύλη του προγράμματος. Τι βρίσκουμε; Τι βρίσκουμε ως περιεχόμενα στα αναλυτικά προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης.

Οι περισσότερες χώρες περιλαμβάνουν στα αναλυτικά προγράμματα το γραμματισμό και αριθμητισμό, την σωματική και κινητική ανάπτυξη, τις τέχνες, τις φυσικές επιστήμες. Ένα παράδειγμα απ' το Ηνωμένο Βασίλειο είναι οι μαθησιακές περιοχές, αυτές που βλέπετε, που περιγράφονται πριν, αυτές που είναι με μπλε θεωρούνται ότι έχουν προτεραιότητα, ότι πρέπει πρώτα να προωθήσουμε για παράδειγμα τη γλώσσα και την ικανότητα επικοινωνίας, τη φυσική ανάπτυξη και την προσωπική και κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών και λιγότερο τα επιμέρους, ας πούμε, γνωστικά αντικείμενα.

Στη Φιλανδία που είδαμε ότι είναι ένα μικρό πρόγραμμα, υπάρχουν συγκεκριμένες μαθησιακές περιοχές ανάλογες, ως παραδείγματα τα φέρνω, υπάρχουν όμως και προγράμματα προσχολικής που στήνουν τα περιεχόμενα γύρω από στόχους που περιγράφουν τη σύνθετη μορφή και ολιστική πλευρά της γνώσης και της μάθησης και της ανάπτυξης. Ίσως δεν είναι μέσα στη δική μας την κουλτούρα, παρόλα αυτά είναι προγράμματα, όπως είναι τα προγράμματα στην Αυστραλία και στη Νέα Ζηλανδία, όπου στήνονται γύρω από αυτούς τους βασικούς πέντε γενικούς στόχους.

Οι πιο γνωστικοί στόχοι εντάσσονται στους δύο τελευταίους άξονες, όπου και εκεί βέβαια με ένα τελείως διαφορετικό και πιο ολιστικό τρόπο από προγράμματα τα οποία έτσι ξεχωρίζουν με κάποιο τρόπο τη γνώση.

Μέσα από το γρήγορο πέρασμα από τα αναλυτικά προγράμματα, διαπιστώνονται συνεχείς αναπροσαρμογές των περιεχομένων των προγραμμάτων για την προσχολική εκπαίδευση, φαντάζομαι και για την υπόλοιπη, απλώς παρακολουθώ της προσχολικής. Δηλαδή οι χώρες ανανεώνουν συνεχώς τα προγράμματά τους τα τελευταία χρόνια, υπάρχει μια έντονη θερμή προς αυτή την κατεύθυνση και αυξάνονται συνεχώς τα νέα γνωστικά αντικείμενα που εισάγονται στα αναλυτικά προγράμματα.

Τώρα αυτό είναι μία πολύ μεγάλη συζήτηση την οποία δεν μπορούμε να εξαντλήσουμε εδώ, υπάρχουν πιο επιφανειακοί λόγοι, λόγοι ότι ευθυγραμμίζονται με το περιεχόμενο των αναλυτικών προγραμμάτων του δημοτικού και πιο ουσιαστικοί λόγοι, ότι αναγνωρίζεται πως πρέπει να δοθεί έμφαση σε κρίσιμες μαθησιακές περιοχές, όπως σε αυτό το πρόγραμμα «Το νέο σχολείο» που δεν εφαρμόστηκε ποτέ στη χώρα μας, υπήρχε η τάση να δώσουμε έμφαση στην προσωπική και την κοινωνική ανάπτυξη που δεν δίνει το υπάρχον πρόγραμμα το ΔΕΠΣ.

Θα το δούμε λίγο πιο κάτω πάλι αυτό το θέμα σε σχέση με την ευθυγράμμιση, με τα αναλυτικά προγράμματα του δημοτικού, και πριν όμως πάω εκεί θα ήθελα να δούμε κάποιες βασικές προτεραιότητες για την εκπαίδευση των μικρών παιδιών σήμερα, που διατυπώνονται σ' αυτές τις καινούργιες αναπροσαρμογές των αναλυτικών προγραμμάτων. Και από Διεθνείς Οργανισμούς αλλά και από την εξέλιξη της

Παιδαγωγικής Επιστήμης.

Μοιάζει να υπάρχουν 7 βασικές προτεραιότητες τις οποίες θα δούμε μία-μία. Μια προτεραιότητα, που σε ορισμένα προγράμματα έχει ενδιαφέρον, όταν κάποιος ανοίγει ένα αναλυτικό πρόγραμμα να δει πώς ξεκινάει ένα πρόγραμμα και πού δίνει έμφαση.

Υπάρχουν προγράμματα τα οποία δίνουν έμφαση απευθείας στις οικογένειες και στις κοινότητες που μεγαλώνουν τα παιδιά. Και αυτοί μοιάζει να είναι πολύ σημαντικό να αντιμετωπίζονται ως συνεργάτες στη διαδικασία της μάθησης των παιδιών και της ανάπτυξής τους.

Στην πράξη βέβαια, μέσα στα σχολεία μας και δεν μιλάω μόνο για τη δική μας χώρα που εδώ έχει ένα σοβαρό ζήτημα νομίζω, αλλά και στις άλλες χώρες που ίσως υπάρχει μεγαλύτερη παράδοση στις συνεργασίες, στην πράξη οι οικογένειες είναι ακόμα καταναλωτές. Στην καλύτερη περίπτωση είναι ακροατές ή εθελοντές, όταν τους χρειαζόμαστε, όχι μόνο συνδιαμορφωτές.

Η έρευνα βέβαια εδώ και πάρα πολλά χρόνια στον τομέα λέει ότι τα πιο επιτυχημένα αναλυτικά προγράμματα είναι αυτά που εμπλέκουν ουσιαστικά τους γονείς στην εκπαιδευτική διαδικασία και αυτό έχει θετικά οφέλη και για τα παιδιά και για τους γονείς και για τους εκπαιδευτικούς και αρχίζουμε να διαβάζουμε πλέον νέα πράγματα που μιλάνε για την ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας αμφίδρομων, δηλαδή πληροφοριών, ενημέρωσης και επικοινωνίας που έρχεται και απ' τα δύο μέρη, για τη φωνή των οικογενειών, πώς θα μπει η φωνή της κάθε οικογένειας μέσα στο σχολείο, για την παρουσία των οικογενειακών και πολιτισμικών επιρροών των παιδιών μέσα στις τάξεις τους και για την ενεργή εμπλοκή των οικογενειών και των κοινοτήτων στο πρόγραμμα και στην αξιολόγηση. Ίσως μας φαίνονται ριζοσπαστικά όλα αυτά βέβαια.

Και οι εκπαιδευτικοί καλούνται να επιδιώκουν στόχους των αναλυτικών προγραμμάτων, υπάρχουν προγράμματα που μιλάνε γι' αυτά και τα διαβάζουμε στις βόρειες χώρες κυρίως, λαμβάνοντας πάντα υπόψη στους σχεδιασμούς τους τα οικογενειακά και κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια, μέσα στα οποία μεγαλώνουν τα παιδιά της τάξης τους.

Ένα δεύτερο σημείο στο οποίο εστίασαμε ιδιαίτερα είναι ο σεβασμός στη διαφορετικότητα και την παροχή ίσων ευκαιριών. Αυτό συνδέεται άμεσα με το προηγούμενο. Δεν θα σας κουράσω πολύ, είναι σαφές ότι αν υπάρχει αυτού του τύπου η συνεργασία, που πολύ συνοπτικά περιέγραψα προηγουμένως, δίνει την ευκαιρία να μπουν τα περιβάλλοντα των παιδιών πιο δυναμικά μέσα στις τάξεις μας.

Ένα άλλο στοιχείο είναι το παιχνίδι στα εθνικά αναλυτικά προγράμματα, το ζήτημα του παιχνιδιού, το οποίο αναφέρεται παραδοσιακά στην προσχολική εκπαίδευση.

Στις αγγλοσαξονικές χώρες βλέπουμε ότι το παιχνίδι ως μεθοδολογία θεωρείται πολύ βασικό και καλούνται οι εκπαιδευτικοί να έχουν μια ισορροπία ανάμεσα στο ελεύθερο παιχνίδι και στο καθοδηγούμενο παιχνίδι από τον εκπαιδευτικό.

Σε άλλες χώρες βλέπουμε να είναι κυρίαρχη δραστηριότητα το παιχνίδι, μάλιστα στις βόρειες χώρες υπήρχε κατεξοχήν η παράδοση να υπάρχει το εντελώς ελεύθερο παιχνίδι, με αποτέλεσμα βέβαια και εκεί να έχουν παρεκκλίνει κάπου και αυτή τη στιγμή να αναπροσαρμόζουν λίγο τα προγράμματά τους, ώστε να δουν με ένα πιο ουσιαστικό τρόπο την υπόθεση με το παιχνίδι. Πάντως το θεωρούν σαν βασικό πλαίσιο μάθησης.

Παρόλο που συνήθως προτείνεται αυτή η ισορροπία ανάμεσα στις δραστηριότητες που οργανώνονται απ' τον εκπαιδευτικό και αυτές που αναδύονται απ' τα παιδιά, γενικότερα και όχι μόνο στη χώρα μας, οι εκπαιδευτικοί μοιάζουν να δυσκολεύονται στην εφαρμογή αυτής της ισορροπίας, παρερμηνεύοντας το νόημα αυτής της τάσης και υιοθετώντας ακραίες μορφές είτε της σχολικής, που λέγαμε προηγουμένως, προσέγγισης, είτε της παιχνιδοκεντρικής τάσης.

Δηλαδή παραμένουν διχοτομημένες αυτές οι διαδικασίες, γι' αυτό άλλωστε και πολύ συχνά ακούμε στα σχολεία μας: πάμε να κάνουμε τώρα εργασία, αυτά είναι το παιχνίδι. Το παιχνίδι μέσα και ο λόγος μας δηλώνει πώς αντιμετωπίζουμε αυτές τις δράσεις με τα παιδιά.

Η έρευνα και τα αναλυτικά προγράμματα δίνουν μεγαλύτερη έμφαση όμως στο παιχνίδι αλλά με έναν διαφοροποιημένο προσανατολισμό. Αναπτύσσονται προσεγγίσεις που για να τις συζητήσουμε, θα θέλαμε πολύ περισσότερο χρόνο, ωστόσο για το διανοητικό παιχνίδι, γι' αυτό το παιχνίδι το οποίο μπορεί να προσφέρει μάθηση και για τον καθοριστικό ρόλο του εκπαιδευτικού κατά τη διάρκεια αυτού που ονομάζουμε ελεύθερο παιχνίδι, που συνήθως είναι ένα ελεύθερο παιχνίδι, κατά το οποίο ο εκπαιδευτικός δεν υπάρχει καθόλου.

Οι σύγχρονες αντιλήψεις για το παιχνίδι και τη μάθηση πολύ επιγραμματικά λένε ότι δεν υπάρχουν παγκόσμια μοντέλα παιδαγωγικής του παιχνιδιού και δεν υπάρχουν, γιατί το παιχνίδι είναι μια κοινωνικοπολιτισμική δραστηριότητα και καθορίζεται από τις διαφοροποιημένες εμπειρίες που έχουν τα παιδιά μ' αυτό το αντικείμενο μέσα απ' τις οικογένειες και απ' τις κοινότητες απ' τις οποίες προέρχονται.

Όμως μέσα στο παιχνίδι, στο σχολικό χώρο, φέρνουν αυτές τις εμπειρίες και τις μοιράζονται τα παιδιά.

Ο ρόλος του ενήλικα είναι διαμεσολαβητικός και καθοριστικός για τη μάθηση σ' αυτές τις περιστάσεις. Αποτελεί το παιχνίδι ένα εργαλείο εντοπισμού και αξιοποίησης της γνώσης και των ενδιαφερόντων που φέρνουν τα παιδιά στο σχολείο και έχει αναπτυξιακή δυναμική όταν έχουμε την ικανότητα να θέτουμε προκλήσεις στα παιδιά κατά τη διάρκεια τέτοιων δράσεων που τα ίδια επιλέγουν.

Οι τάσεις, μία άλλη εστίαση που βλέπουμε είναι η αύξηση της αυτονομίας και της ουσιαστικής συμμετοχής των παιδιών στη λήψη των αποφάσεων που αφορούν την εκπαίδευσή τους και τη μάθησή τους. Όλα αυτά πηγάζουν από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, που εδώ σε κάποια άρθρα διαβάζουμε ότι έχεις το δικαίωμα να εκφράζεις τη γνώμη σου για τις αποφάσεις που αφορούν τη ζωή σου και οι απόψεις σου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.

Δεν θα έλεγε κανένας όχι, αν κάναμε ένα γρήγορο γκάλοπ για αυτό, όμως μπορούμε να αναρωτηθούμε όλοι μας και στο επίπεδο της οικογένειάς μας αλλά και στο επίπεδο της σχολικής τάξης πόσο οι απόψεις των παιδιών λαμβάνονται υπόψη. Έχεις το δικαίωμα να ανακαλύπτεις πράγματα και να μοιράζεσαι τη σκέψη σου με άλλους, μιλώντας, ζωγραφίζοντας, γράφοντας ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο, εκτός και αν αυτός βλάπτει ή προσβάλλει άλλους ανθρώπους.

Συνήθως περιμένουμε, για να επικοινωνήσουμε με τα παιδιά μέσα στη σχολική τάξη, να μας μιλήσουν και αν δεν μας μιλάνε και όλα αυτά τα ξένα παιδιά που έχουν έρθει από άλλους πολιτισμούς, που δεν μας μιλάνε, δεν έχουμε τρόπο να επικοινωνήσουμε μαζί τους.

Η εκπαίδευσή σου πρέπει να σε βοηθάει να χρησιμοποιείς και να αναπτύσσεις το ταλέντο σου και τις ικανότητές σου. Αυτό όμως θα πρέπει να ακούσουμε λίγο τις τάσεις, τα ταλέντα και τα ενδιαφέροντα των παιδιών, για να μπορέσουμε να το προωθήσουμε μέσα στις τάξεις.

Έτσι αναπτύσσονται προσεγγίσεις που υποστηρίζουν τη συμμετοχική παιδαγωγική και εδώ θα δούμε προσεγγίσεις που μιλάνε για την παιδαγωγική της ακρόασης, πώς ακούμε, δηλαδή, τη φωνή των παιδιών, αυτά που έχουν πει πριν πολλά χρόνια και έχουν έρθει από την προσέγγιση του Ρέντζιο Εμίλια για τις χίλιες γλώσσες των παιδιών, για τη σημασία που έχει να αναγνωρίζουμε και να ακολουθούμε τα ενδιαφέροντά τους, για τη σύγχρονη παιδαγωγική του παιχνιδιού και για την ουσιαστική εφαρμογή διερευνητικών προσεγγίσεων, όπως είναι η μέθοδος project κάνοντας τα παιδιά διαμορφωτές του προγράμματος.

Στην πράξη οι συμμετοχικές προσεγγίσεις εφαρμόζονται ελάχιστα ανά τον κόσμο και υπάρχει μεγάλη έλλειψη σε αυτόν τον τομέα. Τις βλέπουμε όμως στις χώρες που έχουν μεγάλη παράδοση και που στις αξίες που διατυπώνονται μέσα στα προγράμματά τους, στις βασικές, είναι ζητήματα που αφορούν τη διαφορετικότητα, την ισότητα και τη δημοκρατία, που προσπαθούν να την καλλιεργήσουν από τόσο μικρές ηλικίες. Και εκεί συναντάμε έτσι πολύ ενδιαφέροντα παραδείγματα τέτοιων προσεγγίσεων.

Ένας άλλος άξονας εστίασης είναι το ζήτημα της μετάβασης. Η μετάβαση είναι ένα μεγάλο ζήτημα, είναι και το θέμα της μετάβασης των παιδιών από το σπίτι στο σχολικό περιβάλλον αλλά και το ζήτημα της μετάβασης στη δημοτική εκπαίδευση.

Εδώ έχουμε ένα πολύ μεγάλο ζήτημα, νομίζω, στη χώρα μας και θα το δούμε.

Τα αναλυτικά προγράμματα της δημοτικής εκπαίδευσης σταδιακά ευθυγραμμίζονται, προσχολικής και δημοτικής ευθυγραμμίζονται. Αυτό που σας έλεγα προηγουμένως με τα αντικείμενα που μπαίνουν μέσα.

Εδώ αυτός ο πίνακας που πάλι προέρχεται από τον ΟΟΣΑ δείχνει πού, τύποις τουλάχιστον, υπάρχει μία ολοκληρωμένη προσέγγιση ανάμεσα στην προσχολική και στη δημοτική εκπαίδευση. Λέει ένα 54%, -μακάρι να υπάρχει-, ότι υπάρχει αυτή η ευθυγράμμιση, μια ολοκληρωμένη προσέγγιση είναι το 24 και ένα 22 που η κάθε βαθμίδα, η προσχολική με τη δημοτική, ακολουθούν παράλληλες πορείες ή ενδεχομένως τελείως διαφορετικές.

Ένας στόχος που τίθεται είναι να γίνει διεύρυνση των μαθησιακών περιοχών για να υπάρχει αυτή η ευθυγράμμιση. Αποτελεί λένε έναν παράγοντα που συντελεί στην ομαλή μετάβαση, ωστόσο μπορεί να επιβάλλεται βέβαια και από τα χαρακτηριστικά της σημερινής εποχής και από τις διευρυμένες εμπειρίες που έχουν τα σημερινά παιδιά. Δηλαδή δεν είναι περίεργο και ίσως δεν είναι επιφανειακό να στεκόμαστε με σκωπτικό τρόπο, γιατί μπαίνουν περισσότερα γνωστικά αντικείμενα στην προσχολική εκπαίδευση, αυτό είναι ένα θέμα το οποίο είναι πολύ πιο ευρύ για να το συζητήσουμε.

Τα δεδομένα δείχνουν ότι τα αναλυτικά προγράμματα στις χώρες φαίνεται να εμπλουτίζονται, τα αναλυτικά προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης, με περισσότερα αντικείμενα. Είναι ένα στοιχείο. Εδώ όμως θα πρέπει να μας ανησυχήσει λιγάκι αυτό το ζήτημα, καθώς παραμονεύει πάντα και η σχολειοποίηση της προσχολικής εκπαίδευσης, που είναι μια λέξη που συζητιέται από παλιότερα.

Αναζητάται μία ευθυγράμμιση της προσχολικής με τη δημοτική εκπαίδευση και όχι το αντίθετο. Αυτό είναι το περίεργο. Τώρα εδώ ίσως είναι πολλοί έτσι από τη δημοτική εκπαίδευση και αξίζει έτσι να το σκεφτούμε, εάν χρειάζεται να διατηρηθεί μια ισορροπία. Μήπως χρειάζεται να σκεφτούμε και μια αντίστροφη πορεία, δηλαδή, να γίνει μεταφορά καλών πρακτικών απ' την προσχολική προς τουλάχιστον τις πρώτες τάξεις του δημοτικού.

Για την ομαλή μετάβαση στην προσχολική στη δημοτική εκπαίδευση προτείνονται διάφορες στρατηγικές από αναλυτικά προγράμματα, από τελευταίες εκδόσεις αναλυτικών προγραμμάτων που δίνουν έμφαση, όπως η υποχρεωτική εισαγωγή των παιδιών στην προσχολική εκπαίδευση από μικρή ηλικία, σε πάρα πολλές χώρες δεν έχει εφαρμοστεί.

Συνέχεια ανάμεσα στα αναλυτικά προγράμματα, συνέχεια με ένα πιο ουσιαστικό τρόπο βέβαια, όπως είπαμε προηγουμένως, συστηματική συνεργασία των προσχολικών και των σχολικών δομών και συνεργασία των ίδιων των εκπαιδευτικών από τα δύο επίπεδα. Και βεβαίως συνεργασία σχολείου - οικογένειας.

Υπάρχει και ένα ζήτημα σχετικά με την αξιολόγηση και την ετοιμότητα των παιδιών, κατά πόσο είναι έτοιμα, δηλαδή, να μπουν στις δομές της σχολικής εκπαίδευσης. Ωστόσο εδώ υπάρχει αρκετή συζήτηση, γιατί εξαρτάται πώς ορίζουμε αυτή την ετοιμότητα και αν συνδέεται μόνο με ακαδημαϊκές δεξιότητες. Εκεί υπάρχουν και άλλα θέματα.

Υπάρχουν ειδικά προγράμματα μέσα σε αναλυτικά προγράμματα που καλλιεργούν την ετοιμότητα των παιδιών, ωστόσο έχει πολύ μεγάλο ενδιαφέρον το να δούμε ποιες είναι οι απόψεις των ίδιων των παιδιών για τη διαδικασία της μετάβασης, πώς αισθάνονται τα ίδια τα παιδιά και πώς λαμβάνοντας υπόψη αυτό που λέγαμε προηγουμένως, ακούγοντας τη φωνή τους, μήπως έχουμε καλύτερες ιδέες για το πώς θα γίνει η μετάβαση, απόψεις των ίδιων των εκπαιδευτικών που βιώνουν αυτές τις διαδικασίες, αλλά και των γονιών και των οικογενειών. Και βεβαίως αξιολόγηση προγραμμάτων μετάβασης.

Στην πράξη βέβαια οι εκπαιδευτικοί των δύο επιπέδων έχουν διαφορετικές μεθόδους μάθησης και διδασκαλίας και αξιολόγησης και η χώρα μας είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Θα έλεγα ότι έχουμε ένα αρκετά μεγάλο, στις περισσότερες περιπτώσεις, χάσμα, παρότι γίνονται πολλές προσπάθειες τα τελευταία χρόνια από συνεργασίες που υπάρχουν, από πρωτοβουλίες των ίδιων των εκπαιδευτικών, ώστε να δημιουργήσουν διόδους καλύτερης προσαρμογής των παιδιών στο δημοτικό σχολείο.

Όμως δεν αρκεί αυτό. Χρειάζονται άλλες δράσεις, οι οποίες θα φέρουν τον τρόπο δουλειάς του ενός και του άλλου επιπέδου λίγο πιο κοντά, για να μπορέσουν λίγο τα παιδιά να αισθανθούν, αλλιώς τα προγράμματα που κάνουμε και χωρίς να θέλω να προσβάλλω τις προσπάθειες, οι προσπάθειες είναι πάρα πολύ χρήσιμες αλλά δεν φτάνει οι προσπάθειες - μπορεί να έχουν για τα παιδιά, τα μικρά παιδιά, μόνο ένα τουριστικό χαρακτήρα.

Δηλαδή να δούμε τελικά λίγο από πιο κοντά το σχολείο, αν το ίδιο το σχολείο δεν αλλάξει λιγάκι περισσότερο. Οι συμμετοχικές προσεγγίσεις εφαρμόζονται ελάχιστα και έτσι οι απόψεις των παιδιών δεν λαμβάνονται υπόψη.

Θα σταθώ σε ένα τελευταίο θέμα και ελπίζω να μην σας έχω κουράσει. Ο τελευταίος άξονας στον οποίο δίνεται έμφαση είναι η επαγγελματική ανάπτυξη και η δια βίου εκπαίδευση των ίδιων των εκπαιδευτικών. Έχει ενδιαφέρον, γιατί αυτό το ζήτημα δεν το διαβάζεις μόνο σε κάποιες εκθέσεις, αλλά το διαβάζεις μέσα σε κάποια τελευταία αναλυτικά προγράμματα, όπου μιλάνε τα ίδια τα προγράμματα για τη συνεχή ανάπτυξη και μάθηση των εκπαιδευτικών.

Τα αναλυτικά προγράμματα γενικώς είναι θεσμικά έγγραφα, τα οποία εκφράζουν κάθε φορά κάποιες συγκεκριμένες απόψεις και μια συγκεκριμένη τάση για τη μάθηση των παιδιών. Και υπάρχουν 3 κατηγορίες εκπαιδευτικών.

Υπάρχει ο εκπαιδευτικός, ο οποίος αναπαράγει παραδοσιακά πρότυπα ό,τι και

να γίνεται, ό,τι και να λένε τα αναλυτικά προγράμματα, υπάρχει ο εκπαιδευτικός ο οποίος συμπεριφέρεται σαν τεχνικός και προσπαθεί να αναπαράξει το συγκεκριμένο αναλυτικό πρόγραμμα που έχει κάθε φορά στα χέρια του και υπάρχει ο εκπαιδευτικός ο οποίος είναι ο αναστοχαζόμενος εκπαιδευτικός, ο οποίος βλέπει και τα παλιά και τα καινούργια προγράμματα με ένα κριτικό μάτι και προσπαθεί μέσα από κει να διαμορφώσει το δικό του τρόπο δουλειάς.

Το αναλυτικό πρόγραμμα στο επίπεδο της καθημερινής πρακτικής δεν είναι ποτέ το ίδιο. Αυτό δεν σημαίνει βέβαια ότι είναι πάντα καλύτερο από το επίσημο. Οι εκπαιδευτικοί έχουν ένα ρόλο διαμεσολαβητή ανάμεσα στο θεσμικό πλαίσιο και στην εκπαιδευτική πράξη και το πρόγραμμα πάντα δομείται από τους ίδιους.

Χρησιμοποιούν γι' αυτό την επαγγελματική τους γνώση, την εμπειρία τους, τις θεωρίες, τις απόψεις και τις αξίες που έχουν διαμορφώσει, για να πάρουν αποφάσεις και να σχεδιάσουν το πρόγραμμά τους. Όλα αυτά συντελούν στο πώς θα σχεδιάσουν.

Άρα έχει πολύ ενδιαφέρον το πώς εξελίσσονται σχετικά με το δικό τους το επάγγελμα. Στα χρόνια μας πια προκρίνεται ο αναστοχαζόμενος εκπαιδευτικός, ο εκπαιδευτικός στην ουσία που έχει μια στέρεη παιδαγωγική γνώση και που έχει την ικανότητα και τη σιγουριά να συνδιαλέγεται με το αναλυτικό πρόγραμμα.

Γι' αυτήν ο σχεδιασμός του καθημερινού προγράμματος είναι μια δημιουργική διαδικασία και όχι μια αναπαραγωγή, που εμπεριέχει τη δοκιμασία, τον έλεγχο και την αμφισβήτηση, πολλές φορές, απόψεων που μεταφέρει το αναλυτικό πρόγραμμα.

Κλείνοντας, θα έλεγα ότι οι τάσεις που υπάρχουν λένε ότι η αναστοχαστική πρακτική των εκπαιδευτικών ενισχύεται περισσότερο με συνεργατικές μορφές επαγγελματικής μάθησης, με κοινότητες μάθησης, με έρευνες δράσης, ενδεχόμενα οι μεγαλύτερες δομές να μπορούσαν να βοηθήσουν εκεί που δημιουργούνται κοινότητες μάθησης, στη δική μας τη χώρα, στην Ελλάδα, έχουμε προσχολικές δομές, οι οποίες φιλοξενούν πολύ λίγους εκπαιδευτικούς, 2 με 3 τις περισσότερες φορές, δεν υπάρχει μια ομάδα εκπαιδευτικών, η οποία να μπορέσει να δουλέψει από κοινού και να βοηθήσει ο ένας τον άλλον και έτσι αυτές οι μορφές είναι πιο δύσκολο να εφαρμοστούν στο χώρο μας και οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι εξετάζουν ενεργά και με κριτική ματιά τις αντιλήψεις τους για τη μάθηση, τα παιδιά και τις πρακτικές τους. Και σε αρκετές χώρες η επαγγελματική μάθηση είναι υποχρεωτική και συχνή, όχι όμως στη δική μας πια. Και αυτό είναι στο χέρι μας να το ψάξουμε και να το κυνηγήσουμε περισσότερο.

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας και την υπομονή σας.

Γ. ΤΡΟΥΛΗΣ: Ευχαριστούμε την κα Παπανδρέου και ευχαριστούμε συνολικά και τους τρεις εισηγητές για τις εισηγήσεις τους. Ολοκληρώνεται ο κύκλος των τριών εισηγητών για την πρώτη ημέρα του Συνεδρίου, ενδεικτικά θα ήθελα λίγο να ρωτήσω εάν υπάρχουν ερωτήσεις προς τους εισηγητές, να δούμε λίγο αριθμητικά,

τουλάχιστον για να κάνουμε τη διαχείριση του χρόνου.

Έχουμε μία ερώτηση και μετά αμέσως ξεκινάμε το Στρογγυλό Τραπέζι. Η συναδέλφισσα. Και να αναφέρετε σε ποιον εισηγητή απευθύνεται το ερώτημα.

Ε. ΓΕΡΟΝΤΙΔΟΥ: Απευθύνομαι στην κα Κακανά, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν απευθύνεται και σε όλους και σε σας.

Ονομάζομαι Έφη Γεροντίδου, είμαι μάχιμη εκπαιδευτικός, πάρα πολλά χρόνια, στο 11° Νηπιαγωγείο Σταυρούπολης. Από την εισήγησή σας (υπήρξαμε και συμφοιτήτριες, δεν ξέρω αν το θυμάστε), μου έμειναν δύο πράγματα.

Αναφερθήκατε τουλάχιστον πέντε με έξι φορές σε κέντρα προσχολικής αγωγής, νομίζω μία φορά στο νηπιαγωγείο και εκείνο για κάτι άλλο, μιλήσατε για αναβάθμιση των εκπαιδευτικών που εργάζονται, φαντάζομαι, στην προσχολική εκπαίδευση και μου δημιουργήθηκαν κάποια ερωτήματα πραγματικά.

Το Πανεπιστήμιο είναι δίπλα στην προσχολική εκπαίδευση με τον τρόπο που αυτό υπάρχει στην ελληνική πραγματικότητα; Το 4 - 6; Μιλώ γι' αυτή που στηρίζεται από το Υπουργείο Παιδείας. Γιατί η συνέχεια, το 0 - 6 ή το 0 - 18 είναι δεδομένη απ' όλους, ότι υπάρχει συνέχεια. Η προσχολική ηλικία του 0 - 6 στην Ελλάδα είναι διαφοροποιημένη. Δεν κατάλαβα πού αναφερόσασταν. Και δεν κατάλαβα αν η έλλειψη ποιότητας στην προσχολική εκπαίδευση ήταν η αναφορά στα δημόσια νηπιαγωγεία.

Δηλαδή αυτό που άκουσα και το σημείωσα πραγματικά ήταν για προσχολικά κέντρα τα οποία προφανώς θα έχουν ηλικίες 0 - 6. Πολύ κοντά μου μοιάζει με αυτό που ορέγονται οι δήμαρχοι, οι οποίοι έχουν το 0 - 5, τι τους λείπει; Το 5 - 6 τους λείπει και γίνεται ένα υπέροχο πρότυπο κέντρο προσχολικής αγωγής, το οποίο πολύ πιο κοντά είναι να το πάρουν οι Δήμοι από το να είναι στο Υπουργείο Παιδείας.

Θα ήθελα, παρακαλώ, να αναφερθείτε στο τι συμβαίνει στο Πανεπιστήμιο.

Γ. ΤΡΟΥΛΗΣ: Ωραία, κατανοητό το ερώτημα. Θέλετε να απαντήσετε; Η κα Κακανά, λοιπόν, να απαντήσει στο ερώτημα και κλείνουμε και μετά ξεκινάμε το Στρογγυλό Τραπέζι.

Δ. ΚΑΚΑΝΑ: Με συγχωρείτε για την παρερμηνεία που δημιουργήθηκε. Μιλώντας για προσχολικά κέντρα, μιλούσα για σχολικές μονάδες νηπιαγωγείων πιο μεγάλες, δηλαδή όχι αυτές οι μικρές μεμονωμένες μονάδες που έχουν ένα νηπιαγωγείο εδώ, ένα διθέσιο εκεί, να είναι ολόήμερα, να είναι ολοκληρωμένες μονάδες νηπιαγωγείων.

Επειδή μιλούσα για παρουσίαση μιας συνολικότερης κατάστασης της προσχολικής

εκπαίδευσης διεθνώς δεν πήρα θέση ανάμεσα στην ενοποιημένη ή μη ενοποιημένη. Νομίζω ήταν πολύ σαφές αυτό στην παρουσίασή μου, ότι δεν πήρα θέση, είπα ότι αυτό υπάρχει και στις μισές χώρες, στις άλλες μισές χώρες υπάρχει το άλλο μοντέλο, χωρίς να εκφράσω άποψη αν αυτό είναι καλύτερο ή όχι, γιατί έχει να κάνει με τις ιδιαιτερότητες του κάθε κράτους.

Προφανώς στη δική μας χώρα τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά δομημένα και να συζητήσουμε αυτή τη στιγμή για μια ενοποίηση, όταν έχουν να γίνουν πολλά άλλα πράγματα και στο 0 -3 και στο 3 -6 είναι μια άλλη συζήτηση, που δεν νομίζω ότι έχει νόημα να ανοίξει τέτοιου είδους στην παρούσα φάση.

Αρα δεν είμαι εγώ αυτή που θα την κάνω...

Γ. ΤΡΟΥΛΗΣ: Συνάδελφοι, σας παρακαλώ πάρα πολύ, μην κάνουμε διάλογο, δεν έχει νόημα. Μία ερώτηση έγινε, απαντάει η καθηγήτρια και ολοκληρώνουμε. Απόψεις κατατίθενται, Συνέδριο είμαστε.

Δ. ΚΑΚΑΝΑ: Το ερώτημα για το Πανεπιστήμιο ομολογώ ότι δεν το κατάλαβα. Δεν ξέρω τι σημαίνει το ερώτημα για το Πανεπιστήμιο, εμείς προετοιμάζουμε τα παιδιά, τους φοιτητές μας και τις φοιτήτριές μας για την ηλικία από τρεισήμισι χρονών και πάνω.

Αυτή είναι η απάντησή μου. Δεν έχουμε το κομμάτι των βρεφονηπιοκόμων. Δηλαδή θα έπρεπε τα επαγγελματικά δικαιώματα να είναι με σαφήνεια ξεκάθαρα και οι βρεφονηπιοκόμοι να είναι τα 0 - 3,5 έως 4 και οι νηπιαγωγοί από 3,5 - 4 μέχρι την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Γ. ΤΡΟΥΛΗΣ: Συνάδελφοι, μην συνεχίσουμε τώρα, δεν έχει νόημα.

Δ. ΚΑΚΑΝΑ: Ένα λεπτό, μπορώ να απαντήσω; Δεν έχουμε πει τέτοιο πράγμα, από πού την παίρνετε αυτή την πληροφορία; Είναι οδηγία, το καταλαβαίνετε αυτό;

Γ. ΤΡΟΥΛΗΣ: Μισό λεπτάκι, δεν έχει νόημα...

Δ. ΚΑΚΑΝΑ: Όχι, πραγματικά όμως έχει ένα νόημα να πω ένα τέτοιο πράγμα. Δεν ειπώθηκε το 0 έως 3 να εκπαιδεύεται στο Πανεπιστήμιο, γιατί ειδικά το Πανεπιστήμιο, το Τμήμα μας έχει πάρει αρνητική θέση στη συνένωση με τα ΤΕΙ. Ειδικά το Τμήμα μας.

Γ. ΤΡΟΥΛΗΣ: Είναι καθαρό αυτό. Είναι καταγεγραμμένο.

Δ. ΚΑΚΑΝΑ: Δηλαδή, πόσο πιο καθαρό να πω απ' αυτό εδώ πέρα;

Γ. ΤΡΟΥΛΗΣ: Λοιπόν, ωραία, ολοκληρώσαμε τη διαδικασία.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ**Β' ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Γ. ΤΡΟΥΛΗΣ****Θ. ΓΚΟΥΜΑΣ****Μ. ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ****Ζ. ΚΑΠΡΑΝΑΣ****Γ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ****Φ. ΓΚΟΥΜΑΣ****Γ. ΨΑΡΙΩΤΗΣ**

Γ. ΤΡΟΥΛΗΣ: Ξεκινάμε το Στρογγυλό Τραπέζι.

Καλούμε, λοιπόν, στο Στρογγυλό Τραπέζι τον κ. Γρόλλιο, την κα Κακανά, την κα Παπανδρέου, εκπρόσωπο από την ΑΣΓΜΕ, εκπρόσωπο από την ΠΟΣΓΚΑμεΑ, δυστυχώς δεν είναι κανένας εκπρόσωπος απ' την ΠΟΕ ΟΤΑ, απλά το λέω για να καταγραφεί στα πρακτικά του Συνεδρίου, ενώ είχαν καλεστεί, και δίνουμε το συντονισμό στον Πρόεδρο της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας.

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Λοιπόν, συνάδελφοι, θα παρακαλέσω να καθίσουμε στις θέσεις μας και να κάνουμε ησυχία. Η διαδικασία θα γίνει ως εξής: οι συμμετέχοντες στο Στρογγυλό -εντός εισαγωγικών- Τραπέζι, πλην ημών, δηλαδή της ΔΟΕ και του ΙΠΕΜ, μπορούν να κάνουν, ειδικά τώρα οι καθηγητές που έκαναν μια εισήγηση, θα κάνουν αν το κρίνουν αλλά ειδικά ο εκπρόσωπος της ΑΣΓΜΕ και η εκπρόσωπος της ΠΟΣΓΚΑμεΑ που δεν έχει ακουστεί ως τώρα. Λοιπόν, λέω ότι θα υπάρξει στην αρχή απ' όλους τους συμμετέχοντες μία πεντάλεπτη τοποθέτηση, όπως κρίνουν, πάνω στο θέμα. Ελεύθερα. Τώρα οι καθηγητές επειδή μίλησαν, εάν το κρίνουν, εάν θέλουν να κάνουν κάτι, εάν θέλουν να πουν κάτι, αλλά οι εκπρόσωποι και της ΑΣΓΜΕ και της ΠΟΣΓΚΑμεΑ, πριν κάνουμε κάποιες ερωτήσεις, μπορούν να έχουν το χρόνο για να πουν αυτό που θέλουν να μεταφέρουν προς το ακροατήριο.

Επομένως, αν δεν έχουν αντίρρηση να ξεκινήσουμε. Θα ξεκινήσω από όπως καθόμαστε εδώ στη σειρά. Ο κ. Γρόλλιος δεν ξέρω αν θέλει. Ωραία, να ξεκινήσουμε έτσι, λοιπόν, συμφωνούμε. Ο εκπρόσωπος της ΑΣΓΜΕ, λοιπόν, ο κ. Κοκονάς Θανάσης.

Θ. ΚΟΚΟΝΑΣ: Καλησπέρα, ευχαριστούμε για την πρόσκληση. Ξεκινώντας την τοποθέτησή μας ευθύς εξαρχής θέλουμε να τονίσουμε ότι η θέση πρέπει να είναι το γονεϊκό κίνημα για την προσχολική αγωγή και την εκπαίδευση. Είναι ανάγκη να συγχρονιζόμαστε με τις ίδιες ανάγκες των παιδιών αυτής της ηλικίας και να μην κάνουμε πίσω απ' αυτό, δηλαδή να μην παρακολουθούμε παθητικά μια διαμορφωμένη πραγματικότητα και καθημερινότητα των παιδιών μας, αλλά να προσπαθούμε να αγωνιζόμαστε διαρκώς για να την βελτιώνουμε, ώστε να απολαμβάνουν αυτό που είναι κρίσιμο για την ανάπτυξή τους και τη συνολική εξέλιξή τους, αλλά και

αυτό που είναι σύγχρονο με βάση επιστημονικές επιταγές.

Χωρίς να είμαστε ειδικοί, ούτε να μπορούμε να τεκμηριώσουμε επιστημονικά τη σημασία αυτής της ηλικίας και την ανάπτυξή τους, μπορούμε όμως να περιγράψουμε με γλαφυρό τρόπο το θαύμα που εκτυλίσσεται μπροστά μας. Ανατρέφουμε και διαπαιδαγωγούμε τα παιδιά μας, παιδιά προσχολικής ηλικίας και κάθε μέρα που περνά βλέπουμε μπροστά μας ένα διαφορετικό παιδί. Αυτό που γνωρίζαμε χθες για το παιδί μας την επόμενη στιγμή είναι παρελθόν και νέες κατακτήσεις, νέα βήματα δικά του προβάλλουν μπροστά μας.

Αυτή η κίνηση προς τα μπρος, αυτή η αντικειμενικά ταχύτατη εξέλιξή μας, μας δημιουργεί την πεποίθηση ότι όσο πιο ολοκληρωμένα, ολόπλευρα και επιστημονικά παρέμβεις, τόσο καλύτερα αποτελέσματα μπορεί να έχεις. Σίγουρα το ένστικτό μας, η αγάπη για τα παιδιά μας είναι ο βασικός παράγοντας και η βασική προϋπόθεση για την υγιή ανάπτυξή τους. Το σίγουρο όμως είναι ότι αυτό από μόνο του δεν φτάνει. Συναισθανόμαστε το μέγεθος της ευθύνης που μας αναλογεί και σίγουρα δεν μεταθέτουμε τις ευθύνες προς το κράτος, τους επιστήμονες, τους παιδαγωγούς και εν γένει την κοινωνία. Όμως δεν πρόκειται να παραιτηθούμε απ' τον αγώνα να βελτιώνουμε διαρκώς αυτό που προσφέρεται στα παιδιά μας, καθώς και είναι αναφαίρετο δικαίωμά τους να μεγαλώνουν προσφέροντάς τους κάθε τι σύγχρονο.

Και εδώ, λοιπόν, με απαίτηση, προσδιορίζοντας σαν δικαίωμα την τουλάχιστον δίχρονη δημόσια και δωρεάν προσχολική αγωγή, η ευθύνη βαρύνει το κράτος, την εκάστοτε κυβέρνηση, τον πολιτικό σχεδιασμό, για να εξασφαλιστούν όλες οι υλικές προϋποθέσεις, για να καλυφθούν οι ανάγκες των παιδιών.

Δυστυχώς, η κρατική μέριμνα για όλο το φάσμα της προσχολικής ηλικίας απ' τη στιγμή που το παιδί γεννιέται, μέχρι και την είσοδό του στο σχολείο είναι πολύ πίσω απ' τις υπάρχουσες ανάγκες. Έτσι, η αγωνία για τα παιδιά μας είναι μια μόνιμη κατάσταση. Πού θα πάω το βρέφος τη στιγμή που οι βρεφικοί σταθμοί είναι ελάχιστοι, να φωνάξω τη γιαγιά απ' το χωριό, εφόσον είναι στη σύνταξη να μου το

κρατάει.

Μεγαλώνοντας το παιδί θα είμαι τυχερός σαν βαουτσεράκιας να μπω στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα το ευρωπαϊκό που κάθε χρόνο μας ανακυκλώνει γιγαντώνοντας την αγωνία μας, καθιστώντας απαγορευτικό το οποιοδήποτε οικογενειακό προγραμματισμό και γι' αυτούς που δεν είναι στο πρόγραμμα, εφόσον περισσέψει θέση στους δημόσιους παιδικούς σταθμούς, εγγράφουν το παιδί τους, δίνοντας το ανάλογο τίμημα.

Όλα αυτά εκτυλίσσονται τη στιγμή που τα ίδια τα νούμερα αποτυπώνουν τον αποκλεισμό χιλιάδων παιδιών από το αυτονόητο δικαίωμα και την ανάγκη να εντάσσονται από νωρίς στις δομές προσχολικής αγωγής. Θέλοντας να το δούμε συνολικά για τα παιδιά αυτής της ηλικίας, με βάση τις στατιστικές μετρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε έκθεση που δημοσίευσε, μόλις το 15 με 20% των παιδιών κάτω των 3 χρονών πηγαίνει σε κάποια προσχολική δομή. Απ' τα 3 χρόνια το ποσοστό αυξάνεται, αλλά αγγίζει την καθολικότητα μόνο στο τελευταίο έτος της νηπιακής ηλικίας, που και πάλι υπάρχουν παιδιά που μένουν απέξω.

Ακόμη και για τα προνήπια ένα σημαντικό ποσοστό, περίπου 25% δεν φοιτά ούτε σε νηπιαγωγείο, ούτε σε παιδικό σταθμό και τα ποσοστά αυτά αφορούν και το σύνολο των δομών δημόσιων και ιδιωτικών. Οι παιδαγωγοί και το προσωπικό στους παιδικούς σταθμούς παλεύουν στο μέτρο που τους επιτρέπουν οι συνθήκες να προσφέρουν το καλύτερο στα παιδιά, όμως είναι και αυτοί αναλώσιμοι, οι μόνιμοι εργαζόμενοι στους παιδικούς σταθμούς τείνουν να γίνουν είδος προς εξαφάνιση.

Αυτή η συνθήκη, η αλλαγή των προσώπων, δημιουργεί αίσθημα προσωρινότητας και ανασφάλειας στα παιδιά μας, που το πρώτο που χρειάζονται να νιώσουν σε αυτούς τους χώρους προσχολικής αγωγής είναι η φροντίδα, η αγάπη και αυτό αποτελεί βασική προϋπόθεση για να επιτελεστεί η παιδαγωγική πράξη.

Η ειδική πρώιμη διάγνωση και παρέμβαση σε επίπεδο δεν καλύπτεται απ' τις δημόσιες δομές, είναι ελάχιστες και στον κενό αυτό χώρο είναι γιγαντωμένος ο ιδιωτικός τομέας, αναγκάζοντάς μας να βάζουμε βαθιά το χέρι στην τσέπη, να πάρουμε στα χέρια μας ένα χαρτί που απλά τεκμηριώνει την απόκλιση, τη δυσκολία του παιδιού και από κει και πέρα αρχίζει ο Γολγοθάς της οικογένειας για τη στήριξη στο παιδί της.

Δυστυχώς για τους μεν παιδικούς σταθμούς η ειδική παρέμβαση προβλέπεται σε μια αράδα στο ΦΕΚ λειτουργίας και μάλιστα στον τελευταίο Κανονισμό Λειτουργίας που ψηφίστηκε από την παρούσα κυβέρνηση, διατυπώνεται για πρώτη φορά η ευθύνη του γονέα να προσλάβει ειδικό βοηθό. Πάντως ακόμα και αν κινηθούν οι διαδικασίες για να εξασφαλίσεις από το Δήμο το ανάλογο προσωπικό, αυτό έχει την εικόνα όλων των υπόλοιπων προσλήψεων που γίνονται και είναι ορισμένου χρόνου με κάθε είδους εργασιακή σύμβαση.

Καταλαβαίνετε πόσο δυσμενές είναι αυτό για το παιδί, που χρήζει ειδικής στήριξης, όχι τη μέρα του εντοπισμού αλλά χθες. Δηλαδή όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα. Και αυτή η παρέμβαση πρέπει να έχει συνέχεια, να είναι επιστημονικά ορθή, τεκμηριωμένη, ολοκληρωμένη και να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες του παιδιού.

Η περιγραφή της κατάστασης στις Δομές που προηγούνται της φοίτησης στο νηπιαγωγείο θεωρούμε ότι δεν είναι κενή περιεχομένου, απεναντίας ότι σ' αυτό το πλαίσιο μπαίνουν τα θεμέλια, ώστε το παιδί να ανταποκριθεί καλύτερα στις απαιτήσεις και στις ανάγκες της επόμενης Δομής που είναι το νηπιαγωγείο. Τα κενά, οι ελλείψεις, σίγουρα δημιουργούν ένα αρνητικό προαπαιτούμενο για τη δουλειά που μέλλει να ακολουθήσει στο νηπιαγωγείο.

Αναρωτιόμαστε: υπάρχει, για παράδειγμα, σύνδεση - συνέχεια στόχων και σκοπών στο παιδαγωγικό περιεχόμενο, ώστε η ομαλή μετάβαση απ' τον παιδικό σταθμό στο νηπιαγωγείο να μην αφορά μόνο το επίπεδο κοινωνικοποίησης του παιδιού αλλά και τις κατακτήσεις του συνολικά στο γνωστικό και στο κινητικό, δηλαδή σε κάθε έκφανση λειτουργίας του παιδιού. Τι γίνεται με τα παιδιά που ενώ εντοπίζεται ειδική δυσκολία, στερούνται ουσιαστικής παιδαγωγικής στήριξης στον παιδικό σταθμό και μεταβαίνουν στο νηπιαγωγείο;

Για να έρθουμε τώρα στο καθ' αυτό θέμα του Συνεδρίου με τίτλο: «Δίχρονο δημόσιο και υποχρεωτικό νηπιαγωγείο στο δρόμο των κοινωνικών αναγκών και των οραμάτων μας». Θα θέλαμε να είχε συμπεριληφθεί και το δωρεάν, γιατί ως γονείς κάθε Σεπτέμβρη έχουμε βαρεθεί πριν απ' την έναρξη κάθε σχολικού έτους να ανοίγουμε πρώτα το πορτοφόλι μας για να δούμε τι μπορούμε να προσφέρουμε στα παιδιά μας, γιατί η συνταγματική αναγνώριση και η κατοχύρωση της παροχής δωρεάν παιδείας μόνο γέλια μπορεί να προκαλέσει.

Λυπούμαστε σε μια κοινωνία που όλα κοστολογούνται στο βάρος του πορτοφολιού μας, να καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την ποιότητα και την ποσότητα αυτών που μπορούμε να προσφέρουμε στα παιδιά μας. Σε όλο το φάσμα απ' τη στιγμή που θα γεννηθεί το παιδί μας καλούμαστε με δική μας ευθύνη σε μεγάλο βαθμό να καλύπτουμε βεβαιωμένες ανάγκες των παιδιών μας. Έτσι ακόμα σε επίπεδο τίτλων ακόμα είναι να μην παραιτούμαστε απ' τα αυτονόητα και τα στοιχειώδη δικαιώματά μας.

Φέτος γίναμε θεατές μιας κωμικοτραγικής νομοθετικής κίνησης της κυβέρνησης, αυτής της θεσμοθέτησης της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής. Η κυβέρνηση πανηγύρισε ότι επιτέλους ικανοποίησε και υλοποίησε ένα πάγιο αίτημα της κοινωνίας και μαζί με όλη την προπαγάνδα περί εξόδου απ' τα μνημόνια προσπάθησε να μας πείσει ότι ο φετινός Σεπτέμβριος θα είναι καλύτερος για τα παιδιά μας, για τα παιδιά της προνηπιακής ηλικίας. Στο μόνο που μπορούμε να συμφωνήσουμε είναι ότι όντως αποτελεί πάγιο και διαχρονικό αίτημα, τουλάχιστον η δίχρονη κατοχύρωση της προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης, αποτελώντας

αίτημα του γονεϊκού κινήματος και των οργανώσεών του.

Όμως η ουσιαστική και όχι μόνο στα χαρτιά και αυτό μερικώς, μόνο για 184 Δήμους, προϋποθέτει τη γενναία αύξηση κονδυλίων, την πρόσληψη μόνιμου προσωπικού, την ίδρυση νέων νηπιαγωγείων, αλλά και όλων των άλλων παιδαγωγικών προϋποθέσεων, όπως είναι η σίτιση και η ξεκούραση των παιδιών μας.

Δυστυχώς, γίναμε θεατές αυτή την περίοδο των εγγραφών στα νηπιαγωγεία με τους γονιούς να μην ξέρουν αν θα πάει στο νηπιαγωγείο της γειτονιάς ή θα πρέπει να μεταναστεύσει στην άλλη άκρη του Δήμου. Οι προϋποθέσεις και ανώτατο όριο των παιδιών για να λειτουργήσει είναι το 25 παιδιά συν 10%, δηλαδή ίσως και 27 παιδιά. Με μια έωλη θεσμοθέτηση της υποχρεωτικότητας που μπορεί να παίρνονται τα αναγκαία μέτρα, ουσιαστικά σπρώχνει το μπαλάκι σε μας τους γονιούς να διαχειριστούμε το αδιέξοδο που οι ίδιοι δημιούργησαν με τις πολιτικές τους επιλογές. Και αναρωτιόμαστε: αν στο Δήμο που υλοποιείται η δίχρονη, δεν επαρκούν οι δομές, θα μας στείλουν σε κάποια ιδιωτικά νηπιαγωγεία; Πώς σκοπεύει να λύσει το Υπουργείο (;), αφού δεν δεσμεύτηκε για τη δημιουργία νέων Δομών.

Ταυτόχρονα, μέσα σε όλες αυτές τις συνθήκες τα τμήματα είναι πολυάριθμα, σε όλο το φάσμα της προσχολικής αγωγής. Σε ηλικίες μάλιστα που η κοινωνικοποίηση, η ομαλή προσαρμογή, η κατάλληλη παιδαγωγική παρέμβαση προϋποθέτει τα oligάρθμα τμήματα, για να μπορέσει η παιδαγωγός να αφογκραστεί τις ατομικές ανάγκες, τη δυναμική που συνθέτει η ομάδα, για να μπορέσει να υλοποιήσει το γενικό σχεδιασμό.

Επιλέον, το παιδαγωγικό έργο έχει δυσκολέψει, καθώς πλέον έχουν πολλαπλασιαστεί οι περιπτώσεις των παιδιών που χρήζουν ειδικής παιδαγωγικής στήριξης. Οι δομές πρώιμης διάγνωσης και παρέμβασης είναι σχεδόν ανύπαρκτες με βάση το μέγεθος του μαθητικού πληθυσμού. Από την άλλη τα ΚΕΔΔΥ αδυνατούν λόγω υποστελέχωσης να ανταποκριθούν στις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες, με αποτέλεσμα η αναμονή να είναι μεγάλη.

Μάλιστα με βάση τις τελευταίες εξελίξεις και το νομοσχέδιο που κατέθεσε το Υπουργείο Παιδείας με τις νέες Δομές, πάει ακόμα παραπέρα η υποβάθμιση της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, με την κατάργηση των ΚΕΔΔΥ που πέφτει η διαδικασία για τον εντοπισμό και τη σύνταξη γνωμάτευσης αποκλειστικά στις πλάτες πάλι της οικογένειας. Βέβαια δεν υπερασπιζόμαστε την υπάρχουσα κατάσταση, καθώς ακόμα και όταν βγει κάποια γνωμάτευση, είναι ελάχιστες οι δομές της ειδικής εκπαίδευσης, όπως τα ειδικά νηπιαγωγεία, τα τμήματα ένταξης, για να ενταχθούν τα παιδιά, ενώ η παράλληλη στήριξη φτάνει στα νηπιαγωγεία με μεγάλη καθυστέρηση και δεν καλύπτονται ούτε οι μισές απ' τις βεβαιωμένες ανάγκες.

Το ανησυχητικό είναι ότι στην υποβαθμισμένη εικόνα της ειδικής στήριξης εμείς οι γονείς για ακόμη μια φορά καλούμαστε με πλάγιο ή άμεσο τρόπο να προσλάβουμε

ειδικό βοηθό, προκειμένου το παιδί μας να μπορεί να σταθεί μέσα στην τάξη. Όμως χρειάζεται από τις ίδιες τις ανάγκες επέκταση, αναβάθμιση των δομών της ειδικής και όχι κατάργησή τους.

Αγωνιούμε με αυτή την κατάσταση, γιατί είναι επιστημονικά τεκμηριωμένο ότι όσο πιο πρώιμα, έγκαιρα και επιστημονικά γίνει η ειδική παρέμβαση, τόσο καλύτερα είναι και τα αποτελέσματα για το κάθε παιδί. Καθημερινά, λοιπόν, αντιμετωπίζουμε το φαινόμενο μη τυπικά αναπτυσσόμενα παιδιά να καταδικάζονται και να οδηγούνται στο περιθώριο, εφόσον δεν έχουν την κατάλληλη στήριξη. Και το τραγικό είναι ότι η επιστήμη έχει δώσει απαντήσεις. Το μορφωμένο δυναμικό...

Τελειώνω. Δεν μπορούσαμε να αφήσουμε στην άκρη αυτά. Δίπλα σε όλα αυτά είναι σημαντική η αισθητή υποβάθμιση σε λειτουργίες πολύ σημαντικές, που αφορούν την ίδια την παιδαγωγική παρέμβαση και το σχεδιασμό, όπως η σίτιση και ο ύπνος των παιδιών. Επιπλέον, οι αύλειοι χώροι δεν ανταποκρίνονται στις σωματικές, αναπτυξιακές ανάγκες των παιδιών. Για παράδειγμα, πόσα νηπιαγωγεία έχουν μεγάλους αύλειους χώρους και όργανα παιχνιδιού; Ίσως κανένα. Πόσα έχουν τη δυνατότητα να φτιάξουν τον κήπο βάζοντας κηπευτικά, λουλούδια και να φροντίσουν τα παιδιά;

Αραγε είναι ελληνικό φαινόμενο η κατάσταση στην προσχολική αγωγή; Αυτό μπορώ να το επιβεβαιώσουν και τα στοιχεία που δίνει η έκθεση του Δικτύου Ευρυδίκη. Το 2013 για την προσχολική αγωγή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28, έτσι σύμφωνα με τα δικά τους στοιχεία από τα 32 εκατομμύρια παιδιά προσχολικής ηλικίας 0 έως 6 ετών, το 25%, δηλαδή 1 στα 4 ζουν στο όριο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Μάλιστα για την Ελλάδα, την Κροατία, την Ιταλία, την Ουγγαρία και την Αγγλία το ποσοστό ξεπερνά το 30%.

Για την κατάσταση στην προσχολική αγωγή να πούμε καταρχάς ότι μόνο σε 5 απ' τις 28 χώρες αναγνωρίζεται το δικαίωμα να εγγραφούν σε κάποιο κέντρο προσχολικής αγωγής απ' τη μικρή τους ηλικία, όμως δεν παρέχεται δωρεάν και οι γονείς πληρώνουν μέχρι και την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Και κλείνοντας ως ΑΣΓΜΕ παλεύουμε για την εξασφάλιση των προϋποθέσεων γι' αυτό που πραγματικά έχουν ανάγκη τα παιδιά μας. Ουσιαστική υλοποίηση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής, καθολικά για όλα τα παιδιά προνηπιακής ηλικίας χωρίς εξαιρέσεις. Υλοποίηση όμως εκεί που το λύνει η ζωή και η υπογεννητικότητα, αλλά το κράτος. Έτσι γενναία αύξηση της χρηματοδότησης απ' τον κρατικό προϋπολογισμό για να καλυφθούν οι ανάγκες σε νηπιαγωγεία και προσωπικό.

Για μας η βασική αποστολή του νηπιαγωγείου είναι η επιστημονικά τεκμηριωμένη και η διαπαιδαγώγηση που βασίζεται και προτείνεται στη δουλειά που κάνουμε στο σπίτι και την οικογένεια. Με αυτό το πνεύμα, έχοντας σαν κριτήριο τις ανάγκες

των παιδιών μας, της προσχολικής ηλικίας, διεκδικούμε την ικανοποίηση αιτημάτων που αφορούν παραπέρα την επέκταση της προσχολικής αγωγής σε όλα τα επίπεδα, που αφορούν στο χρόνο, στις δομές, στην πρόληψη προσωπικού, έχοντας όμως βαθιά έγνοια και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προσχολικής αγωγής και πώς δουλεύουμε με τα παιδιά στην προσχολική ηλικία.

Πλαίσιο άμεσων διεκδικήσεων και αιτημάτων είναι: ενιαία, αποκλειστικά, δημόσια και δωρεάν δίχρονη, υποχρεωτική προσχολική αγωγή για όλα τα παιδιά, γενναίο πρόγραμμα ίδρυσης και λειτουργίας νέων νηπιαγωγείων, μαζικοί διορισμοί μόνιμων νηπιαγωγών, 15 παιδιά ανά τμήμα, 2 νηπιαγωγοί στα τμήματα, που σήμερα έχουν 25 παιδιά. Τμήματα ένταξης και ειδικά νηπιαγωγεία για όλα τα παιδιά με ειδικές ανάγκες, που οι οικογένειες εξαναγκάζονται να τα κρατούν στο σπίτι ή πέφτουν θύματα των ΜΚΟ και της Εκκλησίας.

Η λειτουργία των ολοήμερων νηπιαγωγείων πρέπει να καλύπτει πρώτα και κύρια τις ανάγκες των παιδιών, με πλήρη σίτιση όλων των παιδιών στο σχολείο, με τραπεζαρία, με διασφάλιση χώρων ξεκούρασης και βοηθητικό προσωπικό. Πρόληψη υγείας, δωρεάν εμβολιασμούς για όλα τα παιδιά, δημόσιοι δωρεάν παιδικοί σταθμοί για να καλύψουν όλες τις ανάγκες, πρόσληψη του αναγκαίου μόνιμου προσωπικού κάθε ειδικότητας, γενναία κρατική χρηματοδότηση για την αναβάθμιση των παροχών.

Σας ευχαριστώ.

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Πριν πάμε στην κα Ζαφειροπούλου από την ΠΟΣΓΚΑμεΑ μια διευκρίνιση. Το 25 συν 10% δεν ισχύει για τα νηπιαγωγεία, για να το γνωρίζουμε, δεν ισχύει νομοθετικά και δεύτερον: το δωρεάν αυτονόητα λείπει από τον τίτλο, γιατί θεωρείται επίσης αυτονόητο. Η δημόσια παιδεία δεν μπορεί να είναι τίποτα άλλο παρά δωρεάν. Λοιπόν, η κα Ζαφειροπούλου.

Φ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ: Καλησπέρα σας και από μένα, ευχαριστώ πάρα πολύ για την πρόσκληση. Άλλα είχα ετοιμάσει να πω, αλλά επειδή και η ώρα πέρασε και η συζήτηση εξελίσσεται και ακούω με πολλή προσοχή όλους τους προηγούμενους ομιλητές, νομίζω ότι θα αλλάξω λίγο το περιεχόμενο της τοποθέτησής μου.

Καταρχάς εκπροσωπώ την Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία και την Εθνική Συνομοσπονδία των Ατόμων με αναπηρία σαν μέλος Εκτελεστικής Γραμματείας της δεύτερης και Αντιπρόεδρος της πρώτης. Η Ομοσπονδία των Γονέων των Ατόμων με Αναπηρία είναι πανελλήνια και αποτελείται από 200 και πλέον Σωματεία ατόμων με παιδιά όλων των κατηγοριών, με όλες τις αναπηρίες, δηλαδή, μέχρι την ηλικία των 18, άρα είναι οι μαθητές με αναπηρία και μετά τα 18 των ατόμων εκείνων που στερούνται δικαιωπρακτικής ικανότητας και δυνατότητας

αυτοεκπροσώπησης, δηλαδή τα άτομα με αυτισμό, νοητική αναπηρία, σύνδρομο Down, εγκεφαλική παράλυση, βαριές και πολλαπλές αναπηρίες. Και είμαι και συνάδελφος, είμαι εκπαιδευτικός της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Λοιπόν, για μας σαν χώρος καταρχάς δεν υπάρχει ο όρος αγωγή. Δεν υπάρχει η προσχολική αγωγή, δεν υπάρχει η ειδική αγωγή. Μιλάμε για εκπαίδευση. Η αγωγή παραπέμπει σε ένα ιατρικό μοντέλο, το οποίο εμείς σαν χώρος έχουμε θεωρήσει παρωχημένο και έχουμε ξεπεράσει εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Επισφράγισμα αυτής της νέας προσέγγισης, του κοινωνικού μοντέλου δηλαδή, που έχει υιοθετηθεί για την αναπηρία είναι η Σύμβαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία η οποία κυρώθηκε και από το Ελληνικό Κοινοβούλιο το 2012 και είναι ο Νόμος 4074 του Ελληνικού Κράτους που μιλάει για την ισότιμη πρόσβαση όλων των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις δράσεις της ζωής.

Το άρθρο, λοιπόν, 24 της Σύμβασης εξειδικεύει στην εκπαίδευση, κάνει αναφορά ότι το μόνο είδος εκπαίδευσης που πρέπει να υπάρχει για τα άτομα με αναπηρία, οποιασδήποτε χώρας, κυρώνει τη σύμβαση, την οποία την έχει κυρώσει και η Ευρωπαϊκή Ένωση στο σύνολό της και όλα τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι μόνο, είναι ότι είναι η δημόσια δωρεάν υποχρεωτική εκπαίδευση, τελεία.

Από κει και πέρα, γίνεται αναφορά στις εύλογες προσαρμογές που πρέπει να γίνουν, στις προδιαγραφές προσβασιμότητας, στην υλικοτεχνική υποδομή, στη στελέχωση κλπ. αλλά αυτά είναι εξειδικευμένα και ενδεχομένως να έχουμε τη δυνατότητα να τα συζητήσουμε και αύριο στο τραπέζι που κάνει λόγο για υποστηρικτικές δομές, για ειδική αγωγή που δεν μου αρέσει και θα έπρεπε να είναι η ειδική εκπαίδευση και όλα τα σχετικά.

Γενικότερα, λοιπόν, και απ' ό,τι ακούστηκε και στη διάρκεια του απογεύματος σήμερα στην αίθουσα από πολλούς, δύο από τα βασικά χαρακτηριστικά των σύγχρονων κοινωνιών είναι η ποικιλομορφία και η πολυπολιτισμικότητα. Εμείς θεωρούμε, υιοθετώντας τη δικαιωματική προσέγγιση για την αναπηρία, ότι η αναπηρία είναι μέρος της ανθρώπινης ποικιλομορφίας και ως έτσι πρέπει να αντιμετωπίζεται.

Άρα, λοιπόν, ένα εκπαιδευτικό σύστημα θα πρέπει να έχει σαν επίκεντρο το μαθητή και βάσει τις των δικών του ιδιαίτερων αναγκών, είτε αυτές προέρχονται λόγω κάποιας αναπηρίας, είτε λόγω του ότι προέρχεται από κάποια άλλη θρησκεία, κάποια άλλη εθνότητα, κάποια άλλη φυλή, θα πρέπει το σύστημα να εστιάζει εκεί και να καλύπτει τις ανάγκες αυτές, εντάσσοντας τους πάντες μέσα στους κόλπους του. Δεν θα πρέπει να υπάρχουν αποκλεισμοί, δεν θα πρέπει να υπάρχουν διακρίσεις, δεν θα πρέπει να υπάρχουν εξαιρέσεις.

Εφόσον, λοιπόν, μιλάμε για υποχρεωτική δημόσια και δωρεάν εκπαίδευση

είναι δεδομένο ότι στηρίζουμε 100% τη θέση της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας για την υποχρεωτική διετή προσχολική εκπαίδευση και αν για τα παιδιά του γενικού πληθυσμού αυτό είναι απαραίτητο, για τα παιδιά με αναπηρίες είναι 100 φορές μεγαλύτερη η ανάγκη, γιατί μιλάμε για παιδιά που έχουν άλλες δυσκολίες στην προσαρμογή, άρα η διετής φοίτηση στην προσχολική, σε δομή προσχολικής εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο θα διευκολύνει την προσαρμογή τους. Μιλάμε για άτομα που υπολείπονται σε κοινωνικές δεξιότητες, σε ψυχοσυναισθηματικές δεξιότητες, που στερούνται δημιουργικότητας, που δεν μπορούν να αναπτύξουν ορθά την προσωπικότητά τους είτε γιατί είναι περιορισμένα στο σπίτι τους και αυτό έχει να κάνει και με το περιβάλλον, κατά πόσον, δηλαδή, το περιβάλλον δίνει τα ερεθίσματα, υποστηρίζει, αφού συνειδητοποιήσει την ύπαρξη της αναπηρίας, βέβαια που θέλει χρόνο και μετά, είτε απευθυνόμαστε σε παιδιά που είναι ήδη έγκλειστα από 0 ηλικία σε ιδρύματα, γιατί στερούνται οικογενειακού περιβάλλοντος και γιατί έχουν εγκαταλειφθεί από ακατάλληλες οικογένειες που δεν μπόρεσαν να σηκώσουν το βάρος της αναπηρίας των παιδιών τους.

Άρα λοιπόν, όταν μιλάμε για συμπερίληψη, όταν μιλάμε για ένταξη και όχι για ενσωμάτωση, το σύστημα θα πρέπει να ενσωματώσει στους κόλπους του τις προδιαγραφές που θα καλύπτουν τις ανάγκες όλων. Όταν, λοιπόν, μιλάμε για συμπερίληψη θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη μας την αναπηρία, τη διαφορετική κουλτούρα, τον διαφορετικό πολιτισμό, την ιδρυματοποίηση, τα παιδιά που βρίσκονται σε περιοχές αγροτικές, απομακρυσμένες, που μεγαλώνουν σε ένα περιβάλλον ακατάλληλο, σε μονογονεϊκές οικογένειες, όλα αυτά.

Άρα, λοιπόν, εάν μιλάμε για μία συμπερίληψη, μια κοινωνία που απευθύνεται σε όλους, μια δίκαιη κοινωνία που δίνει ίσες ευκαιρίες σε όλους, τότε, με αυτό το σκεπτικό, η προσχολική εκπαίδευση θα πρέπει να αποτελεί την έναρξη μιας συνεχιζόμενης διαδικασίας συμπερίληψης όλων των ατόμων σε μία δίκαιη κοινωνία.

Μόνο έτσι θα προχωρήσουμε. Μόνο με την εκπαίδευση σαν όπλο θα μπορέσει να αλλάξει κάτι κάποια στιγμή. Μην ξεχνάτε ότι πολλές φορές η πρώτη ανίχνευση των αναγκών, των ιδιαίτερων μαθησιακών, γίνεται όταν το παιδί πηγαίνει στο νηπιαγωγείο. Γιατί είναι αυτό που σας έλεγα πριν, εξαρτάται απ' το οικογενειακό περιβάλλον, κατά πόσον έχει τη δυνατότητα να αντιληφθεί ότι κάτι δεν πάει καλά, εάν υπάρχει οικογενειακό περιβάλλον και ούτω καθεξής.

Άρα έχουμε μαθητές με αναπηρίες ή λιγότερο ορατές και μετρήσιμες, αναπτυξιακές ή νοητικές, που πρέπει να φτάσουν στο νηπιαγωγείο για να βρεθεί μία νηπιαγωγός που θα διαγνώσει, θα καταγράψει, θα ανιχνεύσει κάποιες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Όσο, λοιπόν, νωρίτερα ξεκινήσει αυτό, τόσο το καλύτερο.

Μ' αυτήν την έννοια είναι οργανικό κομμάτι της εκπαίδευσης η προσχολική εκπαίδευση και εύχομαι και ευχόμαστε σαν χώρος κάποια στιγμή στο μέλλον ακόμα

και η πρώτη παρέμβαση να αποτελέσει οργανικό κομμάτι της δημόσιας δωρεάν υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Ευχαριστώ πολύ.

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Και εμείς ευχαριστούμε. Δεν ξέρω αν κάποιος από τους καθηγητές θέλει να πει κάτι πριν προχωρήσουμε στις ερωτήσεις, αλλιώς να προχωρήσουμε.

Γ. ΓΡΟΛΛΙΟΣ: Είναι επικίνδυνο να θεωρηθώ λίγο σχολαστικιστής ας πούμε. Γιατί έχετε πρόβλημα με τον όρο αγωγή;

Φ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ: Να απαντήσω εγώ; Γιατί είπα και στην αρχή ότι έχει ιατροκεντρικό χαρακτήρα. Τι εννοώ; Υπάρχει το άρθρο 17 του Ενιαίου Κανονισμού Παροχών Υγείας του ΕΟΠΥΥ που είναι το άρθρο που αφορά στην ειδική αγωγή, όπου εκεί ως ειδική αγωγή ορίζονται οι θεραπευτικές παρεμβάσεις που θα πρέπει να λαμβάνει ένα παιδί με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Δηλαδή λογοθεραπεία, εργοθεραπεία, φυσικοθεραπεία, ειδική διαπαιδαγώγηση κλπ.

Ο ΕΟΠΥΥ είναι ο Οργανισμός Παροχών Υπηρεσιών Υγείας, άρα μιλάμε για υπηρεσίες υγείας. Όταν μιλάμε για σχολείο, μιλάμε για εκπαίδευση. Είναι άλλο το ένα και άλλο το άλλο.

Γ. ΓΡΟΛΛΙΟΣ: Το λάθος είναι το εξής: ότι θεωρείτε, επειδή χρησιμοποιείται ο όρος αγωγή στις υπηρεσίες υγείας και στη φαρμακευτική επιστήμη και σε όλα αυτά, θεωρείτε ότι ο όρος αγωγή είναι λανθασμένος γενικώς. Δηλαδή εμείς εδώ πέρα όλοι και εσείς μαζί είμαστε παιδαγωγοί. Εκεί ο όρος αγωγή δεν έχει την έννοια του ιατρικού φυσικά, αλλά έχει την έννοια του ανθρώπινου πολιτισμού και της εξέλιξής του.

Ο όρος αγωγή, γι' αυτό υπάρχει και στην Παιδαγωγική, είναι όρος ευρύτερος από τον όρο εκπαίδευση. Αγωγή ασκείται σε όλη την κοινωνία, με διαφορετικούς και πολλαπλούς και πολύμορφους τρόπους. Αλλά είναι τραγικό λάθος να βγάζουμε από το λεξιλόγιό μας τον όρο αγωγή, γιατί οι φαρμακοποιοί ή οι γιατροί ή οι ιατροποιητικές λογικές χρησιμοποιούν τον όρο αγωγή.

Είναι άλλου είδους αγωγή εντελώς. Εμείς, δηλαδή, ως επιστήμη, οι επιστήμονες του χώρου της εκπαίδευσης, είναι παιδαγωγοί, είτε είναι νηπιαγωγοί, είτε είναι δάσκαλοι, όπως λέμε στην Ελλάδα, είτε είναι καθηγητές δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Όλοι, δηλαδή, είναι δάσκαλοι - παιδαγωγοί. Με αυτή την έννοια είναι λάθος να ξορκίζουμε τον όρο αγωγή. Αυτό ήθελα να πω, τίποτα άλλο, μια παρατήρηση. Απλώς πάρτε την υπόψη σας.

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Προχωράμε στις ερωτήσεις τώρα αν και κατά ένα μεγάλο μέρος ήδη έχουν απαντηθεί, από όσα έχουν ακουστεί. Θα κάνω την πρώτη ερώτηση εγώ και με τη σειρά που κάθονται να απαντήσουν οι συμμετέχοντες στο τραπέζι.

Η ερώτηση είναι πόσο αναγκαία είναι κατά την άποψή σας η δίχρονη υποχρεωτική

προσχολική εκπαίδευση, αγωγή και εκπαίδευση για την κοινωνικοποίηση των παιδιών και για την ομαλή μετάβαση των νηπίων στο δημοτικό σχολείο και πόσο πιο σημαντική είναι η διετής φοίτηση σε σχέση με την ενός έτους φοίτηση;

Γ. ΓΡΟΛΛΙΟΣ: Το ερώτημα είναι διπλό, για ξαναπείτε το λίγο.

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Το ερώτημα είναι: πόσο αναγκαία είναι -βέβαια ως αρχή μπαίνει αυτό- η δίχρονη υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση στην κοινωνικοποίηση των παιδιών και στην ομαλή μετάβαση των νηπίων στο δημοτικό σχολείο και πόσο πιο σημαντικό είναι το δίχρονο από το μονοετές.

Γ. ΓΡΟΛΛΙΟΣ: Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος το έχω απαντήσει στην εισήγηση, δεν θα ξαναμπώ. Δεν μ' αρέσει να επαναλαμβάνω πράγματα.

Όσον αφορά το πρώτο σκέλος, την πρώτη ερώτηση μάλλον και ιδιαίτερα το δεύτερο σκέλος στο ζήτημα της ομαλής μετάβασης, από κάθε βαθμίδα στην επόμενη βαθμίδα της εκπαίδευσης, δηλαδή από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό, από το δημοτικό στο γυμνάσιο και από το γυμνάσιο στο λύκειο, γιατί, όπως είπα και στην εισήγησή μου, το αίτημα πρέπει να είναι ενιαίο, δηλαδή δίχρονη δημόσια προσχολική αγωγή και εκπαίδευση, συν ενιαίο δημόσιο δωρεάν δωδεκάχρονο σχολείο και το ζήτημα της μετάβασης από το ένα στο άλλο, δεν είναι ζήτημα που μπορεί να λυθεί με μία διοικητικού τύπου απόφαση, αλλά κυρίως έχει να κάνει με αυτό στο οποίο αναφέρθηκε -και με αυτή την έννοια έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον- η εισήγηση της κας Παπανδρέου, δηλαδή στα ζητήματα του αναλυτικού προγράμματος και πώς αυτά πρέπει να έχουν μια ενιαία λογική.

Αυτή βέβαια είναι μια μεγάλη συζήτηση, δηλαδή τι είδους προγράμματα πρέπει να έχουμε στο σχολείο και όσον αφορά και όλες τις βαθμίδες του σχολείου. Επομένως μετά μπαίνει και το ζήτημα του τι είδους ακριβώς περιεχόμενο γνώσεων, ικανοτήτων πρέπει να υπάρχει στο σχολείο και εκεί πρέπει να γίνει μια μεγάλη συζήτηση. Λέω όμως το κύριο, το κομβικό ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί, είναι η δόμηση, η δομή, του να υπάρχει η δίχρονη προσχολική εκπαίδευση. Δεν είναι το βασικό, δηλαδή, σήμερα να δούμε το είδος του προγράμματος, αλλά χρειάζεται μια πιο εκτεταμένη συζήτηση, την άνοιξε νομίζω η κα Παπανδρέου προηγουμένως με την εισήγησή της γι' αυτό το ζήτημα. Είναι ζήτημα κυρίως αναλυτικού προγράμματος, αυτό θέλω να πω.

Μ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Εγώ μια μικρή παρατήρηση θα ήθελα να κάνω, όσο κατάλαβα έτσι την ερώτηση. Απλώς θα ήθελα να πω ότι η υποχρεωτική δίχρονη εκπαίδευση δεν είναι σημαντική μόνο για την ομαλή μετάβαση, γιατί τότε μάλλον φανταζόμαστε το νηπιαγωγείο ή όλες τις δομές προσχολικής εκπαίδευσης σαν έναν προθάλαμο, για να περάσουν τα παιδιά κάποια στιγμή στο δημοτικό. Νομίζω ότι ειπώθηκε με διάφορους τρόπους σήμερα εδώ, ότι προσφέρει μάλλον η προσχολική εκπαίδευση κάτι περισσότερο απ' αυτό, αυτό ήθελα μόνο να πω.

Δ. ΚΑΚΑΝΑ: Λοιπόν, δεν έγινε κατανοητό απ' την προηγούμενη εισήγησή μου και θέλω να γίνει πιο σαφές. Θεωρώ πάρα πολύ σημαντική τη δίχρονη υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση στα νηπιαγωγεία, γιατί όπως αυτό που θέλησα να δείξω είναι ότι ειδικά το 0 έως 3,5 - 4, αυτό που συμβαίνει στους ιδιωτικούς παιδικούς σταθμούς και σε όλους και της Αυτοδιοίκησης τους δημοτικούς, τα πράγματα είναι εντελώς ανεξέλεγκτα. Δηλαδή, εκεί πέρα καταρχήν δεν υπάρχει μία ομοιογένεια των "προσόντων" των εκπαιδευτικών ή τέλος πάντων του προσωπικού σε αυτούς τους χώρους, πράγμα που διασφαλίζεται σε έναν κάποιον βαθμό στα δημόσια νηπιαγωγεία, δεν έχεις καμία ομοιογένεια ή τέλος πάντων δεν διασφαλίζεις καθόλου τα προγράμματα που συμβαίνουν εκεί πέρα, μπορεί να υπάρχει μια απλή φύλαξη, χωρίς να γίνεται καμία ουσιαστική απασχόληση των παιδιών ή να δίνεται έμφαση είτε στην κοινωνικότητα, είτε σε γνωστικά αντικείμενα.

Αρα με αυτή την έννοια όσο γρηγορότερα, θα έλεγα, τα παιδιά φύγουν από περιβάλλοντα τα οποία είναι εντελώς ανεξέλεγκτα, εμένα θα με βρει σύμμαχο σε αυτό. Αυτό δεν σημαίνει όμως, γιατί δεν πρέπει να ευλογούμε τα γενιά μας ότι η κατάσταση στα νηπιαγωγεία μας είναι άριστη. Δηλαδή, υπάρχουν, επίσης, ακόμα τα θέματα επιμόρφωσης του προσωπικού και είναι πάρα πολύ σημαντικά, γιατί ένα πολύ μεγάλο μέρος του προσωπικού έχει μείνει στις γνώσεις που απέκτησαν όταν ήταν φοιτητές και φοιτήτριες.

Λοιπόν, αν θέλετε, λίγο με τη δικαιολογία της κρίσης, λίγο με διάφορα ζητήματα, -φυσικά οι περικοπές που έχουν γίνει συνολικά στην εκπαίδευση, έχουν μπλοκάρει κάθε πρόγραμμα - σύστημα επιμόρφωσης και αυτή τη στιγμή αρχίζουν να φαίνονται κάποιες σημαντικές πλέον ελλείψεις-. Και γενικότερα ό,τι έχει να κάνει με ποιότητα εκπαίδευσης, που νομίζω ότι το έθιξα αρκετά αναλυτικά στην παρουσίασή μου.

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Θέλει άλλος να τοποθετηθεί στο ερώτημα αυτό; Πάμε τότε σε δεύτερο. Απλά να πω για την επιμόρφωση, επειδή είναι πραγματικά ένα πολύ σημαντικό ζήτημα, καταλαβαίνουμε όλοι ότι το να κοπεί η επιμόρφωση, ήταν βούληση αποκλειστικά της πολιτείας στα πλαίσια της εφαρμογής της συγκεκριμένης πολιτικής και είναι απ' τα βασικά ζητήματα του κλάδου η έναρξη της επιμόρφωσης και της μετεκπαίδευσης και πάλι.

Τώρα το δεύτερο ερώτημα, λοιπόν. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα οφέλη από τη θεσμοθέτηση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης σε αναπτυξιακό, γνωστικό, κοινωνικό, οικονομικό και εκπαιδευτικό επίπεδο. Λίγο-πολύ βέβαια επικαλύφθηκε με βάση τις απαντήσεις, αλλά, αν υπάρχει κάτι να προστεθεί, θα θέλαμε να το ακούσουμε.

Φ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ: Απλά, πέρα απ' όλα αυτά που είπα πριν περί προσαρμογής, ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων κλπ., να βάλω και μία άλλη παράμετρο στη συζήτηση, ότι τα άτομα με αναπηρία όπως και πρόσφυγες, μειονότητες, Ρομά κλπ. έχουν δυστυχώς ρεκόρ στη σχολική διαρροή. Θεωρώ,

λοιπόν, ότι η υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση είναι και ένα ανάχωμα και προς αυτή την κατεύθυνση.

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Πάμε στην 3^η ερώτηση. Πώς νομίζετε ότι η δίχρονη υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση αντιμετωπίζει αποτελεσματικά την επιτακτική ανάγκη της διαφοροποιημένης και εξατομικευμένης παρέμβασης και, επίσης, στο πλαίσιο αυτό, το γονεϊκό άγχος και την απαραίτητη συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς.

Γ. ΓΡΟΛΛΙΟΣ: Κοιτάζτε, η ερώτηση είναι πολύ ενδιαφέρουσα και προκλητική αλλά δεν μπορούμε να την εξαντλήσουμε τώρα. Να πω μόνο δυο πράγματα. Πρώτον: ότι όλη αυτή η ιστορία με τη διαφοροποιημένη διδασκαλία, εγώ από τότε που ήμουν δάσκαλος παλιά θυμάμαι ας πούμε όταν οι σχολικοί σύμβουλοι έρχονταν και έλεγαν πώς να υλοποιήσουμε το αναλυτικό πρόγραμμα, (για τη δεκαετία του '80 μιλάμε) και στο τέλος, αφού τελείωναν την ανάλυση και το πώς θα υλοποιήσουμε επακριβώς το αναλυτικό πρόγραμμα, στο τέλος έλεγαν: “και μην ξεχνάτε ποτέ ότι πρέπει να κάνετε και διαφοροποιημένη διδασκαλία.”

Θέλω να πω, δηλαδή, ότι το ζήτημα της διαφοροποιημένης διδασκαλίας που συζητιέται πολύ τον τελευταίο καιρό, θέλει μια ιδιαίτερη προσοχή. Η διαφοροποιημένη διδασκαλία είναι καλό πράγμα, όμορφο, ακούγεται πολύ ωραία, γιατί είναι εξατομικευμένη κτλ., αλλά πρέπει να προσέξουμε το ότι πρέπει να υπάρχει μια βασική αρχή γι' αυτήν. Ότι πρέπει να οδηγεί όχι στο να δίνει ίσες ευκαιρίες στα παιδιά, αλλά ο στόχος πρέπει να είναι να χρησιμοποιείται στα πλαίσια της λογικής της επίτευξης ίσων αποτελεσμάτων από τα παιδιά.

Γιατί εάν χρησιμοποιηθεί γενικώς και αορίστως η διαφοροποιημένη διδασκαλία, μπορεί να καταλήξουμε στις λεγόμενες μαθητοκεντρικές, στην πραγματικότητα όμως μικροαστικές λογικές, εκπαιδευτικές και παιδαγωγικές των αρχών του 20^{ου} αιώνα, όπου η διαφοροποιημένη διδασκαλία ήταν απλώς το άλλοθι για τη διαφοροποιημένη εκπαίδευση ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις, ανάμεσα σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία και κυρίως τα καλά λεγόμενα, τα υψηλού επιπέδου και ακριβά ιδιωτικά σχολεία.

Τώρα, στο ερώτημα που κάνει ο Πρόεδρος της ΔΟΕ και έχει βάση, στη δυνατότητα της αντιμετώπισης των αναγκών, οποιωνδήποτε αναγκών, όχι μόνο αυτών που ονομάζουμε με τη στενή έννοια του όρου ειδικές ανάγκες, αλλά γενικά των κοινωνικών αναγκών στο σχολείο, των παιδιών, δηλαδή, η δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή και εκπαίδευση και δωρεάν φυσικά, όπως είπε σωστά ο συνάδελφος, είναι σημαντικότερη, γιατί μπορεί με την κατάλληλη διαδικασία να μεταφερθεί η πληροφόρηση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό, με συνεργασία, δηλαδή, των δύο αυτών βαθμίδων και θεωρητικά πρέπει να γίνεται και στο γυμνάσιο και το λύκειο, για να μπορεί να αντιμετωπίσει το κάθε παιδί στην ολότητα της εξέλιξής του.

Με αυτή την έννοια είναι σημαντικότερο ζήτημα το να μπορεί, μέσω της δημόσιας

δίχρονης προσχολικής εκπαίδευσης, να εξυπηρετείται η διαφοροποιημένη διδασκαλία στα πλαίσια όμως, προσέξτε, της συλλογικής και ομαδικής διδασκαλίας. Εγώ, δηλαδή, δεν είμαι υπέρ, σε καμία περίπτωση, μιας διαφοροποιημένης ατομικιστικής διδασκαλίας, που πάει να ανιχνεύσει ταλέντα και να διαφοροποιήσει παιδιά που είναι εκ φύσεως (σε εισαγωγικά ο όρος) ικανά από παιδιά ανίκανα.

Και εδώ έχει μεγάλη σημασία αυτό που είπε προηγουμένως -πέρα απ' την παρατήρηση που της έκανα για το ζήτημα της αγωγής- το ζήτημα του πώς προσεγγίζει το ζήτημα της αναπηρίας η συνάδελφος που μίλησε πριν από την ΠΟΣΓΚΑμεΑ. Λοιπόν, αυτό έχει σημασία. Πάντως γενικότερα η δίχρονη δημόσια προσχολική εκπαίδευση και αγωγή είναι σημαντικό από κάθε άποψη και από οικονομική. Καταρχάς είναι ελάφρυνση για τους ανθρώπους που πληρώνουν σήμερα.

Και μόνο γι' αυτό το λόγο, για τους ανθρώπους που δεν μπορούν να πληρώσουν σήμερα, δηλαδή τους ανθρώπους των λαϊκών κοινωνικών τάξεων, των εκμεταλλευόμενων, των καταπιεζόμενων κοινωνικών τάξεων. Και μόνο απ' αυτή την άποψη είναι σημαντική, αλλά και από κάθε άλλη άποψη. Από παιδαγωγική, από άποψη εκπαιδευτικής πολιτικής, από κάθε άποψη σημαντική για τα παιδιά μας. Και κυρίως όμως όχι τα παιδιά μας γενικά, είναι κυρίως για τα παιδιά των φτωχών και λαϊκών κοινωνικών στρωμάτων.

Γι' αυτό πρέπει να είμαστε άτεγκτα υπέρ της δημόσιας δωρεάν κτλ. δίχρονης προσχολικής.

Μ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Να πω λίγα λόγια γι' αυτό. Όταν λέμε για διαφοροποιημένη σήμερα, δεν μιλάμε για εξατομικευμένη διδασκαλία. Είναι κάτι διαφορετικό. Άλλο εξατομικευμένη και άλλο διαφοροποιημένη διδασκαλία, είναι δύο διαφορετικά ζητήματα.

Θα συμφωνήσω με τον κ. Γρόλλιο που είπε προηγουμένως, καταρχάς η διαφοροποιημένη είναι μία προσέγγιση ολιστική, την οποία ή την εφαρμόζεις ή δεν την εφαρμόζεις στην τάξη σου. Αν την διαφοροποιημένη την βλέπεις σαν μια θεραπεία για να αντιμετωπίσεις κάποια προβλήματα τότε δεν μιλάμε για διαφοροποιημένη προσέγγιση.

Έτσι από μόνη της η δίχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση δεν μπορεί να απαντήσει, νομίζω, σ' αυτό το ερώτημα, είναι δεδομένο υπό της παρούσες συνθήκες. Για να απαντήσει και να συμβάλλει η δίχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση, χρειάζονται άλλες παρεμβάσεις, έτσι ώστε να συμβάλλει στη διαφορετικότητα που έχουν τα παιδιά, αρκεί το σχολείο και η προσχολική εκπαίδευση και η δημοτική εκπαίδευση να δέχονται τη διαφορετικότητα ως κάτι δεδομένο που υπάρχει μέσα στις τάξεις. Σίγουρα δεν μπορεί να απαντήσει ως θεραπεία.

Θ. ΚΟΚΟΝΑΣ: Τώρα για το ερώτημα σε σχέση με το γονεϊκό άγχος, να σας μεταφέρουμε και μια εικόνα. Όπως διάβασα και στην εισήγηση, το άγχος των γονιών

είναι να μπορέσουν να εξασφαλίσουν σταθερή σχέση με τους εκπαιδευτικούς, καταρχήν να εξασφαλίσουν ότι το παιδί τους θα βρίσκεται στην προσχολική αγωγή, στη δίχρονη προφανώς προσχολική αγωγή, και να εξασφαλίσουν μια σχέση με τους εκπαιδευτικούς που θα είναι μόνιμη, σταθερή και θα αναλάβουν το έργο να βάλουν τα παιδιά, τους μαθητές, τέλος πάντων, στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Αυτό πρέπει να είναι κομμάτι όλης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Να έχει συνέχεια και να συνεχίζεται και στο νηπιαγωγείο. Δηλαδή να εξασφαλίζει ωράρια τέτοια που να διευκολύνουν τις εργασιακές συνθήκες στους γονείς, να πάψουν τις διπλοβάρδιες, σας ενημερώνω, προφανώς το ξέρετε, ότι υπάρχουν και διπλοβάρδιες σε νηπιαγωγεία, ακόμα και σήμερα, το 2018. Υπάρχουν μαθητές που πάνε διπλοβάρδιες στο νηπιαγωγείο, γιατί δεν υπάρχει η σχολική στέγη, για να μπορέσει να εξασφαλίσει το μεγάλο αριθμό των μαθητών.

Σε αρκετούς Δήμους και της Κεντρικής Μακεδονίας και εδώ του πολεοδομικού συγκροτήματος μαθητές στεγάζονται σε παραπήγματα, σε κήπο κτλ. για να μπορέσουν να εξασφαλίσουν την εκπαιδευτική διαδικασία. Άρα το μεγάλο άγχος των γονιών είναι να μπορέσει το παιδί, ακόμα και σε αυτή την ηλικία, να μπει στην εκπαιδευτική διαδικασία. Μπαίνοντας στην εκπαιδευτική διαδικασία, να διασφαλίσουν ότι θα μπορέσουν να έχουν τη δωρεάν, όπως είπαμε πριν, ότι δεν θα χρειαστεί απ' την πρώτη στιγμή να ζητήσει ο νηπιαγωγός ή οι δομές του Δήμου χρήματα για να μπορέσει να συνεχίσει το παιδί να συμμετέχει στην εκπαιδευτική διαδικασία, και για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις ανάγκες που έχει ο κάθε γονιός για τον κάθε μαθητή.

Άρα, αυτό το κομμάτι πρέπει να είναι συνεχόμενο. Δηλαδή να συνεχίζεται και από τη δίχρονη προσχολική αγωγή και μετά στο νηπιαγωγείο. Αυτό είναι το μεγάλο άγχος των γονιών. Να μπουν τα παιδιά στο σχολείο. Και στο νηπιαγωγείο. Απ' τη δίχρονη στο νηπιαγωγείο. Και στο δημοτικό.

Φ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ: Τώρα, προφανώς, όταν μιλάμε για μαθητές με αναπηρία, σίγουρα μιλάμε για εξατομικευμένα μέτρα υποστήριξης, έτσι; Δεν μπορεί διαφορετικά, θα πρέπει οπωσδήποτε να υπάρχουν και εύλογες προσαρμογές και στο περιβάλλον και στο χώρο και στο πρόγραμμα και μέτρα που θα υποστηρίζουν και θα παρέχονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να μεγιστοποιείται η κοινωνική και η ακαδημαϊκή ανάπτυξη του παιδιού στο βαθμό, τέλος πάντων, που μπορεί να επιτευχθεί αυτή.

Τώρα από κει και πέρα, το άγχος των γονιών των παιδιών με αναπηρία είναι να βρουν έναν χώρο που να δεχθεί τα παιδιά τους. Προφανώς, αυτό δεν το συζητάμε, είναι εκ των ων ουκ άνευ, απλά τονίζω ότι ο γονιός του μαθητή με αναπηρία δεν μπορεί να απευθυνθεί στο σχολείο της γειτονιάς του με την ίδια ευκολία που μπορεί ενός άλλου παιδιού χωρίς αναπηρία. Το να ανταποκρίνεται το σχολείο στις ανάγκες του μαθητή, αυτό δεν το συζητάμε καν.

Δ. ΚΑΚΑΝΑ: Λοιπόν, κατά τη γνώμη μου, να είμαι σαφής, δεν διασφαλίζει η δίχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση, το ότι θα πετύχει η διαφοροποιημένη διδασκαλία και θα πετύχει η εξατομικευμένη διδασκαλία ή το συνεργατικό μοντέλο. Πρόκειται για τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις, οι οποίες μπορεί να λειτουργήσουν παράλληλα σε μια τάξη, είναι πάρα πολύ σύνθετες και οι τρεις, δεν έχει να κάνει με διαφοροποίηση των μαθητών σε ανώτερους και κατώτερους, ανάλογα με την κοινωνική τάξη απ' την οποία προέρχονται ή κάτι τέτοιο, είναι μια τελείως διαφορετική διδακτική προσέγγιση για την οποία όμως πρέπει οι εκπαιδευτικοί -είναι σύγχρονη- να επιμορφωθούν και με πολλή υποστήριξη, γιατί δεν είναι κάτι που το παίρνεις έτσι απλά και το εφαρμόζεις στην τάξη σου. Δηλαδή μόνο μέσα από τύπου έρευνες, δράσεις μπορεί να εμπλακεί ένας εκπαιδευτικός και να κατανοήσει πώς εφαρμόζεται η διαφοροποιημένη παιδαγωγική προσέγγιση.

Άρα θεωρώ ότι δεν το διασφαλίζει, ξεκάθαρα είναι αυτό, καθώς επίσης και νομίζω ότι δεν διασφαλίζει το κομμάτι του γονεϊκού άγχους, γιατί το γονεϊκό άγχος είναι μια μεγάλη ιστορία, η σχέση με το σχολείο, με την οικογένεια ακόμη νομίζω ότι αποτελεί το μαύρο κουτί της εκπαίδευσής μας, δεν το έχουμε ανοίξει, χρειάζεται ουσιαστικά γνώση συμβουλευτικής απ' τη μεριά των εκπαιδευτικών, ακόμη και τα πανεπιστήμια υστερούμε σε αυτόν τον τομέα. Γιατί δεν μπορεί αυτή η εκπαίδευση των φοιτητών να γίνει με 300 και 250 άτομα που έχουμε ανά έτος, θέλεις πολύ μικρές ομάδες και από ειδικούς ανθρώπους που έχουν εξειδικευθεί στη συμβουλευτική για να μπορέσει να γίνει. Άρα, δεν το διασφαλίζει.

.....: (Παρέμβαση εκτός μικροφώνου)

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Θα μου επιτρέψετε δεν γίνεται.

Δ. ΚΑΚΑΝΑ: Δεν είναι αυτό η διαφοροποιημένη. Αυτό προσπαθώ να πω, δεν είναι αυτό η διαφοροποιημένη.

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Συναδέλφισσά μου, στο χρόνο που υπάρξουν τοποθετήσεις συνέδρων...

Δ. ΚΑΚΑΝΑ: Είναι πολύ πιο σύνθετο.

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Είχε ζητήσει ο κ. Γαβριελάτος να πει κάτι.

Β. ΓΑΒΡΙΕΛΑΤΟΣ: Απλούστατα και πάλι μπορεί να χρειαστώ βοήθεια σε μετάφραση. Γιώργο, είπες κάτι πολύ συγκεκριμένο, όσον αφορά τη διεθνή πολιτική της εκπαίδευσης. Είπες για τη διαφοροποίηση από παιδαγωγικής πλευράς και μετά αναφέρθηκες σε κίνδυνο όσον αφορά την ατομιστική εκπαίδευση.

Αυτό που ακούμε σε διεθνή πλαίσια, σε χώρους σήμερα είναι ατομιστική εκπαίδευση και αυτοί που προωθούν τώρα και έχουν αρπάξει τη λέξη και την έχουν διευκρινίσει είναι οι εταιρείες οι education technology εταιρείες, οι πολυεθνικές εταιρείες που είναι education technology, γιατί προωθούν τη λύση της εκπαίδευσης

δια μέσου του κομπιούτερ, να αντικαταστήσει τον εκπαιδευτικό κατά την οποία ο κάθε μαθητής μπορεί απλούστατα να καθίσει μπροστά από το κομπιούτερ και να μαθαίνει ατομιστικά κατά τη διάρκεια, κάθε μέρα κτλ.

«Μιλάει Αγγλικά»

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Αυτό που είπε ο κ. Γαβριελάτος για όσους δεν το καταλάβανε είναι στην ουσία αυτό που είπε και ο κ. Γρόλλιος προηγουμένως, δηλαδή με διαφορετικούς όρους. Το είπε, εμείς για να ξεκαθαρίσω κάτι, καταρχήν το ερώτημα έμπαινε στη βάση της αντιμετώπισης των ιδιαίτερων αναγκών του κάθε μαθητή και όχι στην ανάγκη να βρούμε τους καλύτερους ή να βρούμε το πώς θα ανταποκριθούμε στις ανάγκες και το προφίλ για να προσαρμοστούμε σε εταιρείες πιθανόν ή σε κάτι τέτοιο. Το δικό μας ερώτημα είχε να κάνει με αυτό. Να το ξεκαθαρίσω. Έβαλε μια διάσταση του τι ακριβώς συμβαίνει και πώς οι εταιρείες εμπλέκονται τελικά στην εκπαίδευση και δίνουν συγκεκριμένες κατευθύνσεις.

Λοιπόν, το τελευταίο ερώτημα από τον κύριο.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Αν και το ερώτημα έχει απαντηθεί επί της ουσίας και επιπλέον αύριο είναι η θεματική της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, αυτός είναι ο επίσημος πλήρης τίτλος, τουλάχιστον μέχρι τώρα, θα πούμε την ερώτηση μήπως συμπληρωματικά κάτι θέλει να προσθέσει κάποιος.

Πόσο σημαντική εκτιμάτε ότι είναι η συμβολή της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης σε σχέση με τα παιδιά με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αλλά και στην πρόωμη παρέμβαση.

Φ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ: (Τοποθέτηση εκτός μικροφώνου) Εγώ έκανα μια αναφορά ότι εμείς ως χώρος θεωρούμε ότι και η πρόωμη παρέμβαση θα πρέπει να αποτελεί οργανικό κομμάτι της εκπαίδευσης.

Δ. ΚΑΚΑΝΑ: Και εγώ έκανα τέτοια αναφορά, ότι στην προσχολική φαίνεται ότι, όταν είναι οργανωμένη σωστά, μπορεί να γίνει πρόωμη διάγνωση και παρέμβαση φυσικά.

Φ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ: Είναι η παρέμβαση, είναι η καταγραφή, που και εκεί δυστυχώς σαν χώρα χωλαίνουμε και στα στατιστικά. Έχουμε μεγάλο έλλειμμα, αλλά προφανώς είναι πολλαπλά τα οφέλη.

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Για να κλείσουμε. Θα ξεκινήσω από το θέμα του γονεϊκού άγχους, την πολύ απλή κουβέντα, δηλαδή, αυτό που βγάλαμε ως συμπέρασμα του γονέα, γιατί μην ξεχνάμε ότι όλη αυτή η κουβέντα έχει να κάνει με την οικογένεια, έχει να κάνει με το παιδί, με την εκπαίδευση των παιδιών, αλλά και με την ελληνική οικογένεια, την ελληνική κοινωνία. Η απάντηση είναι ότι η καλύτερη εκπαίδευση, η δημόσια εκπαίδευση, η δωρεάν εκπαίδευση και φυσικά ο ενιαίος χαρακτήρας από τα χρόνια τα δύο της προσχολικής αγωγής μέχρι και το λύκειο, θα δώσει την απάντηση και στη λύση του άγχους αλλά και στην ικανοποίηση, όπως είπε ο κ. Γρόλλιος, και

του οικονομικού παράγοντα, και του παιδαγωγικού παράγοντα που είναι πάρα πολύ σημαντικοί.

Πέρα από τις επιμέρους απόψεις που ακούστηκαν, νομίζω ότι το συμπέρασμα που βγαίνει από όσα ακούσαμε όλοι, αν τα έχω ερμηνεύσει σωστά και δεν θα πω τίποτα περισσότερο, είναι το πόση σημασία έχει τελικά αυτή η διεκδίκηση του κλάδου, δηλαδή η δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή και εκπαίδευση στο δημόσιο δωρεάν σχολείο, στο δημόσιο δωρεάν νηπιαγωγείο από νηπιαγωγούς και τα θετικά αποτελέσματα που έχει για την εξέλιξη των παιδιών και τελικά το πόσο σημαντικό είναι και για την ελληνική οικογένεια και για το παιδί φυσικά, το οποίο πρέπει ειδικά στο περιβάλλον που ζούμε, με την άγρια ιδιωτικοποίηση που περιγράφηκε προηγουμένως, με την τάση οι ανάγκες να βλέπονται σαν κάτι ξεχωριστό και όχι σαν κάτι κοινωνικό, έχει ιδιαίτερη σημασία αυτό που ξεκινάει να πετυχαίνει αυτή τη στιγμή ο κλάδος και πιστεύουμε ότι με τον αγώνα που θα δώσουμε, θα το πετύχουμε και θα μπορούμε να μιλάμε για μια μεγάλη νίκη, για μια μεγάλη κατάκτηση.

Τώρα, ο χρόνος από δω και πέρα έχει περάσει ήδη. Προβλέπονται κανονικά τοποθετήσεις συνέδρων. Εάν υπάρχει συμφωνία όλων, θα ενσωματωθεί στο αυριανό κομμάτι. Αν παρόλα αυτά κάποιος θέλει να τοποθετηθεί απόψε, δεν θα του στερηθεί ο λόγος.

Εγώ θέλω να πω ότι είναι πολύ σημαντικό το ότι μείναμε όλοι εδώ τόσες ώρες και δείχνει ακριβώς το μέγεθος του ενδιαφέροντος και αύριο να κρατήσουμε το πρόγραμμα όσο το δυνατόν. Σήμερα ξέφυγε με τις τοποθετήσεις γενικότερα, για να μπορέσουμε να έχουμε και μια γόνιμη σειρά τοποθετήσεων στο τέλος και από τους συνέδρους.

9 η ώρα αύριο ξεκινάμε. Σας ευχαριστούμε όλους πάρα πολύ.

ΛΗΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 1^{ης} ΗΜΕΡΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ**ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΜΕ ΘΕΜΑ:**

«2χρονο δημόσιο υποχρεωτικό νηπιαγωγείο στο δρόμο των κοινωνικών αναγκών και των οραμάτων μας»

ΤΕΤΑΡΤΗ 23 ΜΑΪΟΥ 2018**ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Σ. ΠΕΤΡΑΚΗΣ****Β' ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Γ. ΤΡΟΥΛΗΣ****Θ. ΓΚΟΥΜΑΣ****Μ. ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ****Ζ. ΚΑΠΡΑΝΟΣ****Γ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ****Φ. ΓΚΟΥΜΑΣ****Γ. ΨΑΡΙΩΤΗΣ****2^η ΗΜΕΡΑ**

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Συναδέλφισσες και συνάδελφοι καλημέρα σας. Καλωσορίζουμε όσους έρχονται για πρώτη φορά σήμερα στις εργασίες του συνεδρίου μας κι επειδή το ακαδημαϊκό τέταρτο έχει περάσει πριν από μια ώρα, προχωρούμε άμεσα στις διαδικασίες των εργασιών της 2^{ης} ημέρας του συνεδρίου.

Καλούμε στο βήμα τον πρώτο εκ των εισηγητών μας, τον κ. Θωμά Μπάκα, Αναπληρωτή Καθηγητή Εκπαιδευτικής Πολιτικής και Διοίκησης της Εκπαίδευσης στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και πρώην μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΟΕ, για την εισήγησή του.

«Προβλήματα, τάσεις και προοπτικές για την προσχολική αγωγή στην Ελλάδα»

Θ. ΜΠΑΚΑΣ: Κύριε Πρόεδρε της ΔΟΕ, αγαπητά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, αγαπητοί συνάδελφοι, αγαπητές συναδέλφισσες, θέλω να ευχαριστήσω το Διοικητικό Συμβούλιο της ΔΟΕ και το Διοικητικό Συμβούλιο του ΙΠΕΜ ΔΟΕ για την τιμή που μου έκανε, να μου αναθέσει αυτή την παρουσίαση στο σημερινό συνέδριο.

Η ΔΟΕ για χρόνια αγωνίζεται για την προώθηση της εκπαίδευσης των Νηπιαγωγών αλλά και για την ανάπτυξη και εξέλιξη της προσχολικής αγωγής στη χώρα μας. Από το όλο θέμα, εγώ θ' ασχοληθώ μόνο με μερικά ζητήματα της προσχολικής αγωγής, όπως είναι κάποια προβλήματα, όπως είναι η μόρφωση των εκπαιδευτικών, των Νηπιαγωγών, όπως είναι τ' αναλυτικά προγράμματα, όπως τα προβλήματα που έχουν λυθεί και τα εναπομείναντα προβλήματα, αλλά θ' ασχοληθώ και με κάποιες τάσεις που διαγράφονται για την παραπέρα πορεία της ανάπτυξης της προσχολικής αγωγής.

Αυτός ο τομέας, της προσχολικής αγωγής, είναι αρκετά ταλαιπωρημένος. Ήρθε με πολύ μεγάλη καθυστέρηση στο εκπαιδευτικό μας σύστημα. Ενώ για το Δημοτικό Σχολείο έχουμε την πρώτη εμφάνισή του το 1834, τότε που συγκροτήθηκε το ελληνικό κράτος, η προσχολική αγωγή είχε μια καθυστέρηση 60 χρόνων. Για πρώτη φορά παρουσιάζεται στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα η προσχολική αγωγή με το νόμο ΒΤΜΘ/1895 και τότε δεν ανέλαβε το κράτος αυτή τη δραστηριότητα, αλλά την ανέθεσε σε ιδιώτες.

Ερχόμαστε στη συνέχεια στον 20^ο αιώνα. Όλος ο 20^{ος} αιώνας ή, μπορώ να πω, οι 6 δεκαετίες, πέρασαν με υποτονικό το ενδιαφέρον του κράτους για την προσχολική αγωγή. Και βλέπουμε τις 4 τελευταίες δεκαετίες, όπου παρουσιάστηκε σημαντική αύξηση στα θέματα της προσχολικής αγωγής, σε αντίθεση ή σε σύγκριση με το προηγούμενο διάστημα, όταν το ενδιαφέρον του κράτους ήταν και υποτονικό και φαινομενικό, με αποτέλεσμα να έχει υστερήσει η ανάπτυξη της προσχολικής αγωγής στη χώρα μας ενώ σε άλλες χώρες του εξωτερικού είχε αναπτυχθεί περισσότερο.

Σ' αυτή την περίοδο, στις 4 τελευταίες δεκαετίες από το 1960 μέχρι το 2000, σημειώθηκαν αξιόλογες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις, με τις οποίες προωθήθηκε η μάθηση και η ανάπτυξη των μικρών παιδιών που δεν υπήρχε μέχρι τότε, γι' αυτό είδαμε και βλέπουμε από τα στατιστικά ότι πάρα πολύ λίγα ήταν τα Νηπιαγωγεία, η μόρφωση των Νηπιαγωγών ήταν σχεδόν ανύπαρκτη σε διδασκαλείο Νηπιαγωγών,

στο οποίο μπορούσαν να πάνε και απόφοιτοι Δημοτικού και να φοιτούν για 4 χρόνια και μετά το 1960 βλέπουμε την ανάπτυξη της μόρφωσης.

Για την κατάσταση της μέχρι τότε περιθωριοποίησης της προσχολικής αγωγής, μια πολύ καλή εικόνα δίνουν και περιγράφουν όλα τα στατιστικά στοιχεία για τον ανεπαρκή αριθμό των Νηπιαγωγείων, την έλλειψη κατάλληλων κτηρίων για τη φοίτηση των νηπίων αλλά και τα θέματα της μόρφωσης και επιμόρφωσης των Νηπιαγωγών. Βέβαια η επιμόρφωση είναι ένα θέμα ανύπαρκτο, διότι ενώ οι δάσκαλοι από το 1922 είχαν τη μετεκπαίδευση στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας, οι νηπιαγωγοί από τότε που υπήρχαν νηπιαγωγοί μέχρι και το 1972 δεν είχαν καμία επιμόρφωση.

Το 1972 για πρώτη φορά όταν ιδρύθηκε η μετεκπαίδευση για την Ειδική Αγωγή και για τις νηπιαγωγούς στο Μαράσλειο Διδασκαλείο, τότε επιμορφώθηκαν για πρώτη φορά και στη συνέχεια, από το 1977 όταν ιδρύθηκαν η ΣΕΛΔΕ και η ΣΕΛΜΕ για τους Εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Παρατηρούμε σε όλο αυτό το διάστημα ότι μετά την ένταξη των Νηπιαγωγείων στο σύστημα γενικής παιδείας της χώρας μας, που έγινε το 1929 με την πρώτη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του συστήματός μας, το οποίο είχε ρυθμιστεί αρχικά το 1834, βλέπουμε ότι ο θεσμός της προσχολικής αγωγής επεκτείνεται και αυτή η επέκταση οφείλεται σε πολλούς και κοινωνικούς λόγους και πολιτικούς λόγους.

Αρα, λοιπόν, η διαμάχη που έγινε ειδικά την τελευταία χρονική περίοδο, αυτή τη χρονιά για το αν θα πρέπει τα Νηπιαγωγεία να έχουν τις ηλικίες των 4 ως 6 ετών, ήταν μια ανύπαρκτη διαμάχη, διότι το Νηπιαγωγείο είχε από την ίδρυσή του, από το 1985 τις δυο ηλικίες, 4 έως 6 ετών. Άλλο αν η πολιτεία δεν μπόρεσε μέχρι σήμερα να το καθιερώσει αυτό.

Και για πρώτη φορά με τη μεταρρύθμιση του 1929 το Νηπιαγωγείο εντάχθηκε ως βαθμίδα σχολείου στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, στη Γενική Εκπαίδευση, που είχε δυο σχολεία, το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό, όπως ήταν η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση που είχε το Γυμνάσιο και το Λύκειο. Βέβαια εδώ με την ορολογία θ' αναλύσω πιο κάτω ότι Δημοτικό Σχολείο, Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια, Μέση κτλ. όπως και για το Αγωγή και Εκπαίδευση, που υπάρχει μια σύγχυση μ' αυτούς τους όρους.

Σε όλη αυτή την ιστορική διαδρομή, παρατηρούμε και στον 19^ο αλλά και στον 20^ο αιώνα, υπήρχαν πολλά προβλήματα. Η προσχολική αγωγή όμως προωθήθηκε μ' ένα βήμα πολύ αργό. Και το βήμα αυτό γινόταν κάθε φορά, διότι δεν υπήρχαν οι δυνατότητες απ' την πλευρά του κράτους.

Τα πιο σημαντικά προβλήματα που παρατηρήθηκαν αυτή την περίοδο, ήταν η περιορισμένη εφαρμογή της προσχολικής αγωγής στα Νηπιαγωγεία, σε λίγα μόνο Νηπιαγωγεία και σε λίγες περιοχές της χώρας και αυτές οι λίγες περιοχές της χώρας

εκτείνονταν από τα σύνορα από τον Καλαμά μέχρι τη Θράκη και αυτό γινόταν διότι ο ρόλος του Νηπιαγωγείου ήταν καθαρά εκτός από κοινωνικός και παιδαγωγικός, γλωσσικός και εθνικός.

Και ειδικά αυτό το ρόλο έπαιξαν τα Νηπιαγωγεία από την περίοδο της προσάρτησης των νέων εδαφών στο ελληνικό κράτος, από το 1912-13 μέχρι και τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Τότε βλέπουμε στην Ήπειρο που πρωτοελευθερώθηκε το 1912-13, να ιδρύεται Διδασκαλείο Νηπιαγωγών προσαρτημένο στο Διδασκαλείο Δασκάλων των Ιωαννίνων, στη συνέχεια στην Καστοριά, στην Κοζάνη, στη Φλώρινα και στην Ξάνθη.

Γιατί αναπτύχθηκαν σ' αυτές τις περιοχές; Διότι το γλωσσικό αίσθημα ήταν παραφθαρμένο και έπρεπε οι Νηπιαγωγοί να παραλάβουν τα νήπια από την πολύ μικρή ηλικία και να τους μάθουν την ελληνική γλώσσα. Γι' αυτό βλέπουμε στις στατιστικές της εκπαίδευσης που υπάρχουν εκείνη την περίοδο, ας πάρουμε το 1939, στην περιοχή της Ηπείρου, στην Πρέβεζα είχε δυο Νηπιαγωγεία, στην Άρτα δεν είχε κανένα, στα Γιάννενα είχε 4 και στη Θεσπρωτία είχε 27 Νηπιαγωγεία.

Αυτό εξηγείται διότι δίπλα υπάρχει άλλη χώρα, γειτονική, που είχε τη γλώσσα που δεν ήταν ελληνική, την οποία μιλούσαν και από τη μέσα πλευρά, από τα σύνορα. Γι' αυτό και το Διδασκαλείο που ιδρύθηκε στα Γιάννενα το 1914, των Νηπιαγωγών, λειτούργησε εκεί μέχρι το 1924. Στη συνέχεια μετακόμισε την έδρα του στους Φιλιάτες Θεσπρωτίας, όπου λειτούργησε από το 1924 μέχρι το 1936, οπότε καταργήθηκε.

Ήταν Διδασκαλεία της ανάγκης, διότι έπαιρναν απόφοιτους του Δημοτικού μόνο μετά το 1930 μπορούσαν να πάνε απόφοιτοι του εξαταξίου Γυμνασίου. Άρα λοιπόν, εδώ βλέπουμε ένα από τα μεγάλα προβλήματα, δε θα τ' αναπτύξω όλα, γιατί κάθε ένα αποτελεί και αντικείμενο ιδιαίτερης διαπραγμάτευσης, ήταν η περιορισμένη εφαρμογή της προσχολικής αγωγής, η άγνοια του ρόλου της προσχολικής από το ευρύ κοινό.

Υπήρχε άγνοια, αλλά δεν υπήρχε και κοινωνική αναγκαιότητα, διότι λόγω της ευρύτερης οικογένειας, που υπήρχαν οι παππούδες, οι γιαγιάδες, τ' αδέρφια, οι θείοι και οι άλλοι συγγενείς, τα παιδιά μεγάλωναν μέσα σ' αυτή την οικογένεια, οπότε δεν είχε δημιουργηθεί ακόμη η ανάγκη από αυτή την πλευρά να στείλουν τα παιδιά στο θεσμό του Νηπιαγωγείου.

Μια άλλη κατάσταση ήταν ότι ακόμη η γυναίκα δεν είχε βγει στην παραγωγή για να εργάζεται και αυτή. Οπότε μπορούσε να παρακολουθήσει τα νήπια. Γι' αυτό λοιπόν και στο νόμο του 1930 γράφεται ως άρθρο, ως προϋπόθεση, να επεκταθεί η προσχολική αγωγή σε όσους συννοικισμούς έχουν ανάγκη, με προτεραιότητα από τις εργατικές συννοικίες και από τις περιοχές εκείνες, όπου υπάρχει ανάγκη της γλωσσικής ενίσχυσης.

Ένα άλλο θέμα ήταν η έλλειψη κατάλληλων χώρων, κτιρίων, το οποίο υπάρχει ακόμη μέχρι σήμερα, διότι σε όλη αυτή την ιστορική διαδρομή βλέπουμε ότι τα Νηπιαγωγεία είτε εντάχθηκαν στα υπόγεια των Δημοτικών Σχολείων, είτε σε καταστήματα εμπορικά, τα οποία έκλεισαν, σε καφενεία, σε αποθήκες και οποιουδήποτε άλλους χώρους ακατάλληλους και για μεγάλους ανθρώπους, πόσο μάλλον για τα παιδιά αυτής της ηλικίας.

Επίσης πρόβλημα υπήρξε στην ανεπαρκή μόρφωση και επιμόρφωση των Νηπιαγωγών, διότι αν αναλογιστούμε ότι σε όλο τον 20^ο αιώνα μόνο μια σχολή μόρφωνε νηπιαγωγούς, ήταν το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών της Καλλιθέας, ήταν Διδασκαλείο κατά τα πρότυπα των Διδασκαλείων των Δασκάλων και παρέμεινε μέχρι το 1960, παρά το ότι για τους δασκάλους, από το 1933 είχαν δημιουργηθεί οι Παιδαγωγικές Ακαδημίες, όπως γινόταν στην Ευρώπη, με διετή μεταγυμνασιακή μόρφωση.

Όμως, για την προσχολική αγωγή και για τις νηπιαγωγούς δεν υπήρχε το ανάλογο ενδιαφέρον. Έτσι, για πρώτη φορά το 1959 αναμορφώνεται το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών Καλλιθέας και γίνεται, σύμφωνα με το πρότυπο των Σχολών Νηπιαγωγών, Σχολή Νηπιαγωγών Καλλιθέας. Στη συνέχεια θα σας μιλήσω και για τις άλλες Σχολές.

Αλλα προβλήματα ήταν η απουσία προγράμματος και δραστηριοτήτων σε όλο αυτό το διάστημα. Η κάθε νηπιαγωγός μέσα στο Νηπιαγωγείο έκανε ό,τι γνώριζε και ό,τι δραστηριότητες ήθελε. Δεν υπήρχε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο δραστηριοτήτων. Επίσης υπήρχε η εμπλοκή πολλών φορέων και διαφορετικών φορέων στην οργάνωση και λειτουργία τους.

Οι Δήμοι, η Αυτοδιοίκηση, η Εκκλησία, οι Τράπεζες, οι Οργανισμοί, το Υπουργείο Παιδείας, το Υπουργείο Πρόνοιας, όλοι αυτοί, ίδρυν προσχολικούς θεσμούς και ο καθένας μπορούσε να λειτουργήσει με προσωπικό που έπαιρνε χωρίς να υπάρχουν κατοχυρωμένα επαγγελματικά δικαιώματα.

Ακόμη, οργανωτικά ζητήματα του Νηπιαγωγείου, πόσο θα λειτουργούν, ποιοι θα διορίζονται κτλ. Σύγχυση των στόχων, ποιους στόχους έχει το Νηπιαγωγείο. Στους φοιτητές μου ας πούμε πολλές φορές λέω: «Τί σας λένε οι άλλοι φοιτητές από τ' άλλα Τμήματα;». «Κύριε, εσείς ασχολείστε όλο με τραγουδάκια και με τραλαλά και τραλαλό». Δεν είναι έτσι όμως.

Η νηπιαγωγός ασχολείται με την πιο τρυφερή ηλικία, από 0 έως 6 έτη κι εδώ όπως γνωρίζουμε από τα πορίσματα των παιδαγωγών και της ψυχολογίας, είναι η πιο κρίσιμη ηλικία, όπου δομείται η προσωπικότητα του ατόμου και το 50% των γνώσεων και των κατακτήσεων το αποκτά το νήπιο σ' αυτή την ηλικία. Όλα τ' άλλα, όσα μαθαίνει στη συνέχεια είναι πληροφορίες, οι οποίες έρχονται και παρέρχονται και ξεχνιούνται εύκολα.

Άλλο σημαντικό πρόβλημα είναι η έλλειψη σταθερής και μακρόπνοης εκπαιδευτικής πολιτικής για την αγωγή και εκπαίδευση των μικρών παιδιών. Δεν είναι μόνο για το Νηπιαγωγείο η απουσία της μακρόπνοης εκπαιδευτικής πολιτικής, είναι για όλα τα ζητήματα. Κάθε λίγο και λιγάκι, ο εκάστοτε Υπουργός Παιδείας αναμορφώνεται την πολιτική του προηγούμενου Υπουργού, έστω κι αν είναι κι από το ίδιο κόμμα.

Γι' αυτό και ο ιστορικός της εκπαίδευσης Αλέξης Δημαράς, έγραψε για τη μεταρρύθμιση που δεν έγινε ποτέ και για το συνεχές ράβε-ξήλωνε στο εκπαιδευτικό μας σύστημα. Παρά το ότι αυτά τα προβλήματα υπήρχαν και παρά το ότι λύθηκαν αρκετά, σήμερα που βρισκόμαστε στο 2018, περίπου στο κλείσιμο της 2^{ης} χιλιετίας του 21^{ου} αιώνα, έχουν λυθεί πολλά και σημαντικά προβλήματα απ' όσα έχουν παρουσιαστεί στην ιστορική εξέλιξή της.

Στη βελτίωση της κατάστασης στο χώρο της προσχολικής αγωγής παρατηρούμε ότι συνετέλεσε και η αναδιάρθρωση του Ιδρύματος για τη μόρφωση των Νηπιαγωγών, το οποίο ήταν κατά τα 60 πρώτα χρόνια του 20^{ου} αιώνα το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών Καλλιθέας. Το μοναδικό Ίδρυμα που εκπαίδευε νηπιαγωγούς.

Υπήρχαν κατά καιρούς και άλλα Ιδρύματα, άλλα Διδασκαλεία, αλλά αυτά ήταν ευκαιριακά. Πώς ήταν το 1956-1960 στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες, η προσάρτηση ενός έτους, μονοετούς φοίτησης των Νηπιαγωγών, επίσης και το 1966 και το 1971 γι' αυτό υπήρχε στον κλάδο και στους γειτονικούς κλάδους, η αντίληψη ότι δεν είναι μορφωμένοι οι Νηπιαγωγοί.

Κι όταν αγαπητά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΟΕ, κάναμε τους αγώνες, εγώ συμμετείχα στη ΔΟΕ δυο φορές, το 1982 μέχρι 1985 και το 1994 μέχρι 1997. Την πρώτη περίοδο που κάναμε τους αγώνες για την ανωτατοποίηση των Παιδαγωγικών Ακαδημιών, συναντήσαμε τις αντιδράσεις και από την αδερφή Ομοσπονδία, την ΟΛΜΕ, η οποία έλεγε, δεν μπορείς να εξισώσεις εμάς που έχουμε 4 χρόνια σπουδές με τους νηπιαγωγούς που έχουν ένα χρόνο σπουδών. Και είχαν δίκιο.

Διότι, πράγματι, υπήρχε μια μεγάλη πλειοψηφία Νηπιαγωγών μ' έναν χρόνο σπουδών που τελείωναν μετά το Γυμνάσιο. Οι άλλες Νηπιαγωγοί ήταν από τη Σχολή Νηπιαγωγών Καλλιθέας. Το 1959 λοιπόν έγινε το Διδασκαλείο, σχολή Ανώτερη σύμφωνα με το πρότυπο των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και προϋπόθεση για την εισαγωγή των σπουδαστριών. Ήταν ακόμα γυναικοκρατούμενη η εκπαίδευση των Νηπιαγωγών και ακόμη μέχρι σήμερα σαν τη μύγα μεσ' στο γάλα μπορούμε να βρούμε κάποιον άντρα Νηπιαγωγό. Είναι άλλοι οι λόγοι που δεν πάνε.

Προϋπόθεση ήταν η εισαγωγή των σπουδαστριών, έπρεπε να κατέχουν απολυτήριο του εξαταξίου Γυμνασίου. Παρατηρούμε δηλαδή από το 1897 που ιδρύθηκε το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών Καλλιθέας και δεν το ίδρυσε το κράτος, το ίδρυσε ένα γυναικείο Σωματείο, η Ένωση των Ελληνίδων που είχε Πρόεδρο του Εκπαιδευτικού Τμήματος την Αικατερίνη Λασκαρίδου.

Η Αικατερίνη Λασκαρίδου ήταν Παιδαγωγός, σύζυγος του Λάσκαρη Λασκαρίδη, τραπεζίτη στο Λονδίνο και απόγονου της γενιάς των Λασκάρων από την αυτοκρατορία της Νίκαιας. Καταγόταν από την πατρική της οικογένεια από το Μελενικό Σερρών. Ο αδερφός της ήταν ο ιδρυτής του Γενικού Χημείου του Κράτους και η ίδια ήταν ιδρύτρια της προσχολικής αγωγής στη χώρα μας, μια και είχε σπουδάσει στη Γερμανία, στη μαθήτρια του Φρέμπελ, στη Δρέσδη.

Αυτή έφερε το νηπιαγωγικό εκπαιδευτικό σύστημα, ίδρυσε το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών στην Καλλιθέα, 4ετούς φοίτησης και ήταν ενταγμένη στη Μέση Εκπαίδευση. Αυτό έγινε το 1959. Σχολή δηλαδή όπως είναι τα ΕΠΑΛ. Τέτοια ήταν η Σχολή Νηπιαγωγών, στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Μέση εκπαίδευση λεγόταν τότε και με την ευκαιρία ν' αναλύσω λίγο τους όρους, έχουν παραμείνει κάποια κατάλοιπα στην ελληνική εκπαιδευτική ιστορία, Μέση Εκπαίδευση ας πούμε, που αναφέρεται στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο.

Σήμερα τα έχουμε αλλάξει, τα ονομάζουμε Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Για το σχολείο το Δημοτικό, σήμερα το λέμε Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Δημοτική Εκπαίδευση δεν υπάρχει πουθενά στον κόσμο, μόνο εμείς οι Έλληνες το έχουμε, διότι όταν ιδρύθηκαν τα σχολεία στη χώρα μας, τ' ανέλαβαν οι Δήμοι και οι Κοινότητες να τα οργανώσουν. Ήταν τα σχολεία, πώς γράφει ο νόμος του 1834, η λαϊκή και βασική παιδεία του λαού. Και παρέμεινε από τότε Δημοτικό Σχολείο, όπως και Δημοδιδάσκαλος κτλ.

Αλλά και η ΟΛΜΕ παρέμεινε ως Ομοσπονδία Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης, όπως και η Διδασκαλική Ομοσπονδία, παρέμεινε Διδασκαλική Ομοσπονδία. Αυτό έχει σημασία για τα επόμενα που θα εξηγήσω, ότι για ιστορικούς λόγους, παρέμειναν κάποιες ονομασίες και τίτλοι.

Μέχρι το 1972 λοιπόν στη χώρα μας είχε παραμείνει η μοναδική Σχολή Εκπαίδευσης των Νηπιαγωγών. Στη συνέχεια, το 1973 ιδρύθηκαν άλλες δυο Σχολές, μία στη Θεσσαλονίκη και μία στην Καρδίτσα και το 1974 λειτούργησε η 4^η Σχολή Νηπιαγωγών στα Χανιά. Αυτές οι Σχολές διατηρήθηκαν με λειτουργία μέχρι το 1984-85, οπότε καταργήθηκαν, αφού άρχισαν να λειτουργούν τα 9 Παιδαγωγικά Τμήματα της χώρας, τα οποία δεν ιδρύθηκαν μονομιάς αλλά σταδιακά. 3 ιδρύθηκαν το 1984-85 και τα υπόλοιπα ιδρύθηκαν μετά από μια διετία.

Την περίοδο εκείνη, μετά την 6^η δεκαετία του 20^{ου} αιώνα, από το 1965 ως το 1974, βάζω αυτή τη χρονολογία διότι τότε είχε συντελεστεί ένα σημαντικό γεγονός, η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση της Ένωσης Κέντρου και αργότερα συνέβησαν δραματικά γεγονότα για τη χώρα μας, η 7χρονη δικτατορία. Μέσα στα 7 αυτά χρόνια οι Νηπιαγωγοί αυξήθηκαν κατά 135% και τα νήπια που φοιτούσαν στα Νηπιαγωγεία, κατά 100%.

Τα στοιχεία που υπάρχουν για εκείνη την περίοδο είναι πολύ σημαντικά, θα σας τ'

αναφέρω στη συνέχεια. Αυτό που παρατηρούμε από τα στοιχεία είναι η εντυπωσιακή βελτίωση, η οποία όμως δεν ήταν συνδεδεμένη και με την ποιοτική διαφοροποίηση και την εξέλιξη του θεσμού.

Μπορεί ν' αναπτύχθηκαν απότομα τα Νηπιαγωγεία, αλλά δεν είχαμε όμως και ποιοτική διαφοροποίηση. Εκείνο που είναι γεγονός είναι ότι με την αύξηση των Νηπιαγωγείων, ο κοινωνικός στόχος καλύπτεται όλο και περισσότερο, όμως ο παιδαγωγικός στόχος καθυστερεί σε τέτοιο βαθμό, που η χώρα μας στον τομέα αυτό βρίσκεται εκείνη την περίοδο, συγκριτικά με άλλες χώρες, μισό αιώνα πίσω.

Αλλά και με το ν. 309/1976 που έγινε αμέσως μετά τη μεταπολίτευση και τέθηκαν οργανωμένα τα θεμέλια για την προσχολική αγωγή στη χώρα μας, παρά το ότι αναβαθμίστηκε, θεωρείται ακόμα η προσχολική αγωγή προπαρασκευαστικό τμήμα της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Και αυτός φαίνεται να είναι και ο ρόλος που της αποδίδεται κύρια και αυτός ο χαρακτήρας αποτελεί μια δυσκολία για την απόκτηση μιας επαρκούς και αυτόνομης λειτουργίας. Τα Νηπιαγωγεία με αυτό το ρόλο προετοιμάζουν μόνο το παιδί για το σχολείο και δεν προετοιμάζουν το παιδί για όλη τη ζωή.

Θα κάνω μια αναφορά τώρα, να δούμε ποιο είναι το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων του Νηπιαγωγείου, διότι σε όλα τ' αναλυτικά προγράμματα που θα δούμε και σε όλους τους κανονισμούς ή τα Προεδρικά Διατάγματα λειτουργίας, δεν αναφέρεται πουθενά ο όρος «διδασκαλία» στο Νηπιαγωγείο ή «διδασκτική προσέγγιση» αλλά «απασχόληση των νηπίων με δραστηριότητες».

Τα όσα γίνονται, ας πούμε, στα Πανεπιστήμια που διδάσκουμε εμείς οι πανεπιστημιακοί για διδασκαλία και τέτοια, δεν έχουν καμία σχέση με το έργο που γίνεται στα Νηπιαγωγεία, διότι εκεί το παιδί μαθαίνει βιωματικά, το παιδί μαθαίνει ενεργώντας, το παιδί μαθαίνει παίζοντας, μαθαίνει πράττοντας, ακολουθώντας την αρχή του John Dui “Learning by doing” και όχι διδάσκοντας το παιδί να το καθηλώνεις ώρες ολόκληρες στα θρανία. Γι' αυτό δεν έχουμε και ώρες διδασκαλίας ξεχωριστών μαθημάτων, αλλά δραστηριότητες μέσα στο Νηπιαγωγείο.

Σε ό,τι αφορά τώρα το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων του Νηπιαγωγείου την περίοδο που μεσολάβησε από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι και σήμερα, κυκλοφόρησαν 4 αναλυτικά προγράμματα για τα Νηπιαγωγεία. Αναφέρω την περίοδο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και μετά, διότι για πρώτη φορά στη χώρα μας στο εκπαιδευτικό σύστημα, πρόγραμμα για τις δραστηριότητες του Νηπιαγωγείου υπεγράφη και κυκλοφόρησε και υλοποιήθηκε το 1962. Μέχρι τότε δεν υπήρχε για τα Νηπιαγωγεία τίποτα.

Αφού λοιπόν το πρώτο πρόγραμμα ήταν το 1962, το δεύτερο ήρθε το 1980, το τρίτο ήταν το 1989 και το τέταρτο ήταν το 2003, το οποίο συνεχίζεται μέχρι σήμερα επίσης, παρά το ότι έχουν κυκλοφορήσει και διάφορα φυλλάδια και κάποιες

αναμορφώσεις, αλλά όχι όμως ουσιαστικά.

Εξετάζοντας συνοπτικά αυτά τα 4 αναλυτικά προγράμματα, μπορεί κανείς να παρατηρήσει ότι εξελίχθηκαν σταδιακά ως προς την αναλυτικότητα του περιεχομένου. Παράδειγμα, στο πρώτο πρόγραμμα του 1962 εδραιώνεται ο προσανατολισμός σε 4 κατευθύνσεις: Στην Αγωγή, Θρησκευτική Ηθική και Κοινωνική Διαπαιδαγώγηση των νηπίων, κάτι που χαρακτηρίζει τους προσανατολισμούς όλου του εκπαιδευτικού συστήματος αυτής της χρονικής περιόδου.

Αυτός ο προσανατολισμός με το 2^ο πρόγραμμα του 1980 θα εγκαταλειφθεί, όταν θα προταχθεί ότι σκοπός του Νηπιαγωγείου είναι να συμπληρώσει και να ενισχύσει την οικογενειακή ανατροφή, να ευνοήσει την ολόπλευρη ανάπτυξη του νηπίου, ανάπτυξη σωματική, ψυχική, διανοητική και να δραστηριοποιήσει όσο το δυνατόν περισσότερο τις ατομικές ιδιότητες.

Έχουμε μετά το 3^ο πρόγραμμα, του 1989, το οποίο είναι ιδιαίτερα αναλυτικό και μάλιστα συνοδεύεται για πρώτη φορά στην ελληνική εκπαιδευτική ιστορία από ένα βοήθημα για τη Νηπιαγωγό, ένα ροζ βιβλίο που κυκλοφόρησε τότε, το «Βοήθημα της Νηπιαγωγού». Στο πρόγραμμα αυτό εγκαταλείπεται ο προηγούμενος προσανατολισμός προς τη διαπαιδαγώγηση, προς την ανατροφή και δίνεται έμφαση στην καλλιέργεια δεξιοτήτων κινητικών και νοητικών.

Στο τελευταίο πρόγραμμα, το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών, δίνεται έμφαση στους μηχανισμούς μάθησης, με σημεία αιχμής τη διαθεματική προσέγγιση της γνώσης και τη βιωματική μάθηση και στο περιεχόμενο των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων. Αυτό το τελευταίο, το περιεχόμενο των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων, κάνει μια εισαγωγή τέτοια, σαν να εισάγει ιδιαίτερα μαθήματα, Γλώσσα, Μαθηματικά, Πληροφορική, Θέατρο κτλ.

Στο ΔΕΠΣ, επιχειρείται να ενταχθεί το πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου σ' ένα Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών που θα ρυθμίζει το σύνολο των εκπαιδευτικών βαθμίδων.

Η ενιαιοποίηση της εκπαίδευσης σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο των σπουδών, ξεκινά μ' αυτό το πρόγραμμα για να μην επαναλαμβάνονται στις επόμενες βαθμίδες, στο Δημοτικό Σχολείο και στο Γυμνάσιο που είναι η 9χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση, η ίδια ύλη. Να επαναλαμβάνεται βέβαια με περισσότερες δραστηριότητες και περισσότερο αναλυτικά.

Κρίνοντας λοιπόν όλα αυτά τα προγράμματα παρατηρούμε ότι δίνεται έμφαση στον εξοπλισμό και στη διαμόρφωση των χώρων των Νηπιαγωγείων, η οποία όμως με λίγες εξαιρέσεις, δεν υποστηρίζεται συστηματικά από τις πολιτικές του Υπουργείου Παιδείας.

Παρά το ότι λύθηκαν σημαντικά προβλήματα μέχρι και τις μέρες μας, όπως η ανωτατοποίηση των Παιδαγωγικών Σχολών και η μόρφωση των δασκάλων, όπως

η εφαρμογή του ολοήμερου σχολείου που έλυσε και κοινωνικά και εκπαιδευτικά προβλήματα, διότι ο ρόλος του ολοήμερου είναι παιδαγωγικός και κοινωνικός, με αποτέλεσμα να έχουμε μεγάλη προσέλευση στα Νηπιαγωγεία νηπίων, τα οποία αποσύρθηκαν από τους Παιδικούς Σταθμούς διότι την εργαζόμενη οικογένεια δεν την εξυπηρετούσε το Νηπιαγωγείο με τις ώρες λειτουργίας.

Εκτός λοιπόν από τις βελτιώσεις που παρατηρήθηκαν, έχουμε την πανεπιστημιακή κατάρτιση των Νηπιαγωγών, τη θεσμοθέτηση του σχολικού συμβούλου, αυτή είναι μια σημαντική κατάκτηση για τον κλάδο των Νηπιαγωγών. Μέχρι και το νόμο 309/1976, η καθοδήγηση, η εποπτεία και η διοίκηση των Νηπιαγωγών γινόταν από τους άνδρες Επιθεωρητές των Δημοτικών Σχολείων, από πρόσωπα τα οποία δεν είχαν καμία γνώση για τα Νηπιαγωγεία και για την προσχολική εκπαίδευση.

Παρ' όλες αυτές τις αδυναμίες, τους είχε ανατεθεί η διοίκηση και η εποπτεία. Για πρώτη φορά επιτυγχάνεται με το ν. 309/76 να γίνουν Επιθεωρήτριες των Δημοτικών Σχολείων, οι οποίες όμως δε διορίστηκαν ούτε το 1976, παρά διορίστηκαν 5 χρόνια αργότερα (οι πρώτες Επιθεωρήτριες), το 1981.

Αμέσως μετά έχουμε την πολιτική αλλαγή στη χώρα μας, όταν ανέλαβε το ΠΑΣΟΚ και με το ν.1566/1982, το 1404, κατήργησε το θεσμό του Επιθεωρητή και καθιέρωσε το θεσμό του σχολικού συμβούλου. Ήταν ένα αίτημα του κλάδου και των ίδιων των Επιθεωρητών, ν' αναμορφωθεί ο θεσμός και είχε γίνει διάλογος για πολλά χρόνια.

Βέβαια ο διάλογος αυτός καρποφόρησε, διότι ήταν ώριμη η απόφαση ν' αλλάξει ο θεσμός. Τώρα ακούω το τελευταίο διάστημα ότι μέσα σε μια νύχτα ο Υπουργός Παιδείας θέλει ν' αλλάξει το θεσμό των σχολικών συμβούλων, χωρίς να το εισηγηθεί κανένας και χωρίς ούτε ο εκπαιδευτικός κλάδος να ζητά τέτοια κατάργηση. Τώρα αυτό είναι ένα άλλο θέμα και πόση προοπτική έχει να παραμείνει ένας τέτοιος θεσμός που δεν τον ζητάει κανείς.

Έχουμε λοιπόν σημαντική κατάκτηση, το θεσμό του σχολικού συμβούλου και τις σχολικές συμβουλές Νηπιαγωγών, οι οποίες τοποθετήθηκαν μία σε κάθε Περιφέρεια, σε κάθε νομό. Και έτσι, από 21 Επιθεωρήτριες που ήταν το 1976, σήμερα έχουμε ξεπεράσει τους 85. Και πάλι όμως παραμένουν προβλήματα πολλά. Αλλά δημιουργούνται και νέα, λόγω των μεταβαλλόμενων κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών.

Μερικά από τα νέα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί, είναι η σημαντική μείωση του αριθμού των νηπίων. Και αυτό οφείλεται σε πολλούς λόγους. Λόγω της υπογεννητικότητας, η τάση για συγχώνευση των σχολείων, η αύξηση του αριθμού των αναλογούντων νηπίων κτλ.

Θα τελειώσω με τις τάσεις που διαγράφονται σήμερα στην προσχολική εκπαίδευση, ενώ έχουμε όλες αυτές τις κατακτήσεις. Πολλές πιθανότητες να γενικευθούν τα επόμενα χρόνια, είναι αυτές οι τάσεις που υποβόσκουν ή που είναι και φανερές. Οι

τάσεις ν' αλλάζουν ή ν' αντικαθίστανται καθιερωμένοι όροι στο χώρο της προσχολικής αγωγής, για να χρησιμοποιούνται στη θέση τους άλλοι, όπως ο όρος «εκπαίδευση» στη θέση της «αγωγής», «διδασκαλία» αντί «ενασχόληση με δραστηριότητες».

Σχετικά μ' αυτές τις τάσεις που παρατηρούνται, δυο κύρια ρεύματα φαίνονται να επικρατούν: Οι τάσεις της έμμεσης σχολειοποίησης και η τάση της άμεσης. Σ' αυτή την κατεύθυνση, φαίνεται ολοφάνερη η τάση ν' αντικατασταθεί η δόκιμη και μακροχρόνια έννοια «αγωγή» από τη συνώνυμή της «εκπαίδευση». Και αυτό φαίνεται από τους τίτλους των σχετικών με το θέμα άρθρων και βιβλίων, που δημοσιεύονται τα τελευταία χρόνια, όσο και από τη μετονομασία των Παιδαγωγικών Τμημάτων Νηπιαγωγών στα Πανεπιστήμια της χώρας.

Ο ν. 1268/82 στο άρθρο 46, καθιέρωσε Παιδαγωγικά Τμήματα Νηπιαγωγών. Από τότε μέχρι σήμερα, όλα τα Παιδαγωγικά Τμήματα, 9 είναι σε όλη την Ελλάδα, τα 8 έχουν αλλάξει τον τίτλο, ένα παραμένει εκεί στα παλιά ακόμα, είναι το Τμήμα των Νηπιαγωγών Ιωαννίνων. Όλα τ' άλλα έχουν διάφορους τίτλους.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Για ποιο λόγο το κάνουν αυτό; Αν μπορείτε να μας πείτε.

Θ. ΜΠΑΚΑΣ: Πρώτα-πρώτα, έχω παρατηρήσει σε άρθρα υπογράφουν Νηπιαγωγοί, δε γράφουν «Νηπιαγωγός», παρά γράφουν «Εκπαιδευτικός». Εκπαιδευτικοί είναι όλοι. «Εκπαιδευτικός» γράφουν, δε λένε «Νηπιαγωγός».

Δεύτερον, στα Παιδαγωγικά Τμήματα των Νηπιαγωγών, εκτός από κάποιους που πήγαμε που είχαμε επίγνωση, είχαμε δουλέψει στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, πώς είμαι εγώ Δάσκαλος, πώς είναι δυο, τρεις, τέσσερις Νηπιαγωγοί, όλοι οι άλλοι ήρθαν από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και ήρθαν, μόλις κατέκτησαν το διδακτορικό τους, προσελήφθησαν στα Πανεπιστήμια και ντρέπονται να πουν ότι δουλεύουν σε Τμήμα Νηπιαγωγών.

Δεν έχουν πιστέψει αυτό το θεσμό, τον οποίο εμείς κατακτήσαμε. Ο όρος λοιπόν «αγωγή», με την έννοια της επίδρασης και αλληλεπίδρασης, είναι ευρύτερος από την έννοια «εκπαίδευση» και δεν υποδηλώνει την οργανωμένη σχολική ζωή στο βαθμό που τον εννοεί η εκπαίδευση. Κι εχθές είχαμε μια συζήτηση τέτοια, ανάμεσα στον Καθηγητή, τον κ. Γρόλλιο και την κα εκπρόσωπο των ΑμΕΑ. Είναι μια συζήτηση επιστημονική που μπορεί να προχωρήσει ακόμα παραπέρα.

Τελειώνοντας, βλέπω ότι παρατηρείται τα τελευταία χρόνια η προσπάθεια για αλλαγή του θεσμοθετημένου όρου «προσχολική αγωγή», με τον όρο «προδημοτική εκπαίδευση», ένας όρος που ισχύει στην Κύπρο, και ιδιαίτερα με μια βιασύνη και χωρίς επιστημονικό διάλογο. Γιατί να το κάνουμε αυτό; Ο όρος «προσχολική αγωγή», έστω κι αν δεν ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο που αμφισβητεί το θεσμό του Νηπιαγωγείου ως σχολείου, πράγματι οι Παιδαγωγοί λένε ότι το Νηπιαγωγείο είναι Ίδρυμα Προσχολικής Αγωγής και όχι σχολείο με την έννοια που καθηλώνει τους μαθητές σε ωριαία μαθήματα και τους διδάσκει.

Διότι εκεί το παιδί μαθαίνει βιωματικά μέσα από το παιχνίδι, μέσα από τις δραστηριότητες. Έχει καθιερωθεί αυτός ο όρος στην ελληνική ορολογία και είναι δόκιμος. Είναι ένας ουδέτερος όρος, επειδή με την ευρεία έννοια, υποδηλώνει την αγωγή της προσχολικής αγωγής, ενώ ως θεσμικά νομοθετημένος όρος, υπονοεί τη σκόπιμη, μεθοδευμένη και προγραμματισμένη παιδαγωγική διαδικασία, η οποία υλοποιείται στα Νηπιαγωγεία.

Επίσης, παρατηρούμε εκείνη την περίοδο των αλλαγών επί υπουργίας Αρσένη, μια Υπουργική Απόφαση και προσπάθεια για θεσμοθέτηση, μετονομασία και καθιέρωση στην ελληνική πραγματικότητα του όρου που είναι γνωστός στην κυπριακή βιβλιογραφία με τον πρακτικό όρο «προδημοτική εκπαίδευση». Και μια ακόμη τάση είναι η αλλαγή των καθιερωμένων όρων, όπως «Νηπιαγωγείο».

Αυτό δεν εφαρμόστηκε για πολύ καιρό, μόνο λίγο καιρό τότε, που έγινε κατά την αλλαγή των τίτλων των Παιδαγωγικών Τμημάτων στα Πανεπιστήμια. Τότε είχε υπογραφεί μια εγκύκλιος από το Υπουργείο Παιδείας που έλεγε «εισαγωγικό σχολείο διευρυμένου ωραρίου». Δεν έλεγε «Νηπιαγωγείο». Αυτός έβγαζε στην άκρη όλο το Νηπιαγωγείο.

Προς την ίδια κατεύθυνση τώρα της λεκτικής αναβάθμισης του Νηπιαγωγείου, είναι αυτό που με ρωτήσατε προηγουμένως, είναι λεκτική αναβάθμιση σε σχολείο, στοχεύουν και οι παλαιότερες εγκύκλιοι του Υπουργείου Παιδείας όπου δίπλα στον όρο «ολοήμερο Νηπιαγωγείο», προστέθηκε και ο όρος «εισαγωγικό σχολείο διευρυμένου ωραρίου».

Αυτά, αγαπητές και αγαπητοί, είναι μερικά δείγματα για τις τάσεις που έμμεσα αποβλέπουν στη σχολειοποίηση του Νηπιαγωγείου και μπορούμε να δούμε στο ευρύτερο μέλλον, περισσότερα ακόμη, διότι υπάρχουν και τάσεις για τη σχολειοποίηση με βιβλίο και με τετράδιο, που υπήρξαν, ας πούμε, την περίοδο του 1992-93 με το βιβλιοτετράδιο, «Γράφω και μαθαίνω» κτλ. και με την αντικατάστασή της μέσα από την ορολογία των προγραμμάτων, της εκμάθησης γραφής και ανάγνωσης, στο «Γραφή και ανάγνωση».

Είναι άλλο το να εισάγεται σταδιακά το νήπιο στην εκμάθηση και την τεχνική της Γλώσσας στην προφορική και αργότερα στην τεχνική της γραφής και άλλο να μαθαίνει στο νήπιο γραφή και ανάγνωση.

Δε θέλω να πω κάτι άλλο, θέλω να σας ευχαριστήσω, διότι μου δόθηκε η δυνατότητα αυτή, ν' αναπτύξω μερικές σκέψεις και ν' ακολουθήσει και ο διάλογος, διότι ο λόγος έχει και αντίλογο. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε κι εμείς τον κ. εισηγητή. Παρακαλούμε τον κ. Βασίλη Οικονομίδα, Αναπληρωτή Καθηγητή στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης, για την εισήγησή του.

«Μετά τη θέσπιση της διετούς προσχολικής εκπαίδευσης»

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Κάτι ξέρετε απ' ό,τι καταλαβαίνουμε κ. Καθηγητά, απ' τον τίτλο μπορούμε να καταλάβουμε.

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΔΗΣ: Ναι, να το συζητήσουμε, να δούμε, γιατί η γνώση δεν είναι κανενός κτήμα, είναι κάτι κοινωνικό, το οποίο πρέπει να το ψάχνουμε, να το συζητάμε, να το διερευνούμε και να το επεκτείνουμε.

Να πω κατ' αρχάς καλημέρα σε όλους τους συναδέλφους και τις συναδέλφισσες και βεβαίως να ευχαριστήσω κι εγώ με τη σειρά μου τη ΔΟΕ για την πρόσκληση και αυτή τη φορά στο συνέδριο αυτό και για όλη τη φιλοξενία. Μετά τη θέσπιση λοιπόν τί περιμένει κανείς, όταν θεσπίζεται ένας νόμος, όταν ψηφίζεται ένας νόμος; Προφανώς την εφαρμογή του. Εδώ λοιπόν τίθεται το μεγάλο ζήτημα, πώς θα είναι η εφαρμογή αυτή και σε ποιο σημείο βρισκόμαστε.

Αλλά για να δούμε το τί θα γίνει στο μέλλον, λίγα στοιχεία για το τί συνέβαινε στο παρελθόν και τί συμβαίνει στο παρόν, είναι πολύ σημαντικά για να μπορέσουμε να προδιαγράψουμε και να προγραμματίσουμε το μέλλον.

Να ξεκινήσω από μερικά βασικά στοιχεία, δε θα επιμείνω γιατί κι εχθές ακούστηκαν πολύ περισσότερα, γιατί μιλάμε για ανάγκη υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης. Διότι όπως το ανέφερε και ο Θωμάς Μπάκας νωρίτερα, έχουν αλλάξει οι κοινωνικές συνθήκες, οι πολιτισμικές συνθήκες, ας πούμε η έννοια της οικογένειας, όπως λειτουργούσε παλαιότερα, δε λειτουργεί εδώ και τα τελευταία 25 χρόνια με τη μητέρα που βγαίνει έξω στην εργασία, δεν υπάρχει, το είπε κι ο Θωμάς, το οικογενειακό πλαίσιο το οποίο παρείχε στα παιδιά μια προσοχή και μια αγωγή μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, έχουμε πολλές μονογονεϊκές οικογένειες, έχουμε πολλούς ανθρώπους και πολλές περιπτώσεις που χρειάζεται να δώσουμε πιο ποιοτικό χρόνο, διότι ο διαθέσιμος από τους γονείς χρόνος δεν είναι αρκετός και ούτω καθ' εξής.

Η αλλαγή της δομής των εγγύτερων κοινωνικών δικτύων, όπως είναι η γειτονιά που πλέον δε λειτουργεί, η ευρύτερη οικογένεια, το σόι που λέγαμε, οι ομάδες συνομηλίκων που αυτές λίγο πολύ στις μικρές ηλικίες έχουν εξαφανιστεί, εκτός αν τις δημιουργήσει κανείς μέσα σε συγκεκριμένα πλαίσια.

Οι μεγαλύτερες απαιτήσεις που έρχονται από τα επόμενα χρόνια της ένταξης του παιδιού μέσα στο σχολείο, άρα λοιπόν χρειάζεται και μια καλύτερη προετοιμασία του γι' αυτό, ή, να χρησιμοποιήσω τον όρο «μετάβαση». Βέβαια με τους όρους έχουμε μεγάλες διαφορές και αυτό θα ήταν κάτι πολύ ευχάριστο αν το συζητούσαμε, δηλαδή αν ερχόμαστε λίγο στην ορολογία, γιατί νομίζω ότι ο Χρήστος Τουρτούρας

θ' αναφερθεί και σ' αυτά τα πράγματα, στο να συζητήσουμε λίγο για θέματα ορολογίας στο στρογγυλό τραπέζι, νομίζω, θα ήταν πάρα πολύ διαφορετικό, διότι όντως υπάρχουν διαφορετικές απόψεις και διαφορετικές τάσεις.

Και βέβαια έχουμε πλέον πολυπολιτισμικές κοινωνίες, όχι μόνο στην Ελλάδα, και σε άλλες χώρες, οι οποίες πρέπει να οργανώσουν τη μάθηση και την αγωγή, έτσι ώστε να υποβοηθήσουν την ένταξη-ενσωμάτωση των νέων παιδιών, δηλαδή αυτών που έρχονται από άλλα πολιτισμικά περιβάλλοντα και την αποδοχή τους από τα παιδιά, τους νέους που δημιουργούνται και διαμορφώνονται, της ίδιας της μητρικής κοινωνίας.

Έχουμε παιδιά με περισσότερα ερεθίσματα, βιώματα, εμπειρίες, γνώσεις, πληροφορίες. Εδώ έρχονται παιδάκια και παίζουν με το tablet στο Νηπιαγωγείο και δεν ξέρει η ίδια η νηπιαγωγός, ο ίδιος ο νηπιαγωγός πώς και τί θα χειριστεί. Να σας πω κάτι πάρα πολύ απλό: Βαριέται ο πατέρας ή η μάνα ν' ασχοληθεί μαζί του και του πετάει ένα CD και του λέει «κοίταξε αυτό, ένα DVD» και βλέπει για τη μυθολογία, για μια πόλη, για το ένα, για το άλλο, παίρνει πληροφορίες που δεν είχε στις προηγούμενες γενεές.

Και τώρα υπάρχουν πολύ περισσότερα ερεθίσματα στα οποία η εκπαίδευση θα πρέπει να έρθει και να αρχίσει από νωρίς την επεξεργασία τους για το καλό του παιδιού. Και βέβαια μην ξεχνάμε την εντονότερη ανάγκη κοινωνικής ανάπτυξης των ιδίων των παιδιών μέσα σε όλη αυτή την κατάσταση την οποία ζούμε στις δυτικές κοινωνίες της αποξένωσης μεταξύ των ανθρώπων και της διάσπασης των κοινωνικών δικτύων που ανέφερα νωρίτερα. Γιατί μας έχουν μείνει μόνο τα εικονικά κοινωνικά δίκτυα, facebook και ούτω καθ' εξής.

Πάμε τώρα να δούμε πώς αντιμετώπισαν την υποχρεωτικότητα αυτοί οι οποίοι ήταν υπέρ αυτής κι εκείνοι οι οποίοι ήταν κατά αυτής. Τα επιχειρήματα λοιπόν για την υποχρεωτικότητα ήταν ότι, όταν φέρνεις τα παιδιά μέσα στο σχολείο, μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα, το οποίο ταυτόχρονα είναι και ποιοτικό, θα έχεις καλύτερη συνολική ανάπτυξη των παιδιών. Ακούστηκαν πολλά χτες, αντιμετώπιση των κοινωνικών και εκπαιδευτικών ανισοτήτων, αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό στοιχείο διότι αν θυμόμαστε και από τη θεωρία της προσχολικής αγωγής, η αντισταθμιστική της διάσταση είναι πάρα πολύ βασική, καλύτερη σχολική πορεία των παιδιών και μείωση των σχολικών διαρροών αργότερα, ένταξη, αυτό που είπα και νωρίτερα, από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα και η έγκαιρη ανίχνευση των δυσκολιών, αφού μέσα σε διάφορες δραστηριότητες εκπαιδευτικές και παιδαγωγικές φαίνονται οι ελλείψεις αυτές.

Γι' αυτό λένε λοιπόν και υποστηρίζουν, ότι η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται ισότιμα σε όλα τα παιδιά, με κεντρική ευθύνη της πολιτείας. Όχι πολυδιασπασμένη, όχι από διάφορους φορείς. Το ανέφερε χτες και η κα Κακανά, ειδικά στη συζήτηση

που ακολούθησε στο τραπέζι, που είπε «δείτε στους Παιδικούς Σταθμούς, δεν ξέρουμε τί γίνεται, ποιος διδάσκει τί διδάσκει, ποιος απασχολεί, τί απασχολεί».

Μίλησε για το γεγονός ότι υπάρχουν, ας πούμε, άνθρωποι που είναι διαφορετικών εκπαιδευτικών επιπέδων, Νηπιαγωγοί, Βρεφοκόμοι, βοηθοί Βρεφοκόμων, οι οποίοι έρχονται από τα ΤΕΙ ή από τα ΕΠΑΛ. Άρα εδώ πέρα τί προσφέρεται, τί παρέχεται; Επίσης ποιο είναι το πλαίσιο, το πρόγραμμα σπουδών για να το πω πολύ απλά, πάνω στο οποίο λειτουργούν;

Ξέρετε, στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτά που γίνονται είναι μια κακέκτυπη εφαρμογή του προγράμματος του Νηπιαγωγείου, από ανθρώπους που δεν έχουν εκπαιδευτεί γι' αυτό. Επομένως δεν υποστηρίζεται η φοίτηση όπου να' ναι, σε δομές δηλαδή που δεν υπάρχουν προγράμματα, συγκεκριμένο προσωπικό κτλ..

Επίσης, δεν μπορεί η επιλογή των γονέων να είναι πάντα τόσο πολύ κυρίαρχη, όταν ξέρουμε ότι αυτή γίνεται με βάση άλλα κριτήρια. Έρευνες που έχουν γίνει και στην Ελλάδα, τελευταία τώρα, αναφέρω μια έρευνα που έγινε από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και τον Αμπακούμκιν, που ρωτούσε τους γονείς οι οποίοι πηγαίνουν τα παιδιά τους σε Παιδικούς Σταθμούς, για την ικανοποίηση που είχαν από αυτά.

Και η ικανοποίηση έχει σχέση με τις απαιτήσεις τους. Δηλαδή εφ' όσον υπήρχε φαγητό, εφ' όσον υπήρχε ύπνος, εφ' όσον υπήρχε μετακίνηση κτλ. ήταν ικανοποιημένοι οι γονείς. Στο εκπαιδευτικό στοιχείο κανένας. Άλλες έρευνες που έχουμε κάνει προσωπικά με το Θωδωρή Ελευθεράκη στην Κρήτη, έδειξαν ακριβώς ότι αυτοί είναι οι λόγοι επιλογής των Παιδικών Σταθμών και των ιδιωτικών Νηπιαγωγείων έναντι των δημοσίων Νηπιαγωγείων απ' τους γονείς. Είναι αυτά κριτήρια εκπαιδευτικά;

Επιχειρήματα κατά της υποχρεωτικότητας. Δε συνεπάγεται, λέει, πάντοτε την καλύτερη σχολική πορεία των παιδιών, γιατί και σε πάρα πολλές περιπτώσεις, παιδιά που φοιτούσαν στην υποχρεωτική εκπαίδευση, δεν είχαν καλύτερη πορεία. Μα δε φταίει πάντα η αρχή. Μπορεί μετά, το υπόλοιπο σύστημα να μην ανταποκρίθηκε, ή μπορεί να προέκυψαν άλλα ζητήματα, για τα οποία δεν είναι υπεύθυνη, ούτε μπορεί να τα προβλέψει η προσχολική εκπαίδευση.

Να κάνω μια παρένθεση: Η προσχολική εκπαίδευση είναι πάρα πολύ σημαντική, αλλά δεν είναι πανάκεια. Μη θεωρήσουμε δηλαδή ότι άπαξ και την καταφέρουμε και γίνει υποχρεωτική κτλ. λύσαμε όλα μας τα προβλήματα. Όχι. Η εκπαίδευση διαρκεί μέχρι τα 18 χρόνια, τουλάχιστον η γενική εκπαίδευση, να το πω έτσι και μια ζωή εκπαιδευόμαστε. Αλλά τουλάχιστον στο κομμάτι που μιλάμε για εκπαιδευτικό σύστημα, δεν μπορούμε όλα να τα περιμένουμε από ένα μόνο μέρος του, μία μόνο βαθμίδα.

Υποστηρίχθηκε, επίσης, ότι ακόμα και χώρες που έχουν την υποχρεωτική εκπαίδευση, δεν είχαν καλύτερες επιδόσεις στο PISA. Μας έχει φάει, να πω έτσι πολύ

λαϊκά την έκφραση, αυτό το PISA. Λες και για όλα μπορεί να χρησιμοποιήσουμε τ' αποτελέσματα ενός διαγωνισμού, ο οποίος έχει δεχθεί αρκετή κριτική για τον τρόπο με τον οποίο γίνεται. Ξέρετε, ανάλογα με τις ερωτήσεις που θα σου κάνουν ή ανάλογα με το πώς σου διδάσκω, μπορώ να σου βάλω και τις ερωτήσεις και να έχω διαφοροποιημένα αποτελέσματα.

Και, βεβαίως, δεν εξετάζεται η προσχολική εκπαίδευση από το PISA, εξετάζεται η συγκεκριμένη γνώση και κατάρτιση εννοιών που έχουν τα παιδιά σε μια συγκεκριμένη ηλικία και μάλιστα πολύ μακριά από την προσχολική εκπαίδευση.

Και βέβαια δεν είναι όλα Γλώσσα – Μαθηματικά και γνώσεις στις Φυσικές Επιστήμες. Πού είναι η κοινωνική ανάπτυξη, πού είναι η συναισθηματική ανάπτυξη, πού είναι οι αξίες, οι αρχές, οι τρόποι συμπεριφοράς; Τα οποία διδάσκονται μέσα στο σχολείο και ιδιαίτερα στο Νηπιαγωγείο.

Άλλο επιχείρημα είναι ότι υπάρχει ισχυρός κίνδυνος σχολειοποίησης του Νηπιαγωγείου, γιατί εάν μπούμε σ' αυτή τη λογική, θα έχουμε υποχρεωτικούς ενδεχομένως στόχους, συγκεκριμένα περιεχόμενα προγραμμάτων σπουδών και βεβαίως μια πολύ μεγάλη πίεση στους Εκπαιδευτικούς, για να πετύχουν αυτούς τους στόχους και να προετοιμάσουν τα παιδιά ακόμα περισσότερο.

Εγώ θα διαφοροποιηθώ εδώ πέρα από το Θωμά Μπάκα και νομίζω αυτά μπορούμε να τα συζητήσουμε. Η σχολειοποίηση δεν έχει να κάνει με το αν μιλάμε για υποχρεωτικότητα ή αν μιλάμε για προγράμματα ή αν μιλάμε για διδασκαλία ή όχι. Έχει να κάνει με την προσέγγιση με την οποία γίνονται αυτά τα πράγματα.

Θα σας πω ένα παράδειγμα πολύ χαρακτηριστικό: Συζητούσα με μια συνάδελφο δασκάλα της Α' Δημοτικού πριν από χρόνια, τότε υπήρχε το βιβλίο «Η Γλώσσα μου – Μελέτη περιβάλλοντος» και αν το θυμόσαστε όσοι το είχατε διδάξει, υπήρχε κι ένα κεφάλαιο με τον ταχυδρόμο εκεί. Μου λέει «δεν ενδιαφέρονται τα πρωτάκια, κάναμε τον ταχυδρόμο και εντάξει, πέρα βρέχει». Της λέω «πώς το έκανες το μάθημα;». «Πώς να το κάνω; Ανοίξαμε το βιβλίο, συζητήσαμε τις εικόνες, ό,τι λέει το βιβλίο του δασκάλου». «Ε, βέβαια» της λέω, «πώς να ενδιαφερθούν; Αυτοί στο Νηπιαγωγείο ξέρεις τί έχουν κάνει, όταν μιλάμε για τον ταχυδρόμο; Έχουν γράψει γράμματα, έφτιαξαν γραμματόσημα, έφτιαξαν τη γωνιά του μπακάλικου σε ταχυδρομείο, αν δεν πήγαν στο ταχυδρομείο, έφτιαξαν τον ταχυδρόμο με τη στολή του, ανταλλάξανε γράμματα..

Αυτή λοιπόν είναι η βιωματική μάθηση και η βιωματική διδασκαλία, γι' αυτό και η διδασκαλία ως όρος δεν πρέπει να βλέπεται μόνο από μια πλευρά. Και, όπως είπε και ο Θωμάς, μεγαλύτερη σχολειοποίηση από τα βιβλία, βιβλιοτετράδια ως ένδειξη δεν υπήρχε, τότε που δεν είχαμε υποχρεωτική την προσχολική εκπαίδευση.

Επίσης λέει, παραβιάζει το δικαίωμα των γονέων στην επιλογή. Εγώ θέλω να κάνω μια ερώτηση η οποία είναι αφελής προφανώς, αλλά δεν έχω βρει και απάντηση:

Γιατί παραβιάζεται το δικαίωμα των γονέων, όταν μιλάμε για παιδιά ηλικίας 4 και 5 ετών και όχι όταν μιλάμε για παιδιά ηλικίας 6 και 7 ετών, την επόμενη χρονιά δηλαδή που υποχρεωτικά πρέπει να πάνε στο Δημοτικό Σχολείο; Όχι μόνο στην Ελλάδα, παντού.

Και βεβαίως δεν είναι λέει η κυρίαρχη εκπαιδευτική τάση, το είδαμε όντως κι εχθές στους πίνακες ότι λίγες χώρες επιλέγουν αυτό το μοντέλο της υποχρεωτικότητας. Σαφέστατα. Αλλά τί θα πει αυτό; Κάθε χώρα διαμορφώνει το δικό της εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τις δικές της κοινωνικές, οικονομικές, πολιτισμικές συνθήκες και ανάγκες.

Δηλαδή αν εγώ έχω μέσα σε μια περιοχή διαπιστωμένες ανισότητες ή έχω, ας πούμε, πολλά παιδιά μεταναστών, τα οποία αν δεν τα κυνηγήσεις να έρθουν στο σχολείο και στο Νηπιαγωγείο, ενδεχομένως και να μην έρθουν, αν το συνδυάσουμε μάλιστα αυτό με την ομαδικότητα που χαρακτηρίζει τη διαμονή τους στην Ελλάδα, δεν πρέπει να βρω έναν τρόπο ώστε αυτούς όλους τους ανθρώπους να τους φέρω μέσα στο σχολείο, για να μπορέσω να τους βοηθήσω και να βοηθήσω την κοινωνία μου;

Επίσης, να πω και κάτι άλλο γιατί συχνά το ξεχνάμε. Δεν ήταν κυρίαρχη τάση, μάλλον πουθενά, σε καμία χώρα στον κόσμο δεν ήταν η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών που ανέφερε ο Θωμάς νωρίτερα, πανεπιστημιακού επιπέδου όταν το '83 έγινε στην Ελλάδα. Σε καμία ευρωπαϊκή χώρα δεν ήταν οι Δάσκαλοι και οι Νηπιαγωγοί απόφοιτοι Πανεπιστημίου και σε πολλές συνεχίζεται, απλά έκαναν τα Κολέγια Polytechnics κτλ. Κάθε χώρα διαμορφώνει τα δικά της.

Γενικά φαίνεται ότι στην πλειονότητα των χωρών που δεν έχει θεσπιστεί ως υποχρεωτική η εκπαίδευση, τα προγράμματα έχουν περισσότερο κοινωνικό και όχι ακαδημαϊκό χαρακτήρα. Θυμηθείτε τις διακρίσεις που έκανε χτες η Μαρία Παπανδρέου, οι Υπηρεσίες Φροντίδας και Εκπαίδευσης υπάγονται κυρίως στα Υπουργεία αντίστοιχα της Κοινωνικής Μέριμνας, στα Υπουργεία Υγείας κτλ. και όχι στα Υπουργεία Παιδείας. Είναι σημαντικό και αυτό.

Και βεβαίως οι δαπάνες δεν καλύπτονται πλήρως από το κράτος, αυτό κρατήστε το γιατί έχουμε να το δούμε και λίγο παραπέρα. Αλλά υπάρχει οικονομική συνδρομή των γονέων ποικιλοτρόπως, δηλαδή μπορεί να το κρατάνε από ένα μέρος, από μία ασφάλιση και ούτω καθ' εξής.

Πάμε να δούμε τα καθ' ημάς: Η ιδέα της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, για τους λόγους που ανέφερε ο Θωμάς νωρίτερα, εμφανίζεται για πρώτη φορά στα νομοσχέδια του Υπουργού Ιωάννη Τσιριμώκου το 1913.

Αυτά είναι τα πολύ γνωστά στην παιδαγωγική βιβλιογραφία νομοσχέδια και ξέρετε γιατί είναι γνωστά; Διότι δεν ψηφίστηκαν. Προέβλεπαν και άλλα πράγματα. Και δεν ψηφίστηκαν αυτά τα νομοσχέδια. Εκεί λοιπόν και για τους λόγους που ανέφερε ο

Θωμάς, για την ανάπτυξη δηλαδή της γλωσσικής ταυτότητας και την ενίσχυση της ελληνικής γλώσσας των παιδιών των νέων χωρών, υπήρχε αυτή η ιδέα.

Και πάμε το 1976, εδώ θέλω λίγο να προσέξουμε ορισμένους όρους, γι' αυτό μάλιστα έβαλα και συγκεκριμένα παραθέματα από τους νόμους. Γιατί όπως το λέει και ο Αντισθένης, «αρχή παιδεύσεως ονομάτων επίσκεψις». Το 1976, με τον 309μ, αναφέρεται καθαρά ότι η πρώτη βαθμίδα της Γενικής Εκπαίδευσης είναι η Δημοτική, που παρέχεται διαδοχικώς σε Νηπιαγωγεία και Δημοτικά Σχολεία. Άρα λοιπόν ενταγμένο εκεί, στη Δημοτική Εκπαίδευση και το Νηπιαγωγείο.

Η φοίτηση στα Νηπιαγωγεία είναι διετής και δύναται να καταστεί υποχρεωτική σε περιοχές της χώρας, οι οποίες θα ορίζονται με Προεδρικό Διάταγμα και με συναπόφαση των δυο Υπουργών. Προσέξτε το εξής εδώ: Ότι ουσιαστικά από την πρώτη στιγμή, με αυτό που θ' αναφέρω, αρχίζει να μπαίνει και η αμφισβήτηση ή η αμφιβολία για την εφαρμογή της υποχρεωτικότητας.

Ο Υφυπουργός λοιπόν Αθανάσιος Ταλιαδούρος, κατά τη διάρκεια της συζήτησης στη Βουλή και μιλώντας για το τί σημαίνει «δύναται να καταστεί υποχρεωτική», λέει «να υπάρχουν Νηπιαγωγεία ώστε να έχουν τις δυνατότητες οι γονείς, αν θέλουν, να οδηγήσουν τα παιδιά τους σε αυτά». Αν βάζεις το «αν θέλουν», τί νόημα έχει η υποχρεωτικότητα;

Ερχόμαστε στο 1985. Από το 1^ο νομίζω στο 2^ο άρθρο αναφέρεται ότι η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση αποτελείται από Νηπιαγωγεία κι από Δημοτικά Σχολεία. Και εκεί λοιπόν, κατά στάδια και κατά περιοχές γίνεται έτσι, η υποχρεωτικότητα εφαρμόσιμη αλλά και εκεί πάλι δεν υπάρχουν οι όροι και οι προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες θα συμβεί αυτό.

Αν προσέξετε, στη δεύτερη περίπτωση, στο νόμο του '85, μπαίνει στην κοινή απόφαση. Καταρχάς δε χρειάζεται Προεδρικό Διάταγμα, το Προεδρικό Διάταγμα πάμε ένα σκαλί πιο κάτω όσον αφορά τη νομική ταυτότητα των κειμένων, χρειάζεται μόνο Κοινή Υπουργική Απόφαση και εκεί μπαίνει και το Υπουργείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υγείας Πρόνοιας. Γιατί; Γιατί με πρόνοια προηγούμενου άρθρου του ίδιου νόμου, ιδρύονται και τα Παιδικά Κέντρα, τα οποία σύμφωνα με όσα αναφέρονται σ' εκείνο το άρθρο, θα ήταν σύνδεση και Παιδικών Σταθμών και Νηπιαγωγείων μαζί.

Πάμε στο 2006, αυτά που γνωρίζουμε όλοι, η φοίτηση υποχρεωτική για την ηλικία των 5 ετών. Βεβαίως τα Νηπιαγωγεία που υπάρχουν δε φτάνουν. Και τί γίνεται; Το 2007 με το ν. 3577, στο άρθρο 32, δίνεται η δυνατότητα λειτουργίας Τμημάτων Νηπιαγωγείων σε Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς, μόνο με νηπιαγωγούς, εφαρμόζοντας το πρόγραμμα του ΥΠΕΠΘ.

Εδώ λοιπόν βλέπουμε ότι η πολιτεία αναγνωρίζει ότι υποχρεώνει τον πολίτη να κάνει κάτι για το οποίο δεν του δίνει όλες τις δυνατότητες να το πραγματοποιήσει.

Αρα τον στέλνει εκεί που λέγαμε νωρίτερα, στην ιδιωτική εκπαίδευση. Και έχουμε βέβαια και τα γνωστά με το νόμο που ψηφίστηκε πρόσφατα, το Φεβρουάριο. Εδώ πέρα τελικά, ναι μεν κοινές αποφάσεις Υπουργών και τελικά με την Επιτροπή που γίνεται και με τα όσα έγιναν που αν ο Δήμαρχος διαφωνούσε, δεν προχωρούσε η υποχρεωτική εκπαίδευση στο Δήμο του, τελικά ποιος είναι αυτός ο οποίος αποφασίζει για την εφαρμογή, όχι για τη θέσπιση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης; Ο Δήμαρχος;

Τα έχει γράψει και ο Νίκος Φασφαλής σ' ένα άρθρο του, ότι «αυτή είναι δημοκρατία;». Εγώ ξέρω ότι στη δημοκρατία υπάρχει πλειοψηφία. Κι όταν κάνεις Ομάδες Εργασίας, υπάρχει η πλειοψηφούσα άποψη. Βεβαίως σεβόμαστε πάντα τη μειοψηφία, αλλά δεν μπορεί αυτό το καπέλωμα να γίνεται με την επίφαση της αρχής της ομοφωνίας. Τελικά αν αυτή η ομοφωνία ήταν μόνο η γνώμη του Δημάρχου, γιατί έγιναν οι Επιτροπές και δε ζητούσε από τους Δημάρχους να το ορίσουν;

Πάμε παρακάτω: Πώς ξεκινά το πράγμα τώρα, την τελευταία περίοδο: Δεν ήθελα αυτά να τ' αναφέρω, αλλά τελικά βλέπει κανείς ότι υπάρχει ένα ευρύτερο πλέγμα δυνάμεων και φορέων πίεσης που είναι αλληλένδετοι μεταξύ τους.

Στη διαδικασία που έκαναν οι Βρεφονηπιοκόμοι και οι αυτοαποκαλούμενοι Παιδαγωγοί προσχολικής ηλικίας για να ανεβάσουν το επίπεδο των σπουδών τους και να περάσουν στο Πανεπιστήμιο, μέσα σε όλα τ' άλλα, άρχισαν να ζητούν και την κατάργηση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης των παιδιών ηλικίας 5-6 ετών για να γυρίσουν αυτά τα παιδιά, να μπορούν να εκπαιδεύονται και στους Παιδικούς Σταθμούς, επικαλούμενοι ότι ο νόμος τους δίνει τα επαγγελματικά δικαιώματα να εκπαιδεύουν παιδιά ηλικίας μέχρι 6 ετών, αποκρύπτοντας όμως ότι ο ίδιος νόμος λέει, «σε φορείς που δεν ανήκουν στην εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας».

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Πέντε λεπτά ακόμη κ. Καθηγητά.

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ: Τότε να το προχωρήσουμε γρήγορα για να μιλήσω για τις προτάσεις.

(Διαλογικές συζητήσεις)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ακούστε, υπάρχει ένα πρόγραμμα. Δεν καθορίζεται το πρόγραμμα με βάση τί θέλει ν' ακούσει ο καθένας, η εισήγηση είναι συγκεκριμένη. Και οι υπόλοιπες είναι ενδιαφέρουσες, πράγματι τα λέει πάρα πολύ ωραία, υπάρχει και το στρογγυλό τραπέζι στη συνέχεια και σας παρακαλούμε πάρα πολύ να μην παρεμβαίνετε μ' αυτό τον τρόπο. Ο χρόνος θα κρατηθεί, διότι έτσι έχει αποφασισθεί. Ευχαριστούμε για την κατανόηση.

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ: Μπορούμε να τα πούμε αυτά και μετά. Προχωρώ λίγο πιο γρήγορα.

Υπήρχε λοιπόν η άποψη ότι πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα του γονέα να επιλέξει

πού θα πάει τα παιδιά του και να τα φέρει στον Παιδικό Σταθμό, στηριγμένη στο ότι όλοι είμαστε Παιδαγωγοί, προσέξτε, όχι Εκπαιδευτικοί, να το κρατήσουμε και αυτό ως όρο κι ότι μπορούμε να τα κάνουμε όλα. Εκεί κοντά έρχεται και το συνδικαλιστικό όργανο της ΠΟΕ-ΟΤΑ, τα είπαμε αυτά κι εχθές, δεν αποδεχόμαστε διετή υποχρεωτική εκπαίδευση, αλλά μόνο την καθολική εκπαίδευση των παιδιών σε όλους τους φορείς.

Και έρχεται και η ΚΕΔΕ, εδώ είναι που χοντραίνει ιδιαίτερα το παιχνίδι. Η οποία, τα έχετε διαβάσει αυτά, φτάνει στο σημείο μέσα από τις διαδικασίες του πρόσφατου νόμου που ανέφερα, να μπλοκάρει ουσιαστικά την υποχρεωτικότητα και να την υπονομεύει συνεχώς. Γιατί γίνεται αυτό; Εδώ θα μου επιτρέψετε την ερμηνεία ότι έχουμε πάρα πολλά ζητήματα.

Είναι η διαχείριση θέσεων και κονδυλίων μέσω ΕΣΠΑ, που παίρνουν τα παιδιά για να πάνε στους Παιδικούς Σταθμούς. Είναι τα τροφεία, που πληρώνουν στους Παιδικούς Σταθμούς. Είναι τα vouchers που θα γενικευθούν όπου να' ναι. Και βεβαίως είναι η αναπτυσσόμενη πολιτική δύναμη του Δήμου σε κάθε περίπτωση, ο οποίος έχει όλες αυτές τις συνδιαλλαγές με τους γονείς και βεβαίως αύριο μεθαύριο και με τους εκπαιδευτικούς.

Άρα λοιπόν εδώ είναι ένα χοντρό πολιτικό παιχνίδι με οικονομικές και πολιτικές βεβαίως διαστάσεις, που πρέπει να τις δούμε. Γιατί η επίθεση στην υποχρεωτικότητα: Εδώ λοιπόν θέλω να το διευκρινίσω. Η υποχρεωτική εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται δωρεάν. Αυτό δεν είναι άποψη οποιουδήποτε, είναι νομική υποχρέωση της χώρας.

Διαβάζω συγκεκριμένα: «Η οικουμενική διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου», άρθρο 26 που αφορά τα σχετικά με την Παιδεία: «Η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται δωρεάν, τουλάχιστον στη στοιχειώδη και βασική βαθμίδα. Η στοιχειώδης εκπαίδευση είναι υποχρεωτική». Άρα η στοιχειώδης εκπαίδευση στην οποία θέλουμε να βάλουμε το Νηπιαγωγείο, θα είναι και υποχρεωτική και άρα πρέπει να παρέχεται δωρεάν.

Και στη Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού, άρθρο 28, αναγράφεται ξεκάθαρα: «Τα συμβαλλόμενα κράτη, καθιστούν τη στοιχειώδη εκπαίδευση υποχρεωτική και δωρεάν για όλους». Αν λοιπόν πάει εκεί, δε μπορούμε να βάλουμε τροφεία και τέτοια πράγματα. Προβλήματα από την εφαρμογή. Η εφαρμογή δε γίνεται μέσα από μια διαδικασία που να είναι κατάλληλη θεμελιωμένη. Θα έπρεπε να έχουν γίνει αρκετές ενέργειες οι οποίες δεν έγιναν.

Τί λείπει; Λείπει μια καταγραφή και πρόβλεψη του αριθμού των παιδιών που αφορά. Κανένας δε μπορεί να μας πει για πόσα παιδιά μέσα στη διάρκεια της τριετίας, αναφερόμαστε. Ακόμα και οι Δήμοι που ήταν αντίθετοι, ΚΕΔΕ έστειλε ένα έγγραφο στους Δημάρχους και λέει «για συγκεντρώστε στοιχεία για πόσα παιδιά θα μπορούσατε να πάρετε και δε μπορείτε να τα πάρετε κτλ.». Δεν ξέρουμε για τί

συζητάμε.

Καταγραφή των κτιριολογικών προβλημάτων και της υλικοτεχνικής υποδομής. Πόσα παιδιά μπορούμε να δεχθούμε στα Νηπιαγωγεία σήμερα. Νέοι διορισμοί. Προφανώς, για το λόγο που θ' αναφερθεί παρακάτω, δε χρειάζονται. Έρευνες και μελέτες για τις ανάγκες των παιδιών. Γιατί κάνουμε την υποχρεωτική εκπαίδευση; Εντάξει, ξέρουμε τί γίνεται στο εξωτερικό και είδαμε τις έρευνες, εδώ στην Ελλάδα τί συμβαίνει;

Ουσιώδης συζήτηση, έλλειψη ουσιώδους συζήτησης λοιπόν με τους γονείς, με αυτούς τους φορείς που θα κατανοήσουν το τί συμβαίνει. περνάμε σ' ένα άλλο μοντέλο εκπαιδευτικής πολιτικής με την επικυριαρχία των Δήμων; Δηλαδή η κεντρική πολιτική σκηνή φεύγει και οι τοπικές κοινότητες μέσα απ' τους Δήμους αποφασίζουν; Πού θα γίνει η υποχρεωτική εφαρμογή;

Ακουσθηκε και χθες ότι τελικά γίνεται εκεί όπου δεν υπάρχει ανάγκη ή, να το πω διαφορετικά, εκεί που ήδη εφαρμόζεται στην πράξη. Είναι μια υποχώρηση ή αποτελεί έναν ελιγμό; Θέλω να πιστεύω, βλέποντας και το πώς κινείται ο συγκεκριμένος Υπουργός μας, ότι μάλλον αποτελεί έναν ελιγμό. Αλλά αυτό θα φανεί και θα φανεί και πώς θα το διαμορφώσουμε.

Είναι δυνατόν το κράτος να διαμορφώνει ζώνες εκπαιδευτικών ανισοτήτων; Δηλαδή εκεί σε άλλες περιοχές να έχουμε υποχρεωτική εκπαίδευση και να κάνουν τα παιδιά δυο χρόνια και σε άλλες να μην έχουμε; Υπάρχει κάποιος οδηγός που να λέει ποια θα είναι τα επόμενα βήματα, οι επόμενες συνθήκες για να λυθούν τα προβλήματα, τα οποία τώρα μας λένε ότι «δε μπορούμε να κάνουμε υποχρεωτική την εκπαίδευση στο Νηπιαγωγείο στο Δήμο μας»;

Έχει συζητηθεί το τί θα γίνει με τα κτίρια, με την υλικοτεχνική υποδομή, η οποία τελικά φτάνει να επιβαρύνει τους γονείς και κάθε χρονιά να τους ζητάμε χρήματα; Ποια ενημέρωση υπάρχει για τους γονείς, για να επιλέξουν τον έναν ή τον άλλο φορέα; Εδώ υπάρχει πλήρης απουσία της πολιτείας από μια έγκυρη ενημέρωση που έπρεπε να έχει προς τους πολίτες. Αλλά βέβαια ο ενημερωμένος πολίτης είναι και απαιτητικός πολίτης, οπότε καλύτερα να μην τον ενημερώνεις, για να μην απαιτεί κιόλας αυτά που δικαιούται.

Προτάσεις:

- Καταγραφή της κατάστασης. Τί θέλουμε, πώς, για ποιον αριθμό παιδιών, ποιες ιδιαίτερες κοινωνικές ανάγκες έχουμε σε συγκεκριμένες περιοχές κτλ.

- Καθορισμός των απαραίτητων ενεργειών που πρέπει να γίνουν. Βήματα. Μνημόνιο το λένε αυτό. Μπορούμε να φτιάξουμε κι ένα μνημόνιο θετικό. Πρέπει να γίνει αυτό, αυτό, κ. Δήμαρχε.

- Ίδρυση νέων Νηπιαγωγείων, βεβαίως και πρόσληψη νέων Νηπιαγωγών. Να

μπορούν να πάνε όλα τα παιδιά. Είναι απαράδεκτο, το κράτος ν' απαιτεί από τους πολίτες να εφαρμόσουν κάτι, την υποχρεωτική εκπαίδευση και ταυτόχρονα να μην τους δίνει τη δυνατότητα να μπορούν να πάνε τα παιδιά τους στο δημόσιο Νηπιαγωγείο. Δε λέω να πει «όχι, δε θα πάτε σε ιδιωτικά Νηπιαγωγεία, βεβαίως να έχει το δικαίωμα της επιλογής, αλλά να είναι επιλογή, να μην είναι μονόδρομος, ότι δεν υπάρχουν θέσεις στα δημόσια και το πάω αναγκαστικά εκεί.

- Να μειωθεί ο μέσος όρος των παιδιών ανά τάξη. Γιατί όταν μιλάμε για υποχρεωτικότητα, πρέπει να μιλάμε για ποιότητα. Ακούστηκε χτες ότι είναι 14 μαθητές στην τάξη ο μέσος όρος. Μάλιστα. Ο μέσος όρος έχει μια ποσοτική και μια ποιοτική διάσταση. Σ' ένα Νηπιαγωγείο έχουμε 21 και στο άλλο έχουμε 27. Δια 2, 14. Και τα προβλήματα των 21 παραμένουν και τα προβλήματα των 7 παραμένουν.

Και πάμε και στην ποιοτική διάσταση: Έχω 14, ωραία. Και τα 4 από αυτά είναι προσφυγόπουλα. Ή τα δύο από αυτά είναι παιδιά με ειδικές ανάγκες. πώς θα μπορέσω ν' ανταποκριθώ στις ανάγκες και αυτών των παιδιών; Άρα λοιπόν εκεί θέλω κι έναν άνθρωπο, ο οποίος θα είναι συνεκπαιδευτικός μέσα στον ίδιο χώρο.

- Διερεύνηση της δυνατότητας μήπως μπορέσουμε να ενώσουμε κάποια Νηπιαγωγεία, ώστε να μειωθεί το κόστος, αλλά χωρίς να βάζουμε τα παιδιά να κάνουν ένα ταξίδι από τις 7 μέχρι τις 8.30 και να φτάνουν κοιμισμένα στο Νηπιαγωγείο όπως το βλέπουμε στο Δημοτικό Σχολείο, έρχονται κουρασμένα όχι πριν το μάθημα, πριν την προσευχή.

- Καθολική εφαρμογή του ολοήμερου Νηπιαγωγείου. Ναι, να βοηθηθούν οι γονείς. Εγώ θα κάνω το πρώτο βήμα, να είναι όλα τα Νηπιαγωγεία ολοήμερα, που θα μου έδινε και την άλλη δυνατότητα, να κάνω διαφοροποιήσεις των παιδιών όχι ανά ολοήμερο και κλασικό, αλλά ανά ηλικία, νήπια-προνήπια και έτσι να μπορούν να δουλέψουν καλύτερα με την κάθε ηλικία.

- Βελτίωση και αναβάθμιση βεβαίως των υποδομών.

- Διαμόρφωση μιας ενιαίας αντίληψης για την υποχρεωτική εκπαίδευση, εκεί που ανήκουμε. Δηλαδή τί έπεται, έτσι ώστε αυτό που ονομάζουμε προετοιμασία σχολείου, να έχει την έννοια της μετάβασης, της ουσιαστικής μετάβασης και να το δούμε στη συζήτηση των όρων.

Για να κάνουμε κάποια έρευνα να δούμε τί γίνεται μέχρι τώρα, με τα παιδιά από το 2006 μέχρι σήμερα. Ακολούθησαν την υποχρεωτική εκπαίδευση. Τί γίνεται με τον αριθμό των διαρροών τους κτλ.; Ανανέωση βεβαίως των προγραμμάτων, όπου χρειάζεται και βεβαίως πάμε τώρα στις συγκεκριμένες ανάγκες, όπως είναι η συνεκπαίδευση με τα παιδιά που έχουν ιδιαίτερες ανάγκες, με χώρο, με προσωπικό ιδιαίτερο αλλά και με τρόπους συνεργασίας των εκπαιδευτικών μεταξύ τους.

Διότι αυτό το οποίο παρατηρείται σε πάρα πολλά σχολεία, όχι μόνο Νηπιαγωγεία, είναι να μην συνεργάζονται οι δυο εκπαιδευτικοί. Μα, έτσι χάνεται η έννοια της

συνεκπαίδευσης.

- Τα προγράμματα διαπολιτισμικής, τα οποία θέλουν συγκεκριμένη προσέγγιση.
- Η ενημέρωση των γονέων και της ευρύτερης κοινωνίας.

Πριν από κάποια χρόνια, πρέπει να είναι δεκαριά χρόνια, κυκλοφόρησε ένα βιβλίο για τον γονέα, «Οδηγός του γονέα για το Νηπιαγωγείο», το οποίο είχαν γράψει πολύ αξιόλογοι άνθρωποι, ο Αργύρης Κυρίδης, η Ρένα Σιβροπούλου, ο Κώστας Χρυσαφίδης, Καθηγητές γνωστοί και με πολύ έργο στο χώρο. Αυτό δε μοιράστηκε ποτέ στους γονείς. Γι' αυτούς φτιάχτηκε, για να μάθουν τί συμβαίνει στο Νηπιαγωγείο.

Εγώ θα πρότεινα σε όσες νηπιαγωγούς έχουν ιστοσελίδα στο Νηπιαγωγείο τους να το αναρτήσουν για να διαβάσει ο κόσμος, να καταλάβει τί γίνεται και τί πάμε να κάνουμε στο Νηπιαγωγείο.

- Παιδαγωγική υποστήριξη σε όλους αυτούς τους ανθρώπους που εργάζονται.

Προσέξτε κάτι, θα πείσουμε το γονέα για την υποχρεωτική διετή εκπαίδευση, όταν του δείξουμε ότι κάθε χρόνο κάνουμε άλλα πράγματα στο Νηπιαγωγείο. Δεν είναι δηλαδή δυνατόν το παιδάκι να έρχεται και να μαθαίνει για οποιοδήποτε θέμα, για την 25^η Μαρτίου τα ίδια και να φέρνει ακόμα και τις ίδιες φωτοτυπίες στο σπίτι. Γιατί και αυτά συμβαίνουν, πρέπει να δούμε αυτά τα ζητήματα.

Εκεί λοιπόν θεωρώ ότι πρέπει να μπούμε κι εμείς στη λογική του πώς θ' αξιολογήσουμε το παιδαγωγικό μας έργο, εμάς τους ίδιους, ώστε πραγματικά να βοηθηθούμε για να γίνουμε καλύτεροι. Και, βεβαίως, εδώ χρειάζεται η επανέναρξη των προγραμμάτων μετεκπαίδευσης.

Δεν μπορώ, παρά το γεγονός ότι έχω καταχραστεί το χρόνο, να μη μπω στον πειρασμό να υπενθυμίσω ότι η Υπουργός η οποία κατήργησε ουσιαστικά δια της μη ανακοίνωσης νέων εξετάσεων την μετεκπαίδευση στα Διδασκαλεία, είχε μετονομάσει το Υπουργείο Παιδείας, σε; Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και κατάργηση της Δια Βίου Μάθησης, μιας μορφής Δια Βίου Μάθησης των Εκπαιδευτικών.

Επιμορφωτικά προγράμματα λοιπόν και κλείνοντας, νομίζω ότι έχουμε αρκετά βήματα μπροστά μας, αρκετή δουλειά, μακροχρόνιο σχεδιασμό, εκπαιδευτική πολιτική, σταθερή για να πάμε σε μια ποιοτική εκπαίδευση, διότι μόνο η ποιοτική προσχολική εκπαίδευση είναι πειστικότερο επιχείρημα για την υποχρεωτικότητά της. Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Σας ευχαριστούμε πολύ.

Καλούμε στο βήμα τον κ. Νικόλαο Ζαράνη, Αναπληρωτή Καθηγητή στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης για την εισήγησή του.

Ταυτόχρονα ως Προεδρείο θα παραχωρήσουμε τη θέση μας στο δεύτερο Προεδρείο και σας ευχαριστούμε πάρα πολύ για τη βοήθεια και την ανοχή.

Β' ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Γ. ΤΡΟΥΛΗΣ

Θ. ΓΚΟΥΜΑΣ

Μ. ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ

Ζ. ΚΑΠΡΑΝΑΣ

Γ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Φ. ΓΚΟΥΜΑΣ

Γ. ΨΑΡΙΩΤΗΣ

**«Η διδασκαλία των Μαθηματικών με τη βοήθεια των υπολογιστών και των
έξυπνων κινητών»**

Ν. ΖΑΠΑΝΗΣ: Από το βήμα αυτό θα ήθελα κι εγώ να ευχαριστήσω το Διοικητικό Συμβούλιο της ΔΟΕ, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΙΠΕΜ ΔΟΕ για την πρόσκληση και για την ευκαιρία που μου έδωσε, σ' εμένα και στους συνεργάτες μου να παρουσιάσουμε κάποιες έρευνες.

Αρχίζοντας την ομιλία μου θα ήθελα να πω ότι όπως ο Θωμάς Μπάκας, ο Βασίλης Οικονομίδης έτσι κι εμείς, κι εγώ και οι συνεργάτες μου, είμαστε ενάντια στη σχολειοποίηση του Νηπιαγωγείου. Θέλουμε να παρουσιάσουμε ένα διαφορετικό τρόπο προσέγγισης των Μαθηματικών με τη βοήθεια υπολογιστών και βέβαια χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι Νηπιαγωγοί, οι Δάσκαλοι θα φύγουν από δω και θα πουν «ακόμα και αυτό θα κάνουμε».

Δε θέλουμε να προσθέσουμε ένα βαρίδι στις πλάτες των Νηπιαγωγών, θέλουμε απλώς να δώσουμε μια διαφορετική προσέγγιση στα Μαθηματικά, που πιστεύουμε, ότι μπορεί να επέλθει με επιμόρφωση, με υλικοτεχνική υποδομή και να δουν οι Νηπιαγωγοί έναν διαφορετικό τρόπο προσέγγισης. Το θέμα μας είναι η διδασκαλία των Μαθηματικών με τη βοήθεια των υπολογιστών και έξυπνων κινητών συσκευών στο Νηπιαγωγείο.

Όταν λέμε «έξυπνες κινητές συσκευές» είναι τα tablets, ακόμα και τα smartphone. Βέβαια για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση θεωρούμε ότι μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι μαθητές τα tablets και όχι τα smartphone. Η παρουσίαση είναι από εμένα αλλά δε σημαίνει ότι είμαι μόνος μου σε όλη αυτή την προσπάθεια, σε όλες αυτές τις έρευνες που θα δείτε.

Είναι πολλοί φίλοι όπως ο Βασίλης Οικονομίδης, συνάδελφοι, ο Μιχάλης

Καλογιαννάκης, είναι μεταπτυχιακές φοιτήτριες, η Βάσω Βάλλα, Διδάκτορες, ο Σταμάτης Παπαδάκης η Φωτεινή Αλεξανδράκη και βέβαια από αυτή την προσπάθεια οι πρώτοι μου συνεργάτες ήταν φοιτήτριες από το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών Κρήτης, στις οποίες θ' αναφερθώ στη συνέχεια.

Οι κύριοι άξονες της παρουσίας είναι ένα θεωρητικό πλαίσιο, η μεθοδολογία, και εκεί θ' αναφερθούμε σε τρεις σημαντικές έρευνες που έχουμε κάνει και τ' αποτελέσματα.

Έχει παρατηρηθεί από έρευνες ότι στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση οι μαθητές έχουν δυσκολία στην κατανόηση μαθηματικών εννοιών και σ' αυτό το σημείο θέλουμε να προτείνουμε εμείς τη διδασκαλία με τη βοήθεια ΤΠΕ (Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών), ή νέες τεχνολογίες ή υπολογιστές και περιέχουν και τα tablets βέβαια και όλα αυτά κάτω από την ομπρέλα των ρεαλιστικών Μαθηματικών, τα οποία πρωτοεισήλθαν το 1970.

Τα ρεαλιστικά Μαθηματικά είναι φαινόμενα μέσα από τα οποία αποκτούν νόημα οι μαθηματικές έννοιες. Ο πατέρας τους ήταν ο Freudenthal ο οποίος μάζεψε εκείνη την εποχή όλα τα βιβλία των Μαθηματικών κι έκανε έναν οδηγό διδασκαλίας για τα Μαθηματικά στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και στο Νηπιαγωγείο.

Ποιοι είναι οι άξονες: Οι άξονες είναι τα επίπεδα Van Hiel, η Διδακτική Φαινομενολογία και η Προοδευτική Μαθηματικοποίηση. Τα επίπεδα Van Hiel είναι 5, στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση χρησιμοποιούμε τα πρώτα 3. Το πρώτο είναι η ολότητα. Παράδειγμα βλέπετε αυτή την οθόνη του προτζέκτορα, αυτή η οθόνη στο πρώτο επίπεδο το παιδί αναγνωρίζει ότι είναι ένα ορθογώνιο. Βλέπει σαν μια ολότητα την οθόνη.

Στο δεύτερο επίπεδο αναγνωρίζει ότι η οθόνη αυτή έχει κάποιες πλευρές και γωνίες, τα στοιχεία και στο τρίτο τις ιδιότητες ότι οι απέναντι πλευρές είναι ίσες.

Η Διδακτική Φαινομενολογία του Freudenthal λέει ότι οι μαθηματικές έννοιες είναι εργαλεία οργάνωσης πραγματικών φαινομένων και ο Treffers πρότεινε την οριζόντια και την κατακόρυφη μαθηματικοποίηση. Η οριζόντια είναι, έχουμε το πρόβλημα το πραγματικό και μεταβαίνουμε στο μαθηματικό πρόβλημα. Η κάθετη είναι ότι από το μαθηματικό πρόβλημα το αναλύουμε σε έννοιες και σε σύμβολα και προσπαθούμε να το λύσουμε με τα παιδιά.

Οι αρχές των ρεαλιστικών Μαθηματικών είναι ότι οι δραστηριότητες πρέπει να διατυπώνονται σ' ένα συγκεκριμένο πλαίσιο. Παράδειγμα, το παιδί της προσχολικής εκπαίδευσης το βάζουμε σ' ένα σούπερ μάρκετ, έχει 5 ευρώ, αυτό είναι το πλαίσιο. Θέλει ν' αγοράσει ένα γάλα που κοστίζει έστω 2 ευρώ, το πρόβλημα είναι πόσα ρέστα θα πάρει. Έρχεται αντιμέτωπο δηλαδή το παιδί μ' ένα πρόβλημα.

Ο επόμενος άξονας είναι ότι κινείται σε διαφορετικά επίπεδα αφαίρεσης από

το συγκεκριμένο στο αφηρημένο. Το παιδί κατανοεί το πρόβλημα που είναι συγκεκριμένο και το αφηρημένο στάδιο είναι ο συμβολισμός με αριθμούς. Ο μαθητής παρέχει ενδείξεις για το μαθησιακό πεδίο στο οποίο βρίσκεται, δηλαδή η νηπιαγωγός και στην προσχολική και στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο και στο Πανεπιστήμιο βέβαια, ο Δάσκαλος πρέπει να μιλάει στην ίδια γλώσσα, στο ίδιο επίπεδο στα Μαθηματικά και στα άλλα γνωστικά αντικείμενα με το παιδί, έτσι ώστε ο μαθητής να καταλαβαίνει το δάσκαλο.

Η εκπαίδευση των παιδιών στα Μαθηματικά στηρίζεται στην αλληλεπίδραση, τα παιδιά λύνουν κατά ομάδες τα προβλήματα και μετά συζητούν ανάμεσα οι δυο ομάδες τις λύσεις, τα προβλήματα που αντιμετώπισαν στην επίλυση των προβλημάτων. Η εκμάθηση Μαθηματικών είναι η οικοδόμηση εννοιών μέσα σε μια δομημένη ενότητα κι όχι απλά η συσσώρευση μαθηματικών εννοιών.

Και ας περάσουμε στις έρευνες που έχουν περισσότερο ενδιαφέρον ίσως. Είναι τρεις έρευνες. Η πρώτη αναφέρεται στη Γεωμετρία, η δεύτερη αναφέρεται στην πρόσθεση και στην αφαίρεση και η τρίτη αναφέρεται στον πολλαπλασιασμό και στη διαίρεση, έχουν γίνει στο Νηπιαγωγείο και αρκετές έχουν και στην Α' Δημοτικού.

Η πρώτη έρευνα για τη Γεωμετρία παρουσιάστηκε και στο εξωτερικό σ' ένα συνέδριο της Μπαρτσελόνα, έχουν γραφτεί άρθρα, αλλά βέβαια οι έρευνες δεν αρχίζουν από το '12. Είχαμε αρχίσει να κάνουμε έρευνες από το 2005 και οι πρώτες συνεργάτιδες ήταν οι φοιτήτριες του Διδασκαλείου των Νηπιαγωγών Κρήτης, τις οποίες τις έβλεπα ως συναδέλφους γιατί κι εγώ πριν πάω στο Πανεπιστήμιο ήμουν 10 χρόνια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση ως Καθηγητής Πληροφορικής και ήξερα ότι μπορώ να τις εμπιστευθώ.

Μου εμπιστεύθηκαν τις μεθόδους που διδάσκουν και χειρίζονται τα Μαθηματικά, εγώ τους εμπιστεύθηκα τις γνώσεις μου πάνω στους υπολογιστές κι έτσι αρχίσαμε να κάνουμε τις πρώτες έρευνες, τις οποίες δημοσιεύσαμε βέβαια σ' ελληνικά συνέδρια, σ' ελληνικά περιοδικά, αλλά οφείλω να ομολογήσω ότι όπως και στη ζωή κάνουμε λάθη, έτσι και στις πρώτες έρευνες κάναμε κι εμείς κάποια λάθη και οι έρευνες αυτές δε μπόρεσαν να διαδοθούν στο εξωτερικό, να πάνε σε συνέδρια.

Έτσι τις αναμορφώσαμε, τις ξανακάναμε και μέσα στα καινούργια πλαίσια που έπρεπε να υπάρχουν, να τηρηθούν κάποια standards τα οποία ήθελαν τα ευρωπαϊκά genars και προχωρήσαμε με την έρευνα. Θα σας δείξω αυτή τη στιγμή, για τα γεωμετρικά σχήματα.

Όλες οι έρευνες έχουν τρεις φάσεις. Στην 1η φάση δίνουμε στα παιδιά ένα τεστ, στη 2η φάση κάνουμε τη διδακτική παρέμβαση και στην 3η φάση ξανακάνουμε το τεστ για να δούμε έτσι τη διαφορά ανάμεσα στην πρώτη μέτρηση και στην τελευταία μέτρηση, ποιες ήταν οι διαφορές στις γνώσεις των μαθητών.

Εδώ είναι ένα τεστ, τα τεστ αρχίζουν από απλές έννοιες, «πώς λέγεται αυτό, δείξε

μου τον κύκλο, δείξε μου το τρίγωνο, δείξε μου το ορθογώνιο σε μια εικόνα» και πάνε σε πιο σύνθετες, «βρες από δω ποιοι είναι οι κύκλοι και βρες από δω ποια είναι τα τετράγωνα ή τα τρίγωνα» που ίσως και για μας θα είναι αρκετά δύσκολο.

Έτσι λοιπόν χρησιμοποιήσαμε τεστ τα οποία ήταν σταθμισμένα και όχι τεστ τα οποία είχαμε επινοήσει εμείς. Και στη συνέχεια ήρθε η διδασκαλία, η διδακτική παρέμβαση. Η διδακτική παρέμβαση έγινε και με υπολογιστές και χωρίς υπολογιστές. Πάντα πιστεύουμε ότι ο υπολογιστής βέβαια δεν μπορεί ν' αντικαταστήσει το δάσκαλο, αλλά ούτε βέβαια και τις άλλες βιωματικές δραστηριότητες.

Έτσι, ας δούμε για τη Γεωμετρία την αφόρμηση. Η αφόρμηση είναι μια ιστορία που συνήθως στο Νηπιαγωγείο τη δείχνουμε για να δείξουμε στα παιδιά να πάρουν ένα ερέθισμα και να ενδιαφερθούν για το γνωστικό αντικείμενο το οποίο θ' ακολουθήσει.

Προβάλλεται βίντεο

Αυτή η ιστορία λοιπόν μέσα από το πρόγραμμα που δημιουργήσαμε, μπορεί να προβληθεί με βιντεοπροβολέα στο Νηπιαγωγείο ή με tablets, ανά δύο τα παιδιά να έχουν μια συνεργατική μάθηση. Στη συνέχεια τα παιδιά, όπως βλέπετε, ζωγράφισαν τί τους άρεσε από την ιστορία, τους ήρωες της ιστορίας.

Πάμε στο δεύτερο επίπεδο. Το παιχνίδι που έπαιζαν, ήταν το εξής: σε μια σακούλα είχαν διάφορα γεωμετρικά σχήματα, ένα παιδί έβαζε το χέρι του στη σακούλα, έπιανε κάποιο γεωμετρικό σχήμα και χωρίς να το δει, μόνο με την ψηλάφηση, έπρεπε να καταλάβει τί γεωμετρικό σχήμα ήταν. Μετά προχώρησαν σε κατασκευές με γεωμετρικά σχήματα και στη συνέχεια με εκπαιδευτικό λογισμικό.

Αυτό το πρόγραμμα έγινε και στην Α' Δημοτικού, βλέπετε και το βιντεοπροβολέα που υπάρχει στην τάξη της Α' Δημοτικού και σ' αυτό το επίπεδο τα παιδιά αναγνώριζαν τα σχήματα. Δηλαδή το εκπαιδευτικό λογισμικό που είχαμε φτιάξει, τους έλεγε τί σχήμα είναι αυτό, μπορείς να το αναγνωρίσεις και ούτω καθ' εξής.

Πάμε στο επόμενο επίπεδο: Τα παιδιά κατασκεύασαν με πλαστελίνη διαφόρους κύκλους και στο τελευταίο επίπεδο έπαιζαν ένα επιτραπέζιο παιχνίδι με κάρτες όπου είχαν διάφορα σχήματα και έπαιζαν το παιχνίδι με τις κάρτες αυτές και βέβαια υπήρχε και εκπαιδευτικό λογισμικό, όπου το παιδί έπρεπε να σύρει στο κιβώτιο τα σχήματα τα οποία δεν έχουν γωνίες, μετά τα σχήματα που έχουν τρεις πλευρές και ούτω καθ' εξής.

Και πάμε στην 3^η φάση, ξαναέγινε το τεστ και μετρήθηκαν τ' αποτελέσματα, έγινε το ίδιο τεστ. Στην αρχή τ' αποτελέσματα έδειξαν ότι οι δυο ομάδες, πάντα στις έρευνές μας χρησιμοποιούσαμε δυο ομάδες, στη μία ομάδα έγινε η διδασκαλία με υπολογιστές και στην άλλη με την παραδοσιακή μέθοδο.

Έτσι λοιπόν, η πειραματική ομάδα που είναι με υπολογιστές βρέθηκε αρχικά ότι

είναι στο ίδιο επίπεδο γνώσεων με την ομάδα ελέγχου πριν τη διδακτική παρέμβαση και μετά τη διδακτική παρέμβαση είδαμε ότι υπήρχε μια σημαντική διαφορά ανάμεσα στις γνώσεις των μαθητών, ανάμεσα στην πειραματική και στην ομάδα ελέγχου, στην ομάδα με υπολογιστές και χωρίς υπολογιστές.

Και πάμε στη δεύτερη έρευνα: Η δεύτερη έρευνα στην οποία είχε εμπλακεί και κάποιος διδάκτορας, ο Σταμάτης Παπαδάκης, που ασχολήθηκε με την πρόσθεση και την αφαίρεση, το δείγμα ήταν μεγαλύτερο, ήταν 12 τάξεις πειραματικής ομάδας με υπολογιστές και 12 με ομάδα ελέγχου και πάλι δόθηκε ένα τεστ το οποίο το πήραμε και το μεταφράσαμε από την Αμερική, το THEMA το οποίο αναφέρεται σε παιδιά Νηπιαγωγείου, και παιδιά μέχρι 8 ετών και μπορούμε μ' αυτό να καταγράψουμε τις γνώσεις που έχουν τα παιδιά για τα Μαθηματικά.

Ήταν και αυτό ένα από τα μειονεκτήματα των πρώτων πρώτων ερευνών που είχαμε κάνει, τα τεστ που χρησιμοποιούσαμε έπρεπε να είναι σταθμισμένα. Έτσι, λοιπόν, χρησιμοποιήσαμε ένα τεστ από το εξωτερικό και εδώ έπρεπε να κάνει την αφαίρεση το παιδί και προχωράει σε 72 περίπου ερωτήσεις κι έτσι αξιολογείται το κάθε παιδί, έχει ένα σκορ δηλαδή ανάλογα με τις γνώσεις του στα Μαθηματικά.

Πάλι είχαμε μια αφόρμιση, μια ιστορία με την Κοκκίνοσκουφίτσα, και αυτή την ιστορία την είχαμε φτιάξει με τη συναδέλφισσα του Διδασκαλείου Νηπιαγωγών Κρήτης περίπου το 2006. Στη συνέχεια είχαμε πάλι τη δραστηριότητα με τη ζωγραφική, τα παιδιά ζωγράφισαν τί τους εντυπωσίασε.

Και πάμε στο δεύτερο στάδιο που παίζουμε διάφορα παιχνίδια, όπως βλέπετε στην οθόνη: Ο Γιώργος, του δίνει ο Κώστας τρεις καραμέλες και η Ελένη άλλες δυο καραμέλες, πόσες καραμέλες έχει ο Γιώργος. Ή το παιχνίδι με τα ζάρια.

Όπως βλέπετε στο δάπεδο, υπάρχει ένας διάδρομος, ένα μονοπάτι, τα παιδιά έχουν πιόνια, έχουν δυο ζάρια, το κίτρινο και το λευκό, το κίτρινο έχει τους μεγάλους αριθμούς, το λευκό τους μικρούς, ρίχνουν τα ζάρια, πρέπει να κάνουν την αφαίρεση να βρουν το αποτέλεσμα, 6 μείον 4, 2 και το πiónι του παιδιού θα προχωρήσει κατά 2. Έτσι λοιπόν έχουμε όπως βλέπετε και βιωματικές δραστηριότητες για να κάνουμε το λεγόμενο blended learning.

Και πάμε στη δραστηριότητα με τον υπολογιστή, το είχαμε παρουσιάσει και αυτό σε κάποιο συνέδριο.

Προβάλλεται βίντεο

Έχει λοιπόν 6 μανιτάρια, έρχεται η Γκρέτελ, «θα σου δώσω εγώ κάποια», της δίνει 2 και αν το παιδί πατήσει το σωστό αριθμό, παρουσιάζεται η επιβράβευση και προσπαθεί το παιδί να γράψει το πρόβλημα στη γλώσσα των Μαθηματικών. Πρέπει να σύρει σε κάθε κουτάκι το σωστό αριθμό και αφού τα κάνει αυτά, έχουμε την απάντηση. Έτσι λοιπόν, σε αυτό το επίπεδο, πρέπει το παιδί να γράψει στη γλώσσα των Μαθηματικών το μαθηματικό πρόβλημα που του παρουσιάζεται.

Στο τελευταίο επίπεδο έχουμε ένα σούπερ μάρκετ, είναι ένα δύσκολο πρόβλημα. Στην αρχή το παιδί το παίζει στο Νηπιαγωγείο στη γωνιά, στο μπακάλικο που λέμε, το παιδί έχει 5 ευρώ, πηγαίνει, αγοράζει ένα πράγμα και τα ρέστα που παίρνει είναι 3 ευρώ. Το ερώτημα είναι πόσο κόστισε το αντικείμενο που πήρε.

Προβάλλεται βίντεο

Τρία μήλα λοιπόν, κρυμμένα αντικείμενα, τα κρύβει στο σάκο του. Δεν ξέρει το παιδί πόσα μήλα του έδωσε. Πρέπει το παιδί να κάνει κλικ στο σωστό αριθμό. Είναι δύσκολο για τα παιδιά. Είναι το τελευταίο επίπεδο στα ρεαλιστικά Μαθηματικά.

Πάμε στην τελευταία έρευνα: Τ' αποτελέσματα γι' αυτή την έρευνα, για την πρόσθεση και την αφαίρεση έδειξαν πάλι ότι η ομάδα που ασχολήθηκε με τους υπολογιστές και διδάχθηκε Μαθηματικά με υπολογιστές και με βιωματικές δραστηριότητες πήγε καλύτερα και ήταν βέβαια όλα αυτά κάτω απ' την ομπρέλα των ρεαλιστικών Μαθηματικών.

Και πάμε στην τελευταία έρευνα σε παιδιά για τον πολλαπλασιασμό και τη διαίρεση. Πάλι δώσαμε το τεστ, το ίδιο τεστ, το THEMA, ο πολλαπλασιασμός και η διαίρεση στην αρχή παρουσιάζονται σε γραμμικό επίπεδο, μετά σε ομαδικό επίπεδο και στη συνέχεια παρουσιάζονται σε επίπεδο πίνακα.

Προβάλλεται βίντεο

Η Φωτεινή Αλεξανδράκη έφτιαξε το λογισμικό, είναι νηπιαγωγός με αρκετά χρόνια εμπειρία. Το πρώτο επίπεδο είναι γραμμικό επίπεδο, είναι στη γραμμή τ' αστέρια, το δεύτερο επίπεδο είναι σε ομάδες, είναι τα γουρουνάκια, έχουν κάποια μήλα και τα βάζουν στο καλάθι και το τρίτο επίπεδο, είναι το επίπεδο του πίνακα. Και πάει σε αυξανόμενο επίπεδο σ' έναν πίνακα με περισσότερες γραμμές.

Έτσι λοιπόν, έχουμε τα επίπεδα αυτά που είπαμε και βέβαια υπάρχουν και δραστηριότητες χωρίς υπολογιστή, τις οποίες δε σας παρουσίασα αυτή τη στιγμή. Όλες οι έρευνες έδειξαν ότι τα αποτελέσματα στην πειραματική ομάδα που χρησιμοποιήσαμε με υπολογιστές και δραστηριότητες χωρίς υπολογιστή κάτω από την παιδαγωγική ομπρέλα των ρεαλιστικών Μαθηματικών, είχαν καλύτερα αποτελέσματα.

Και βέβαια, κλείνοντας, θέλουμε να πούμε ότι οι υπολογιστές δεν είναι πανάκεια για τη λύση των προβλημάτων διδασκαλίας, αλλά είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για τη διδακτική παρέμβαση. Το ταξίδι μας συνεχίζεται, όπως το ταξίδι που βλέπετε απ' τον πίνακα του Κωνσταντίνου Βολονάκη μέσα σ' ένα θολό τοπίο, έτσι κι εμείς συνεχίζουμε το ταξίδι μας μέσα στη θολή ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα, με λίγες απολαβές και λίγες υποδομές.

Και βέβαια, θα ήθελα σ' αυτό το σημείο να τονίσω και τη διαφορά, μια μεγάλη διαφορά που υπάρχει και στις έρευνες ανάμεσα στο Νηπιαγωγείο και στο

Δημοτικό Σχολείο. Γιατί κάναμε και έρευνες στην Α' τάξη του Δημοτικού. Όταν πραγματοποιούσαμε την έρευνα στο Δημοτικό, μπαίναμε σε μια τάξη που είχε 20 παιδιά, τους δίναμε το τεστ, σε μισή ώρα συμπλήρωναν το τεστ στην αρχή και μετά τη διδασκαλία άλλη μισή ώρα πάλι για το τεστ και έτσι μισή ώρα και μισή ώρα, μέσα σε μια ώρα, είχαμε τ' αποτελέσματα για τα παιδιά της Α' Δημοτικού.

Στο Νηπιαγωγείο, έστω ότι έχουμε πάλι 20 παιδιά, για το κάθε παιδί θέλουμε μισή ώρα το πρώτο τεστ, μισή ώρα το τελευταίο τεστ, μία ώρα για κάθε παιδί. Θέλουμε δηλαδή 20 ώρες για να πάρουμε αποτελέσματα για μια τάξη από το Νηπιαγωγείο, σε αντίθεση με το Δημοτικό Σχολείο που τα παίρνουμε σε μια ώρα.

Βέβαια οι διαφορές δεν είναι μόνο αυτές ανάμεσα στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό. Να θέσω και κάποια ερωτήματα που νομίζω ότι υπάρχουν ανάμεσα στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό. Το πρώτο ερώτημα που ίσως απαντηθεί στο στρογγυλό τραπέζι, είναι γιατί οι Νηπιαγωγοί έχουν μειωμένη αναλογία στα συλλογικά όργανα της ΔΟΕ.

Αυτό είναι ένα μεγάλο θέμα, τα θέματα των Νηπιαγωγών δεν προωθούνται κατά κάποιον τρόπο, αν οι Νηπιαγωγοί είχαν μια ισχυρότερη παρουσία, προφανώς τότε τα πράγματα θα ήταν διαφορετικά.

Ένα άλλο θέμα που θέλω να θίξω, μια άλλη διαφορά, νομίζω ότι στους δασκάλους, στο Γυμνάσιο που ήμουν, στο Λύκειο, οι καθηγητές, οι δάσκαλοι, καθώς περνούν τα χρόνια στην αρχή μπαίνουν με 25 ώρες και μετά με την πάροδο των ετών πέφτουν στις 20 ώρες. Η νηπιαγωγός, αν πούμε ότι το τυπικό ωράριο μιας νηπιαγωγού είναι 8 με 1 κάθε μέρα, διδάσκει 5 ώρες, 5 ώρες, επί 5, επί 5, μας κάνει 25 ώρες.

Πάντα λοιπόν, όσα χρόνια υπηρεσίας και να έχει η νηπιαγωγός είναι 25 οι ώρες. Αλλά είναι όντως 25 αυτές οι ώρες; Οι 5 ώρες στο Δημοτικό, οι 5 διδακτικές ώρες, κάθε διδακτική ώρα είναι μόνο 45 λεπτά. Στο Νηπιαγωγείο η νηπιαγωγός, όλες αυτές τις 5 ώρες ασχολείται με τα παιδιά, δεν έχει διάλειμμα, δε μπορεί να πάει στο γραφείο των καθηγητών, των συναδέλφων, να μιλήσει, δε μπορεί κάπως να ξεκουραστεί. Ενώ στις άλλες ειδικότητες συμβαίνουν αυτά.

Αρα οι 25 ώρες δεν είναι 25 ώρες, μπορεί να είναι και 30 ώρες, μπορεί να είναι και περισσότερες ώρες. Είναι και αυτό ένα άλλο θέμα. Ένα θέμα επίσης είναι ότι είναι ο μόνος κλάδος που η νηπιαγωγός απασχολείται σε πλήρη τάξη, ενώ ο Διευθυντής του Δημοτικού ή του Γυμνασίου ή του Λυκείου έχει μειωμένο ωράριο. Και νομίζω αυτά τα προβλήματα πρέπει ν' απαντηθούν από το στρογγυλό τραπέζι.

Και το τελευταίο που θα ήθελα να θέσω, βέβαια αυτό θα πρέπει να το απαντήσουν οι παιδαγωγοί περισσότερο, γιατί κι εγώ είμαι στα παιδαγωγικά αλλά κυρίως, όπως βλέπετε, απασχολούμαι με Μαθηματικά, με νέες τεχνολογίες, υπάρχει το καινούργιο, το νέο διετές Νηπιαγωγείο που είναι από την ηλικία των 4 μέχρι 6 ετών.

Ας το απαντήσουν οι ψυχολόγοι και οι παιδαγωγοί, μήπως θα πρέπει να γίνει το

Νηπιαγωγείο 5 με 7; Δηλαδή τα παιδιά να μην πηγαίνουν 6 ετών στην Α' Δημοτικού, αλλά να πηγαίνουν πιο ώριμα, όταν θα είναι 7 ετών; Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον κ. Καθηγητή. Συνεχίζουμε με την τελευταία εισήγηση για σήμερα, με τον κ. Τουρτούρα Χρήστο, Επίκουρο Καθηγητή στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

«Προσχολική αγωγή. Πεδίο παιδαγωγικού προσανατολισμού και ιδεολογικής αντιπαράθεσης».

Χ. ΤΟΥΡΤΟΥΡΑΣ: Σας χαιρετώ κι εγώ, ευχαριστώ πάρα πολύ απ' τη μεριά μου την Ομοσπονδία για την πολύ τιμητική πρόσκληση που μου έκανε, είναι μεγάλη μου τιμή και μεγάλη μου χαρά να βρίσκομαι πάντα κοντά σε συναδέλφους.

Υπηρετήσα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση 22 χρόνια οπότε είναι η φυσική μου θέση, το θεωρώ πάντα έτσι και με μεγάλη μου χαρά έρχομαι ξανά κοντά σας για να μπορέσουμε να πούμε δυο κουβέντες. Βέβαια έτυχε στη δική μου εισήγηση ν' αποτελέσει την κατακλείδα αυτού του ενδιαφέροντος συνεδρίου, οπότε είναι και εκείνη που θα προκαλέσει και τις ύστατες εντυπώσεις, γεγονός που μου προσθέτει ευθύνη όσον αφορά τη διαφύλαξη της γενικότερα πολύ καλής εικόνας που άφησε μέχρι στιγμής η παρούσα εκδήλωση.

Αλλωστε, όπως είπε κι ο Δημοσθένης, «προς γαρ το τελευταίον εκβάν, έκαστον των πριν υπαρξάντων κρίνεται». Με βάση δηλαδή το αποτέλεσμα του τελευταίου συμβάντος κρίνονται, αδικώς βέβαια θα έλεγα εγώ, όλα τα προηγούμενα.

Ελπίζω λοιπόν, χωρίς να έχω καμία αξίωση ν' αντιπαραβάλλω τις δικές μου ικανότητες με τη ρητορική δεινότητα του συγκεκριμένου άντρα, ελπίζω απλά ν' αποδειχθούν όσα έχω ετοιμάσει να σας πω, αρκούντος αντάξια των προσδοκιών που σίγουρα σας δημιούργησε η γενικότερη θεματική του συνεδρίου και εκπλήρωσαν σε μεγάλο βαθμό οι προλαλήσαντες με τις δικές τους εισηγήσεις. Είδομεν.

Σε πείσμα όσων έσπευσαν ν' αναγγείλουν το τέλος της ιστορίας, μετά την πολυπόθητη γι' αυτούς κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού στις χώρες της άλλης πλευράς του κόσμου, αυτή, η ιστορία, επιμένει να ξαναγεννιέται από τη γνωστή μαμή της, όπως ονόμασε ο Μαρξ τη βία που τη συγκροτεί και την εκτρέφει. Μόνο που τη φορά αυτή, η βία αποτελεί καταστατικό γνώρισμα του μόνου υπαρκτού

σήμερα πολιτικοοικονομικού συστήματος παγκοσμίως, του καπιταλιστικού.

Σε μια εποχή λοιπόν που ο νικητής καπιταλισμός πνίγεται στις εγγενείς του αντιφάσεις και αυτοκτονεί παράγοντας τις νομοτελειακές του κρίσεις, γεννιέται η αδήριτη ανάγκη μιας νέας κοινωνίας, άλλων ανθρώπων, με πολύ διαφορετικά στοιχεία και ποιότητες από εκείνες που προάγονταν και προτυποποιούνταν από τον ίδιο, ένα και πλέον αιώνα τώρα.

Στην αγωνία του λοιπόν να υπερβεί την προβληματική του φύση, αφήνει ολοένα πιο απροσχημάτιστα ν' αναδειχθεί η κατά τεκμήριο αποδεκτή από παλιά ρήση ότι το κεφάλαιο δεν έχει πατρίδα ούτε και θρησκεία. Πατρίδα του είναι ο κόσμος όλος και θεός του ο Μαμωνάς, το χρήμα.

Ξαναγεννιέται λοιπόν η αντίφαση, η ίδια εκείνη αντίφαση που είχε καταδειχθεί από διεισδυτικούς, όχι αστούς, προσέξτε, διανοητές και πολιτικούς φιλοσόφους του διαμετρήματος του Γκράμσι, ότι ενώ σ' επίπεδο οικονομίας το σύστημα χρειάζεται εργαζομένους με άλλα ποιοτικά χαρακτηριστικά από εκείνα που παρήγαγε διαχρονικά το καπιταλιστικό σχολείο, σε πολιτικό επίπεδο το ίδιο σύστημα, παρουσιάζει τη γνωστή ατολμία ν' απαντήσει ουσιαστικά στις ανάγκες του.

Σήμερα λοιπόν, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, αφού κανείς δε γνωρίζει ότι θα αφυπηρετήσει από τον ίδιο εργασιακό χώρο στον οποίο ξεκίνησε κάποτε τη σταδιοδρομία του, δημιουργείται η ανάγκη για εργαζομένους πολυειδικευμένους με αρετές που συνάδουν περισσότερο μ' εκείνες που ευαγγελιζόταν –τί ειρωνεία αλήθεια- η κομμουνιστική θεωρία.

Δημιουργούνται διαλεκτικά οι προϋποθέσεις για την παραγωγή του νέου τύπου εργαζόμενου, που θα πρέπει να είναι καταρτισμένος, πέραν από τον γνωστικό τομέα και σ' εκείνους που αφορούν τη βούληση και το συναίσθημα.

Γίνεται λόγος δηλαδή για έναν άλλο άνθρωπο ηθικά συγκροτημένο σε αρχές, όπως η συνεργασία με τους άλλους, η κριτική σκέψη, η δυνατότητα επίλυσης προβλημάτων και λήψης πρωτοβουλιών, η απόκτηση μιας γενικής εποπτείας της συνολικής διαδικασίας παραγωγής αλλά και η αυτενέργεια, η αυτοπεποίθηση, η ικανότητα ενσυναίσθησης, σεβασμού και κατανόησης του άλλου, του διαφορετικού, του εκτός «εγώ».

Με άλλα λόγια πρόκειται για ποιότητες που προσιδιάζουν σε μιαν άλλη φιλοσοφία και σ' ένα πολύ διαφορετικό εκπαιδευτικό σύστημα που θα την υπηρετεί. Ένα ανάλογο σχολείο, δε μπορεί να παρά να είναι ενιαίο σε όλο το φάσμα, με την ίδια λογική να διατρέχει όλες τις βαθμίδες του, από την προσχολική έως και το τέλος της Δευτεροβάθμιας.

Μιλάμε για ένα σχολείο που θ' αποδίδει κύρος τόσο στη θεωρία, όσο και στην πράξη, τόσο στο μυαλό, όσο και στο σώμα. Ένα σχολείο που θ' αποβλέπει στην

ακαδημαϊκή και τη χειροτεχνική μόρφωση. Θ' αποζητά, θα εδράζεται στην αρχή της εργασίας και μάλιστα στην προσφορά κοινωνικά ωφέλιμης εργασίας. Ένα σχολείο που θα έχει κοινωνικό ρόλο, θα είναι δημόσιο και θα προσφέρεται σε όλο το εύρος υποχρεωτικά και δωρεάν σε όλα τα παιδιά ανεξαιρέτως και ανεξάρτητα από τη φυλή, το φύλο, τη θρησκεία, τον πολιτισμό και την εθνική προέλευση.

Μιλάμε για ένα σχολείο που θα καλλιεργεί το κολεκτιβιστικό, συνεργατικό και ομαδικό πνεύμα και επιπλέον ένα σχολείο που θ' αφήνει χώρο στη φαντασία, στην κίνηση, τη συμμετοχή και τη δραστηριότητα, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία. Ένα σχολείο προσαρμοσμένο στη ζωή, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των νηπίων, των παιδιών και των εφήβων που θα καλείται να διαπαιδαγωγήσει και να εκπαιδεύσει.

Εν τέλει υπάρχει η ανάγκη για ένα σχολείο που θα εμπνέεται από εκείνα τα εγγενή στοιχεία που κατά το Μιχάλη Παπαμαύρο, αποτελούν θεμέλια μιας ολόπλευρης και ενιαίας σοσιαλιστικής αγωγής και πολλά από τα οποία χαρακτηρίζουν ακόμη και στη σημερινή γενικευμένη στειρότητα, αποκλειστικά θα λέγαμε την προσχολική αγωγή.

Είναι ζωτικής σημασίας επομένως, οι αρμόδιοι που χαράσσουν την εκπαιδευτική πολιτική σε κάθε τόπο, να πάρουν μαθήματα από την αδικημένη και πιο υποτιμημένη μέχρι σήμερα βαθμίδα εκπαίδευσης, την προσχολική. Είναι ανάγκη το Νηπιαγωγείο να μας δείξει πώς μπορούμε να εντάξουμε κάποιους και ν' αναδείξουμε περισσότερο κάποιους άλλους από τους βασικούς τομείς μιας αγωγής που θ' αξίωνε το χαρακτηρισμό της ολοκληρωμένης, στη διδακτική καθημερινότητα και των λοιπών βαθμίδων της εκπαίδευσής μας.

Προπάντων βέβαια θα πρέπει το Νηπιαγωγείο να μη διολισθήσει και αυτό σε πρακτικές αλλοτριωτικές που αρθρώνονται σε αντιπαιδαγωγικά φληναφήματα κάποιων υπερφίαλων και αδαών που επιμένουν να θεωρούν τα νήπια πρώτα απ' όλα μαθητές.

Ίσως από συμπλέγματα κατωτερότητας απέναντι στους συναδέλφους των άλλων βαθμίδων, οι οποίοι συχνά πυκνά προσάπτουν στους νηπιαγωγούς μια δήθεν χαλαρότητα και αντιεπιστημονικότητα που μεταφράζεται σε συνεχές παιχνίδι, παραμύθια και τραγούδια.

Σε όλους αυτούς, αφήνουμε ν' απαντήσει η ίδια η ιστορία της προσχολικής αγωγής και της εκπαίδευσης συνολικότερα, που δια στόματος Μοντεσόρι, αποφάνθηκε ότι η φύση είναι εκείνη που διατάζει κι εμείς εκείνοι που θα πρέπει να υπακούμε. Τίποτε δεν πρέπει να διδάσκεται βεβιασμένα και τα νήπια είναι πάνω απ' όλα σε νηπιακή ηλικία.

Όπως επίσης, τίποτε δεν είναι γραμμικό και το Πανεπιστήμιο δεν ξεκινά στο Νηπιαγωγείο. Ούτε ένα τετράχρονο παιδί είναι το μισό ενός οκτάχρονου, όπως

συνήθιζε να λέει και ο Ρόμπινσον. Το Νηπιαγωγείο δεν είναι και δεν πρέπει να μεταβληθεί σε προθάλαμο των επόμενων βαθμίδων εκπαίδευσης.

Δεν πρέπει να χάσει την ιδιαίτερη φυσιογνωμία του, την καλλιτεχνική αγωγή, την καλλιέργεια των συναισθημάτων, τη ζωντάνια και τη δημιουργικότητα και να ξεφτίσει σε φορέα πρώιμης διανοητικής ανάπτυξης και συναισθηματικής ανωριμότητας, εκείνο που αποκαλούμε «οξφορδιανή νεύρωση», στα πλαίσια της οποίας, νηπιαγωγοί και γονείς θ' ανταγωνίζονται για το ποια από τα νήπια τα δικά τους ή των άλλων, κατέκτησαν καλύτερα τους βασικούς μηχανισμούς ανάγνωσης, αρίθμησης ή ακόμη και επίλυσης σύνθετων προβλημάτων.

Οπωσδήποτε θα πρέπει ν' αποφευχθεί κάτι τέτοιο, αν θέλουμε να σταματήσουμε την ήδη υφιστάμενη σπατάλη ανθρώπινου δυναμικού, της ανθρώπινης ζωής συνολικά που συντελείται στις λοιπές βαθμίδες του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Σπατάλη που κατά τον Ντιούι ξεκινά από την απομόνωση των διαφόρων επιπέδων του εκπαιδευτικού συστήματος, την έλλειψη ενότητας στους εκπαιδευτικούς στόχους και τη συνοχή στις σπουδές και στις μεθόδους.

Κατά τον ίδιο, ενώ το Νηπιαγωγείο διατήρησε τη φιλοσοφία του παιχνιδιού ως κινητήρια δύναμη στη γνώση και στη μαθησιακή διαδικασία κι ενώ αποτελεί μια συνεπή και ζωογόνα δύναμη στο χώρο της εκπαίδευσής μας διαχρονικά, δεν το επιτρέψαμε να αλληλεπιδράσει ουσιαστικά με τις επόμενες βαθμίδες. Έτσι, το Δημοτικό Σχολείο παρέμεινε μακριά από τα φυσικά ενδιαφέροντα της ζωής του παιδιού και απομονώθηκε από το Νηπιαγωγείο.

Οι δυο βαθμίδες δεν υπήρξαν ποτέ τους μια και ενιαία και αυτό ήταν και το βασικότερο τίμημα. Τελείως διαφορετικοί στόχοι και φιλοσοφίες ενέτειναν την απομόνωσή τους και εδραίωσαν την αποξένωση του σχολείου από τη ζωή. Κατά τη μετάβαση στην παιδική ηλικία, το πρώην νήπιο, έρχεται αντιμέτωπο με την εμπειρία ενός τελείως διαφορετικού σχολείου, όπου δε χωράνε οι εμπειρίες του σπιτιού, ούτε εκείνες από την πρότερη φοίτηση στο Νηπιαγωγείο.

Όμως ούτε και οι νέες εμπειρίες του Δημοτικού Σχολείου αφορούν σε κάτι ουσιαστικό την εξωσχολική καθημερινότητα. Μια ανελέητη συσσώρευση αποσπασματικών γνώσεων στα πλαίσια της διδασκαλίας, ξεχωριστών και ασύνδετων μεταξύ τους μαθημάτων, σε ξεχωριστές και ασύνδετες μεταξύ τους βαθμίδες εκπαίδευσης, κοινές ωστόσο αποκλειστικά όσον αφορά τη απομόνωσή τους από τη ζωή, αναστέλλουν κάθε όραμα για ενιαία εκπαίδευση και παραγωγή ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων, ισόρροπων σε κοινωνικό και ατομικό επίπεδο.

Η τέχνη και το εργαστήρι, η κίνηση και η εποπτεία, η θεωρία σε συνδυασμό με την πράξη, λείπουν όλα τους από τη σχολική καθημερινότητα, καταδικάζοντας το σχολείο να παραμένει νεκρό και απόμακρο από τη ζωή και τους μαθητές και τις μαθήτριες, χωρίς όραμα ούτε και προσανατολισμό προς μια κοινωνική απόδοση και

χρησιμότητα.

Παρ' ότι σε κανονικές συνθήκες δε θα χρειαζόταν να επιχειρηματολογήσει περισσότερο κανείς σχετικά με τα ιδιαίτερα πλεονεκτήματα της γενικότερης φιλοσοφίας που διαπερνά την εκπαιδευτική καθημερινότητα στο Νηπιαγωγείο, ωστόσο στις μέρες μας αλλά και για τις ανάγκες της παρούσας εισήγησης, θεωρώ πολύ χρήσιμο να τονιστούν κάποια πολύ βασικά σημεία αιχμής.

Το πιο κομβικό απ' όλα κι εκείνο που θα πρέπει ν' αποτελέσει επείγοντως τη βάση επαναπροσδιορισμού ολόκληρης της εκπαιδευτικής μας φιλοσοφίας και πρακτικής σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσής μας, είναι κατά την προσωπική μου άποψη, η έννοια και ο ρόλος του παιχνιδιού στη διδασκαλία και τη μάθηση.

Λέγεται ότι ο Αναξαγόρας, ερωτηθείς για το τί θα επιθυμούσε μετά το θάνατό του ως αναγνώριση για το τεράστιο έργο του, ζήτησε να θεσπιστεί με νόμο, κάθε χρόνο το μήνα του θανάτου του να κλείνουν τα σχολεία και να επιτρέπεται στα παιδιά να επιδίδονται απαραιτήτως στο ελεύθερο παιχνίδι.

Είναι πολύ σημαντικό, ιδιαίτερα οι εκπαιδευτικοί των πρώτων χρόνων καθώς κι εκείνοι της πρωτοβάθμιας, να κατανοήσουν την αξία της προσφοράς ενός προγράμματος σπουδών και μιας παιδαγωγικής προσέγγισης, βασισμένης στη δημιουργικότητα, τη διασκέδαση, το συναίσθημα και άρα στο παιχνίδι.

Ερευνητικά έχει αποδειχθεί ότι το παιχνίδι, ως εσωτερική παρακίνηση που οδηγεί σε αυτόβουλη μάθηση, είτε ως τρόπος αφόρτωσης και κάθαρσης (θεωρίες ρύθμισης της ενέργειας), είτε ως δυνατότητα επεξεργασίας από μέρους των παιδιών των πρωτόγονων ενστίκτων τους (θεωρία της ανακεφαλαίωσης) είτε ως τρόπος εξάσκησης των δεξιοτήτων που θεωρούνται απαραίτητες για την ενήλικη ζωή (θεωρία της προπαρασκευαστικής εξάσκησης), είτε πάλι ως θεραπεία (παιγνιοθεραπεία κατά τον Φρόυντ) ή εκδραμάτιση, προσποίηση, παιχνίδι ρόλων, η μετεπικοινωνιακή δηλαδή θεωρία και τα σενάρια του παιχνιδιού ή ως ζωτικός παράγοντας μαζί με την ανακαλυπτική μάθηση, για την ανάπτυξη ενός συνόλου νοητικών αναπαραστάσεων (θεωρίες γνωστικής ανάπτυξης του Πιαζέ), αποτελεί αδιαμφισβήτητο το ζωτικότερο παράγοντα για τη νοητική και ψυχολογική ανάπτυξη του νέου ανθρώπου και την πιο υγιή βάση για τη μετέπειτα ολοκλήρωση της προσωπικότητάς του.

Η διδασκαλία που φέρει λοιπόν τα χαρακτηριστικά του παιχνιδιού, μάλλον θα πρέπει να μας ξαναπροβληματίσει στη σημερινή συγκυρία της αδιέξοδης εκπαιδευτικής πολιτικής που ακολουθήθηκε όλο τον προηγούμενο αιώνα μέχρι και σήμερα. Παρά τη συμπτυκνόμενη παγκόσμια παιδαγωγική εμπειρία που είχαμε στη διάθεσή μας, με όλες τις επιμέρους διαφοροποιήσεις και εκφάνσεις της.

Ας μην ξεχνάμε ότι από τον 19^ο αιώνα και εντεύθεν, παρ' ό,τι υπήρξε η μεγάλη βιομηχανική επανάσταση, αμφισβητήθηκε ωστόσο το βιομηχανικό μοντέλο εκπαίδευσης, ένα προσυσσωρευτικό μοντέλο, γνωστό και ως «μοντέλο ρεζερβουάρ»,

που παραγνώριζε τον ανθρώπινο παράγοντα και απέβλεπε στη συσσώρευση από τη νεαρή ηλικία, όσο το δυνατόν περισσότερων εκπαιδευτικών πόρων, προκειμένου να επαρκέσουν κατά τη μετέπειτα ενήλικη ζωή.

Αντ' αυτού, επικράτησε σταδιακά η ιδέα, ότι η παιδική ηλικία δεν αποτελεί απλά προετοιμασία για την ενήλικη ζωή, αλλά έχει τη δική της σημασία ως ξεχωριστή περίοδος της ζωής. Στα πλαίσια αυτά, ας θυμηθούμε την παιδοκεντρική προσέγγιση της εκπαίδευσης, τη βασισμένη στη διασκέδαση, το παιχνίδι και τη χαρά που εισηγήθηκε ο Ρουσσώ στον «Αιμίλιο».

Όπως κι εκείνη, που απέβλεπε στη συνολική ανάπτυξη του παιδιού, στη συναισθηματική, πνευματική και σωματική του καλλιέργεια, το γνωστό τρίπτυχο «νους, σώμα, καρδιά» του Πεσταλότσι αλλά και το ελεύθερο παιχνίδι και τις παιγνιώδεις δραστηριότητες παιδαγωγικού προσανατολισμού που εισηγήτο ο Φρενέ αλλά και ο Φρέμπελ με τα δώρα στον παιδικό κήπο και την έμφαση που έδινε στη μουσική και το τραγούδι.

Ακόμη, τις περισσότερο εστιασμένες και δομημένες αλλά και πάλι παιγνιώδεις ως προς τη μορφή, στα σπίτια των παιδιών της Μοντεσόρι. Τις αυτοπειθαρχημένες και περισσότερο συλλογικά στοχοπροσηλωμένες και με μεγάλες δόσεις δημιουργικών δραστηριοτήτων, μουσική, χορό, θέατρο, του Μακάρενκο ή τις παιδαγωγικά επικεντρωμένες ελεύθερες εμπειρίες του Ντιούι.

Ας ανακαλέσουμε στη μνήμη μας τον Βιγκότσκιν, ο οποίος θεωρούσε ότι το παιχνίδι δημιουργεί μια ζώνη επικείμενης, δυνητικής ανάπτυξης που επιτρέπει στα παιδιά τη λειτουργία τους σε υψηλά επίπεδα, αλλά και τον Μπρόνερ που θεωρούσε ότι μέσω του παιχνιδιού και της συνύπαρξης με άλλους συνομηλίκους αλλά και ενηλίκους, τα παιδιά αποκτούν εκείνες τις προσωπικές εμπειρίες και τα πλαίσια στήριξης, που θα τους βοηθήσουν ν' αναπτύξουν τη σκέψη και τη μάθησή τους αλλά και τη δημιουργική εκείνη ικανότητα που αποκαλούσε συνδυαστική ευελιξία, η οποία αφορά την απόκτηση πληροφοριών και την ανάπτυξη της ευελιξίας στην επίλυση των προβλημάτων.

Ακόμη, ας θυμηθούμε ένα από τα βασικά πορίσματα της έκθεσης Πλόουντεν, όπου υποστηρίχθηκε σθεναρά το παιχνίδι ως μέσο μάθησης και ανάπτυξης, ή, όπως συνήθιζε να το χαρακτηρίζει ο Παπαμαύρος ως το ιδανικότερο μορφωτικό μέσο, το πλέον απαραίτητο στοιχείο της ζωής των παιδιών, μέσω του οποίου πλουτίζει ο παραστατικός τους κύκλος και συντελείται ταυτόχρονα η κοινωνικοποίησή τους.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί στο σημείο αυτό, ότι σύμφωνα με τη «θεωρία της διέγερσης», το παιχνίδι συντελεί και στην αύξηση των ερεθισμάτων και του επιπέδου διέγερσης των παιδιών κι έτσι αποφεύγεται η πλήξη.

Το ερώτημα ωστόσο είναι: Αν, απομακρύνοντας, την πλήξη μ' ένα σταθερό σύνολο διεγερτικών εμπειριών, κατά την προσφιλή μας πρακτική ανατροφής των

παιδιών μας σήμερα, απομακρύνουμε και τις ανεξάρτητες και αυτοκατευθυνόμενες δραστηριότητες που αποτελούν ρυθμιστικούς παράγοντες των επιπέδων διέγερσης των νεαρών ατόμων.

Είναι, δυστυχώς, αλήθεια, ότι στις σύγχρονες κοινωνίες του δυτικού κόσμου, ο χρόνος των παιδιών καταλαμβάνεται ολοένα περισσότερο από δραστηριότητες καθοδηγούμενες από ενήλικες, οι οποίοι στην ουσία καλύπτουν τις δικές τους ανασφάλειες και τα δικά τους παιδικά απωθημένα.

Έτσι, το παιχνίδι σχολειοποιείται και παίρνει τη φυσιογνωμία μαθήματος, ενός ακόμη μαθήματος μεταξύ τόσων άλλων, έτσι που μπορεί να πει κανείς ότι η σύγχρονη δυτική παιδική ηλικία αποικείται από ενήλικες.

Είναι απαραίτητο λοιπόν, όλες αυτές οι θεωρήσεις, να ενταχθούν σε μια ευρύτερη λογική ενός νέου σχολείου με χαρακτηριστικά περισσότερο κοντινά μ' εκείνα του Νηπιαγωγείου και όχι του σχολείου - εργοστασίου που υπερεντατικοποιεί τους ρυθμούς μάθησης, προσφέροντας ολοένα περισσότερες πληροφορίες και ερεθίσματα, τα οποία στη συνέχεια αξιολογεί, προκειμένου να επιλέξει και να κατανείμει σε ρόλους και θέσεις όσους υπόκεινται στις πρακτικές του.

Τα καταστροφικά αποτελέσματα ενός τέτοιου σχολείου μπορεί κανείς ν' αναζητήσει στην εκπαιδευτική πραγματικότητα πολλών χωρών της Δύσης, που δείχνουν δυστυχώς να εμπνέουν διαχρονικά και ιδιαίτερα σήμερα τη χώρα μας. Δώστε λίγη προσοχή σας παρακαλώ εδώ, γιατί θα κάνω μια μικρή αναφορά στα σχολεία, στο εκπαιδευτικό σύστημα της Αγγλίας και της Αμερικής και θα το συνδέσω με την ΚΕΔΕ και αυτά τα οποία πρότεινε τώρα τελευταία, για να δείτε τελικά πού πηγαίνει ακριβώς.

Βέβαια συνάδελφοι όπως ο κ. Οικονομίδης τα είπε πριν, κι άλλοι συνάδελφοι τα είπαν χτες, όμως εδώ θα επιχειρήσω μια σαφέστερη σύνδεση. Στο Ηνωμένο Βασίλειο λοιπόν, για παράδειγμα, η κοινωνία γίνεται ολοένα πιο καχύποπτη απέναντι στα παιδιά, ενδεχομένως επειδή τα έχει εξαφανίσει από το μεγαλύτερο μέρος της καθημερινότητάς της.

Η αύξηση της κυκλοφορίας των οχημάτων και των δεικτών της εγκληματικότητας, ή του συχνά διογκωμένου και πολλές φορές αβάσιμου φόβου περί εγκληματικότητας, σε συνδυασμό με την έλλειψη χώρων συγκέντρωσης που να παρέχουν τις στοιχειώδεις συνθήκες ασφάλειας και αμεριμνησίας για παιδιά και γονείς αλλά και το εθνικό αναλυτικό πρόγραμμα εκπαίδευσης που περιορίζει τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών και αυξάνει τις σχολικές απαιτήσεις, όλα μαζί οδηγούν στον εκτοπισμό από το κοινωνικό κάδρο, της ομορφότερης πινελιάς του, της παιδικής ηλικίας.

Αποτέλεσμα αυτού, είναι η αύξηση ακραίων ενεργειών και κρουσμάτων βίας με πρωταγωνιστές ανήλικους μαθητές και μαθήτριες όπως οι κατ' επανάληψη πυροβολισμοί παιδιών από συμμαθητές τους στο Λονδίνο, που οδήγησαν την

κυβέρνηση στη θέσπιση ακόμη πιο περιοριστικών μέτρων καταστολής της προεφηβικής κι εφηβικής ηλικίας, αντί ν' αμφισβητηθεί εκ βάθρων ο τρόπος με τον οποίο η κοινωνία του Ηνωμένου Βασιλείου αντιμετωπίζει δεκαετίες τώρα τα παιδιά της.

Ας μου επιτραπεί να δώσω λοιπόν στο σημείο αυτό κάποια στοιχεία για το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα, αφού αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο εκπαίδευσης, το σχολείο της αγοράς, φιλοδοξούμε να φέρουμε στη χώρα μας τα επόμενα χρόνια.

Στ' αγγλικά λοιπόν σχολεία, μειώνεται σταθερά ο χρόνος των διαλειμμάτων, προκειμένου ν' αυξηθεί ο αντίστοιχος χρόνος διδασκαλίας για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του εθνικού αναλυτικού προγράμματος που είπαμε πριν, το οποίο εστιάζει στ' αποτελέσματα και τις ατομικές επιδόσεις στους τελικούς διαγωνισμούς του Δημοτικού και των άλλων βαθμίδων της εκπαίδευσης.

Τα σχολεία κατατάσσονται και χρηματοδοτούνται με βάση τα συνολικά τους αποτελέσματα στις εξετάσεις και μια κουλτούρα διαχείρισης της επίδοσης, επικρατεί με τις ευλογίες και των ίδιων των εκπαιδευτικών λειτουργών, οι οποίοι επιδίδονται σε μια ατέρμονη προσπάθεια μετάδοσης έτοιμων πληροφοριών, απαραίτητων για την επιτυχία στις εθνικές εξετάσεις, σε βάρος της αργής, ανακαλυπτικής και πραγματικής μάθησης με βάση το παιχνίδι και την ευελιξία στη σκέψη.

Βέβαια, η εξέλιξη αυτή αποτελεί το αποκορύφωμα μιας παρωχημένης και απάνθρωπης πολιτικής που προωθεί το δημόσιο αγγλικό σύστημα εκπαίδευσης και αφορά την πληρωμή των αιτήσεων αυξήσεων των αποδοχών των εκπαιδευτικών με βάση τ' αποτελέσματά τους.

Πρόκειται για το ίδιο περίπου σύστημα που εφαρμόζεται επίσης δεκαετίας τώρα, από το 2001 και στις ΗΠΑ με το περίφημο πρόγραμμα “No child left behind”, τ' αποτελέσματα του οποίου αφήνω πολύ συνοπτικά να τα περιγράψει ο Κεν Ρόμπινσον, ένας από τους κατ' εξοχήν θεμελιωτές του.

Προσέξτε λοιπόν τί λέει αυτός: Στην πράξη απέτυχε το πρόγραμμα αυτό, ευρέως κιόλας, ν' ανταποκριθεί στις αρχικές στοχεύσεις και κατηγορήθηκε ανοιχτά για αποηθικοποίηση δασκάλων και μαθητών, για προώθηση μιας παραλυτικής κουλτούρας διδασκαλίας για τις εξετάσεις και για ενθάρρυνση των σχολείων υιοθέτησης των εξεταστικών συστημάτων, προκειμένου ν' αποφύγουν οικονομικές και άλλες ποινές.

Στο μεταξύ οι μαθητές εγκατάλειπαν το πρόγραμμα και οι δάσκαλοι έφευγαν από τα σχολεία σε ανησυχητικά ποσοστά, ενώ τα θετικά αποτελέσματα στον αλφαριθμητικό και τα Μαθηματικά όπου στόχευαν εξ αρχής δεν είχαν σχεδόν καθόλου αυξηθεί.

Ταυτόχρονα η μέριμνα για τις τέχνες και τις ανθρωπιστικές σπουδές στ' αμερικανικά σχολεία, είχε εξαφανιστεί. Σχεδόν οι μισές σχολικές Περιφέρειες συρρίκνωσαν δραματικά τα καλλιτεχνικά προγράμματά τους για τις αντίστοιχες

διδασκτικές θέσεις.

Εκείνο που ανησυχεί ιδιαίτερα είναι ότι η συγκεκριμένα πολιτική θεωρήθηκε εθνική αποτυχία στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, στην ίδια χώρα, στην Αγγλία, στην οποία έχει επανέλθει κάποιες δεκαετίες τώρα.

Και βέβαια ανησυχεί το γεγονός ότι οι δικές μας πολιτικές ηγεσίες δείχνουν να εμπνέονται από τη νεοφιλελεύθερη αυτή προοπτική και να φλερτάρουν έντονα με την επαναφορά ενός ανάλογου συστήματος αξιολόγησης και αμοιβής των εκπαιδευτικών και των σχολείων μας, που όμως και στη δική μας χώρα καταργήθηκε χωρίς βέβαια να είναι ακριβώς το ίδιο, ως παταγωδώς αποτυχημένο μετά την πολύχρονη σχετική εφαρμογή του στα πλαίσια ενός απάνθρωπου, ελλειμματικού και προβληματικού επιθεωρητισμού για το σύνολο του εκπαιδευτικού κόσμου τότε.

Επομένως, το όραμα για ένα άλλο σχολείο και μια άλλη κοινωνία, για τον ίδιο τον άνθρωπο κι όχι φυσικά για τα συμφέροντα του κεφαλαίου, μπορεί να υλοποιηθεί μέσα από τη σοβαρή μελέτη κι εφαρμογή των ποιοτικών χαρακτηριστικών της προσχολικής βαθμίδας και στις λοιπές βαθμίδες ενός εκπαιδευτικού συστήματος με ενιαίο πλαίσιο λειτουργίας, δημόσιο και δωρεάν υποχρεωτικό και 14χρονο στη λογική και την εφαρμογή του.

Οπότε, δεν υπάρχει χώρος για παλινδρομήσεις, ούτε για προχειρότητες, όπως εκείνες στις οποίες μας έχουν συνηθίσει οι ηγεσίες των Υπουργείων Παιδείας διαχρονικά.

Για την ιστορία θυμίζω, ότι με πολύ μεγάλη κινητοποίηση του κλάδου, απ' ό,τι θυμάμαι και την τελευταία τόσο μαζική κινητοποίηση, παρά τα λάθη τακτικής που τη διέκριναν τότε, κατορθώθηκε το 2006 να θεσμοθετηθεί με το ν. 3518 η μονοετής υποχρεωτική φοίτηση στο Νηπιαγωγείο στην ηλικία των 5 ετών.

Παρ' ότι η κατάκτηση εκείνη χαιρετίστηκε μ' ενθουσιασμό, αφού πλέον του ότι ήταν τόσο σημαντική, ήταν και η μόνη εκείνου του παρατεταμένου αγώνα, ωστόσο δεν είχε συνέχεια και δεν επεκτάθηκε η υποχρεωτική φοίτηση και στα προνήπια, δηλαδή στα νήπια των 4 ετών, με αποτέλεσμα χιλιάδες από αυτά σύμφωνα με τη ΔΟΕ να μένουν εκτός του δημόσιου Νηπιαγωγείου και να κατευθύνονται προς Δημοτικούς Βρεφονηπιακούς Σταθμούς μέσω κουπονιών, τα λεγόμενα vouchers ή τροφείων ή σε ιδιωτικούς Παιδικούς Σταθμούς παίρνοντας τη θέση νηπίων μικρότερης ηλικίας κατηγορίας, 2 έως 3,5 ετών.

Επιπλέον, η ενιαία λογική του σχολείου δε χτίζεται σε μια νύχτα με ανοργάνωτες συγχωνεύσεις Παιδαγωγικών Τμημάτων προσχολικής εκπαίδευσης και Τμημάτων Βρεφονηπιοκόμων ΑΤΕΙ. Αναφέρομαι στην ψήφιση του άρθρου 33 του νόμου για την ίδρυση του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, του ίδιου άρθρου που αφορά και τη θεσμοθέτηση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης.

Η αναβάθμιση της προσχολικής αγωγής και μέσω αυτής της εκπαίδευσής μας

γενικότερα, δεν πετυχαίνεται ούτε με συνεχόμενες αναβολές στην καθιέρωση κι εφαρμογή της διετούς υποχρεωτικής φοίτησης του Νηπιαγωγείου ούτε με την υποχρηματοδότηση και την ελλιπή κτιριακή και άλλη υποδομή, τους ανύπαρκτους διορισμούς και την παρατεταμένη σταδιακή εφαρμογή της, ξεκινώντας από εκείνες τις περιοχές της χώρας μάλιστα, που την έχουν και λιγότερο ανάγκη και παρατείνοντας έτσι την ανασφάλεια των νέων γονιών και την κερδοσκοπία των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων.

Επομένως, η αναβάθμιση της προσχολικής αγωγής και μέσω αυτής, της εκπαίδευσής μας γενικότερα, δεν υπηρετείται από πρακτικές συρρίκνωσης του κοινωνικού κράτους και απόσυρσης της δικαιοδοσίας του από τον πιο ζωτικό από τους μέχρι τώρα χώρους ευθύνης του, εκείνων της εκπαίδευσης και μεταφοράς ήδη συγκροτημένων δομών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως πρόσφατα προτάθηκε από την ΚΕΔΕ με προφανείς παραπομπές στην επιχειρηματική εκπαίδευση την οποία περιέγραψα λεπτομερώς παραπάνω στα σχολεία της Αγγλίας και των ΗΠΑ τα οποία ας σημειωθεί, δεν είναι δημόσια, ανήκουν σε Δήμους.

Στα πλαίσια ανάλογων συμφωνιών και παραχωρήσεων, υφέρπειο κίνδυνος διάλυσης του δημόσιου Νηπιαγωγείου και μετατροπής του σε πεδίο εμπορευματοποίησης και χώρο εφαρμογής όλων των μορφών ελαστικής εργασίας, όπως ήδη γίνεται στις περισσότερες δομές των Δήμων, με ευθεία αμφισβήτηση του παιδαγωγικού ρόλου και περιεχομένου της προσχολικής αγωγής και των εργασιακών δικαιωμάτων των ίδιων των νηπιαγωγών.

Ας σημειωθεί ότι πρόκειται για επικίνδυνο αναχρονισμό που είχε εδώ και δεκαετίες απορριφθεί με την υπ' αριθμόν 2592/1999 απόφαση του Τμήματος Ε' του ΣτΕ, που παρέπεμπε στα περιεχόμενα του άρθρου 16 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του κράτους, όλοι οι Έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας, σε όλες τις βαθμίδες της, στα κρατικά εκπαιδευτήρια.

Ο συνταγματικός νομοθέτης αναθέτει την αποστολή της παιδείας ευθέως στο κράτος και αποκλείει τη μεταφορά αρμοδιοτήτων σχετικών με αυτήν στους ΟΤΑ και οποιουδήποτε βαθμού.

Όπως έχει πολύ σωστά διατυπωθεί σε μια από τις επίσημες ανακοινώσεις της Ομοσπονδίας, η προσχολική εκπαίδευση αποτελεί αναπόσπαστο και θεμελιακό κομμάτι της εκπαίδευσης με συνέχεια και σύνδεση.

Η συνέπεια, η συνέχεια και η σταθερότητα στους παιδαγωγικούς σκοπούς, καθώς και η συμφωνία Νηπιαγωγείου – Δημοτικού στις βασικές θέσεις αγωγής, εμποδίζουν τα ρήγματα της μετάβασης από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό Σχολείο. Με άλλα λόγια, θα πρόσθετα εγώ, η υψηλή ποιότητα της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες της, δεν υπηρετείται στη βάση δημοσιονομικών και μόνο λογικών και πρακτικών μείωσης του κόστους λειτουργίας της.

Χρειάζεται παιδαγωγική, επιστημονική θεώρηση, κοινωνικό όραμα και ανθρωπιστικά ιδανικά και προφανώς, ειλικρινή πολιτική βούληση. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον κ. Τουρτούρα. Συνάδελφοι θα προχωρήσουμε στον επόμενο κύκλο που είναι το 2^ο Στρογγυλό Τραπέζι του συνεδρίου με θεματική ενότητα: «Υποδομές (κτιριακές, υποστηρικτικές), αναλυτικά προγράμματα, εκπαίδευση προσφύγων, ο αντισταθμιστικός ρόλος των Νηπιαγωγείων – Ειδική Αγωγή».

Παράλληλα, παρακαλούμε όλους τους συναδέλφους για να προχωρήσουμε στο αμέσως επόμενο κομμάτι που είναι οι τοποθετήσεις, να ετοιμάσουν σ' ένα χαρτάκι τα ονόματά τους να μας τα φέρουν, ώστε να μπορέσουμε να φτιάξουμε τον κατάλογο των ομιλητών και να κάνουμε την κατανομή του χρόνου.

Επομένως, προχωρούμε στο 2^ο Στρογγυλό Τραπέζι. Καλούμε τον Αντιπρόεδρο τη ΔΟΕ ως συντονιστή και τους συμμετέχοντες, το Θωμά Μπάκα, το Βασίλη Οικονομίδη, το Νίκο Ζαράνη, το Χρήστο Τουρτούρα και εκπροσώπους από την ΑΣΓΜΕ, την ΠΟΣΓΚΑμΕΑ.

Να πούμε ότι είχε προσκληθεί και η ΚΕΔΕ, δεν είναι κανένας εκπρόσωπος, επομένως οι συμμετέχοντες που είναι παρόντες θα προχωρήσουν στη διαδικασία αυτή.

2^ο Στρογγυλό Τραπέζι

«Υποδομές (κτιριακές, υποστηρικτικές), αναλυτικά προγράμματα, εκπαίδευση προσφύγων, ο αντισταθμιστικός ρόλος των Νηπιαγωγείων – Ειδική Αγωγή»

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μέσω της διαδικασίας των στρογγυλών τραπεζιών θα προσπαθήσουμε επιγραμματικά να προσεγγίσουμε κάποια θέματα που αφορούν τη ΔΟΕ και θέλει να τα έχει στο ιδεολογικό της οπλοστάσιο, στη μεγάλη μάχη που δίνει για την προσχολική αγωγή και εκπαίδευση.

Σε αυτό, είναι πολύτιμη η βοήθεια τόσο των πανεπιστημιακών δασκάλων που θωρακίζουν με την υπαρξιακή τους οντότητα και την επιστημονικότητά τους τις θέσεις της Ομοσπονδίας, αλλά και των γονέων οι οποίοι εμπλέκονται στην όλη διαδικασία. Πολύ σημαντική επίσης έχει κριθεί από τη ΔΟΕ, ότι είναι η παρουσία και η παρέμβαση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσω των οργανωμένων μορφών της και γι' αυτό το λόγο επέλεξε να καλέσει στις διαδικασίες του συνεδρίου και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, μέσω των θεσμοθετημένων της οργάνων.

Μπορεί να υπάρχουν διαφορετικές απόψεις και προσεγγίσεις, αλλά αυτό δε μας

στερεί τη δυνατότητα ν' ανταλλάσσουμε τις απόψεις μας και να προσπαθούμε να πείσουμε ο ένας τον άλλον, δυστυχώς όχι από τη δική μας πλευρά, η επιλογή μέχρι στιγμής έχει να κάνει με μονολόγους σε ακροατήρια ή σε Μέσα που εξασφαλίζουν τη δυνατότητα να μην υπάρχει αντίλογος.

Εμείς, η ΔΟΕ, επειδή θεωρούμε ότι τα αιτήματά μας είναι στέρεα, δεν έχουμε κανένα απολύτως πρόβλημα να τα θέσουμε στη βάση των συλλογικοτήτων και της κριτικής. Μπορεί η ΠΟΕ-ΟΤΑ και η ΚΕΔΕ να επέλεξαν να μην έρθουν, με αποτέλεσμα να μην απαντηθούν τα ερωτήματα που θα έμπαιναν, δε μας στερεί όμως τη δυνατότητα να κάνουμε αναφορά στα ερωτήματα που θα τους βάζαμε και τα συμπεράσματα να βγουν αβίαστα από τον καθένα που τα παρακολουθεί.

Εάν λοιπόν ήταν εδώ η ΠΟΕ-ΟΤΑ, η επίσημη έκφραση των εργαζομένων στους Παιδικούς Σταθμούς, κάποια από τα ερωτήματα που θα της απευθύναμε θα ήταν και τα εξής: Πρώτο ερώτημα: Σε ανακοίνωση του Πανελληνίου Συλλόγου των Νηπιοβρεφοκόμων, αναφέρθηκε ότι σε κανένα εκπαιδευτικό σύστημα του κόσμου δεν υπάρχει η υποχρεωτικότητα της προσχολικής εκπαίδευσης. Μόνο στη Βόρεια Κορέα και στην Ανατολική Γερμανία. Έτσι έγραφαν.

Θα τους ρωτούσαμε λοιπόν: Μπορείτε να το επαναλάβετε και σε αυτό το χώρο και σε αυτό το ακροατήριο με αυτή τη σύνθεση και να το τεκμηριώσετε ενώπιον και των πανεπιστημιακών δασκάλων;

Ένα άλλο ερώτημα που θα τους θέταμε, ήταν το εξής: Στη συνάντηση που έγινε με τη συμμετοχή των Υπουργών Παιδείας, Ανάπτυξης και Εσωτερικών, της ΚΕΔΕ, της ΠΟΕ-ΟΤΑ και της ΔΟΕ, η Πρόεδρος του Συλλόγου των Νηπιοβρεφοκόμων δήλωσε ότι έχει στην κατοχή της μελέτες φημισμένων Πανεπιστημίων του εξωτερικού, οι οποίες λένε ότι παιδιά που παρακολούθησαν δύο χρόνια υποχρεωτική προσχολική αγωγή, παρουσιάζουν μεγαλύτερα ποσοστά διαταραχών.

Παρά το γεγονός ότι έχει περάσει ένα τρίμηνο από τότε που διατυπώθηκε αυτή η άποψη και η δέσμευση ότι θα μας κατατεθούν οι μελέτες, δεν έχει δοθεί σ' εμάς ούτε στη δημοσιότητα τίποτα. Θα τους ρωτούσαμε λοιπόν: Μήπως φέρατε αυτές τις μελέτες που τεκμηριώνουν αυτό που υποστηρίζατε;

Μία τρίτη ερώτηση που θα κάναμε στους συναδέλφους εργαζομένους της ΠΟΕ-ΟΤΑ ήταν η εξής: Η ΠΟΕ-ΟΤΑ το 2007 συνυπέγραψε με τη ΔΟΕ ένα κείμενο που τονίζει την αναγκαιότητα της δίχρονης προσχολικής εκπαίδευσης στο Νηπιαγωγείο. Τί άλλαξε από τότε μέχρι τώρα στη δεκαετία που μεσολάβησε; Το πρώτο ερώτημα. Δεύτερο ερώτημα: Κάθε δεκαετία υπάρχει περίπτωση ν' αλλάξετε και άποψη;

Υπάρχουν πάρα πολλά ερωτήματα τα οποία θα μπορούσαν να μουν, αναφέρω έτσι κάποια χαρακτηριστικά. Εάν ερχόταν η ΚΕΔΕ τώρα, τί θα τους ρωτούσαμε. Μερικά από τα ερωτήματα που προσπάθησα να συγκεντρώσω είναι και τ' ακόλουθα: Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΕΤΑΑ, είναι η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης

και Αυτοδιοίκησης, είναι όργανο της ΚΕΔΕ δηλαδή, σύμφωνα λοιπόν με τα στοιχεία της ΕΕΤΑΑ, υπάρχουν 120.000 περίπου θέσεις σε Παιδικούς Σταθμούς.

Η τελευταία απογραφή στη χώρα μας, έδειξε ότι παιδιά ηλικίας από μιας ημέρας μέχρι 4 ετών, είναι περίπου 300.000. Άρα 180.000 παιδιά περίπου, αυτής της ηλικίας, μέχρι 4, είναι εκτός Παιδικών Σταθμών. Γιατί δεν κάνετε κάτι σε αυτή την κατεύθυνση, αφού ενδιαφέρεστε;

Άλλο ερώτημα: Με δεδομένο ότι κανένας δεν ελέγχει τί γίνεται από εκπαιδευτικής άποψης στους Παιδικούς Σταθμούς, δεν υπάρχει αναλυτικό πρόγραμμα, δεν αναφέρονται πούθενά οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται κτλ., τί σας κάνει να πιστεύετε ότι αποτελούν χώρους εκπαίδευσης και αγωγής και όχι μόνο χώρους φροντίδας;

Ένα άλλο ερώτημα που θα μπορούσε να τους τεθεί είναι και το ακόλουθο: Κύριοι, αγαπητοί εκπρόσωποι της ΚΕΔΕ, ο κ. Ματθαίου, που είναι Καθηγητής Συγκριτικής Παιδαγωγικής στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας και πρώην Πρόεδρος του Τμήματος Επιμόρφωσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, είχε δηλώσει τ' ακόλουθα: *«Είναι ασαφής ο προσανατολισμός των Παιδικών Σταθμών και δύσκολα κάποιος θα μπορούσε να μιλήσει για τη φιλοσοφία τους»*.

Και συνέχισε: *«Εξηγώντας τη βασική λειτουργία τους, ουσιαστικά»*, έλεγε ο κ. Ματθαίου και όχι η ΔΟΕ, *«είναι χώροι φύλαξης και κοινωνικοποίησης των παιδιών αλλά και ελάφρυνσης των εργαζομένων γονέων»*. Τί έχετε να μας πείτε για την άποψη του κ. Ματθαίου; Πώς τη σχολιάζετε αλήθεια;

Άλλο ερώτημα που θα υποβάλαμε στους εκπροσώπους της ΚΕΔΕ, αν είχαν έρθει: Το προσωπικό των Παιδικών Σταθμών αποτελείται από αποφοίτους των ΙΕΚ, των ΤΕΙ, των Πανεπιστημίων. Μπορούν ν' αναλάβουν όλοι αυτοί την εκπαίδευση των παιδιών κατά τη γνώμη σας;

Άλλο ερώτημα προς την ΚΕΔΕ: Επικαλείστε την ευρωπαϊκή πραγματικότητα, και όπως λέτε, η προσχολική εκπαίδευση είναι αρμοδιότητα των Δήμων. Μπορείτε να μας πείτε, τί σχέση έχει η οργάνωση, η δομή και η λειτουργία των ΟΤΑ στη χώρα μας σε σχέση με αυτόν του εξωτερικού;

Άλλο ερώτημα προς την ΚΕΔΕ: Ισχυρίζεστε ότι ενδιαφέρεστε για την προσχολική. Πώς αυτό συμβαδίζει με τις μηδενικές δεσμεύεις, οικοπέδων δηλαδή για την ανέγερση διδακτηρίων στους Δήμους σας;

Άλλο ερώτηση προς την ΚΕΔΕ: Αν σταματήσουν οι χρηματοδοτήσεις των ΕΣΠΑ θα μπορείτε ν' ανταποκριθείτε στις δαπάνες λειτουργίας των Παιδικών Σταθμών – Νηπιαγωγείων; Από πού θ' αντλήσετε τους πόρους αλήθεια; Από τη φορολογία των δημοτών, προφανώς; Ή θα βάλετε και δίδακτρα.

Άλλο ερώτημα προς την ΚΕΔΕ: Οι προσλήψεις στην εκπαίδευση είναι διαφανείς

και αξιοκρατικές. Στους ΟΤΑ γίνονται μ' έναν διαφορετικό τρόπο, για λόγους ευγένειας δε θα το χαρακτηρίζαμε απολύτως. Θα συνεχίσουν να γίνονται με τον ίδιο τρόπο και στους Παιδικούς Σταθμούς, εάν και εφ' όσον το καθεστώς τους είναι έτσι όπως το επιθυμείτε; Υπάρχει λοιπόν μία σειρά ερωτημάτων, τα οποία θα έμπαιναν και να σας πω την αλήθεια, κι εγώ αν ήμουν στη θέση τους, δε θα ερχόμουν στο σημερινό συνέδριο για να τ' απαντήσω.

Αντ' αυτού, προτιμούν κάποιοι στα ΜΜΕ και σε αυτούς που δεν ξέρουν, να δημιουργήσουν κλίμα. Είναι δικαίωμά τους να το κάνουν, αλλά είναι χρέος δικό μας να δίνουμε τις απαντήσεις. Επειδή λοιπόν δεν έχουμε να φοβηθούμε τίποτα, σας καλούμε όλους εσάς, στους τόπους σας και στους χώρους σας ν' ανοίγετε διάλογο με τους άρχοντες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης τους οποίους σεβόμαστε και τιμούμε όπως όλους τους εκλεγμένους, γιατί πραγματικά θα διαπιστώσουν, θα καταλάβουν, ή οφείλουν να το καταλάβουν, ότι δε μπορούν να προσεγγίζουν το συγκεκριμένο χώρο με καθαρά οικονομίστικα για την ακρίβεια, σκεπτικά.

Θεώρησα χρέος μου να κάνω αυτή την αναφορά για τους απόντες. Θα προχωρήσουμε στην ουσία της επικοινωνίας μας. Έχουμε ετοιμάσει τρία ερωτήματα και ένα τέταρτο διαμορφώθηκε με βάση ένα θέμα που έβαλε ο Καθηγητής, ο κ. Οικονομίδης.

Θα ζητήσουμε από τους κ.κ. Καθηγητές και την εκπρόσωπο των γονέων σε σύντομο χρονικό διάστημα ν' απαντούν τα ερωτήματα. Είναι σημαντικό να τα έχουμε τεκμηριωμένα παρά το γεγονός ότι από τις εισηγήσεις τους πολλά φάνηκαν. Θα δίνω το λόγο, κάθε φορά θα ξεκινώ από έναν εκ των Καθηγητών, την άλλη φορά με τον δίπλα κτλ., είναι τέσσερις ερωτήσεις, όσο πιο γρήγορα μπορούμε.

Πρώτη ερώτηση και θα ξεκινήσω από τον κ. Οικονομίδη, απευθύνεται σε όλους: Μπορεί το κτιριακό και οι υποδομές ν' αποτελούν άλλοθι για τη μη υλοποίηση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης;

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ: Ν' απαντήσω πολύ γρήγορα ως εξής: Εάν όλοι περιμέναμε να έχουμε το τέλειο σχολείο για να φοιτήσουμε, θα ήμασταν όλοι αμόρφωτοι, δε θα βρισκόμασταν εδώ ούτε πουθενά αλλού.

Το να περιμένουμε λοιπόν ότι κάποια στιγμή και μέσα στη δεδομένη οικονομική συγκυρία θα έχουμε τις βέλτιστες υλικοτεχνικές υποδομές για να ξεκινήσουμε την εφαρμογή της υποχρεωτικότητας, νομίζω ότι θα ήταν ένα πολύ μεγάλο λάθος. Ξεκινάμε με αυτό που έχουμε και συνεχώς πρέπει να προσπαθούμε να το βελτιώσουμε και να το διαμορφώσουμε κατά το δυνατόν, όσο το δυνατόν καλύτερο.

Δε μπορούμε όμως, ένεκα της ελλιπούς κτιριολογικής και υλικοτεχνικής υποδομής, να λέμε ότι σταματάμε όλα τ' άλλα, διότι οι ανάγκες οι οποίες επιτάσσουν και επιβάλλουν την υποχρεωτικότητα, είναι πολύ πιο σημαντικές. αυτά όλα που αναφέρθηκαν νωρίτερα. Νομίζω ότι ξεκινάμε και συνέχεια πρέπει να προσπαθούμε για το καλύτερο, να μην αποτελεί ένα σταθερό εμπόδιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Οικονομίδη. Ο κ. Ζαράνης έχει το λόγο.

Ν. ΖΑΡΑΝΗΣ: Δε θέλω να προσθέσω κάτι.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο εκπρόσωπος των γονέων..

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΑΣΓΜΕ: Εγώ λίγο θα διαφωνήσω. Να ξεκινήσουμε να πάμε τα παιδιά στη δίχρονη προσχολική αγωγή χωρίς να έχουμε κτιριακές υποδομές, εγώ δε θα ξεχωρίσω τις κτιριακές υποδομές με τους εκπαιδευτικούς που θα είναι κοντά στα παιδιά. Όλοι γνωρίζουμε, οι περισσότεροι τουλάχιστον, ότι η σχολική στέγη είναι σε απαράδεκτη κατάσταση, τα Νηπιαγωγεία λειτουργούν σε προκάτ, σε τέτοια προκάτ πάμε να βάλουμε και τα παιδιά.

Να μην πούμε για τους Παιδικούς Σταθμούς, πού ξεκουράζονται τα παιδιά, πού τρώνε, σε ποιές συνθήκες, πώς έρχονται τα φαγητά. Όλα αυτά, αφού θέλουμε να κάνουμε δίχρονη προσχολική αγωγή, προφανώς θα έπρεπε να προβλεφθούν. Και προφανώς εμείς δεν πρέπει να σταματήσουμε και να βάζουμε τέτοιους στόχους και όχι να λέμε «ας ξεκινήσουμε και βλέποντας και κάνοντας» και η ζωή, όπως είχε πει και ο Υπουργός, θα βάλει την κανονικότητα.

Κατά τη γνώμη μας θα έπρεπε να υπάρχουν υποδομές, να λειτουργήσουν σωστά, οργανωμένα για να υποδεχθούν τα παιδιά.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (Ερώτηση εκτός μικροφώνου)

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΑΣΓΜΕ: Να γίνουν υποδομές, αυτό λέμε, να ξεκινήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Μην παρεμβαίνετε συνάδελφοι, είναι σημαντικό να δούμε και μια άλλη οπτική, και την οπτική των γονέων. Δεν είναι απαραίτητο ότι θα συμφωνήσουμε.

Ο κ. Τουρτούρας έχει το λόγο.

Χ. ΤΟΥΡΤΟΥΡΑΣ: Εγώ συμφωνώ και με τους δύο, για να συγκεράσουμε λίγο, δε νομίζω ότι υπάρχει διαφωνία. Ο συνάδελφος Οικονομίδης είπε αυτό που έπρεπε να πει, ότι ναι, δε σταματάμε και δεν παραιτούμαστε από το αίτημα της δίχρονης υποχρεωτική προσχολικής αγωγής, επειδή δήθεν δεν υπάρχουν, ας πούμε, κανονικοί χώροι.

Απ' την άλλη μεριά όμως, θα συμφωνήσω, βέβαια, και με τον εκπρόσωπο των γονιών, ο οποίος πολύ καλά το έθεσε, υπάρχουν και παραυπάρχουν. Και μάλιστα υπάρχουν και λεφτά. Το είπε και ο Γιωργάκης βέβαια, το ξέχασε μετά, να το

ξαναπούμε. Τέλος πάντων, υπάρχουν λεφτά. Υπάρχουν λεφτά τα οποία πηγαίνουν σε Τράπεζες. Υπάρχουν λεφτά τα οποία δεν εκταμιεύονται ποτέ, με μνημόνια τα οποία ψηφίζονται και τα οποία τρώγονται.

Υπάρχουν λεφτά επίσης, τα οποία έχουν φαγωθεί και δεν έχουν επιστραφεί ποτέ, στο Δήμο Θεσσαλονίκης, ας πούμε. Επίσης υπάρχουν κτίρια στο Δήμο Θεσσαλονίκης, πάρα πολλά, τα οποία καταρρέουν σιγά-σιγά, χωρίς να διατίθενται πουθενά. Υπάρχουν ατασθαλίες που έχουν γίνει κατά καιρούς στην ανοικοδόμηση σχολικών μονάδων. Εγώ θα σας πω ένα παράδειγμα, πολύ χαρακτηριστικό: Το 5^ο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης στην Ανθέων, το παραδοσιακό αυτό 5^ο Γυμνάσιο, το οποίο για πολλά χρόνια, και το Λύκειο και το Γυμνάσιο συστεγάζονται σε κάτι τολ, κάτι προκάτ, σε κήπο.

Είπαν λοιπόν χρόνια ολόκληρα τώρα ότι θα ξαναστεγαστεί το 5^ο Γυμνάσιο εκεί που ήταν, κανονικά. Έφτιαξαν ένα πολύ μεγάλο κτίριο, καινούργιο. Το παλιό νεοκλασικό κτίριο που υπάρχει μέσα στην ίδια αυλή, δεν του έκαναν τίποτα. Το άφησαν να καταρρέει και έφτιαξαν ένα τεράστιο κτίριο στην ίδια αυλή με αποτέλεσμα να μην έχει αυλή τώρα.

Αυτά, τι λέτε, δεν είναι χρήματα τα οποία έχουν διασπαθιστεί; Δεν είναι χρήματα τα οποία θα μπορούσαν να διατεθούν στην ανέγερση άλλων κτιρίων; Νηπιαγωγείων ή άλλων κτιρίων που θα θέλαμε; Για να μπορέσουμε να κάνουμε μια καλύτερη διαχείριση όλου αυτού του πράγματος;

Αρα λοιπόν δεν υπάρχει ζήτημα ότι μέχρι να τα βρούμε, υπάρχουν τα χρήματα, τ' απαιτούμε πίσω γιατί έτσι πρέπει να το κάνουμε, είναι δικά μας χρήματα, δεν είναι κανενός άλλου ο οποίος υπέγραψε εδώ μνημόνια και άλλος που υπέβαλλε τα μνημόνια. Τα χρήματα αυτά λοιπόν θα διατεθούν για τα παιδιά τα δικά μας γιατί έτσι πρέπει να γίνει κι από την άλλη μεριά βέβαια εμείς, ενώ παράλληλα θα θέλουμε τα χρήματα αυτά πίσω, βέβαια θα συνεχίζουμε όσο μπορούμε καλύτερα να επιβάλλουμε κιόλας τη δίχρονη προσχολική αγωγή και δε θα παραιτούμαστε απ' αυτό το όραμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον κ. Τουρτούρα.

Το λόγο έχει ο κ. Μπάκας.

Θ. ΜΠΑΚΑΣ: Η γνώμη μου είναι ότι εφ' όσον η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως θεσμός έχει την υποχρέωση και σύμφωνα με το νόμο που έχει υπογραφεί μέχρι σήμερα να συνδράμει στην ανάπτυξη της εκπαιδευτικής δραστηριότητας με την εξεύρεση πόρων και την εξεύρεση χώρων, είναι η ίδια η δουλειά, είναι η ίδια η αρμοδιότητα αυτή, που έχει αυτή την υποχρέωση.

Γι' αυτό και τα κονδύλια του κρατικού προϋπολογισμού που έχουν προορισμό την εκπαίδευση, αφαιρέθηκαν από τις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης και δόθηκαν στην Αυτοδιοίκηση για μια καλύτερη λειτουργία. Από τότε που ισχύει ο νόμος για την

Αυτοδιοίκηση με το πρώτο σχέδιο μέχρι σήμερα, απ' ό,τι έχουμε αναφορές από τις σχολικές μονάδες, δε βελτιώθηκαν τα πράγματα αλλά καλυτέρευσαν.

Και αυτό θα πρέπει να το επισημαίνουμε, ήταν πολύ διαφορετικά όταν τα χρήματα τα έπαιρναν οι σχολικές μονάδες από τα γραφεία εκπαίδευσης και μπορούσαν άμεσα να βρουν καινούργιους χώρους και να έχουν εξοπλισμό, από την άλλη πολιτική που εφαρμόστηκε, τα χρήματα του κρατικού προϋπολογισμού να πηγαίνουν στους Δήμους και να τα δίνουν οι Δήμοι κατά βούληση, όποτε θέλουν και σε όποιον θέλουν κατά προτεραιότητα.

Επομένως σήμερα εφ' όσον το μέτρο το οποίο λήφθηκε το Μάρτιο του 2018 για την υποχρεωτική εκπαίδευση και για την ηλικία των 4 και 5 ετών, ήταν απότομο, ήταν πολύ βιαστικό, θα πρέπει άμεσα οι Δήμοι να αναζητήσουν χώρους και να βρουν. Αλλιώς θα πρέπει να αποποιηθούν αυτή την αρμοδιότητα και να πουν ότι «εμείς δε μπορούμε να συνδράμουμε την εκπαίδευση και το κράτος».

Δε μπορούν όλα να γίνουν με μια κίνηση. Μέχρι σήμερα γνωρίζουμε την υπάρχουσα υλικοτεχνική υποδομή, γνωρίζουμε και τους χώρους που λειτουργούν τουλάχιστον τα Νηπιαγωγεία. Από την άλλη μεριά, κανένας δε θα ζητούσε να γίνουν προγραμματισμοί για να χτιστούν νέα κτίρια ειδικά για τα Νηπιαγωγεία τώρα, τα οποία θέλουν μελέτες, τα οποία θέλουν χρόνους. Θα πρέπει σύντομα να γίνει αυτή η εξεύρεση των χώρων και η αξιοποίησή τους. Άρα λοιπόν, χρειάζεται η πολιτική βούληση.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον κ. Μπάκα. Το λόγο έχει η εκπρόσωπος της ΠΟΣΓΚΑμεΑ έχει το λόγο.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΟΣΓΚΑμεΑ: Διαχρονικά, και πριν δηλαδή και μετά τα μνημόνια, η πολιτεία δυστυχώς δεν έθετε ως κεντρική πολιτική προτεραιότητα την εκπαίδευση.

Επομένως, προφανώς και υπάρχουν κτιριακά συγκροτήματα σχολικά που είναι απολύτως ακατάλληλα, ειδικά όταν μιλάμε για την εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρίες, που είναι βασική προϋπόθεση, ικανή και αναγκαία συνθήκη να φοιτήσει δηλαδή ένας μαθητής η προσβασιμότητα στο δομημένο περιβάλλον, που δεν υπάρχει.

Από την άλλη μεριά βέβαια, ούτε η περισσότεροι Βρεφονηπιακοί Σταθμοί δεν πληρούν αυτές τις προδιαγραφές. Εδώ τα κτίρια των Δημαρχείων δεν πληρούν καν τις προδιαγραφές προσβασιμότητας για να πηγαίνει ένας πολίτης που έχει κινητική αναπηρία, να κάνει τις συναλλαγές του.

Επομένως, προφανώς και πρέπει ν' αντικατασταθούν τ' ακατάλληλα κτίρια, προφανώς και πρέπει να χτιστούν καλύτερα κτίρια, αλλά σίγουρα και ειδικά σε ό,τι αφορά τους μαθητές με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αυτό που προέχει είναι ο δάσκαλος, είναι ο εκπαιδευτικός, η κατάρτισή του, η αποτελεσματικότητά

του και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που εφαρμόζει.

Εγώ έχω ένα γιο 25 χρόνων με βαρύ αυτισμό. Έχει περάσει απ' όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης αυτής της χώρας. Βρέθηκε σε σχολικές μονάδες που ήταν προκάτ, άθλιες, μ' εξαιρετικούς συναδέλφους δασκάλους, που τον βοήθησαν πάρα πολύ, βρέθηκε και σε νέα κτίρια κατασκευασμένα με συναδέλφους που είχαν λιγότερη εμπειρία ή λιγότερη κατάρτιση στις ιδιαιτερότητές του και βοηθήθηκε πολύ λιγότερο. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε πολύ όλους τους συμμετέχοντες. Συνοψίζοντας, απ' όσα ακούστηκαν, δε μπορεί ν' αποτελεί άλλοθι το γεγονός ότι υπάρχει κτιριακό πρόβλημα στα Νηπιαγωγεία.

Έγινε μια αναφορά που απέδωσε διαχρονικά ευθύνες και σωστά, στην πολιτεία, από κει και πέρα η συζήτηση όμως, κατά τη γνώμη μου, και η εστίασή της στο κτιριακό πρόβλημα των Νηπιαγωγείων που είναι όντως υπαρκτό, δίνει επιχειρήματα στην πλευρά την αντίπαλη να την πω, γιατί αντίπαλη είναι επί της ουσίας, η οποία βάζει στην άκρη το γεγονός, το είπε η εκπρόσωπος της ΠΟΣΓΚΑΜΕΑ πάρα πολύ σωστά ότι και στους Παιδικούς Σταθμούς υπάρχουν αντίστοιχα, ίσως και μεγαλύτερα προβλήματα, αλλά κανείς δε συζητά γι' αυτό.

Ταυτόχρονα θα πρέπει εμείς, ο κόσμος της εκπαίδευσης αλλά και η κοινωνία, να πιέσουμε την Τοπική Αυτοδιοίκηση ιδιαίτερα στα μεγάλα αστικά κέντρα που υπάρχει το πρόβλημα, να εντοπισθούν χώροι, οικόπεδα δηλαδή και να δεσμευτούν γιατί αυτό απαιτεί μια συγκεκριμένη χρονική διαδικασία, προκειμένου σε δεύτερο χρόνο να μπορούν ν' ανεγερθούν διδακτήρια. Όμως εν τέλει, αυτό το οποίο φάνηκε από τη συζήτηση, είναι ότι δε μπορεί να χρησιμοποιείται ως άλλοθι το συγκεκριμένο υπαρκτό γεγονός.

Δεύτερη ερώτηση: Πόσο σωστό είναι τ' αναλυτικά προγράμματα του Νηπιαγωγείου να εφαρμόζονται ως τα πλέον κατάλληλα σε μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες του Δημοτικού και κατά πόσο είναι αρκούντως ευέλικτα και κατάλληλα για νήπια με οποιαδήποτε απόκλιση από το μέσο όρο;

Θα παρακαλούσα ν' απαντήσει πρώτος ο κ. Ζαράνης.

Ν. ΖΑΡΑΝΗΣ: Από τις έρευνες που έχουν γίνει συγκεκριμένα, επειδή η ειδικότητά μου είναι τα Μαθηματικά και οι νέες τεχνολογίες, η κάθε ηλικία πρέπει να έχει τα δικά της προγράμματα, τα παιδιά με ειδικές ανάγκες όπως υπάρχουν ειδικά προγράμματα για τα παιδιά, τόσο στους υπολογιστές όσο και στα Μαθηματικά, ειδικά τεστ ανίχνευσης των γνώσεων και των δυνατοτήτων που έχουν, οπότε κάθε περιοχή πρέπει να εξετάζεται ξεχωριστά και να έχει τη δική του διδασκαλία, τη δική του τοποθέτηση, τα δικά του προγράμματα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε πολύ τον κ Ζαράνη.

Επόμενη ερώτηση: Πόσο σωστό είναι, τ' αναλυτικά προγράμματα του Νηπιαγωγείου, να εφαρμόζονται ως τα πλέον κατάλληλα σε μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν στο Δημοτικό και κατά πόσο είναι αρκούντως ευέλικτα και κατάλληλα με οποιαδήποτε απόκλιση από το μέσο όρο; Είναι ένα θέμα, αν θέλετε να το προσεγγίσετε, αν όχι να πάμε στον κ. Τουρτούρα.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Νομίζω ότι έχει να κάνει και με την πρώιμη διάγνωση. αυτό το ερώτημα, δηλαδή πόσο γρήγορα γίνεται η διάγνωση στους μαθητές που μπαίνουν και φοιτούν σε Νηπιαγωγεία και στην προσχολική αγωγή και μετά στα Νηπιαγωγεία για να μπουν στο Δημοτικό και πόσο γρήγορα κινούνται οι διαδικασίες για να εξασφαλιστούν η παράλληλη στήριξη, η διαφορετική αντιμετώπιση σε παιδιά που δε μπορούν να φοιτήσουν στο σχολείο που φοιτούν τα παιδιά που δεν έχουν συγκεκριμένα προβλήματα, που τα ξεχωρίζει τέλος πάντων.

Εμείς θεωρούμε ότι θα έπρεπε να υπάρχει ξεχωριστή εκπαίδευση στα παιδιά με την έννοια ότι θα μπορέσει να τους εντάξει αύριο μεθαύριο στο Δημοτικό Σχολείο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Σας ευχαριστούμε. Το λόγο έχει ο κ. Τουρτούρας.

Χ. ΤΟΥΡΤΟΥΡΑΣ: Εγώ θα στρέψω λίγο διαφορετικά το πράγμα, γιατί αν το απαντήσουμε έτσι είναι σα να δεχόμαστε ότι η εκπαίδευσή μας πρέπει να έτσι πάντα, αποσπασματική και ξεκομμένη από βαθμίδα σε βαθμίδα. Με την έννοια όμως που το αντιλαμβάνομαι, όταν μια εκπαίδευση είναι ενιαία και λέμε για ενιαίο σχολείο, πρέπει να έχει κι ενιαία φιλοσοφία.

Όταν λέμε όμως ενιαία φιλοσοφία, πρέπει αυτή η φιλοσοφία, να ενσαρκώνεται στην εφαρμογή της, στα ειδικά προγράμματα, στους στόχους και σε όλα αυτά. Άρα λοιπόν, με αυτή την έννοια, αν πούμε ότι πάμε για ένα ενιαίο σχολείο που θα ξεκινά από την προσχολική αγωγή και θα τελειώνει μέχρι το τέλος της Γ' Λυκείου, τότε λοιπόν στην ενιαία αυτή φιλοσοφία μπορούμε να βρούμε κομμάτια τα οποία μέχρι τώρα τα χρησιμοποιούσαμε μόνο στην προσχολική αγωγή και να τα περάσουμε σε όλες τις υπόλοιπες βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Και βέβαια εκεί να πάρουμε όλα αυτά τα οποία μπορούμε να πάρουμε και για τα παιδιά τα οποία έχουν κάποιες ειδικές ανάγκες κτλ. Αλλιώς, δείχνει να είναι μια έκπτωση, ότι πάμε δηλαδή και υποβαθμίζουμε αυτά τα παιδιά και τα συντηρούμε σε μια λογική εκπαίδευσής τους σε προγράμματα, τα οποία είναι κατώτερης βαθμίδας.

Δεν είναι πάλι όμως έτσι. Ακόμα και σε αυτή τη λογική του αποσπασματικού σχολείου, εγώ επιμένω ότι δεν είναι έτσι, γιατί οι έρευνες δείχνουν ότι σε όλα τα παιδιά τα οποία έχουν κάποιο πρόβλημα, δε λέμε διανοητικό ή ψυχολογικό ή ψυχικό κτλ., αλλά και παιδιά τα οποία βρίσκονται σε ομάδες οι οποίες βρίσκονται σε πολιτισμικό κίνδυνο κτλ., εκεί λοιπόν απαντάς καλύτερα, εφαρμόζοντας κάποιους εναλλακτικούς τρόπους προσέγγισης.

Δηλαδή, ζητήματα όπως ελεύθερα προγράμματα αναλυτικά, ζητήματα τα οποία

έχουν μέσα περισσότερο την κοινωνικοποίηση, περισσότερο το χορό, τις τέχνες και βέβαια την εξοικείωση. Ακόμα δε και εκείνα τα υποβαθμισμένα σχολεία, δείχνουν ερευνητικά ότι έχουν πολύ καλύτερα αποτελέσματα σε ανθρώπους οι οποίοι έχουν κάποιο ζήτημα. Κουβαλάνε δηλαδή μαζί τους, επειδή η κοινωνία δεν τους έχει δώσει εκείνα τα οποία έπρεπε να τους έχει δώσει, κουβαλάνε λοιπόν ένα «έλλειμμα». Και το αντιμετωπίζει η κοινωνία αυτό και το κάνει πραγματικό έλλειμμα και πραγματική αναπηρία.

Μ' αυτή την έννοια λέω πρώτον, ότι δεν πρέπει ν' απαντήσουμε στο ερώτημα αυτό βλέποντας αποσπασματικά την εκπαίδευση, αλλά σαν ενιαία λογική, μ' αυτή την έννοια λοιπόν δεν υπάρχει αναλυτικό πρόγραμμα Νηπιαγωγείου, ούτε Δημοτικού κτλ., υπάρχει μια ενιαία φιλοσοφία, απλά ανάλογα με την ηλικία ερχόμαστε και προσαρμόζουμε κάποιες τεχνικές, της ίδιας φιλοσοφίας όμως, οπότε εκεί δεν έχουμε πρόβλημα στο ν' απαντήσουμε στις ανάγκες.

Κι από την άλλη μεριά θεωρώ δεδομένο ότι όλα αυτά τα καλά που είπα και στην εισήγησή μου, που έχει η προσχολική αγωγή ακόμα και τώρα που είναι αποσπασμένη από το υπόλοιπο κομμάτι, μπορούν να δώσουν πολλά πράγματα σε ανθρώπους όχι μόνο με ειδικές ανάγκες, και σε παιδιά τα οποία μένουν πίσω και δεν έχουν κανένα άλλο πρόβλημα και γενικότερα στα ντόπια παιδιά, ακόμα και στους καλούς, αυτούς που αποκαλούμε καλούς μαθητές, και σε αυτούς ακόμα θα μπορούσαμε να δώσουμε πολλά περισσότερα πράγματα, άμα είχαμε μέσα στο αναλυτικό μας πρόγραμμα, πολλά πράγματα του Νηπιαγωγείου.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον κ. Τουρτούρα. Ο κ. Μπάκας έχει το λόγο.

Θ. ΜΠΑΚΑΣ: Τ' αναλυτικά προγράμματα, όπως και στην εισήγησή μου παρουσίασα, έχουν μια διαχρονική εξέλιξη και αναφέρονται σε συγκεκριμένες βαθμίδες. Απαντώντας στο ερώτημα, απαντώ ευθέως ότι τα αναλυτικά προγράμματα του Νηπιαγωγείου δε μπορούν να εφαρμοστούν σε άλλη βαθμίδα. Κάθε αναλυτικό πρόγραμμα είναι στοχευμένο σε ορισμένη κατηγορία μαθητών.

Πρώτα-πρώτα τ' αναλυτικά προγράμματα του Νηπιαγωγείου, αναφέρονται στην απόκτηση ορισμένων δεξιοτήτων, κινητικών, συναισθηματικών κτλ. Αυτό δεν έχει καμία σχέση με όσα αναφέρονται στ' αναλυτικά προγράμματα του Δημοτικού Σχολείου, του Γυμνασίου και του Λυκείου.

Γι' αυτό εκεί εγώ δε μπορώ να υποστηρίξω την ενιαιοποίηση των αναλυτικών προγραμμάτων, διότι τ' άλλα είναι σχολεία γνώσεων, δεξιοτήτων και συμπεριφορών που όλα συμπυκνώνονται στους τρεις στόχους, στους γνωστικούς στόχους, στους συναισθηματικούς στόχους και στους ψυχοκινητικούς στόχους που υπάρχουν στα σχολεία, Δημοτικά, Γυμνάσια και Λύκεια.

Όλα αυτά βέβαια δεν αποκτώντα και δεν κατακτώνται ούτε στα σχολεία εκείνα. Τα Γενικά Σχολεία, κι όχι τα Ειδικά. Τα Ειδικά Σχολεία έχουν δικό τους αναλυτικό

πρόγραμμα και εξαρτάται από τις διαφορετικές κατηγορίες εκπαιδευομένων. Άλλο αναλυτικό πρόγραμμα θέλουμε για τα παιδιά με νοητική στέρση, άλλο αναλυτικό πρόγραμμα θέλουμε για τα άλλα παιδιά με σωματικές αναπηρίες. Άλλο αναλυτικό προγράμματα θέλουμε για τα παιδιά των μειονοτήτων.

Η πρακτική μας έχει δείξει ότι σε πολλά Ειδικά Σχολεία, θα το πω έτσι, συσσωρεύονται παιδιά τα οποία δεν έχουν καμία σχέση με τις ειδικές ανάγκες. Είτε είναι παιδιά μεταναστών, είτε είναι παιδιά Ρομά, τα βγάζουν στην άκρη οι εκπαιδευτικοί και λένε ότι «μου δυσκολεύει τη δουλειά, καλύτερα να το βάλω εκεί». Δεν είναι έτσι, δεν είναι παιδιά με ειδικές ανάγκες αυτά.

Υπάρχουν τα προγράμματα τ' αναλυτικά των δεξιοτήτων που πρέπει ν' αποκτήσουν τα παιδιά αυτά των ειδικών κατηγοριών. Γιατί μερικά παιδιά δε θ' αποκτήσουν τις γνώσεις εκείνες που είναι απαραίτητες για τα Δημοτικά Σχολεία. Κάποια παιδιά θα πρέπει να αρκεστούν στην απόκτηση ορισμένων δεξιοτήτων, συμπεριφορών και στάσεων.

Σε ό,τι αφορά αυτό το δεύτερο τομέα των στάσεων και των συμπεριφορών που συμπυκνώνεται μέσα από τους συναισθηματικούς στόχους, το δικό μας εκπαιδευτικό σύστημα τα έχει στο περιθώριο εντελώς, σε σύγκριση με άλλα εκπαιδευτικά ζητήματα. Και ας πάρουμε το αδελφό εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου, όπου υπάρχουν οι συναισθηματικοί στόχοι. Όχι να τους διδάξουμε με απευθείας διδασκαλία, αλλά να τους διδάξουμε έμμεσα, με τη βιωματική προσέγγιση.

Και όλα αυτά γίνονται με το πέρα από το καθαρά διδακτικό έργο και με το έργο το οποίο γίνεται στο σχολείο, με τις διδακτικές επισκέψεις, με τις γιορτές και με τις εκδηλώσεις, για ν' αποκτήσουν τέτοιες στάσεις τα παιδιά και τέτοιες αξίες που είναι της κοινωνίας στην οποία υπηρετούμε. Αξία της συνεργασίας, αξία της κολεκτιβοποίησης, όπως είπε ο συνάδελφος Τουρτούρας κτλ.

Εγώ θα έλεγα την αξία της συνεργασίας. Δεν την αποκτήσαμε μέσα στο σχολικό σύστημα όλοι μας. Είμαστε όλοι μονάδες, ο καθένας ενδιαφέρεται για τον εαυτό του και δε θέλουμε ούτε να συνεργαστούμε. Εξάλλου στο εκπαιδευτικό σύστημα, όλοι εμείς λέμε «μην κοιτάξεις από το διπλανό σου», αλλά ρίχνουμε και κλεφτές ματιές. Άρα ποια συνεργασία καλλιεργούμε;

Μετά μιλάμε και για τ' άλλα αναλυτικά προγράμματα για ν' απαντήσω πράγματι στο ερώτημα ο κ. Αντιπρόεδρος: Μέσα από το εκπαιδευτικό σύστημα, οι γνωστικοί στόχοι επιτυγχάνονται με τ' αναλυτικά προγράμματα; Να το δούμε. Οι γνωστικοί στόχοι σύμφωνα με την ταξινόμηση που κάνει ο Μπλουμ, κατατάσσονται σε 6 επίπεδα: Γνώση, κατανόηση, εφαρμογή, ανάλυση, σύνθεση, αξιολόγηση. Που σημαίνει ότι κάθε ένα από αυτά τα επίπεδα, επιδιώκει και την ανάπτυξη ορισμένων νοητικών ικανοτήτων.

Τα τρία πρώτα, η γνώση, η κατανόηση και η εφαρμογή, αναφέρονται στην

αναπαραγωγή της σκέψης, την καλλιέργεια της μνήμης. Σ' αυτό είμαστε άριστοι στο εκπαιδευτικό σύστημα και δε μας φταίει ο εκπαιδευτικός ούτε κανένας άλλος. Μας φταίει το ίδιο το εκπαιδευτικό σύστημα. Σε λίγες μέρες, τα παιδιά που τελειώνουν το Λύκειο θα δώσουν εξετάσεις για τα Πανεπιστήμια.

Εκείνο που τους ζητά το εκπαιδευτικό σύστημα, είναι η πλήρης απομνημόνευση της διδακτέας ύλης για να την καταγράψει στην κόλλα και μάλιστα όταν θα βγει στην τηλεόραση το βράδυ ο “καλός” φροντιστής, θα πει «η σωστή απάντηση στο τάδε ερώτημα είναι εκείνη που περιέχεται στο βιβλίο σελ. 29 έως 31».

Αρα λοιπόν τί καλλιεργεί το εκπαιδευτικό σύστημα; Την αναπαραγωγική σκέψη, την παπαγαλία. Όσα λέμε ότι θα πρέπει να καλλιεργήσουμε, την αναλυτική, την κριτική, τη δημιουργική σκέψη, ανήκουν στη σφαίρα του απραγματοποιήτου και της φαντασίας. Και ας πάμε και σε άλλο επίπεδο, στο επίπεδο της κατανόησης.

Διδάσκουμε τα παιδιά μας και τα διδάσκουμε να παπαγαλίζουν, να μαθαίνουν απ' έξω χωρίς να καταλαβαίνουν. Όσα διαβάζουν, δεν τα έχουν κατανοήσει. Ας πούμε: «Ω ξειν', αγγέλλειν Λακεδαιμονίοις ότι τήδε κείμεθα τοις κείνων ρήμασι πειθόμενοι». Πες μου πώς το κατάλαβες, πώς το εννοείς αυτό. Παγώνει ο μαθητής. Δε μπορεί να το εξηγήσει. «Εξήγησέ μου το Πυθαγόρειο θεώρημα, τί σημαίνει το Πυθαγόρειο θεώρημα». Το τετράγωνο της υποτεινουσας είναι ίσο με το άθροισμα των τετραγώνων των δυο κάθετων πλευρών. Να μου το αποδείξεις.

“Δείξε μου με δικά σου λόγια”, δεν επιτυγχάνουμε στο εκπαιδευτικό σύστημα αυτούς τους στόχους. Για να μην αναλύσω και τ' άλλα, να μην πάω στην αναλυτική, τη δημιουργική και την κριτική σκέψη, που δεν τα επιτυγχάνουμε.

Εμείς εδώ, αγαπητέ Αντιπρόεδρε και αγαπητοί σύνεδροι, πρέπει να δούμε αναλυτικά προγράμματα ειδικά για κάθε κατηγορία μαθητών. Τί έχει ανάγκη ο πρόσφυγας, τί έχει ανάγκη ο Ρομά, τί έχει ανάγκη ο Μουσουλμάνος της Θράκης. Τη γλωσσική κατάρτιση, το επίπεδο αυτό. Αυτό δεν το είχαμε κατακτήσει ούτε εμείς. Εμείς δεν ξέρουμε να συζητήσουμε, δεν ξέρω να συνεννοηθούμε.

Και δε θα πάω σε κανένα άλλο παράδειγμα, θα κλείσω με αυτό: Ανοίγουμε τις τηλεοράσεις κάθε μέρα και βλέπουμε να συνομιλούν εκεί στο πάνελ άνθρωποι με πολλά πτυχία, με πολλή γνώση και με πολλά αξιώματα. Βουλευτές, Υπουργοί, πανεπιστημιακοί κτλ. Όταν ο ένας βρίσκεται σε δυσκολία ν' αντικρούσει τα επιχειρήματα του συνομιλητή του, καταφεύγει στις προσωπικές ύβρεις, καταφεύγει στην προσπάθεια να δυναμιτίσει το διάλογο λέγοντας «είσαι ψεύτης, είστε απατεώνες», αντί να του πει «διαφωνώ με τα επιχειρήματα τα οποία εξέθεσες».

Αρα λοιπόν δεν έχουμε κατακτήσει αυτό του γλωσσικού μάθημα, την απόκτηση του στόχου αυτού. Όσον αφορά τις δεξιότητες, στα παιδιά με ειδικές ανάγκες, πρέπει να τους δοθεί ειδικό πρόγραμμα από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο με τη σύμπραξη και των γονέων και των εκπροσώπων και των πανεπιστημιακών και των καθηγητών της

διδασκτικής και των ίδιων των εκπαιδευτικών. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Πριν δώσω το λόγο στην εκπρόσωπο της ΠΟΣΓΚΑΜεΑ πήρα ηλεκτρονικό σκονάκι από τον Πρόεδρο του ΙΠΕΜ και να διευκρινίσουμε ότι δεν έχουν αναλυτικό πρόγραμμα τα Ειδικά Σχολεία και γι' αυτό συμβαίνει αυτό.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΟΣΓΚΑΜεΑ: Τί κάνει η προσχολική εκπαίδευση: Εξασφαλίζει τη δυνατότητα καλύτερης προσαρμογής, εξασφαλίζει, επιτυγχάνει τη βελτίωση των κοινωνικών και των ψυχοσυναισθηματικών δεξιοτήτων, αναπτύσσει τη δημιουργικότητα, αναπτύσσει την προσωπικότητα του παιδιού, έτσι ώστε να συμβάλλει στη μετέπειτα πρόοδό του στις ακαδημαϊκές του δεξιότητες. Αυτό ισχύει για όλα τα παιδιά.

Χτες έγινε εκτενής αναφορά στην ανθρώπινη ποικιλομορφία και σας είπα ότι κι εμείς σαν χώρος δικαιωματικά προσεγγίζουμε την αναπηρία με αυτό τον τρόπο, ως κομμάτι αυτής της ποικιλομορφίας. Κανένας μαθητής, κανένα παιδί, κανένας άνθρωπος δεν είναι ίδιος με τον άλλο. Ποτέ δε θα καταφέρει να κατακτήσει το ίδιο επίπεδο, είτε κοινωνικών είτε ακαδημαϊκών δεξιοτήτων είτε ψυχοσυναισθηματικών, με τον ίδιο τρόπο όπως και ο άλλος.

Σαφώς λοιπόν η στόχευση που υπάρχει για τα παιδιά χωρίς αναπηρία, η ανάπτυξη δηλαδή όλων όσων προανέφερα, θα πρέπει να είναι η ίδια και για τα παιδιά με αναπηρία. Ο τρόπος επίτευξης διαφέρει, γιατί προφανώς χρειάζονται εξατομικευμένα υποστηρικτικά μέτρα τα παιδιά με αναπηρία.

Ενδεικτικά θ' αναφέρω εναλλακτικούς τρόπους επικοινωνίας, αν ένα παιδί δηλαδή δεν έχει λεκτική επικοινωνία, γιατί έχει μια διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή του αυτιστικού φάσματος, μπορεί αυτή η επικοινωνία να γίνεται με εικόνες, υπάρχουν πάρα πολλά συστήματα για να επικοινωνήσεις, αν έχεις να κάνεις μ' ένα παιδί που έχει πρόβλημα ακοής ή νοηματική και ούτω καθ' εξής.

Αρα λοιπόν, σε καμία περίπτωση τα προγράμματα αυτά, τ' αναλυτικά προγράμματα της προσχολικής εκπαίδευσης δε θα πρέπει ν' απευθύνονται σε μαθητές με αναπηρία του Δημοτικού γιατί είναι άλλος ο στόχος της προσχολικής και άλλος ο στόχος της Δημοτικής Εκπαίδευσης, απλά η εξατομίκευση των προγραμμάτων και τα μέτρα τα επιπλέον, είτε είναι τεχνικά βοηθήματα είτε είναι εκπαιδευτικό υλικό προσαρμοσμένο στις ανάγκες του, θα πρέπει να διαφοροποιείται για να υπάρχει το καλύτερο αποτέλεσμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο κ. Οικονομίδης έχει το λόγο.

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ: Να πω κατ' αρχάς ότι τα προγράμματα τ' αναλυτικά, όχι μόνο του Νηπιαγωγείου αλλά και όλων των άλλων βαθμίδων, απευθύνονται στο λεγόμενο γενικό πληθυσμό. Δηλαδή δε λαμβάνουν υπ' όψιν ότι στην τάξη μπορεί να υπάρχουν μέσα παιδιά, τα οποία μπορεί να έχουν όλες αυτές τις ειδικές ανάγκες που

αναφέρουμε και όταν λέμε ειδικές ανάγκες, πρέπει να τις ξεκαθαρίσουμε.

Είναι τα προβλήματα τα νοητικά, κοινωνικά, συναισθηματικά, είναι τα παιδιά από άλλα περιβάλλοντα πολυπολιτισμικά, είναι ακόμα και τα χαρισματικά παιδιά. Είναι απαράδεκτο όμως να λέμε ότι τα παιδιά που έχουν αδυναμίες και είναι μεγαλύτερης ηλικίας θα πρέπει ν' ακολουθούν το πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου.

Ειδικά όταν μιλάμε για ιδιαίτερες ανάγκες σε αυτά τα επίπεδα, πρέπει τα προγράμματα να είναι εξατομικευμένα, προσαρμοσμένα τις δυνατότητες των παιδιών και στις δεξιότητες που μπορούν ν' αναπτύξουν με τη λογική, για να μπορέσουν ν' αναπτύξουν όσο το δυνατό, στο μέγιστο βαθμό, τις ικανότητές τους.

Εάν δηλαδή ο στόχος για τα παιδιά του γενικού πληθυσμού είναι να φτάσουν, σχηματικά, στο 10 και αυτό είναι η απόλυτη επίτευξη του στόχου, στα άλλα παιδιά άλλος θα είναι στο 3, στο 5, στο 7 και μπορεί για το συγκεκριμένο παιδί με τις δυνατότητές του και τις αδυναμίες του αυτή να είναι η απόλυτη επίτευξη.

Άρα, λοιπόν, δεν μπορώ να το βάλω σ' ένα πρόγραμμα που είναι για όλους τους άλλους. Εκείνο που πρέπει να υπάρχει στα προγράμματα όμως, είναι να υπάρχουν οι δυνατότητες, ώστε να ενταχθούν και όλα αυτά τα παιδιά, να διαμορφώνουμε συνθήκες τέτοιες. Κι εκεί πέρα από τα προγράμματα, πρέπει να βλέπουμε και την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών.

Το είπα και λίγο νωρίτερα μιλώντας και θα το αναφέρω πολύ περισσότερο εδώ με ιδιαίτερη απογοήτευση, ότι πηγαίνω σε σχολεία, είναι μέσα νηπιαγωγός που είναι υπεύθυνη για ένα παιδάκι που έχει ειδικές ανάγκες και ρωτώ «τι κάνετε μαζί;» και δεν υπάρχει συνεργασία της μια νηπιαγωγού με την άλλη. Η μία θεωρεί ότι «εγώ είμαι νηπιαγωγός της τάξης» και αυτή είναι η νηπιαγωγός του Βασίλη. Μα, ο Βασίλης είναι παιδί της τάξης σου.

Και το πιο απλό, να πω ότι ξέρεις, αύριο θέλω να κάνουμε ένα ψυχοκινητικό παιχνίδι. Τι μπορεί να κάνει ο Βασίλης; Πώς μπορούμε να τον εντάξουμε μέσα; Για να το φτιάξουμε μαζί. Αυτά είναι πολύ απλά και βασικά πράγματα που δε χρειάζονται πρόνοιες αναλυτικών προγραμμάτων, χρειάζεται ικανότητα, παιδαγωγική επάρκεια και διδακτική επάρκεια των εκπαιδευτικών για να καθίσουν να τα φτιάξουν και με τη βοήθεια, βεβαίως, όπως ανέφερα και νωρίτερα, των υπολοίπων επιστημόνων να δουλέψουμε σ' αυτό το σημείο.

Σαφέστατα, λοιπόν, δεν μπορούμε να έχουμε ένα πρόγραμμα, το οποίο θα το εφαρμόζουμε οπουδήποτε. Και νομίζω ότι είναι πολύ μεγάλο λάθος να θεωρούμε ότι το παιδί της ηλικίας, ας πούμε, της Στ' Δημοτικού που δεν έχει υψηλή νοημοσύνη, πρέπει να το βλέπουμε σαν ένα παιδί της νηπιακής ηλικίας. Δηλαδή τι θα κάνουμε σ' αυτή την περίπτωση;

Όπως λέμε ότι βλέπουμε το μικρό παιδί σαν μεγάλο και είναι πρότυπο, έτσι θα βλέπουμε το νήπιο, σαν ένα πρότυπο, για να προσαρμόσουμε όλα τ' άλλα παιδιά.

Άρα, λοιπόν, ξεχωριστές εξατομικευμένες προσεγγίσεις κι όταν μιλάμε για ειδικές ομάδες μεταναστών, αλλόγλωσσων όπως τα είπε κι ο Θωμάς, προγράμματα, τα οποία θα συνδέονται με το αναλυτικό και θα επενδύουν στο πώς το συγκεκριμένο ζήτημα μπορεί ν' αναδειχθεί και να επεξεργαστεί στο Νηπιαγωγείο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Μια δεύτερη παρέμβαση από τον κ. Τουρτούρα και θα περάσουμε στην επόμενη ερώτηση.

Χ. ΤΟΥΡΤΟΥΡΑΣ: Κατ' αρχάς όταν μίλησα για διάχυση του Νηπιαγωγείου και όλων αυτών των πραγμάτων στις άλλες βαθμίδες, δεν εννοούσα απευθείας το αναλυτικό πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου να πας να το διδάξεις στο Δημόσιο ή στο Γυμνάσιο, προφανώς. Μιλούσα γι' αυτά τα χαρακτηριστικά που έχει το αναλυτικό πρόγραμμα που Νηπιαγωγείου, να μπορέσουν να μουν και να βοηθήσουν και τα παιδιά με ειδικές ανάγκες.

Και μιλώ λοιπόν όχι μόνο ως παιδαγωγός και ως ψυχολόγος. Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί καθόμαστε και συζητάμε ακόμα για Bloom κ. Μπάκα. Γιατί αν μιλήσουμε για Bloom, είναι σα να δεχόμαστε το αναλυτικό πρόγραμμα, έτσι όπως υπάρχει. Εγώ αμφισβητώ αυτό το πρόγραμμα.

Κι εγώ δεν είμαι τίποτα, το αμφισβητεί μια ολόκληρη σχολή νέων παιδαγωγών, ένα νέο σχολείο, μοντέρνο που λέει ότι αν θέλεις να έχεις σχολείο το οποίο ν' απαντάει πραγματικά σ' αυτά τα τρία που είπατε, το γνωστικό, το συναισθηματικό, το βουλευτικό, εγώ θα σας βάλω και το ψυχοκινητικό, πρέπει αμέσως-αμέσως να πας σ' ένα άλλο αναλυτικό πρόγραμμα που θα είναι πάρα πολύ ευέλικτο και καθόλου στερεοτυπικό και τυπολατρικό όπως του Bloom.

Γιατί το πρόγραμμα του Bloom μας έχει φέρει σ' αυτό το χάλι που είμαστε, που δεν απαντά δηλαδή όπως είπατε κι εσείς ο ίδιος, ούτε καν ακόμα στο γνωστικό κομμάτι στο οποίο επενδύει. Γιατί το συναισθηματικό και τα υπόλοιπα δεν τα πιάνει καθόλου, αφήστε τα. Κι εδώ ερχόμαστε και λέμε, είπατε και για Κύπρο.

Κι εγώ σας λέω, στην Κύπρο μεγάλωσαν τα διαλείμματα, μίκρυναν τις ώρες διδασκαλίας και επίσης άφησαν μέχρι ένα εύρος, δηλαδή έβαλαν στόχους, κατάρτησαν τ' αναλυτικά προγράμματα, στο Δημοτικό λέω, και το λέω πολύ καλά γιατί ο καθηγητής μου, ο Γιώργος Τσιάκαλος, ήταν αυτός ο οποίος έφτιαξε και έστησε όλο αυτό το πράγμα στην Κύπρο. Ξέρω πολύ καλά λοιπόν τι έγινε εκεί. Είπαν, «έχουμε στόχους τους οποίους πρέπει να τους επιτύχουμε σ' ένα εύρος χρόνου».

Αυτό που λένε λοιπόν οι ψυχολόγοι, τι θα πει τάξη συνομηλίκων, δηλαδή όλοι οι συνομήλικοι ξαφνικά μπαίνουν και είναι βιολογικά ώριμοι το ίδιο, στο ίδιο επίπεδο; Οι ίδιοι ψυχολόγοι, λοιπόν, λένε ότι υπάρχει διαφορά ωρίμανσης, βιολογικής ωρίμανσης μέχρι και 4 χρόνια μεταξύ των συνομηλίκων.

Άρα, με αυτή την έννοια είναι καταδικασμένα και τα παιδιά εκείνα, όχι μόνο τα παιδιά με ειδικές ανάγκες, που για μένα δεν είναι ούτε με ειδικές ανάγκες, ούτε

ανάπηρα, τ' αναπηροποιούμε εμείς, ούτε βέβαια εκείνοι οι άνθρωποι οι οποίοι θα μπορούσαν να πάνε καλύτερα και δεν έχουν απολύτως τίποτα. Όμως τους κατατάσσεις σε μια τάξη και τους ζητάς συγκεκριμένους στόχους να πετύχουν μέχρι τη συγκεκριμένη στιγμή.

Δηλαδή, στην Α' Δημοτικού λέμε ότι τα παιδιά πρέπει να μάθουν να διαβάζουν μέχρι τα Χριστούγεννα. Γιατί δηλαδή μέχρι τα Χριστούγεννα; Και γιατί λέει κάποιος, ας πούμε, στη Φινλανδία, στο δικό τους φινλανδικό σύστημα, το οποίο ήρθαν και αντέγραψαν οι Κύπριοι, γιατί λοιπόν εμείς αφήνουμε μέχρι 4 χρόνια, στα 4 χρόνια πρέπει να έχουν επιτύχει τα παιδιά αυτά, με το που μπαίνουν δηλαδή από την Α' Δημοτικού μέχρι να βγουν από τη Δ', πρέπει να πετύχουν αυτά τα πράγματα. Μέσα εκεί λοιπόν είναι και η αναγνωστική ικανότητα.

Δεν έχει σημασία για τους Φινλανδούς αν θα πετύχει το παιδί να διαβάσει πριν τα Χριστούγεννα ή μετά το Πάσχα ή μετά από ενάμιση χρόνο. Φτάνει στα 4 χρόνια να μπορέσει.

Εκεί λοιπόν, σ' αυτή τη λογική, δεν εντάσσεται και το παιδί το οποίο μπορεί να έχει μια ανωριμότητα, και κάποια άλλα χαρακτηριστικά, τα οποία βέβαια με ειδικές πρακτικές των ειδικών παιδαγωγών και των ψυχολόγων, να μπορέσουν ν' απαντήσουν σ' ένα βάθος χρόνου μ' έναν αργό ρυθμό μάθησης, που να μπορεί ο καθένας εξατομικευμένα, όπως είπε η κυρία, να μπει στους δικούς τους ρυθμούς και ν' απαντηθεί το δικό του πρόβλημα στις δικές του ανάγκες;

Μίλησε κάποιος για νοηματική. Στο Μεξικό αν δεν κάνω λάθος, υπήρχε ένα χωριό, μια κωμόπολη που εκεί γεννούνταν οι άνθρωποι για κάποιο λόγο συνέχεια παιδιά κωφά ή βαρήκοα. Τι έκαναν για ν' απαντήσουν, για να άρουν την αναπηρία; Γιατί δεν ήταν αναπηρία, αναπηρία γίνεται. Προσέξτε, υπάρχει ένα έλλειμμα σωματικό. Αναπηρία γίνεται.

Τι έκαναν λοιπόν αυτοί για να άρουν την αναπηρία; Έμαθαν όλοι νοηματική. Πήγαινες στο μανάβη, στο μπακάλη κτλ. και το παιδί αυτό μπορούσε να συνεννοηθεί. Στο χώρο λοιπόν εκείνο που μεγάλωνε αυτό το παιδί ένιωθε ανάπηρο; Αυτά είναι λοιπόν ζητήματα που ακόμα και τον άνθρωπο, ο οποίος έρχεται με μια ιδιαιτερότητα, εμείς επιμένουμε να το βάζουμε στα τυπολατρικά αυτά πλαίσια, Bloom κτλ., και να προσπαθούμε να επιτύχουμε στόχους σε συγκεκριμένες δομές, με συγκεκριμένο τρόπο, σε συγκεκριμένο χρόνο.

Λοιπόν, εγώ διαφωνώ με τους πολύ καλούς συναδέλφους κατά τ' άλλα, όταν μου λένε ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί. Προφανώς, και μάλλον εδώ δεν κατάλαβε ο Οικονομίδης ότι εγώ δε μιλούσα για ένα ολόκληρο αναλυτικό πρόγραμμα που το πήραμε και το βάλαμε στα παιδιά με ειδικές ανάγκες. Μιλούσα για τα χαρακτηριστικά, επαναλαμβάνω, που έχει το Νηπιαγωγείο και μπορούν αυτά τα χαρακτηριστικά να δώσουν πολλά πράγματα σε όλους τους ανθρώπους.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Προχωρώ στην επόμενη ερώτηση.

Η Ειδική Εκπαίδευση, η εκπαίδευση των προσφύγων και ο αντισταθμιστικός ρόλος του Νηπιαγωγείου, μπορούν να παρέχονται σε δομές με κυρίαρχο το ρόλο της φροντίδας και από προσωπικό χωρίς εξειδίκευση; Από τον κ. Τουρτούρα θα ξεκινήσω.

Χ. ΤΟΥΡΤΟΥΡΑΣ: Αυτό είναι ξεκάθαρο για μένα. Προφανώς είναι ένας χώρος ο οποίος είναι πάρα πολύ σημαντικός και το κάθε ένα από αυτά που έχετε βάλει είναι ένα συγκεκριμένο μεγάλο κεφάλαιο.

Να μιλήσω για το θέμα των προσφύγων που τέλος πάντων το κατέχω λίγο καλύτερα από τ' άλλα, γιατί όλο μου το ερευνητικό είναι δομημένο πάνω σ' αυτό. Μια ζωή λέγαμε ότι πρέπει να υπάρχει δίγλωσσο πρόγραμμα διδασκαλίας γι' αυτούς τους ανθρώπους κι όταν λέμε δίγλωσσο, δηλαδή παράλληλη ενίσχυση στη μητρική γλώσσα κατά τη διάρκεια που διδάσκεται και τη δική μας γλώσσα κτλ., πράγματα τα οποία λέγαμε, τα ξαναλέγαμε και δεν είναι δικά μας, είναι αποδεδειγμένα χρόνια ολόκληρα από τη διεθνή βιβλιογραφία.

Και ακόμα και τώρα που μιλάμε, τα διαπολιτισμικά μας σχολεία, δεν έχουν μέσα πρόγραμμα δίγλωσσης διδασκαλίας, ούτε καν διδασκαλίας της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, ούτε καν διδασκαλία της μητρικής γλώσσας, ούτε καν μεταφραστές, ανθρώπους που ήταν γνώστες της μητρικής γλώσσας των παιδιών αυτών κτλ.

Είναι ένα σωρό ζητήματα που προκύπτουν εδώ. Ωστόσο, να καταθέσω λίγο αυτό και κλείνω: Παρ' όλο που εμείς λέγαμε χίλιες φορές αυτό το πράγμα, ότι δίγλωσσα προγράμματα διδασκαλίας ενίσχυσης της μητρικής γλώσσας ταυτόχρονα με την ελληνική, αν θέλουμε ν' αποκτήσουν τα παιδιά αυτά που έρχονται με μεγάλη επάρκεια στην ελληνική γλώσσα, αν θέλουμε να το κάνουμε αυτό, ερχόμαστε τώρα μετά από πολλά χρόνια και δεν πραγματοποιείται στα παιδιά που έχουν ανάγκη αλλά γίνεται σαν πρόγραμμα CLIL.

Το έχω ξανακαταθέσει εδώ στα πλαίσια των συνεδρίων, το ξανακαταθέτω γιατί δεν έχει λήξει, τώρα άρχισε, πρόγραμμα CLIL, διδασκαλίας γνωστικών αντικειμένων ολόκληρων στα Δημοτικά μας σχολεία, στην αγγλική γλώσσα. Και το αντίστοιχο υπάρχει στη γαλλική γλώσσα και στη γερμανική γλώσσα. Και χαίρονται κάποιοι, γιατί θεωρούν ότι αυτό θα δημιουργήσει μεγάλη επάρκεια στην αγγλική γλώσσα ή στην ξένη γλώσσα των παιδιών, όσο θα διδάσκονται Ιστορία στ' αγγλικά, όλο το χρόνο.

Εδώ λοιπόν έρχονται και βέβαια αλιεύουν αποσπασματικά κάποια πράγματα από τη διεθνή βιβλιογραφία, τα οποία βέβαια, αν τα δεις σε όλο το κάδρο, θα δεις ότι δεν είναι καθόλου έτσι, για να πείσουν ανθρώπους. Βέβαια παίζουν με νέες θέσεις εργασίας, άνθρωποι οι οποίοι διδάσκουν και θεραπεύουν αυτά τ' αντικείμενα, όπως είναι οι συνάδελφοι της αγγλικής γλώσσας, προαλείφονται να μουν και να κάνουν

αυτό το πράγμα.

Και βέβαια αυτό κουμπώνει στη λογική της Διαμαντοπούλου, όταν ήταν Ευρωπαία Επίτροπος, ότι επιτέλους πρέπει κάποια στιγμή η μητρική γλώσσα των Ελλήνων να γίνει η Αγγλική. Δεν μπορεί να μιλάει ο Έλληνας στην Αγγλία την ελληνική γλώσσα και να μην ξέρει τ' Αγγλικά σα μητρική του γλώσσα. Άρα, με αυτή την έννοια, αν θέλουμε να πούμε ότι θα μάθουμε την Ιστορία ή τη Γεωγραφία στ' Αγγλικά για να μπορέσουμε ν' αποκτήσουμε την αγγλική επάρκεια, ρωτώ εγώ: Να το κάνουμε, τι θεραπεύουμε, ποιες ανάγκες;

Και αν θεραπεύουμε τις ανάγκες κάποιου αγγλικού μαθητικού πληθυσμού που έχουμε εδώ πέρα και πρέπει να το στηρίξουμε στη μητρική του γλώσσα -γιατί εγώ δε θεωρώ ποτέ ότι ο Έλληνας θα έχει μητρική του γλώσσα την Αγγλική, όσο καλά και να τη μάθει και δεν πρέπει να την έχει- αν λοιπόν έχουμε τόσο μεγάλο πληθυσμό αγγλικό, να μας το πουν αυτοί οι άνθρωποι, να μας απαντήσουν όμως ταυτόχρονα γιατί σε όλα αυτά τα παιδάκια που είναι προσφυγάκια από τη Συρία, απ' το Ιράκ, πιο παλιά από την Αλβανία, από τη Ρωσία, γιατί δεν υπάρχει μια γλώσσα εκεί πέρα που να στηρίζει τουλάχιστον στις δομές που είναι γι' αυτούς, στα διαπολιτισμικά σχολεία, τη μητρική τους γλώσσα;

Γιατί εκεί βγάζουμε λοιπόν φλύκταινες όταν μιλάμε για διδασκαλία μητρικής γλώσσας; Ξέρετε γιατί; Απλό: Γιατί η αγγλική γλώσσα είναι η κυρίαρχη γλώσσα. Είναι η γλώσσα γλωσσοκτόνος, όπως τη λένε. Είναι η γλώσσα μιας ιμπεριαλιστικής δύναμης. Είναι η γλώσσα που πριμοδοτείται από μια συγκεκριμένη πολιτική η οποία είναι διεθνής κι έχει επιβληθεί σε όλους. Γι' αυτό.

Αν ήταν η δική μας γλώσσα σ' εκείνη τη φάση, θα ήταν η δική μας γλώσσα αυτή. Παλιά μπορεί, ενδεχομένως η δική μας γλώσσα να υπήρξε τέτοια γλώσσα. Όμως κάποιες άλλες γλώσσες θεωρούνται ότι δεν είναι γλώσσες οι οποίες πρέπει να διδαχτούν. Ποιος θα πήγαινε να μάθει Αλβανικά, παρ' ότι επιχειρηματικά ένας νέος άνεργος θα μπορούσε να κάνει επιχειρήσεις στην Αλβανία αυτή τη στιγμή ή στη Βουλγαρία;

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο κ. Μπάκας.

Θ. ΜΠΑΚΑΣ: Στο ερώτημα έτσι όπως το θέσατε, η απάντηση είναι από την αρχή αρνητική, διότι δεν μπορεί ν' αναθέσεις την εκπαίδευση και τη διαπαιδαγώγηση σε άτομα τα οποία δεν έχουν καμία εξειδίκευση.

Όμως από την άλλη μεριά, επειδή είναι δύο τα σκέλη, ένα είναι η Ειδική Αγωγή και το άλλο είναι η αντισταθμιστική αγωγή, εδώ θα πρέπει να δούμε πότε πρέπει να προσφέρει το κράτος την αντισταθμιστική αγωγή. Θα πρέπει να την προσφέρει σ' εκείνους τους μαθητές που προέρχονται από τα κατώτερα εισοδηματικά και κοινωνικά στρώματα, τα οποία δεν ξεκινούν από την ίδια αφετηρία με τους άλλους μαθητές.

Επομένως θα πρέπει εδώ να ενισχύσει το κράτος τους έχοντες αδυναμία, λόγω κατώτερης κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης, όχι διότι είναι κατώτεροι άνθρωποι. Όλοι γεννιόμαστε ίσοι, με τα ίδια δικαιώματα σ' αυτή την κοινωνία και σ' αυτή τη ζωή. Όμως η οικονομική κατάσταση μας κατατάσσει σε διάφορες κατηγορίες.

Επομένως εκείνοι που γεννήθηκαν με τις οικονομικές αυτές ανισότητες, θα πρέπει να έρθει το κράτος πρόνοιας και να τους ενισχύσει, να τους προσφέρει αυτή την αντισταθμιστική αγωγή σε όλες τις δομές του εκπαιδευτικού συστήματος, είτε είναι βρεφικοί, παιδικοί, νηπιακοί σταθμοί, Νηπιαγωγεία κτλ. Και μέσα εκεί να τους προσφέρει και την άλλη βοήθεια, την οποία δε μπορεί να προσφέρει η ισχνή οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών.

Δεν μπορεί να έχει το φροντιστήριο εκείνος που δεν έχει την οικονομική άνεση σε μια οικογένεια ανέργων, άρα θα πρέπει το ίδιο το κράτος να προσφέρει αυτή την αντισταθμιστική αγωγή. Βλέπουμε λοιπόν ότι οι στόχοι οι οποίοι περιλαμβάνονται ως δεοντολογικές διακηρύξεις στο Σύνταγμά μας, η εκπαίδευση είναι αποστολή του κράτους, δε λέει τίποτε αυτό, ούτε για έναν γονιό, ούτε για έναν μαθητή.

Έρχονται συνέχεια οι εκπαιδευτικοί νόμοι που καθορίζουν ποιος είναι ο σκοπός της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, της προσχολικής αγωγής. Και αυτό πάλι δε λέει τίποτα. Πρέπει να έρθουν τα επιμέρους μαθήματα με τους στόχους τους γενικούς, όπως τους παρουσίασα προηγουμένως και επιμένω να συνεχίζω να τους λέω, ότι ένας επιστήμονας, ο Bloom, τους κατέταξε σε κάποιες κατηγορίες γνωστικούς στόχους, συναισθηματικούς και ψυχοκινητικούς.

Γιατί αυτό είναι το έργο το οποίο γίνεται μέσα σε όλες τις σχολικές μονάδες οποιουδήποτε τύπου. Τέσσερα πράγματα παίρνουν τα παιδιά από τα σχολεία που φοιτούν, όποια σχολεία: Το πρώτο είναι οι γνώσεις, το δεύτερο είναι οι αξίες, οι στάσεις και οι συμπεριφορές και το τρίτο είναι οι δεξιότητες, οι ικανότητες. Γι' αυτό πάνε και στα σχολεία, διαφορετικά δε θα πήγαιναν. Και το τέταρτο είναι η κοινωνικοποίηση.

Αυτά σε οποιοδήποτε εκπαιδευτικό σύστημα και σε οποιοδήποτε κοινωνικοοικονομικό και πολιτικό σύστημα, είτε είναι καπιταλιστικού τύπου είτε είναι σοσιαλιστικού τύπου κράτη, όπου εφαρμόστηκαν, είτε είναι άλλου τύπου κράτη όπως είναι η Κορέα, όπως είναι ο Μαδούρο και κάποιοι άλλοι, πάλι τα ίδια επιτυγχάνουν, αλλά με βάση τους ιδεολογικούς και πολιτικούς στόχους. Και αυτό δε θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά.

Διότι η πολιτική του κράτους κάθε φορά, η εκπαιδευτική πολιτική, καθορίζεται από το κυβερνών κόμμα ή από το συνασπισμό κομμάτων που βρίσκονται στην εξουσία. Τα βρίσκουν. Μπορεί να μην είναι και της ίδιας ιδεολογικής κατεύθυνσης, αλλά για διάφορους λόγους συμφωνούν στο πρόγραμμα και αυτή την πολιτική εφαρμόζουν.

Αυτό γίνεται παγκόσμια, δε γίνεται μόνο στο δικό μας σύστημα.

Επομένως η αντισταθμιστική αγωγή μπορεί να προσφέρεται, διότι σ' αυτά τα Ιδρύματα που είπατε κ. Αντιπρόεδρε, εκεί είναι τρία τέσσερα πράγματα: Είναι διαμονή, ενδιαίτηση, φύλαξη και παιχνίδι. Τίποτε άλλο. Δεν είναι αγωγή, δεν είναι εκπαίδευση. Οι ίδιοι κανονισμοί λένε από τότε που υπάρχουν Παιδικοί Σταθμοί στη χώρα μας, από το 1926, στη συνέχεια με τον κανονισμό του 1937, με τη δικτατορία του Μεταξά και στη συνέχεια με τους αγροτικούς και με τ' αγροτικά νηπιοτροφεία της επαρχίας.

Το άλλο θέμα της Ειδικής Εκπαίδευσης, της Ειδικής Αγωγής, κατά την γνώμη μου, δεν μπορεί να εφαρμοστεί στους Βρεφονηπιακούς Σταθμούς. Πρέπει να είναι σε άλλες δομές. Βέβαια η νέα αντίληψη είναι να υπάρχει η συμπερίληψη, το inclusion, να είναι μέσα όλη εκεί, αλλά με την παράλληλη στήριξη όμως, όχι να αφαιρεθείς σ' ένα άτομο το οποίο δεν έχει καμία γνώση.

Η γενική αντίληψη κατά τη γνώμη μου, πρέπει να είναι η παροχή αντισταθμιστικής αγωγής σε όλους τους χώρους, είτε Νηπιακός Σταθμός, είτε Νηπιαγωγείο είτε Δημοτικό Σχολείο κτλ..

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον κ. Μπάκα. Η εκπρόσωπος ΠΟΣΓΚΑΜεΑ έχει το λόγο.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΟΣΓΚΑΜεΑ: Η συμπερίληψη, αυτό που ανέφερε ο κ. Μπάκας, όπως προβλέπει το άρθρο 24 της σύμβασης του ΟΗΕ για τ' ανθρώπινα δικαιώματα των ΑμΕΑ, επιτυγχάνεται με τις εύλογες προσαρμογές, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, είναι πολύ ευρύς ο όρος και δεν είναι της παρούσης να τον αναπτύξουμε.

Σε σχέση όμως με αυτό που ειπώθηκε για την παροχή της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης εντός των δομών αυτών που λειτουργούν οι ΟΤΑ, δε θα σας πω τις θέσεις του φορέα που εκπροσωπώ, γιατί νομίζω ότι είναι σαφείς κι από χθες και σήμερα με ό,τι είπαμε. Θα σας πω μόνο τι αναφέρει η έκθεση της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, του 2017, σε σχέση με την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση.

Λέει λοιπόν ότι «η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, εκπαιδευτική υποστήριξη μαθητών με αναπηρίες ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο Γενικό Σχολείο είναι υποχρέωση της πολιτείας όπως προκύπτει από την ισχύουσα νομοθεσία και τα ειδικά υποστηρικτικά μέτρα, το εξειδικευμένο προσωπικό, τα κατάλληλα προσαρμοσμένα εκπαιδευτικά προγράμματα και το διδακτικό υλικό και η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, προκρίνει ως αναγκαία την εγγραφή των πιστώσεων για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση στον κρατικό προϋπολογισμό και την αποσύνδεσή της από τα προγράμματα του ΕΣΠΑ».

Νομίζω ότι απαντάω, γιατί ξέρουμε πώς λειτουργούν.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Σας ευχαριστούμε. Ο κ. Οικονομίδης.

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ: Κατ' αρχάς να ξεκαθαρίσω λίγο τους όρους, άλλο αγωγή άλλο εκπαίδευση. Όταν μιλάμε για εκπαίδευση, δεν μπορούμε να μιλάμε για Παιδικούς Σταθμούς. Όμως, ως προς το άλλο κομμάτι, της αγωγής, είναι προφανέστατο ότι όλες αυτές οι δομές στις οποίες πηγαίνουν τα παιδιά από οποιαδήποτε ηλικία, πρέπει να προσφέρουν τις δυνατότητες για όλες αυτές τις περιπτώσεις οι οποίες αναφέρθηκαν, είτε δηλαδή για την Ειδική Αγωγή, είτε για την αντισταθμιστική Αγωγή και ό,τι άλλο χρειάζεται.

Γιατί ένα παιδάκι το οποίο έχει ζητήματα ειδικών αναγκών, για παράδειγμα, δε χρειάζεται να πάει 4 ετών στο Νηπιαγωγείο για να γίνει εκεί πέρα μια δράση εκπαιδευτική ή οτιδήποτε σχετικό, αυτά πρέπει να ξεκινήσουν από πολύ νωρίτερα και να προβλεφθούν μάλιστα και να φτάσουμε σε καλύτερες καταστάσεις.

Ένα παιδάκι το οποίο είναι παιδί μεταναστών, για παράδειγμα, δεν μπορεί να περιμένει μέχρι τα 4 έτη για να πάει στο Νηπιαγωγείο και να έρθει σ' επαφή με τ' άλλα νήπια για ν' αρχίσει να εντάσσεται στη γλώσσα κτλ. Το ίδιο και για την αντισταθμιστική αγωγή. Δεν υπάρχει κανένα κουμπάκι που λέμε τώρα στην ηλικία των 4 ετών «μαθαίνω, τώρα αρχίζω να παίρνω ερεθίσματα».

Όλες αυτές οι δράσεις θα πρέπει να υπάρχουν σε όλους τους χώρους όπου έρχονται τα παιδιά, είτε αυτοί είναι χώροι φροντίδας και αγωγής όπως η Παιδικοί Σταθμοί, είτε είναι χώροι εκπαίδευσης. Και αναλόγως με τις περιπτώσεις με την ηλικία κτλ., να γίνεται η ανάλογη αντιμετώπιση.

Βεβαίως έτσι όπως είναι τα πράγματα τώρα στους Παιδικούς Σταθμούς, δε νομίζω ότι μπορεί να υπάρξει η κατάλληλη προσέγγιση, πάντως το ζήτημα είναι μην πάμε και στην άλλη πλευρά, δηλαδή να πούμε δεν μπορούν να προσφέρουν, κράτα τους απ' έξω. Ακριβώς το αντίθετο εγώ λέω, ίδια ήταν και η λογική μου με τα κτιριακά, είμαι μέσα και από μέσα απαιτώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον κ. Οικονομίδη. Το λόγο έχει ο κ. Ζαράνης.

Ν. ΖΑΡΑΝΗΣ: Θα συμφωνήσω με το Βασίλη, νομίζω ότι πρέπει να δούμε το θέμα ότι είμαι μέσα κι από μέσα απαιτώ. Θα ήθελα να σταθώ λίγο στα προσφυγόπουλα, η διαπολιτισμική εκπαίδευση λέει ότι μπορούμε να τα δούμε με δυο τρόπους.

Η μία άποψη είναι ότι της επιβάλλουμε τον κυρίαρχο πολιτισμό το δικό μας ή τα θεωρούμε ισότιμα. Η δική μου άποψη είναι ότι πρέπει να τα θεωρήσουμε ισότιμα, τα προσφυγόπουλα πρέπει να αισθανθούν ότι έχουν ίσες δυνατότητες και ίσες ευκαιρίες με τα ελληνόπουλα στο Νηπιαγωγείο και αυτό βέβαια είναι πολύ δύσκολο να γίνει, γιατί υπάρχει μεγάλη δυσκολία στην έκφραση της γλώσσας, πρέπει να μάθουν και τη δική μας γλώσσα, αλλά πρέπει να εξελιχθούν και στη γλώσσα τη δική τους.

Εδώ έρχονται οι νέες τεχνολογίες που μπορούν να βοηθήσουν και τη νηπιαγωγό.

Βέβαια αρκεί να υπάρχουν προγράμματα που έχουν δημιουργηθεί, είτε μ' έξυπνες κινητές συσκευές, είτε με τον υπολογιστή, προγράμματα τα οποία είναι σταθμισμένα, προγράμματα τα οποία ξέρουμε ότι έχουν εκπαιδευτικό στόχο και όχι προγράμματα τα οποία κυκλοφορούν στο εμπόριο και ανάλογα με τ' αστεράκια που βάζει η κάθε εταιρεία λένε ότι είναι καλά ή ότι δεν είναι καλά.

Έτσι, λοιπόν, νομίζω ότι η Πληροφορική σ' αυτό το σημείο μπορεί να προσφέρει, εφ' όσον η πολιτεία στραφεί προς αυτό το σημείο, να γίνουν προγράμματα που θα βοηθήσουν το Νηπιαγωγείο και τα προσφυγόπουλα, έτσι ώστε να μαθαίνουν και τη δική τους γλώσσα με τους δικούς τους ρυθμούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε τον κ. Ζαράνη. Το λόγο έχει ο εκπρόσωπος των γονέων.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΑΣΓΜΕ: Η απάντηση στο ερώτημα είναι προφανώς «όχι» αλλά θέλω να μεταφέρω λίγο μια εικόνα από τη εκπαίδευση των προσφύγων.

Δηλαδή πώς τα προσφυγόπουλα βρίσκονται αυτή τη στιγμή μέσα στις αίθουσες, τι εκπαίδευση παίρνουν, αν οι εκπαιδευτικοί που βρίσκονται στις αίθουσες έχουν εξειδίκευση και τι μπορούν να προσφέρουν στους μαθητές αυτούς, στα παιδιά αυτά. Θ' αφήσω τις προηγούμενες χρονιές το ΔΥΕΠ που λειτουργούσε τ' απογευματινά τμήματα με τους πρόσφυγες και να πάμε λίγο στο σήμερα.

Αρκετά παιδιά, αρκετοί μαθητές έχουν ενταχθεί μέσα στην κοινωνία με τις οικογένειές τους, στα σπίτια που νοικιάζουν καλώς ή κακώς από τις ΜΚΟ και γράφονται σ' ένα Δημοτικό Σχολείο. Αυτή η εικόνα που παίρνουμε εμείς, είναι ότι τα περισσότερα παιδιά βρίσκονται στο περιθώριο, με αποτέλεσμα να μη μπορούν να ενταχθούν, βρίσκονται στο περιθώριο γιατί και οι εκπαιδευτικοί που βρίσκονται μέσα στις τάξεις δεν έχουν την ανάλογη εκπαίδευση για να κάνουν έστω και τα μαθήματα στη γλώσσα τους ή να μουν στη διαδικασία με άλλους τρόπους να ενταχθούν μέσα στη σχολική κοινότητα, με αποτέλεσμα να βρίσκονται στο περιθώριο, να εμφανίζονται πάρα πολλές φορές φωνές γονιών και να περιθωριοποιούν ακόμα περισσότερο αυτά τα παιδιά και να εμφανίζονται και ρατσιστικές εκφράσεις, ότι κάποιοι έρχονται, δεν μπορούν να ενταχθούν, δημιουργούν συμπλοκές με Έλληνες μαθητές κτλ.

Έχουμε τέτοια εικόνα και αυτό κατά τη γνώμη μας είναι μια ευθύνη που θα έπρεπε να την αναδείξουμε και περισσότερο, δηλαδή απ' τη στιγμή που πρόσφυγες βρίσκονται, καλώς ή κακώς στη χώρα μας και μπαίνουν στην εκπαιδευτική διαδικασία να μπορέσουμε να τους εντάξουμε μέσα στη μαθητική κοινότητα με τέτοιον τρόπο, ώστε να μη φαίνονται ότι ζουν στο περιθώριο. Γιατί αυτό το σκοπό έχουν έτσι κι αλλιώς όσοι αποφασίσουν να μείνουν πια στην Ελλάδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο κ. Τουρτούρας έχει το λόγο.

Χ. ΤΟΥΡΤΟΥΡΑΣ: Επειδή έχει γίνει μια καλή πάσα από τον εκπρόσωπο

των γονέων, να πω κατ' αρχάς ότι δεν έχει λήξει το ζήτημα με τα ΔΥΕΠ, υπάρχουν και φέτος και μάλιστα το ζήτημα που υπάρχει είναι ότι ακόμα και τώρα γονείς σε διάφορα σχολεία που γίνονται ΔΥΕΠ, αντιδρούν και μάλιστα περίεργα, γιατί δε θέλουν τα παιδιά αυτά στο σχολείο, παρ' ότι τα ΔΥΕΠ λειτουργούν στο απογευματινό ωράριο.

Δεν έχουν κανένα πρόβλημα όμως όταν κάποια λίγα παιδιά από αυτά, πηγαίνουν στο πρωινό ωράριο και πηγαίνουν κανονικά, μέσα στις κανονικές τάξεις. Δηλαδή εδώ υπάρχει μια σχιζοφρένεια και μια παραπληροφόρηση.

Δε φταίνε οι γονείς, είναι ένα ολόκληρο κλίμα το οποίο τεχνηέντως δημιουργείται κτλ., και βέβαια μέσα σ' αυτό το κλίμα της ανασφάλειας, του ρατσισμού και της αμεριμνησίας και από πλευράς πολιτείας κτλ., της ανικανότητας θα έλεγα καλύτερα, δημιουργείται όλος αυτός ο φαύλος κύκλος και πάνω σ' αυτό βέβαια το φαύλο κύκλο έρχεται και κερδοσκοπεί και η ακροδεξιά ρατσιστική Οργάνωση της Χρυσής Αυγής και όλοι αυτοί που έρχονται να πάρουν κάτι απ' αυτές τις καταστάσεις.

Ας μιλήσουμε για τα παιδιά τα οποία μπήκαν και τώρα είναι μέσα στην κοινωνία κτλ., είναι οι παλιοί πρόσφυγές μας δηλαδή, οι μετανάστες που ήρθαν τη δεκαετία του '90 και εντεύθεν, δηλαδή από την Αλβανία, κατά κύριο λόγο κι από την πρώην Σοβιετική Ένωση κτλ.

Αυτά τα παιδιά, επειδή κάνω μια μεγάλη έρευνα σε όλα τα Γυμνάσια και τα Λύκεια, τα παρακολούθησα από το Δημοτικό μέχρι σ' όλο το Γυμνάσιο και το Λύκειο. Όλα τα Δημοτικά καταγράφηκαν δηλαδή από μένα προσωπικά, και τα Γυμνάσια και τα Λύκεια της Θεσσαλονίκης, όλος αυτός ο πληθυσμός.

Έτσι πολύ πρόχειρα θα έλεγα ότι τα παιδιά που κατάφεραν να παραμείνουν στο Γυμνάσιο και να μουν στο Λύκειο, απ' αυτά τα παιδιά έχουμε και πολύ καλές βαθμολογίες σε μεγάλο ποσοστό και εισαγωγές σε τριτοβάθμια Ιδρύματα.

Αλλά όμως αυτό δε σημαίνει ότι έχουν κοινωνικά ενταχθεί, ούτε ότι έχουν εκπαιδευτικά ενταχθεί. Λέμε από τα παιδιά τα οποία κατάφεραν, γιατί υπάρχει μια πολύ μεγάλη μερίδα παιδιών που ξεκίνησαν μαζί από το Δημοτικό, τα οποία έχουν διαρρεύσει και έχουν διολισθήσει σε καταστάσεις εκπαιδευτικού και κοινωνικού, βέβαια, αποκλεισμού.

Πάντα λέγαμε όμως -αυτό που ξαναλέω- ότι όταν δίνεις μια διαπολιτισμική εκπαίδευση, πρέπει να είναι μια διαπολιτισμική εκπαίδευση σε όλη της τη βάση. Κι όταν δεις σχολεία τα οποία προβλέπεις βάσει νόμου, το νόμου 1956 περί διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, να έχουν συγκεκριμένα πράγματα και δεν υπάρχουν αυτά, δεν υπάρχει, δεν τηρείται καν το στοιχειώδες που λέει ότι διαπολιτισμικό σχολείο αναγνωρίζεται ένα σχολείο όταν έχει ποσοστό γηγενών και ξένων μαθητών 55-45.

Και υπάρχουν αυτή τη στιγμή ένα σωρό σχολεία, τα οποία έχουν και 70% ποσοστά ξένων και δεν έχουν αναγνωριστεί. Και έχει αναγνωριστεί, ας πούμε, ως διαπολιτισμικό Λύκειο το Λύκειο του Ευόσμου, το οποίο έχει 27% ποσοστό ξένων μαθητών. Με 27% ξένους μαθητές, μπορείς να βρεις πάρα πολλά σχολεία, Γυμνάσια και Λύκεια στη Θεσσαλονίκη.

Επίσης, λέμε για διαπολιτισμική εκπαίδευση. Η συνύπαρξη, αυτό σημαίνει διαπολιτισμική. Δηλαδή πέρα από τους πολιτισμούς, να υπάρχει και ο ντόπιος πολιτισμός μέσα. Γιατί αλλιώς δεν είναι διαπολιτισμικό. Και παρ' όλα αυτά το διαπολιτισμικό Ενιαίο Λύκειο Ανατολικής Θεσσαλονίκης, στην Εθνικής Αμύνης, έχει 97% ποσοστό ξένων μαθητών. Που σημαίνει δηλαδή ότι υπάρχει μια γκετοποίηση.

Χώρια όλα τ' άλλα προβλήματα, το ότι όντως δεν υπάρχει κατάρτιση των εκπαιδευτικών μας πάνω σ' αυτό, σοβαρή κατάρτιση. Ακόμα και οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι είναι μέσα στα διαπολιτισμικά σχολεία και θα έπρεπε να έχουν ιδιαίτερη κατάρτιση πάνω σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, δεν έχουν. Εμφανίζουν ως πτυχία και διάφορα μεταπτυχιακά, τα οποία όμως δεν έχουν καμία σχέση πολλές φορές με τη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

Υπάρχουν κάποιοι που έχουν. Αλλά δεν είναι το προσωπικό όμως έτσι όπως θα έπρεπε να είναι. Επίσης, δεν μπορεί να μιλάμε για διαπολιτισμική εκπαίδευση, όταν όλα εκτυλίσσονται με τα σχολικά εγχειρίδια και το αναλυτικό πρόγραμμα που υπάρχει για όλα τ' άλλα παιδιά, σα να μην υπάρχει κανένα θέμα σ' αυτά τα σχολεία.

Εδώ λοιπόν υπάρχει ένα ζήτημα πολύ μεγάλο, το οποίο πρέπει να το ξαναδούμε από την αρχή διότι δε λειτούργησε. Έχει πολύ μεγάλο δίκιο ο κύριος που το έθιξε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Συνοψίζοντας, η απάντηση όλων στο ερώτημα είναι αρνητική, με βάση τα δεδομένα που υπάρχουν αυτή τη στιγμή, όμως αναδείχθηκε η αναγκαιότητα να γίνει μια προσπάθεια, ώστε να υπάρχουν οι δυνατότητες ακόμα και σε χώρους πριν από το ηλικιακό κομμάτι που αναφερόμαστε των 4 χρόνων, να μπορεί να υπάρχει η παρέμβαση γι' αυτές τις ομάδες.

Αν προσέξετε το πρόγραμμά σας, θα δείτε ότι υπάρχει μια καταπληκτική ακρίβεια την οποία θα σας πω ότι είχαμε σχεδιάσει πάρα πολύ ότι θα έρθει έτσι κτλ. με βάση το πρόγραμμα. 1.30 είχαμε πει ότι θα τελειώσει το στρογγυλό τραπέζι, και το αξιοποιούμε τώρα που έτυχε.

Οι ερωτήσεις που είχαμε αποφασίσει να κάνουμε ήταν αυτές οι τρεις. Κατά τη διάρκεια των εισηγήσεων προέκυψε κι άλλη μια ερώτηση, αλλά εκτιμώντας έτσι τη σύνθεση, το γεγονός ότι κάποιοι έχουν έρθει από μακριά και θέλουν να τοποθετηθούν, νομίζουμε πως είναι καλύτερα να σταματήσουμε εδώ για να συνεχίσει το υπόλοιπο πρόγραμμα της ημερίδας με βάση το Προεδρείο, με τις τοποθετήσεις και ό,τι άλλο περιγράφεται.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε τους εισηγητές όλους, και τους πανεπιστημιακούς

και τους γονείς, ήταν πολύ σημαντικά όλα όσα κατατέθηκαν, κάποια πράγματα τα οποία για κάποιους είναι δεδομένα, για κάποιους άλλους δεν είναι, όλα αυτά ηχογραφούνται, θα σταλούν τόσο στο Υπουργείο Παιδείας όσο και στην ΚΕΔΕ και στην ΠΟΕ-ΟΤΑ, και θα είναι στη διάθεση όλων των εκπαιδευτικών.

Ήταν μια διαδικασία που δεν έχουμε συνηθίσει, αλλά είναι η δεύτερη φορά που γίνονται τα στρογγυλά τραπέζια, είναι πολύ χρήσιμη, μας οπλίζει όλους επιχειρήματα και βέβαια μας κάνει ν' αντιληφθούμε ότι δεν υπάρχουν σταθερά σωστές ή σταθερά λανθασμένες απόψεις, υπάρχουν προσεγγίσεις οι οποίες μπορεί να διαφέρουν.

Μια τέτοια διαφορά είδατε στην ανάλυση και ανάπτυξη των ιδεών των πανεπιστημιακών στο δεύτερο ερώτημα. Είναι πολύ σημαντικό να μπορούμε να συζητάμε και πραγματικά και από τη συμμετοχή τη δική σας και την παρουσία αυτή την ώρα, φαίνεται ότι μάλλον είναι ικανοποιητικό αυτό το οποίο έγινε. Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ, ευχαριστούμε κ.κ. Καθηγητές.

Ποιοι συνάδελφοι έχουν ερωτήσεις; Ερώτηση και όχι τοποθέτηση. Η ερώτηση θα είναι ερώτηση. Μετά θα υπάρχει χρόνος τοποθετήσεων.

Ε. ΝΑΤΣΙΑ: Καλημέρα σε όλους και όλες σας. Είμαι από το Σύλλογο Ιωαννίνων, νηπιαγωγός. Αφού συγχαρώ τους εισηγητές για τις εισηγήσεις τους, θα ήθελα να ρωτήσω το εξής: Επειδή το τοπίο της προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης στην Ελλάδα εξυπηρετείται από δυο θεσμούς, τους Βρεφονηπιακούς Σταθμούς και τα Νηπιαγωγεία, υπάρχει μια ασάφεια γενικότερη και θα ήθελα να ρωτήσω τους πανεπιστημιακούς δασκάλους,

εάν ο όρος «εκπαίδευση της πρώτης παιδικής ηλικίας» τον οποίο συναντούμε πολύ συχνά στη βιβλιογραφία τελευταία, κατά το «early childhood» όπως λέγεται στ' Αγγλικά, εάν συμφωνείτε ότι είναι πιο δόκιμος ώστε να υπάρχει αυτός ο διαχωρισμός των ηλικιακών ομάδων και από ποιους πρέπει να εξυπηρετούνται αυτές οι ηλικιακές ομάδες.

Δεδομένων επίσης των χαρακτηριστικών των παιδιών αυτής της ηλικίας, 4 με 6 ετών που προκύπτουν από την εξελικτική ψυχολογία. Αυτό είναι το ερώτημα, ευχαριστώ πολύ.

Φ. ΒΑΣΣΟΥ: Καλησπέρα σε όλους. Είμαι αιρετός της Πιερίας. Εγώ θα κάνω μια ερώτηση από την οπτική των νηπιαγωγών.

Όλοι γνωρίζουμε ότι οι Νηπιαγωγοί και τα Νηπιαγωγεία είναι τα πειραματόζωα της εκπαίδευσης. Σε εμάς τους Νηπιαγωγούς, μας δίνεται αναλυτικά, το ροζ, το κίτρινο, τα 4 κίτρινα ισπανικά συστήματα, τα βιβλία κι εμείς χωρίς καμία μα καμία βοήθεια, προσπαθούμε να λειτουργήσουμε και ναι μπορέσουμε ν' ανταποκριθούμε στα καθήκοντά μας.

Άκουσα τον κ. Καθηγητή ο οποίος είπε για τη προσχολική δίχρονη αγωγή. Είμαστε σα ΔΟΕ και είμαστε όλοι συνδικαλιστές και λέμε ναι στη δίχρονη προσχολική αγωγή. Αλλά λέμε και κάτι άλλο: Λέμε μια νηπιαγωγός για 15 παιδιά. Και φτάνω τώρα στην τοποθέτηση του κ. Οικονομίδη. Είπατε, ξεκινάμε μ' αυτό που έχουμε και το βελτιώνουμε.

Ξεκινάμε λοιπόν, γιατί στις Διευθύνσεις όπου πάρθηκε απόφαση ότι μπορούμε ν' απορροφήσουμε τα παιδιά, ας πάρω την Πιερία, ξεκίνησαν να βάλουν 25 παιδιά μέσα σε όλα τα Τμήματα. Ξεκίνησαν να βάλουν 25 παιδιά σε κλουβιά όπου εκεί θα λειτουργεί σαν ολοήμερο, όπου εκεί θα πρέπει τα παιδιά να τρώνε, να ξεκουράζονται.....

(Διαλογικές συζητήσεις)

Φ. ΒΑΣΣΟΥ: Όχι ο Δήμος, η Διεύθυνση. Μιλάμε για Διεύθυνση. Όπου η νηπιαγωγός θα πρέπει από τις 8 το πρωί μέχρι τη 1 το μεσημέρι χωρίς να έχει τη δυνατότητα να πάει ούτε στην τουαλέτα, θα πρέπει να προστατεύει και να εκπαιδεύει 25 παιδιά.

Και κάνω το ερώτημα: Δεν είμαστε κατά της δίχρονης προσχολικής αγωγής, τι θα γίνει όμως, ποιο θα είναι πάλι το θύμα; Θα είναι πάλι η νηπιαγωγός; Με ποια λογική θα βάλουμε παιδιά της πιο τρυφερής ηλικίας που φεύγουν από τα σπίτια τους, που ζουν όλα τα παιδιά, έτσι όπως ζουν και θα τα εγκλωβίσουμε; Είπατε ότι θα βελτιωθούμε. Πώς θα βελτιωθούμε; Πείτε μας λίγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Θα φτιάξουμε καινούργια κτίρια.

Φ. ΒΑΣΣΟΥ: Για να ξέρουμε όλοι, για να γίνουν καινούργια κτίρια, θα πάρουν χρόνια. Γιατί ένας ιδιώτης όταν κάνει ένα κτίριο, προσπαθεί να το τελειώσει μέσα σ' ένα χρονικό διάστημα σύντομο. Αν όμως ξέρουμε πώς θα πρέπει να δημοπρατηθούν.... Εμείς στην Κατερίνη υπάρχει περίπτωση τώρα, επειδή δε χωράνε τα παιδιά, ψάχνουν ένα μαγαζί να γίνει Νηπιαγωγείο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Απ' ό,τι κατάλαβα, διαφωνείς μ' αυτό που είπε ο κ. Οικονομίδης

ότι πρέπει να γίνει και λες ότι μάλλον πρέπει να περιμένουμε να φτιαχτούν πρώτα οι υποδομές και μετά;

Φ. ΒΑΣΣΟΥ: Δε λέω αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Το ερώτημα.

Φ. ΒΑΣΣΟΥ: Μεταφέροντας το ερώτημα από τις συναδέλφισσες, είναι, τι θα γίνει όταν σε μια αίθουσα μικρή πρέπει να μουν 25 παιδιά. Αυτό είναι το ερώτημα και πώς θα βελτιωθούμε.

A. EMMANOYHΛΙΔΟΥ: Συνάδελφοι είμαι από τη Χαλκιδική, εργάζομαι σε Ειδικό Σχολείο 10 χρόνια τώρα, έχω εργαστεί και σε Γενικό όλες οι αγωνίες που ακούστηκαν από την προηγούμενη συναδέλφισσα υπάρχουν. Θέλω λίγο τη γνώμη σας γιατί όλοι υποστηρίζουμε τη φιλοσοφία...

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Να κάνετε τα ερωτήματα συγκεκριμένα, γιατί αν απαντάνε και οι 5 πανεπιστημιακοί σε κάθε ερώτημα θέλουμε άλλες δυο ώρες. Ν' απευθύνετε το ερώτημα σε όποιον νομίζετε ότι ταιριάζει με βάση την εισήγηση κτλ.

A. EMMANOYHΛΙΔΟΥ: Ωραία, θα ήθελα την άποψη της εκπροσώπου ΠΟΣΓΚΑΜεΑ, είστε και συναδέλφισσα, σέβομαι πάρα πολύ την άποψή σας. Μια που λέμε ότι θέλουμε τους γονείς μαζί μας, θεωρείτε ότι είναι αναγκαία η υποστήριξη των ειδικών Νηπιαγωγείων; Γιατί έχουν πολύ σοβαρό πρόβλημα επιβίωσης. Στη Χαλκιδική το ένα έκλεισε και υπάρχει μόνο ένα, στη Νέα Προποντίδα, που απαιτούνται τρία παιδιά τουλάχιστον για έναρξη.

Γνωρίζετε ότι ο χρόνος αποδοχής του κάθε γονέα, είναι διαφορετικός. Μπορεί να ξεκινήσω το Σεπτέμβρη με ένα, τον Οκτώβρη να έρθει άλλο ένα και να καταλήξω το Μάρτιο 7. Κατά πόσο απαιτείται η υποστήριξη αυτή για έγκαιρη παρέμβαση, για εξειδικευμένη υποστήριξη ή στο όνομα του «ένα σχολείο για όλους», να υποστηρίξουμε πιο πολύ περισσότερες παράλληλες; Θα ήθελα τη γνώμη σας. Ευχαριστώ.

Φ. ΚΑΡΡΑ: Είμαι από το 4^ο Νηπιαγωγείο Θεσσαλονίκης. Μια διευκρίνιση, το Νηπιαγωγείο μου έχει τμήμα ένταξης. Θα ήθελα την άποψη όποιων από τους ομιλητές θέλει ν' απαντήσει.

Πριν από ένα χρόνο τα πράγματα άλλαξαν. Μέχρι τώρα τα παιδιά της ένταξης μαζί με τη Νηπιαγωγό ήταν σ' ένα τμήμα, οπότε η συνεργασία των δύο νηπιαγωγών ήταν άμεση και καθ' όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας, από πέρυσι τα πράγματα άλλαξαν. Μας είπαν ότι τα παιδιά του τμήματος ένταξης πρέπει να μοιράζονται σε όλα τα Τμήματα του Νηπιαγωγείου.

Αυτό σημαίνει ότι η νηπιαγωγός της ένταξης θα παίρνει τα παιδιά για μια εξειδικευμένη εργασία, θα τα γυρίζει, θα τα αφήνει στο τμήμα και θα πηγαίνει μετά στο επόμενο τμήμα. Αυτό έχει σαν συνέπεια την εξής-επειδή δούλεψα ένα χρόνο και μ' αυτή την εμπειρία του χρόνου μιλάω: Ότι τα παιδιά με ειδικές ανάγκες δεν έχουν τη συνεχή υποστήριξη και δεύτερον, υπάρχει για το υπόλοιπο τμήμα μια υποβάθμιση, συγγνώμη για την έκφραση που χρησιμοποιώ και θα σας εξηγήσω για ποιο λόγο το λέω.

Το Νηπιαγωγείο είναι η πρώτη βαθμίδα που δέχεται τα παιδιά ΑμΕΑ. Η συναισθηματική εμπλοκή των γονέων δεν τους επιτρέπει να τα πάνε σε άλλες εξειδικευμένες βαθμίδες οπότε μέσα στο Νηπιαγωγείο μπορεί να έχουμε από μαθησιακές δυσκολίες μέχρι βαρύ αυτισμό. Ένα παιδί με βαρύ αυτισμό μέσα σ' ένα τμήμα που τα υπόλοιπα δεν έχουν τέτοια θέματα, είναι πάρα πολύ δύσκολο να αντιμετωπιστεί χωρίς να υπάρχει δεύτερη συνάδελφος.

Η ερώτησή μου: Συμφωνείτε με τη νέα δομή, ότι τα παιδιά αυτά πρέπει να μοιράζονται και να μένουν μέσα σ' ένα τμήμα χωρίς υποστήριξη αρκετές ώρες ή όχι;

Ν. ΦΑΣΦΑΛΗΣ: Συναδέλφισσες και συνάδελφοι, θα κάνω το ερώτημα, έχουμε μείνει λιγότεροι εδώ και θα μιλήσω από καρδιάς.

Τρεις τρόποι υπάρχουν ν' απαντηθεί το ερώτημα στους απόντες, γιατί αφορά τους απόντες. Και θα ήθελα εδώ την επιστημονική σας άποψη: Απόντες εννοώ, εντός ή εκτός εισαγωγικών, τους εκπροσώπους τους λαλίστατους της ΚΕΔΕ. Υπάρχει ένας τρόπος αντίδρασης, ν' απαντήσεις όπως ο Ιησούς στο ναό του Σολομώντα, να μπει στη συνεδρίασή τους και να τα κάνεις λίμπα για όλα αυτά τα οποία λένε, τα οποία είναι εξευτελιστικά για τον κλάδο των συναδέλφων νηπιαγωγών.

Ένα δεύτερος τρόπος, είναι ν' αντιδράσεις όπως λέει και το τραγούδι του Μητροπάνου, να τους απαντήσεις από ένα βήμα «με λεξιλόγιο πολύ ελληνικό». Έτσι τους απήντησε ένας Υπουργός για άλλη υπόθεση, πρόσφατα.

Και το τρίτο το οποίο θα έχει σχέση και με το ερώτημα που θα κάνω, αφορά την επιστημονική άποψη την οποία έχουν καταθέσει. Είναι ο δρόμος που επέλεξε η ΔΟΕ και τους κάλεσε. Με επιστημονικό σοβαρό λόγο, να δοθεί απάντηση τελικά στο κυρίαρχο ερώτημα, που είναι κυρίαρχο για το σημερινό συνέδριο: Τελικά τι πρέπει να γίνει; Ισχύει η προσχολική αγωγή; Πρέπει να εφαρμοστεί; Και για ποιους λόγους;

Πρώτον, λένε εδώ ότι έχουν μια πολύ μεγάλη έρευνα, την οποία αγνοούμε όλοι τελικά, την έχουν μόνο αυτοί, του Πανεπιστημίου του Cambridge. Η ερώτηση είναι αυτή:

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (Τοποθέτηση εκτός μικροφώνου)

Ν. ΦΑΣΦΑΛΗΣ: Ερώτηση κάνω. Ούτε οι εκπρόσωποι της ΚΕΔΕ δεν αντιδρούν έτσι.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (Τοποθέτηση εκτός μικροφώνου).

Ν. ΦΑΣΦΑΛΗΣ: Ενδεχομένως άλλη φορά πριν ανέβω στο βήμα, θα σας ρωτάω με ποιον τρόπο να τοποθετηθώ για να είμαι κοντά σ' εσάς.

Σύμφωνα λοιπόν με αυτή την έρευνα, ισχυρίζεται η ΚΕΔΕ - κι εδώ απαντήστε- λέει λοιπόν ότι σύμφωνα με μια έρευνα του Πανεπιστημίου του Cambridge όχι μόνο δε μπορεί να υπάρχουν αναπτυξιακά και μαθησιακά οφέλη από την πρόωπη έναρξη της τυπικής εκπαίδευσης, αλλά αντιθέτως, έχει μακροπρόθεσμες επιζήμιες συνέπειες, όπως άγχος, πίεση, αύξηση της σχολικής διαρροής και μαθησιακές δυσκολίες. Άρα λοιπόν απαντήστε μου επιστημονικά, αν εσείς έχετε υπ' όψιν μια τέτοια έρευνα και ισχύει.

Και το δεύτερο ερώτημά μου είναι αυτό το οποίο ισχυρίζονται παντού. Γράφω λοιπόν ότι πουθενά μα πουθενά στον κόσμο δεν εφαρμόζεται δίχρονη προσχολική αγωγή. Θα ενισχύσω λοιπόν αυτό που είπε ο Σταύρος σε κάποια στιγμή. Λένε λοιπόν εδώ ότι εφαρμόζεται μόνο στη Βόρεια Κορέα. Ίσχυε μέχρι το 1990 λέει η ΚΕΔΕ εδώ καις την Ανατολική Γερμανία, αλλά καταργήθηκε. Κι έτσι έμεινε μόνο η Βόρεια Κορέα, τον Κιμ Γιονγκ Ουν.

Απαντήστε μου λοιπόν σ' αυτά, εάν τελικά ισχύει και ποια είναι η άποψή σας μπροστά στον «επιστημονικό» για μένα λόγο της ΚΕΔΕ. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε. Η Ειρήνη Δινάκη έχει το λόγο.

Ε. ΔΙΝΑΚΗ: Καλησπέρα συνάδελφοι, από το Σύλλογο των Σεργών. Έχουμε σήμερα εκπροσώπους απ' ό,τι είδα από το Πανεπιστήμιο Κρήτης, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το ΑΠΘ από το οποίο αποφοίτησα κι εγώ και θέλω να ρωτήσω: Επειδή τόσον καιρό, από πέρυσι μπορώ να πω, ο αγώνας για τη δίχρονη προσχολική αγωγή ειδικά στην επαρχία απ' όπου προέρχομαι, δόθηκε πόρτα-πόρτα, νήπιο-νήπιο, παιδί-παιδί. Μέχρι που κάναμε κι εμείς συγκεκριμένα στο Σύλλογό μας δράσεις στην πλατεία των Σεργών, μοιράσαμε φυλλάδια, μιλήσαμε με όποιον γονέα βρίσκαμε στο δρόμο μας.

Θέλω να ρωτήσω γιατί τόση σιωπή από τα παιδαγωγικά τμήματα. Γιατί δεν υπήρχε μια ανακοίνωση, μια σύμπραξη σ' αυτό τον αγώνα που έδινε η ΔΟΕ, που τον δίνει εδώ και χρόνια, ειδικά από πέρυσι μέχρι φέτος. Γιατί τα παιδαγωγικά τμήματα δεν τοποθετούνται, δεν συμπράττουν με τον επιστημονικό τους λόγο και την έρευνα που έχουν στα χέρια τους, γιατί δεν ενισχύουν τον αγώνα μας ενάντια σ' αυτή την παραπληροφόρηση γύρω από το Νηπιαγωγείο.

Αν έχει υπάρξει τέτοια ανακοίνωση και δεν έχει υποπέσει στην αντίληψή μου, τότε φυσικά παίρνω πίσω το ερώτημα. Ευχαριστώ.

Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ: Συνάδελφοι είμαι αιρετός από το Κιλκίς και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η ερώτηση έχει να κάνει με τις αρμοδιότητες που έχουν πάρει οι Δήμοι, η Τοπική Αυτοδιοίκηση σε σχέση με τις υποδομές, τις σχολικές υποδομές κτλ. Ας υποθέσουμε ότι υπάρχει χρήμα, ας υποθέσουμε ότι υπάρχει οικοπέδο, χώρος. Πού κολλάει η ανέγερση σχολικού κτιρίου;

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Στη βούληση.

Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ: Στη βούληση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης η οποία φέρνει προσκόμματα, ότι δεν έχουμε τη δυνατότητα να κάνουμε μελέτη, δεν έχουμε τη δυνατότητα να δώσουμε σε εξωτερικούς συνεργάτες μελέτη, χρήματα, άρα λοιπόν έχοντας την ΚΕΔΕ στην κόντρα, θα συνεχίσει αυτό το βιολί.

Και το ερώτημα είναι: Θεωρείτε ότι πρέπει να περάσει ξανά στην ευθύνη της πολιτείας, του Υπουργείου Παιδείας, η κτιριακή υποδομή των σχολείων και η ανέγερση νέων κτιρίων;

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε. δεν υπάρχει άλλος συνάδελφος για ερωτήσεις. Να ξεκινήσουμε από την εκπρόσωπο της ΠΟΣΓΚΑΜεΑ που είχε μια ερώτηση, να

την απαντήσει και στη συνέχεια, μια μίνι σύσκεψη εδώ, μάλλον θα δώσω το λόγο στον κ. Οικονομίδη για να απαντήσει τα υπόλοιπα ερωτήματα που διατυπώθηκαν.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΟΣΓΚΑΜεΑ: Προφανώς, με βάση όλα αυτά που ανέφερα και περί δικαιωμάτων και διεθνών συμβάσεων, σαφώς ο στόχος σε μια δημοκρατική συμμετοχική κοινωνία, είναι ένα σχολείο για όλους. Όμως επειδή αυτός ο στόχος θέλει πάρα πολλές προϋποθέσεις για να επιτευχθεί, σαφέστατα, όχι δε θα πρέπει να καταργηθούν οι σχολικές μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης αλλά θα πρέπει ν' αναβαθμιστούν κιόλας για μας.

Προκειμένου λοιπόν να φτάσουμε κάποια στιγμή να μιλάμε για τη δυνατότητα ή το δικαίωμα ενός μαθητή με αναπηρία να εντάσσεται στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα, θα πρέπει να σαφέστατα να υπάρχει πρώιμη παρέμβαση, σαφέστατα θα πρέπει να ενισχυθεί η Ειδική Αγωγή, οι μονάδες της Ειδικής Αγωγής για να μπορέσουμε να μιλάμε για μια πιο ομαλή μετάβαση που και πάλι για να επιτευχθεί θα πρέπει να υπάρχει όλο αυτό που έλεγα πριν, η εύλογη προσαρμογή, η τεχνική υποστήριξη, ό,τι αυτό σημαίνει για τον κάθε μαθητή.

Αρα, σίγουρα, δεν κλείνουμε τα Ειδικά Νηπιαγωγεία, έτσι για ν' απαντήσω ξεκάθαρα. Είπατε για μικρό αριθμό παιδιών που οδηγεί στη συρρίκνωση. Αυτό όμως που θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν μας είναι ότι ειδικά σ' αυτή την ηλικία που πολλές φορές, κι όταν μιλάμε για οικογένειες που είναι ενδεχομένως χαμηλότερου μορφωτικού επιπέδου, οικονομικού κτλ.. θα πρέπει να γίνεται ουσιαστικά από τους εκπαιδευτικούς της Ειδικής Εκπαίδευσης και υποστήριξη προς τους γονείς και συμβουλευτική προς τους γονείς.

Θα πρέπει οι γονείς ως ένα βαθμό, ειδικά σε ό,τι έχει να κάνει με τις αναπτυξιακές αναπηρίες, να γίνουν συνεκπαιδευτές του παιδιού, γιατί δεν θα μπορέσει διαφορετικά το παιδί ν' ανταποκριθεί σε καμία εκπαίδευση, κανενός είδους εκπαίδευση. Άρα σίγουρα ο ρόλος είναι πάρα πολύ σημαντικός του Ειδικού Νηπιαγωγείου, ακόμα και αν εξυπηρετεί μικρότερο αριθμό παιδιών.

Και σ' αυτό που είπε η άλλη συνάδελφος σχετικά με την ένταξη, υπάρχουν διαφορετικές δομές. Άλλο πράγμα είναι το Ειδικό Σχολείο, άλλο πράγμα είναι το τμήμα ένταξης, άλλο πράγμα είναι η παράλληλη στήριξη. Δυστυχώς, επειδή δεν είναι ενταγμένη η ειδική εκπαίδευση στον τακτικό προϋπολογισμό, δυστυχώς επειδή δε στελεχώνεται από μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό, όπως θα έπρεπε κι όπως είναι πάγια θέση έτσι κι αλλιώς γενικότερα του αναπηρικού κινήματος της χώρας, έχουμε διάφορες αποσπασματικές ενέργειες.

Βάζουμε δηλαδή έναν εκπαιδευτικό, τοποθετηθούμε για παράλληλη στήριξη, που όμως επειδή υπάρχει και τμήμα ένταξης στο συγκεκριμένο σχολείο και δεν υπάρχει άλλος εκπαιδευτικός θα πάει στο τμήμα ένταξης για να εξυπηρετήσει μεγαλύτερο αριθμό και γίνεται όλο αυτό. Σίγουρα χρειάζεται υποστήριξη, σίγουρα χρειάζεται

εξατομικευμένη προσέγγιση ο κάθε μαθητής με αναπηρία, ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και κανένας γονιός, και σας το λέω αυτό με πλήρη επίγνωση, κανένας γονιός μαθητή με αναπηρία δεν περιμένει ένας νηπιαγωγός μέσα 'σ ένα τμήμα που έχει 15, 20 παιδιά, να είναι σε θέση να υποστηρίξει και το δικό του το παιδί, όταν μάλιστα έχει και τα αισθητηριακά που αναφέρατε προηγουμένως, τις δυσκολίες γενικότερα της προσαρμογής.

Σίγουρα χρειάζεται υποστήριξη. Πρέπει να ενισχυθεί και ο θεσμός της παράλληλης στήριξης και των τμημάτων της ένταξης και της ειδικής εκπαίδευσης.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο κ. Τουρτούρας θ' απαντήσει στην ερώτηση που έκανε η συναδέλφισσα Δινάκη.

Χ. ΤΟΥΡΤΟΥΡΑΣ: Θέλω να πω ότι τα Παιδαγωγικά δεν είναι ένα κομμάτι, στο κάθε παιδαγωγικό, αν είναι 30 άτομα, 30 διαφορετικά κομμάτια είναι.

Κάθε ένας έχει την ιδεολογική του τοποθέτηση, έχει τη δική του θεωρητική κατάρτιση, έχει τις δικές του καταβολές και έχει και τις δικές του ευαισθησίες. Στα πλαίσια λοιπόν της ατομικότητας του καθενός, υπάρχουν συνάδελφοι που έχουν πάρει θέση για όλα αυτά και μάλιστα πολύ πιο πριν κι από τότε που φαντάζεστε εσείς.

Δηλαδή, αυτό το θέμα δεν ανακινήθηκε τώρα, αλλά προέκυψε όταν η Διαμαντοπούλου μίλησε για «Αθηνά 1» και μετά για «Αθηνά 2» με συγχώνευση παιδαγωγικών τμημάτων με Τμήματα Νηπιαγωγών και τμήμα ΤΕΙ –ΑΤΕΙ Νηπιοβρεφοκόμου για να γίνουν Παιδαγωγικές Σχολές κτλ.

Αυτό είναι ένα ολόκληρο πλαίσιο. Εδώ πάνω λοιπόν υπήρχαν συνάδελφοι οι οποίοι τοποθετήθηκαν, βέβαια σας είπα ότι αυτό έγκειται κι επαφίεται στη συνείδηση του καθενός, στην ιδεολογική του τοποθέτηση κτλ. και στις καταβολές του. Μέσα στα παιδαγωγικά τμήματα και σε κάθε πανεπιστημιακό τμήμα υπάρχουν και οι συνάδελφοι, οι οποίοι μπορεί να κάνουν το αντικείμενό τους, αλλά δεν είχαν καμία σχέση οργανική με την εκπαίδευση.

Αυτό λοιπόν τους δημιουργεί ένα έλλειμμα στο να μπορέσουν να κατανοήσουν και να μουν ακριβώς στη βάση των προβλημάτων. Αν θέλετε, δεν αντιμετωπίζουν καν τα προβλήματα αυτά ως προβλήματα, δεν μπορούν να τα φανταστούν, όταν τα βλέπουν μπροστά τους.

Και κλείνω: Πότε είδατε εσείς ιστορικά ότι ξεκίνησε κάποια ανατροπή ή κάποιο κίνημα από τη διάνοηση;

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο κ. Μπάκας θέλει να συμπληρώσει σ' αυτό το ερώτημα.

Θ. ΜΠΑΚΑΣ: Συμφωνώ απόλυτα με την τοποθέτηση της κας Δινάκη, διότι υπάρχουν δυο δυνάμεις σε κάθε κοινωνία. Η μία αδύναμη είναι η πολιτική. Από την άλλη δύναμη είναι οι διανοούμενοι. Η πνευματική ηγεσία του τόπου σιωπά.

Δε θα πω μόνο για τα παιδαγωγικά τμήματα, μιλάω γενικότερα για την πνευματική ηγεσία του τόπου πάνω σε όλα τα θέματα, οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά, που δεν εκφράζεται.

Και η πνευματική ηγεσία είναι οι εκπαιδευτικοί, οι συγγραφείς, οι δημοσιογράφοι, όλοι εκείνοι που έχουν άποψη, οι πανεπιστημιακοί κτλ. Άρα λοιπόν έχετε δικίο να λέτε γιατί σιωπούν, γιατί δε συμπράττουν, γιατί δεν εκφράζονται. Δεν εκφράζονται και για τ' άλλα τα ζητήματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Θέλω κι εγώ τώρα να συμπληρώσω, γιατί νομίζω πως θα αδικήσουμε το σύνολο της πανεπιστημιακής κοινότητας, αν μείνουν κάποιοι με την εντύπωση ότι υπήρχε μια γενικότερη αδιαφορία και δεν τοποθετήθηκαν.

Η αλήθεια είναι ότι μόλις ξεκίνησε το θέμα που αφορούσε στις συνενώσεις των Σχολών, αυτό το οποίο αντιληφθήκαμε στη ΔΟΕ ήταν ότι υπήρχε ένα κλίμα στα Πανεπιστήμια, το οποίο ήταν εντελώς αντίθετο με αυτά που ο κλάδος ή ως ΔΟΕ πιστεύαμε.

Κάναμε παρεμβάσεις με επισκέψεις των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σε όλα τα παιδαγωγικά τμήματα δασκάλων και νηπιαγωγών και νομίζω ότι αυτό που μεταφέρω είναι η ομόφωνη άποψη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, ότι όταν αναλύθηκε το ζήτημα στη σωστή του διάσταση και δόθηκε και η άποψη της ΔΟΕ, στη συντριπτική πλειοψηφία των Προέδρων και των Κοσμητόρων των Τμημάτων και των Τμημάτων γενικότερα, οι θέσεις δε διέφεραν από αυτές που διατυπώσαμε κι εμείς.

Κι εδώ θα πρέπει να πούμε ότι είναι ένα έλλειμμα όχι μόνο των πανεπιστημιακών αλλά και της ΔΟΕ και πρέπει να το δούμε αυτοκριτικά και μάλλον έχουμε καταλήξει, ότι για πολλά χρόνια, δεν είχαμε καμία απολύτως σχέση ως Ομοσπονδία με την πανεπιστημιακή κοινότητα.

Αυτό ήταν ένα έλλειμμα, ο κ. Τουρτούρας έβαλε και μια διάσταση ότι είναι πάρα πολλοί άλλων ειδικοτήτων που δεν μπορούν να καταλάβουν τι ακριβώς είναι αυτό που φέρει ο κλάδος, όχι ως απωθημένο αλλά ως διαδρομή σε σχέση με τα Παιδαγωγικά Τμήματα και πόσο δικά του τα νιώθει. Οφείλουμε να τους πούμε αυτό, δεν οφείλουμε μόνο να διατυπώνουμε έτσι αφορισμούς ή προβληματισμούς ή σκέψεις και είναι βέβαια ότι το Διοικητικό Συμβούλιο σε επόμενο χρόνο, σύντομα όμως, θ' αποκαταστήσει αυτή τη σχέση, γιατί έχει να προσφέρει.

Ο κ. Οικονομίδης θ' απαντήσει και σε όλα τα υπόλοιπα μετά για να κλείσει, ό,τι άλλο έχετε σε αυτό και στα υπόλοιπα και μετά ο εκπρόσωπος των γονέων θέλει κάτι για το ερώτημα που έβαλε ο συνάδελφος από το Κιλκίς.

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ: Να ξεκινήσω αυτό με την τοποθέτηση: Σας ενημερώνω ότι το δικό μας Τμήμα, το Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, απ' τον Ιούνιο του 2016 έβγαλε ψήφισμα, το οποίο αφορούσε αυτό το ζήτημα, όπως είχε

πρωτοτεθεί.

Και μάλιστα μπορώ να πω μια που αμφισβητείτε τί γίνεται και τί δε γίνεται, αυτό το ψήφισμα ήταν η απόρροια μιας έκθεσης 7 σελίδων, κατέληξε μέσα από μια τριμελή Επιτροπή που όρισε το Τμήμα για να εξετάσει το ζήτημα, το οποίο τότε είχε αρχίσει ν' ανακινείται από τον ΠΑΣΥΒΝ, το Σύλλογο των Βρεφονηπιαγωγών όπως αυτοαποκαλούνται και καταλήξαμε σε αυτό το τρισέλιδο, το οποίο χρησιμοποιούσε όλες τις επιστημονικές εκείνες θεμελιώσεις της άποψής μας και ήταν αναρτημένο, νομίζω και τώρα είναι αναρτημένο ακόμα στην ιστοσελίδα του Τμήματός μας, εκεί που λέει «νέα», θα μπορούσε κανείς να το βρει.

Εστάλη και στο Υπουργείο και στη Σύνοδο Προέδρων Παιδαγωγικών Τμημάτων κτλ. και βεβαίως και στη ΔΟΕ και είναι πολύ σημαντικό για μας ότι όλα τα ψηφίσματα που βγήκαν μετά ή διάφορες τοποθετήσεις, χρησιμοποιούσαν αυτή τη θεματολογία η οποία, το ξαναλέω, ενώ λέγαμε ότι είναι πολιτικό, συνδικαλιστικό, επιστημονικό, ήταν στη βάση της επιστημονική επιχειρηματολογία.

Και να πω και κάτι παραπέρα, δεν είναι μόνο αν βγάζεις ένα ψήφισμα, είναι και τι διεκδικείς. Όταν γίνονταν λοιπόν συναντήσεις του Γραμματέα του Υπουργείου, ο οποίος πίεζε τους Προέδρους των Παιδαγωγικών Τμημάτων και τους Κοσμήτορες των Σχολών Επιστημών Αγωγής ν' αποδεχθούν τη συνένωση με τα Τμήματα Προσχολικής Αγωγής όπως ονομάζονται, πετώντας ένα «κόκαλο», την παιδαγωγική επάρκεια, άρα «θα έρθουν χρήματα στα Τμήματά σας, δώστε μας εσείς κάτι να σας δώσουμε κι εμείς», μόνο οι τρεις εκπρόσωποι του Πανεπιστημίου Κρήτης, η Πρόεδρος του ΚΤΔΕ, η κα Βασιλάκη, ο Πρόεδρος του δικού μας Τμήματος, του ΠΤΚΕ, ο κ. Γιώργος Μανωλίτσης και η Κοσμήτορας, η κα Τάφα, ήταν αυτοί οι οποίοι ήταν αρνητικοί.

Αλλά προσέξτε, έρχονταν με απόφαση, ειδικά ο δικός μας Πρόεδρος Γενικής Συνέλευσης. Γιατί αυτό που είναι το υψηλότερο όργανο και το όργανο αποφάσεων μέσα στο Τμήμα, είναι η Γενική Συνέλευση, δεν είναι ο Πρόεδρος. Και όταν είπαν “ωραία, να δούμε τις αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων”, φάνηκε αυτό που περιέγραψε και ο Χρήστος, ότι μπορεί ο καθένας να λέει ό,τι θέλει αλλά η απόφαση των Γενικών Συνελεύσεων στα Τμήματα που ελήφθη –και νομίζω ήταν στην πλειονότητα των Τμημάτων- ήταν αρνητική.

Επομένως, μπορεί να ξεκίνησαν κάποιοι πιο αργά, το καλό είναι ότι προχώρησαν. Είναι πολύ σημαντικό ότι η ΔΟΕ μπήκε στο παιχνίδι, εγώ θα συμφωνήσω με το Σταύρο, καθυστερημένα αλλά μπήκε δυνατά και δυναμικά και φτάσαμε στο σημείο που φτάσαμε. Η αλήθεια είναι ότι χρειάζεται μια κινητοποίηση. Είμαι της άποψης ότι ο επιστήμονας δεν πρέπει να είναι κλεισμένος στο γραφείο του και να λέμε ότι αυτά είναι θέματα πολιτικής.

Γιατί την επιστήμη πού την κάνουμε; Για την κοινωνία. Και η κοινωνία από τι

εξαρτάται; Από την πολιτική που εφαρμόζεται. Λοιπόν, δε θα έχουμε εμείς δικαίωμα διαμόρφωσης πολιτικής γνώμης; Στο Τμήμα μας είμαστε ισχυρά υπερήφανοι ότι τα τελευταία χρόνια κάνουμε παρεμβάσεις. Και θα σας πω και κάτι άλλο το οποίο δεν το γνωρίζετε: Όταν πριν από 3 χρόνια, δηλαδή το '16 πάλι, ξεκινήσαμε τον αγώνα για την κατάργηση του 4^{ου} πεδίου των πανελλαδικών εξετάσεων που αφορούσε μόνο τα Παιδαγωγικά Τμήματα.

Αν θυμόσαστε, είχε διαμορφωθεί ένα 4^ο πεδίο, 5 ήταν στο σύνολο, στο οποίο πήγαιναν όλοι με λιγότερες απαιτήσεις κτλ. και τελικά είδαμε ότι στα Παιδαγωγικά Τμήματα έπεφτε η βάση, αυτό συνδυαζόταν βέβαια και με την ανεργία, κι έπεφτε και το επίπεδο των φοιτητών. Εμείς λοιπόν ξεκινήσαμε τότε τον αγώνα. Πήγε πάλι στο Προεδρείο της Συνόδου Παιδαγωγικών Τμημάτων, έγινε αποδεκτό από τη Σύνοδο των Πρυτάνεων και ήταν πολύ σημαντική εκεί η συμβολή του Πρύτανη του Πανεπιστημίου των Ιωαννίνων, του κ. Καψάλη, που διακίνησε τα πράγματα και μετά προχώρησε προς το Υπουργείο και φτάσαμε σήμερα να πάει σύμφωνα με την πρότασή μας η ομάδα των Παιδαγωγικών Τμημάτων ως κοινή ομάδα Σχολών σε όλα τ' άλλα πεδία.

Αυτό είναι πάρα πολύ βασικό, θα εφαρμοστεί για πρώτη φορά φέτος. Άρα λοιπόν χρειάζεται παρέμβαση. Εγώ είμαι πάντα υπέρ της άποψης ότι πρέπει να έχουμε θέση για θέματα τα οποία μας αφορούν. Αλλιώς θα ήταν και μια υποκρισία απέναντι στους φοιτητές μας, για τι τους ετοιμάζουμε.

Πάμε τώρα να δούμε τα ερωτήματα τα οποία τέθηκαν. Το πρώτο ερώτημα, για την πρώιμη παιδική ηλικία. Ήθελα να εντοπίσω το ζήτημα της ορολογίας. Πρώτη παιδική ηλικία, πρώιμη παιδική ηλικία, προσχολική εκπαίδευση, Νηπιαγωγείο. Τι θα βάλουμε απ' όλα αυτά; Αν πάμε με την έννοια της ηλικίας, αρχίζουμε και πρέπει να βάλουμε όρια.

Δηλαδή είναι η ηλικία 3 έως 6, 3 έως 8, 4 έως 7; Με ποια λογική θα βάλουμε αυτά τα όρια; Εγώ δεν θα μπορέσω να σας απαντήσω αν από αυτούς τους όρους θα μπορούσαμε να επιλέξουμε κάποιον. Αναφέρθηκε ο Θωμάς Μπάκας στην ιστορικότητα των όρων που έχουμε για το Δημοτικό Σχολείο, το Γυμνάσιο. Μα και το Νηπιαγωγείο τι είναι; Ο ίδιος όρος δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, το Νηπιαγωγείο είναι η αγωγή των νηπίων. Νήπιο είναι ο άνθρωπος που δεν έχει λόγο. «N»-στερητικό και «έπος». Άρα δεν είναι τα παιδάκια που δε μιλάνε.

Δεχόμαστε λοιπόν, προσωπικά δέχομαι την ιστορικότητα των όρων αλλά μ' ενδιαφέρει πάρα πολύ να ξεκαθαρίσουμε ότι εδώ μιλάμε για εκπαίδευση και όχι για αγωγή. Διότι αυτό που προσφέρεται στο Νηπιαγωγείο και στο υπόλοιπο σχολείο είναι η στενή έννοια της αγωγής που λέγαμε. Συγκεκριμένη στοχοθεσία, μεθόδευση μ' εκπαιδευμένους ανθρώπους και οτιδήποτε σχετικό.

Και βέβαια υπάρχουν πάλι αντιφάσεις. Πώς είναι δυνατόν κάτι να είναι προσχολικό

και ταυτόχρονα να είναι εκπαίδευση, αφού ουσιαστικά η εκπαίδευση υλοποιείται μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος, δηλαδή του σχολείου; Έχουμε τέτοια ζητήματα. Ας ξεκαθαρίσουμε τι θέλουμε να κάνουμε μέσα στο χώρο και βεβαίως θα δούμε και τα ερωτήματα αυτά. Δεν μπορώ να σας καλύψω παραπάνω, ειδικά για την πρώτη παιδική ηλικία.

Πάω στο ερώτημα για το τι θα γίνει τώρα μέσα στα Νηπιαγωγεία. Αυτό που γίνεται πάντα. Ο εκπαιδευτικός θα τραβήξει το κουπί. Κατά τη δική μου άποψη και ενδεχομένως με κατηγορήσουν κι οι υπόλοιποι, ο κύριος παράγοντας που υπάρχει μέσα στο σχολείο δεν είναι ο μαθητής, είναι ο δάσκαλος, ο εκπαιδευτικός. Γιατί; Γιατί αυτός θα δώσει στο μαθητή τη δυνατότητα να ενεργήσει, αυτός θα δεχθεί την ανάπτυξη της παιδοκεντρικότητάς του, αυτός θα του αφήσει χώρο, αυτός διοργανώνει την όλη ιστορία μέσα στην οποία ο μαθητής θα δείξει τις ιδέες του κτλ.

Δηλαδή και η παιδοκεντρικότητα ξεκινά από το πώς έχεις αντιληφθεί τη διάσταση της εκπαίδευσης και πώς οργανώνεις την τάξη σου. Δυστυχώς, πάλι οι εκπαιδευτικοί θα βγάλουν εις πέρας αυτά τα ζητήματα με όλες τις δυσκολίες που υπάρχουν. Όμως τι θα πούμε μπροστά σ' αυτές τις δυσκολίες; Ότι υπάρχουν όλα αυτά ως ελλείψεις, κτίρια, προσωπικό που δεν έχουμε κτλ., άρα το αφήνουμε;

Νομίζω ότι το διακύβευμα είναι τεράστιο για να πούμε ότι για κάτι το οποίο είναι πολύ άμεσο, γιατί το βιώνουμε καθημερινά όταν είμαστε μέσα στη σχολική τάξη, ν' αφήσουμε εκείνο το οποίο είναι πιο μακρόπνοο, δηλαδή την υποχρεωτικότητα αλλά που είναι και πολύ πιο σημαντικό στη συνέχεια.

Ν' απαντήσω στη φίλη και συνάδελφο που είπε για την εκπαιδευτικό η οποία γυρίζει από τάξη σε τάξη με τα παιδιά με ειδικές ανάγκες. Κατ' αρχάς η άποψή μου είναι ότι είναι πολύ θετικό τα παιδιά με ειδικές ανάγκες μέσα σ' ένα πλαίσιο συμπερίληψης, να είναι σε διαφορετικά τμήματα. Όχι μόνο για να διευκολύνονται τα ίδια και η νηπιαγωγός του Τμήματος κτλ., αλλά για να διευκολύνονται και όλα τ' άλλα παιδιά. Σε ποιο θέμα; Όχι στα γνωστικά θέματα. Στο να γνωρίσουν και ν' αποδεχθούν τη διαφορετικότητα.

Δεν είναι δυνατόν να βάζω σ' ένα τμήμα και τα δυο παιδάκια και οι 10, 12, 20 μαθητές να τα βλέπουν και να μπαίνουν σ' αυτή τη διαδικασία συνύπαρξης μαζί τους και το άλλο τμήμα να χάνει αυτή την ευκαιρία, όσο και να φαίνεται τώρα αυτό άσχημο να το λέμε έτσι, ευκαιρία, ή αυτή τη συνθήκη ζωής για να μπορέσουν ν' αντιληφθούν πώς δυσκολεύονται οι άλλοι και πώς μπορούν να τους βοηθήσουν και να τους αποδεχτούν.

Η μόνη απάντηση κατά τη γνώμη μου είναι, διορισμοί. Δηλαδή κάθε παιδί να έχει τη δική του βοήθεια, τη δική του εκπαιδευτικό και να μη γίνεται αυτό που περιγράφηκε από τάξη σε τάξη.

Επόμενο ερώτημα είναι η έρευνα που έδειξε τ' αρνητικά κτλ. Κοιτάζετε, μια

έρευνα μπορεί να δώσει πολλά αποτελέσματα. Το ζήτημα είναι πώς συζητάς τ' αποτελέσματα. Γι' αυτό και όταν γράφει κάποιος ένα άρθρο, το κυριότερο κεφάλαιό του είναι η λεγόμενη συζήτηση των αποτελεσμάτων. Δηλαδή αυτό που προέκυψε. Πώς εξηγείται; Πώς ερμηνεύεται; Πώς συνδέεται με άλλα πράγματα; πώς και γιατί έρχεται σε αντίκρουση ή αντιπαράθεση με άλλα αποτελέσματα.

Αρα, λοιπόν, πολύ σημαντικό ήταν να δούμε την ερμηνεία. Πολλά αποτελέσματα μπορεί να προκύψουν τυχαία. Ας πάμε σ' αυτά τα οποία δείχνουν έναν υψηλό δείκτη στατιστικής σημαντικότητας που σημαίνει ότι και να ξαναγίνουν οι έρευνες αυτές αλλού, θα βγάλουν τα ίδια αποτελέσματα. Εδώ τίθενται άλλα ζητήματα.

Ξέρετε, όταν κάποια φορά βρίσκουμε ένα εύρημα, μας δημιουργεί την περιέργεια να το συνδυάσουμε και με κάποια άλλα. Θα σας πω κάτι πάρα πολύ χαρακτηριστικό που είναι στη βιβλιογραφία τουλάχιστον της μέτρησης των επιδόσεων παιδιών, είναι γενικό χαρακτηριστικό. Ξέρετε ποια μεταβλητή έχει φανεί ότι μετράει πολύ περισσότερο, επηρεάζει πολύ περισσότερο τις επιδόσεις των παιδιών; Το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας, όχι του πατέρα.

Και μάλιστα συγκρίνουμε παιδιά τα οποία έρχονται από διαφορετικό κοινωνικοπολιτισμικό επίπεδο αλλά και από διαφορετικό επίπεδο γραμματικών γνώσεων των μητέρων και φαίνεται ότι οι επιδόσεις τους δεν έχουν σχέση τόσο με την επίδραση του κοινωνικοπολιτιστικού οικονομικού επιπέδου τους που είναι και αυτό σημαντικό ή του γεωγραφικού επιπέδου τους, αλλά με το εκπαιδευτικό επίπεδο της μάνας.

Αλλά τι σημαίνει αυτό σε απλά λόγια: Ότι μια μητέρα με πολύ υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο, μπορεί να βοηθήσει πολύ περισσότερο το παιδί της ακόμα κι αν βρίσκεται σ' ένα χαμηλότερο κοινωνικό στρώμα. Και αντίθετα, μια μητέρα με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο μπορεί να βοηθήσει πολύ λιγότερο το παιδί της που ανήκει σε μια υψηλή κοινωνικοπολιτισμική ομάδα.

Αρα, περισσότερο θα δεχθεί επιδράσεις από τη μητέρα και όχι από την ομάδα. Άρα λοιπόν αυτό το πράγμα πώς θα το ερμηνεύσουμε; Αν δεν κάνουμε τις συνδυαστικές αυτές συγκρίσεις και αναλύσεις, μπορούμε να πούμε πολύ απλά, το κοινωνικοπολιτιστικό επίπεδο, το γεωγραφικό επίπεδο και να γίνουν αποτελέσματα τα οποία θέλουν περισσότερη διερεύνηση.

Όλα λοιπόν χρειάζονται μια μεγαλύτερη διερεύνηση. Επίσης η μία έρευνα δε λέει τίποτα. Δεν την απαξιώνω, δεν τη γνωρίζω κατ' αρχάς και βεβαίως δεν μπορώ να πω κάτι άλλο. Αλλά πρέπει να σκεφτούμε και να δούμε το εξής: Έστω ότι αυτά τ' αποτελέσματα είναι έγκυρα, είναι έτσι όπως ακούστηκαν. Ποια εκπαίδευση είχαν αυτά τα παιδιά; Ποιες είναι οι εκπαιδευτικές συνθήκες, η κοινωνικές συνθήκες και όλα τα σχετικά;

Δηλαδή δεν μπορείς να λες ότι «τον πήρα αυτόν, έχει δυο χρόνια ας υποθέσουμε

εκπαίδευση, έβγαλε προβλήματα άγχους, φταίει αυτό. Πώς γινόταν η εκπαίδευση; Τι είχαμε; Είχαμε ένα εξεταστικό-κεντρικό σύστημα, είχαμε μια πιεστικότητα; Και να μας συγχωρήσετε εδώ φίλες και φίλοι, η μεγαλύτερη πίεση που ασκούμε στα παιδιά είναι στις γιορτές. Εκεί, να μάθεις το ποίημα, να μάθεις τα λόγια σου κτλ.

Πού είναι η χαρά που πρέπει να έχει μια παιδική γιορτή, είτε των Χριστουγέννων είτε η καλοκαιρινή στο Νηπιαγωγείο; Αυτό είναι ένα πάρα πολύ αγχώδες στοιχείο. Για να μετρήσουμε κι εμείς το άγχος των παιδιών τότε.

Και κλείνω με το τελευταίο κομμάτι, για την οικονομική διαχείριση των σχολείων. Από πολλά χρόνια πριν, από τότε που υπηρετούσα κι εγώ στη δημόσια εκπαίδευση, είχα φτάσει στη γνώμη και την άποψη ότι ήταν ολέθριο σφάλμα να δοθεί η οικονομική διαχείριση των σχολείων στους Δήμους. Δε θέλω να πω πράγματα και περιπτώσεις που όλοι τις έχετε γνωρίσει.

Δυστυχώς όμως, όπως φάνηκε κι εχθές από αυτά που προέκυψαν ως στοιχεία, από πού έρχεται η χρηματοδότηση της εκπαίδευσης, μάλλον αυτή είναι μία ροπή, μια τάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δε θα μπορούσαμε να την αποφύγουμε.

Πιστεύω, βέβαια, ότι πρέπει ν' αντισταθούμε, να προσέξουμε και να κοιτάξουμε όσο γίνεται να παραμένει ο κεντρικός έλεγχος στην κεντρική κυβέρνηση γιατί ξέρετε, δώσε, δώσε, και οι διορισμοί, κάποιος το είπε νωρίτερα απ' τους ομιλητές, πάλι θα πάνε εκεί και όλα τ' άλλα κι αυτά που μας έλεγε ο εκπρόσωπος της Διεθνούς Ομοσπονδίας, η αυτονομία δηλαδή κρατών, Περιφερειών, νομών στο να παίρνουν και να φτιάχνουν τα προγράμματά τους ή έτοιμα από το εξωτερικό. Δεν ξέρω αν σας κάλυψα, αν χρειάζεστε κάτι άλλο επανέρχομαι.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε πολύ. Ο κ. Τουρτούρας έχει το λόγο.

Χ. ΤΟΥΡΤΟΥΡΑΣ: Πάνω σ' αυτά που είπε ο κ. Οικονομίδης, συμφωνώ απόλυτα σε όλα όσα είπε για την έρευνα, ούτε εγώ γνωρίζω τη συγκεκριμένη έρευνα, όντως ισχύουν όλα αυτά που είπε ο προλαλήσας συνάδελφος, είναι το ζήτημα πώς ερμηνεύεις τα δεδομένα κι όχι μόνο τα δεδομένα που βγάζεις. Τα συζητάς, όμως όπως και να' χει το πράγμα, θεωρείται ένα από τα βασικά δεδομένα, καταστατικές συνθήκες έρευνας στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης να λένε ότι ένας από τους παράγοντες της κακής σχολικής πορείας, είναι η έλλειψη φοίτησης σε Νηπιαγωγείο.

Αυτό είναι δεδομένο κι έχει προκύψει από πάρα πολλές έρευνες. Πώς έρχεται τώρα μια έρευνα ν' αντιστρέψει όλα αυτά τα δεδομένα και να μας πει ότι αντιθέτως όσοι έχουν δίχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση στα Νηπιαγωγεία είναι αυτοί οι οποίοι αποτυγχάνουν και δημιουργούν ζητήματα σχολικής διαρροής, αυτό το πράγμα μάλλον για μένα είναι απάτη, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να βγάλει έξω όλα τ' αποτελέσματα που είχαμε κατά νου.

Επίσης, απλά έχετέ το στο μυαλό σας ότι μια έρευνα-απάτη σαν κι αυτή, για να

έχετε ένα παράδειγμα, ήταν του Πανάρετου, η έρευνα που έλεγε ότι τα μεγάλα σχολεία είναι και τα καλύτερα σχολεία. Πάνω σ' αυτό στηρίχθηκε η Διαμαντοπούλου και συγχώνευσε όλες τις σχολικές μονάδες τότε.

Τι έρευνα έκανε ο Πανάρετος; Πήρε Λύκεια μεγάλα και Γυμνάσια, πρόσθεσε όλες τις επιδόσεις των μαθητών των Λυκείων αυτών, ανά Λύκειο τώρα και τα διαίρεσε δια του πληθικού αριθμού και έβγαλε τον μέσο όρο επίδοσης του μαθητή στο σχολείο εκείνο.

Αυτό έδειξε τέλος πάντων στην κα Διαμαντοπούλου ότι, στατιστικά, σημαντικές διαφορές, καλύτερες επιδόσεις υπάρχουν στα παιδιά που είναι σε μεγάλα σχολεία. Τι έπρεπε να ρωτήσει κάποιος εκεί; Ποια σχολεία πήρες κ. Πανάρετε; Γιατί αν πήρες στο Κολωνάκι της Αθήνας ή αν πήρες στην Καλαμαριά της Θεσσαλονίκης, συγκεκριμένα σχολεία και τα σύγκρινες με το σχολείο ας πούμε μέσα στον οικισμό του Δεντροποτάμου ή σε κάποιες παραμεθόριες περιοχές, εκεί πρέπει ν' αναρωτηθεί αν είναι ποιοτικά αντάξιες οι συνθήκες, τι μαθητικό πληθυσμό είχες, τι σύνθεση υπήρχε, δάσκαλοι, υλικοτεχνική υποδομή, χίλια δυο άλλα πράγματα.

Και επίσης βέβαια να πας και σε πιο βαθιά χαρακτηριστικά, οικογένειας, μορφωτικό επίπεδο κι όλα αυτά. Και βέβαια φοίτηση σε Νηπιαγωγείο. Για να έχουμε στο μυαλό μας πώς εξαπατά κάποιος με τ' αποτελέσματα έρευνας.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Δυο λόγια για την ερώτηση, γιατί δε χτίζονται σχολεία, γιατί οι Δήμοι δε χτίζουν σχολεία.

Με την κατάργηση του ΟΣΚ, του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων, πιο έντονα και επιτακτικά έχει προωθηθεί η ιδιωτικοποίηση των σχολικών κτιρίων. Οι Δήμοι, σαν το μακρύ χέρι της κυβέρνησης, και θα πιάσουμε κι εδώ την Κεντρική Μακεδονία, στις τοποθετήσεις που κάνουν για τη λύση του προβλήματος στη σχολική στέγη, προτείνουν την κατασκευή σχολικών κτιρίων μέσω ΣΔΙΤ.

Τώρα τί είναι τα ΣΔΙΤ (Σύμπραξη Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα). Η Ανώνυμη Κατασκευαστική Εταιρεία παίρνει ένα δάνειο από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα, φτιάχνει ένα σχολείο, το σχολείο αυτό μισθώνεται από το Ελληνικό Δημόσιο για 25 χρόνια, δεν ξέρουμε αν μεταβιβάζεται μετά στο Ελληνικό Δημόσιο, μέχρι τώρα λέει ότι μεταβιβάζεται, αν δεν αλλάξει κάτι θα μεταβιβαστεί, για 25 χρόνια πληρώνει ένα ενοίκιο το Ελληνικό Δημόσιο, ας πούμε το ΕΠΑΛ Κερατσινίου 200.000 ευρώ το χρόνο, η εταιρεία έχει την αποκλειστική ευθύνη για τη συντήρηση του σχολείου, αλλά όπως προβλέπεται μέσα από την ΚΤΥΠ.

Σε αυτό το σχολείο δεν μπορεί κανένας εκπαιδευτικός να τοποθετήσει ακόμα ούτε ένα εποπτικό μέσο χωρίς την άδεια από τον εκπρόσωπο της εταιρείας. Η χρήση του σχολείου πέρα από τις ώρες διδασκαλίας προϋποθέτει έγκριση από την κατασκευαστική εταιρεία, δηλαδή αν ένας Σύλλογος Γονέων θέλει απλά να συνεδριάσει, πρέπει να πάει άδεια.

Το σχολείο φυλάσσεται και ελέγχεται με κάμερες, οπότε όλοι καταλαβαίνουμε ότι αν για παράδειγμα οι μαθητές θέλουν να προχωρήσουν σε μια διαμαρτυρία στοχοποιούνται από την εταιρεία και αναλαμβάνουν όλες τις ευθύνες για ό,τι γίνει εκεί μέσα, σε περίπτωση μιας φθοράς. Για παράδειγμα αν ένας μαθητής σπάσει μια λάμπα από λάθος, πληρώνεται κατευθείαν από το μαθητή με χρέωση, το κτίριο παραδίδεται εντελώς γυμνό από εξοπλισμό, αναγκάζονται να μπουν χορηγοί για να μπορέσουν να στελεχώσουν το σχολείο και άλλα τέτοια πολλά.

Να μην πούμε για το κόστος κατασκευής μέσω ΣΔΙΤ ότι φτάνει να είναι 4 φορές μεγαλύτερο απ' ό,τι όταν το κατασκεύαζε ο ΟΣΚ. Η μέθοδος κατασκευής ενός τέτοιου σχολείου μέσω ΣΔΙΤ δεν είναι αθώα ιστορία, με το γνωστό επιχείρημα της έλλειψης χρημάτων ανοίγουν σταδιακά το δρόμο της ιδιωτικοποίησης των δομών της εκπαίδευσης που μέχρι τώρα αποτελούσαν κρατική υπόθεση.

Τέτοια μας υποσχέθηκε και ο Πρωθυπουργός και εδώ και στην Κεντρική Μακεδονία, σχολεία μέσω ΣΔΙΤ και επίσης ένα άλλο ν' αναφέρω που είναι πολύ χαρακτηριστικό: Στο ΕΠΑΛ Κερατσινίου που έγινε μέσω ΣΔΙΤ, επιλέχθηκε το ΕΠΑΛ να φιλοξενήσει το απόγευμα τα ΔΥΕΠ, 2 με 6, τα προσφυγόπουλα από το κέντρο του Σχιστού.

Η εταιρεία αρνήθηκε, απαιτώντας επιπλέον χρήματα με το επιχείρημα ότι αλλάζουν οι συμβατικές υποχρεώσεις. Ας κλείσουμε μ' αυτό. Γι' αυτό δε φτιάχνονται σχολεία, γιατί θέλουν να προωθήσουν τα ΣΔΙΤ.

Συμπεράσματα– τοποθετήσεις συνέδρων.

Τοποθετήσεις παρατάξεων

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ τους εκλεκτούς μας προσκεκλημένους που μας τίμησαν με την παρουσία τους και με την κατάθεση της άποψής τους, τους Καθηγητές τους πανεπιστημιακούς και τους δυο εκπροσώπους των γονέων.

Καλούμε το Προεδρείο να έρθει ν' αναλάβει τη θέση του για τη συνέχιση της εκδήλωσης. Για 5 λεπτά τοποθετήσεις στον κάθε σύνεδρο.

Ξεκινάμε με το Θεοδωρή Μπαλτά, από τον Η' Σύλλογο.

Θ. ΜΠΑΛΤΑΣ (Η' ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ): Συναδέλφισσες και συνάδελφοι του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΟΕ και όλοι οι αγαπητοί προσκεκλημένοι, πρέπει να πω εξ αρχής ότι ήταν όχι μόνο ενδιαφέρον αλλά και αναγκαίο το σημερινό μας συνέδριο και πρέπει να συνεχιστεί. Επειδή δεν έμεινε, και πολύ καλώς δεν έμεινε, η συζήτηση μόνο για το Νηπιαγωγείο, και αυτό δείχνει το ενιαίο της εκπαίδευσης. Θα πρέπει στο επόμενο διάστημα η ΔΟΕ να προχωρήσει και σε συνέδριο που έχει να γίνει πολλά χρόνια. Θα έλεγα και στο Πανεπιστήμιο.

Δηλαδή γύρω από το περιεχόμενο, από τ' αναλυτικά προγράμματα, τις προθέσεις και τους σκοπούς της εκπαίδευσης. Πριν εστιάσω την τοποθέτησή μου στο θέμα των ελλείψεων σε σχολική στέγη, θέλω να πω κάτι σε σχέση με τα σπουδαία ερωτήματα και τοποθετήσεις που υπήρξαν πριν. Έχουμε ευθύνη όλοι να σταματήσουν επιτέλους κάποια πράγματα στην εκπαίδευση. Δεν μπορεί οι μαθητές, ειδικά στη χρονική στιγμή που ζούμε, να συνεχίζουν να είναι οι απαντητές. Δε γίνεται αυτό.

Πρέπει αυτοί να θέτουν τα ερωτήματα και να είναι οι δημιουργοί. Δεν μπορεί να μη βλέπουμε λάθη που υπάρχουν στην εκπαίδευση και στη διδακτική μετατροπή. Έγινε αναφορά στο Πυθαγόρειο Θεώρημα. Αυτό είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα που το μέσο, η απόδειξή του έχει αναχθεί σε σκοπό. Στο ερώτημα τι ακριβώς λείει αυτό το Πυθαγόρειο Θεώρημα, λίγοι κατανοούν ότι για οποιαδήποτε δυο τετράγωνα σ' αυτό τον κόσμο, υπάρχει ένα τρίτο που κάνει το εμβαδόν των δύο άλλων.

Άρα το κατανοούν μόνο σε σχέση με το τρίγωνο. Άρα, θέλει ν' ανοίξει η συζήτηση για το περιεχόμενο της εκπαίδευσης και τη διδακτική του μετατροπή, η οποία έχει δεν έχει ανοίξει. Έχει ανοίξει, θα έλεγα, στον τομέα της συμβουλευτικής αρκετά καλά. Αλλά στο άλλο όχι.

Για την ΚΕΔΕ: Η ΚΕΔΕ δεν είναι ότι έχει θέση απέναντι στο νόμο που ψηφίστηκε πριν ένα μήνα. Η ΚΕΔΕ έχει θέσει τα Νηπιαγωγεία στους Δήμους και η ΚΕΔΕ βεβαίως είναι θεσμός και είναι σεβαστός. Αλλά έχει πολιτικό πρόσημο η ΚΕΔΕ. Νεοφιλελεύθεροι είναι στην ΚΕΔΕ. Γι' αυτό θεσμικά σεβόμαστε όλους, αλλά καθόλου δε σεβόμαστε και ασκούμε κριτική στην πολιτική τους.

Και βεβαίως, η κυβέρνηση έκανε λάθος, διότι δεν μπορεί ακριβώς στην ουσία να τεθούν με την Υπουργική Απόφαση ως κριτές εκπαιδευτικής πολιτικής. Δε γίνεται αυτό. Εκπαιδευτική πολιτική ποιός θ' ασκεί στη χώρα; Δεν μπορεί ν' ασκούν οι Δήμοι. Πρέπει ν' ασκεί ένας. Αυτός που έχει την ευθύνη από τον ελληνικό λαό.

Αυτό δεν είναι αυτονόητο για όλους. Πρέπει να γίνει. Οι Δήμοι που εκλέχτηκαν για άλλο λόγο και για άλλο σκοπό και γι' αυτό το λόγο, επειδή οι σχολικές δομές και τα σχολικά κτίρια δεν είναι αποκομμένες από το περιεχόμενο της εκπαίδευσης, είναι προαπαιτούμενο μιας καλής εκπαίδευσης και μιας ορθής παιδαγωγικής

πράξης, γι' αυτό το λόγο, απαιτείται άμεσα να διορθωθεί το λάθος που είχε ολέθρια αποτελέσματα. Ποιο; Του να μην έχει η πολιτεία ως τέτοια, την ευθύνη και για τα σχολεία. Και πρέπει να την έχει το Υπουργείο Παιδείας.

Δημόσιος Οργανισμός, κοιτάζτε, όχι ο ΟΣΚ, γιατί ο ΟΣΚ ήταν Οργανισμός. Εμείς πρέπει να διεκδικήσουμε Δημόσιος Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων. Και για έναν άλλο λόγο: Διότι όλοι οι πολίτες είναι ίσοι απέναντι στους νόμους. Πόσο μάλλον οι μαθητές. Δεν είναι ίσοι, όταν επαφίεται αυτή η διεκδίκηση ισότητας στον υποκειμενισμό, στο ταλέντο ή όχι, στις παραλείψεις, στις πρωτοβουλίες του κάθε Δήμου ξεχωριστά. Δε γίνεται. Γι' αυτό πρέπει να είναι σημαία της ΔΟΕ, Δημόσιος Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων.

Σε σχέση τώρα με το νόμο που ψηφίστηκε, γιατί είναι μεγάλη κατάκτηση: Διότι ακόμη και στο ζήτημα της σχολικής στέγης, δεν είναι φανερό ότι το κράτος ως τέτοιο δεν μπορεί να κρυφτεί απέναντι στο να μην εφαρμόσει το νόμο, από το να έχει αίτημα διεκδίκησής του. Άρα οι όροι διεκδίκησης σύγχρονων σχολείων και Νηπιαγωγείων πιο συγκεκριμένα, είναι κατά τη γνώμη μου καλύτεροι και πρέπει αυτό να είναι στο επόμενο διάστημα η βασική μας διεκδίκηση, ταυτόχρονα με την πλήρη και καθολική εφαρμογή του νόμου.

Θα κλείσω μ' ένα τελευταίο που συμβαίνει στο Δήμο μου. Στο Δήμο Κορδελιού Ευόσμου, έχουμε, και δεν υπάρχει πουθενά αλλού στη χώρα, 6 Νηπιαγωγεία βάρδια. Άρα λοιπόν, εμείς από την πλευρά μας και ως Συνδικάτο και σε όλα τα επίπεδα της διεκδίκησης της κινηματικής και πολιτικής έχουμε κατά τη γνώμη μου και προτείνω, θέλουμε και βοήθεια, αυτό το θέμα να τεθεί.

Δεν μπορεί να συζητάμε για υποχρεωτικότητα, αν άμεσα δε σταματήσουν να υπάρχουν βάρδια Νηπιαγωγεία. Διότι τότε, να λέμε άλλα λόγια ν' αγαπιόμαστε. Πρέπει να προχωρήσουμε μαζί και να υπερασπίσουμε τις κατακτήσεις μας και να διεκδικήσουμε ολοένα καλύτερους όρους για ένα λόγο: Για τη μόρφωση των παιδιών και βεβαίως και για την εργασία των εκπαιδευτικών. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο συνάδελφος Τσαλαπάκης Αντώνης έχει το λόγο.

Α. ΤΣΑΛΑΠΑΚΗΣ (ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΑΝΙΩΝ):

Γεια σας, συνάδελφοι, χαιρετίζουμε κι εμείς το συνέδριο της ΔΟΕ για την Προσχολική Αγωγή και Εκπαίδευση.

Σε συνδυασμό με τις προγενέστερες ημερίδες που αφορούσαν την ενοποίηση των ΤΕΙ Βρεφονηπιοκόμων με τα Παιδαγωγικά Τμήματα Προσχολικής Αγωγής, ο κλάδος για μια ακόμη φορά αποδεικνύει ότι τα επιστημονικά επιχειρήματα που αφορούν την παιδαγωγική προσέγγιση της πρώιμης σχολικής ηλικίας δεν μπορούν ν' αντικρουστούν από καμιά ΚΕΔΕ, ΠΟΣΥΠ, ΣΒΕ, ΠΑΣΥΒΝ, οι οποίοι τοποθετούνται παραπληροφορώντας

σ' ένα πάγιο αίτημα της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Η παροχή κοινωνικής φροντίδας και δημόσιας δωρεάν εκπαίδευσης σε όλα τα παιδιά είναι αναφαίρετο, μη διαπραγματεύσιμο δικαίωμα. Υπάρχουν όμως διακριτά όρια, τα οποία σχετίζονται με την ηλικία τους άρα και τις ανάγκες των παιδιών. Η εκπαίδευση ασκείται μόνο στο σχολείο, Νηπιαγωγείο από επιστήμονες εκπαιδευτικούς και μόνο έτσι θα πρέπει να την αντιμετωπίζουμε.

Οι κίνδυνοι της υπαγωγής των δομών προσχολικής εκπαίδευσης υπό την επίβλεψη των Δήμων, παραμένουν ορατοί. Δεν πρέπει να ξεχνάμε την απόφαση της ΚΕΔΕ που βρήκε το Δεκέμβριο του '16, που ζητά από την πολιτεία τη υπαγωγή της προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης στους Δήμους.

Η δίχρονη δημόσια και δωρεάν προσχολική αγωγή και εκπαίδευση είναι αδιαπραγμάτευτο αίτημα των τελευταίων 33 ετών για εκπαιδευτικούς και γονείς. Μόνο αυτή εξασφαλίζει στο παιδί συνέχεια ως προς το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το χώρο και τα πρόσωπα και μπορεί να λειτουργήσει αντισταθμιστικά για όλα τα παιδιά, αμβλύνοντας τις εκπαιδευτικές ανισότητες.

Θα πρέπει να συνεχίσουμε να παλεύουμε ενάντια στις καταστροφολογικές κορώνες συντεχνιακού τύπου. Στα Χανιά καταφέραμε σε όλους τους Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας, τα προνήπια για το σχολικό έτος 2018-2019 να εγγραφούν υποχρεωτικά στο Νηπιαγωγείο. Η καθιέρωση της δίχρονης προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης, θέτει την πολιτεία και το Δήμο προ των ευθυνών τους για την επιτάχυνση της ανέγερσης νέων διδακτηρίων ή την εύρεση νέων κατάλληλων χώρων για την επίλυση του προβλήματος της σχολικής στέγης.

Η απουσία εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της ΠΟΕ-ΟΤΑ και των εκπροσώπων των ΑΤΕΙ Βρεφονηπιοκόμων, έχει τη σημασιολογία της. Ο αγώνας για την καθολική εφαρμογή της υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης, δεν έχει τελειώσει. Θα συνεχίσουμε διατρανώνοντας την αντίθεσή μας στα voucher και την όποια δυνατότητα επιλογής, σχολικής δομής για τα παιδιά πρώιμης σχολικής

ηλικίας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Η συναδέλφισσα Κική Κοκκίνου έχει το λόγο.

Κ. ΚΟΚΚΙΝΟΥ (ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ): Καλησπέρα κι από μένα. Κατ' αρχάς θα ήθελα να συγχαρώ τη ΔΟΕ για την πολύ καλή οργάνωση του συνεδρίου καθώς επίσης και τους ομιλητές για τις πολύ ενδιαφέρουσες εισηγήσεις. Εκείνο βέβαια που με λυπεί πάρα πολύ, είναι ότι δε βλέπω μεγάλη συμμετοχή από τον κλάδο των Νηπιαγωγών, περίμενα ειλικρινά μεγαλύτερη συμμετοχή.

Θα ξεκινήσω με κάτι που είπε ο κ. Μπάκας, ότι τα παιδιά από την εκπαίδευση παίρνουν τέσσερα πράγματα: Κοινωνικοποίηση, αξίες, γνώσεις και δεξιότητες. Θεμέλιος λοιπόν λίθος όλης αυτής της εκπαιδευτικής πυραμίδας είναι το Νηπιαγωγείο μας. Η καθιέρωση για πρώτη φορά το 2006 του ν. 3815 της υποχρεωτικότητας, του ενός έτους της προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης, για τα παιδιά 5-6 χρόνων, υπήρξε η πρώτη κατάκτηση του κλάδου μας μετά από πολλούς αγώνες.

Ιστορικό όμως σημείο επίτευξης μιας κοινωνικής και εκπαιδευτικής κατάκτησης και ιστορικό σημείο για τον κλάδο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης υπήρξε η πρόσφατη ψήφιση του άρθρου 33 στις 27/2/2018, στο νόμο για το Πανεπιστήμιο της Δυτικής Αττικής με το οποίο θεσμοθετήθηκε η δίχρονη προσχολική αγωγή και εκπαίδευση στο δημόσιο Νηπιαγωγείο.

Δυο χρόνια φοίτησης. Γιατί; Δυο χρόνια φοίτησης όλων των νηπίων ως προνήπια και ως νήπια, είναι εξαιρετικά σημαντική και αναγκαία, αφού φοιτώντας για δυο χρόνια, λαμβάνουν συστηματική εκπαίδευση με συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους, από παιδαγωγούς με εξειδίκευση στην εκπαίδευση της ηλικιακής αυτής ομάδας των παιδιών 4 έως 6 ετών, από τους νηπιαγωγούς δηλαδή ΠΕ-60.

Δυο χρόνια φοίτησης στο Νηπιαγωγείο εξασφαλίζουν γερά και ισχυρά θεμέλια για την οικοδόμηση της εκπαιδευτικής πορείας των παιδιών. Κατ' αρχάς το πρόγραμμα που εφαρμόζεται στο Νηπιαγωγείο, προβλέπει ένα διάστημα ομαλής προσαρμογής στο σχολικό πλαίσιο, ώστε δίνεται η δυνατότητα και ο χρόνος που απαιτούνται σε κάθε παιδί, να νιώσει ασφάλεια, εμπιστοσύνη, να γνωριστεί με τ' άλλα τα παιδιά, να δημιουργήσει σχέσεις και ν' αναπτύξει ατομικές και κοινωνικές δεξιότητες.

Από την έναρξη του σχολικού έτους έως και τη λήξη των δυο χρόνων, ενθαρρύνεται να διανύσει τη διαδρομή και τη διαδικασία της κοινωνικοποίησής του. Το αναλυτικό πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου μας είναι ευέλικτο, είναι ανοιχτό, δεν περιορίζει αυστηρά τον εκπαιδευτικό της τάξης, αλλά αντίθετα του επιτρέπει να σχεδιάζει δραστηριότητες σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα και τις δυνατότητες των παιδιών,

όπου μπορούν να συμμετέχουν δυναμικά.

Οι νηπιαγωγοί από την άλλη, είναι εκπαιδευμένοι από πανεπιστημιακές σπουδές για να σχεδιάζουν και να υλοποιούν ποικίλες διδακτικές πρακτικές, για να προσεγγίζουν τα γνωστικά αντικείμενα του αναλυτικού προγράμματος, απαντώντας στις διαφοροποιημένες ανάγκες των προνηπίων και των νηπίων.

Συγχρόνως συμμετέχουν προαιρετικά σε σεμινάρια, τα οποία στοχεύουν στη διαρκή επιμόρφωσή τους, εκπαίδευση και στην υποστήριξη φυσικά στο καθημερινό τους έργο.

Τα παιδιά με ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες υποστηρίζονται από τα ΚΕΔΔΥ, από τους σχολικούς συμβούλους της Ειδικής Αγωγής, οι οποίοι εποπτεύουν τα τμήματα ένταξης στα Νηπιαγωγεία. Επίσης προβλέπεται η παράλληλη στήριξη καθώς και ειδικό βοηθητικό προσωπικό, ώστε να πλαισιώνονται με εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα τα παιδιά που το χρειάζονται.

Η δεύτερη λοιπόν χρονιά στο Νηπιαγωγείο βρίσκει τα παιδιά εξοικειωμένα με το εκπαιδευτικό πλαίσιο, οπότε υπάρχει μπροστά τους ακόμη ένας χρόνος που θα τα βοηθήσει να εξελίξουν περισσότερο τις δυνατότητές τους σε όλα τα επίπεδα.

Η δίχρονη προσχολική εκπαίδευση που παρέχεται στα παιδιά του Νηπιαγωγείου είναι επιστημονικά τεκμηριωμένο ότι παράγει αντισταθμιστικά οφέλη για τη μετέπειτα ζωή των παιδιών. Η Κοινή Υπουργική Απόφαση όμως που εξέδωσε η κυβέρνηση στις 24/4/2018, σχετικά με τους Δήμους όπου επρόκειτο να εφαρμοστεί η δίχρονη υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση, δίνει τη δυνατότητα μόνο σε 184 Δήμους, σε σύνολο των 325, να την εφαρμόσουν.

Η παραπομπή της υποχρεωτικότητας στο μέλλον στο όνομα της εξασφάλισης των όποιων όρων, από όπου κι αν προέρχεται, ακυρώνει το αίτημα της καθολικότητας της δημόσιας δωρεάν παιδείας. Η άρνηση στο αίτημά μας, είναι πρόσχημα που ανοίγει το δρόμο της αμφισβήτησης της δημόσιας εκπαίδευσης.

Οι Δήμοι δεν έχουν λοιπόν καμία δικαιοδοσία να γνωμοδοτούν ανά τμήμα της εκπαίδευσης, εάν θα εφαρμοστεί, θα είναι υποχρεωτική ή όχι. Η παραπομπή σε τριμερείς Επιτροπές ήταν μια ευκαιρία του Υπουργείου Παιδείας να ρίξει την ευθύνη της, που είχε η ίδια, αλλού.

Εμείς λοιπόν ως κλάδος ΠΕ-60 ζητάμε την εφαρμογή του νόμου σε όλα τα Νηπιαγωγεία όλης της επικράτειας άμεσα, από το σχολικό έτος 2018-19. Ζητάμε μαζικούς διορισμούς νηπιαγωγών για την κάλυψη όλων των αναγκών και φυσικά μια γενναία κρατική χρηματοδότηση για την πλήρη κάλυψη της λειτουργίας όλων των Νηπιαγωγείων. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Το λόγο έχει ο Ηλίας Σμήλιος από το Ζ' Σύλλογο Θεσσαλονίκης.

Η. ΣΜΗΛΙΟΣ (Ζ' ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ): Γεια σας συναδέλφισσες και συνάδελφοι και για να δικαιολογήσουμε και λίγο την προηγούμενη ένταση, όπως ακούστηκε ήδη, είμαι από το Ζ' Σύλλογο Θεσσαλονίκης. Για όσους δε γνωρίζετε, η περιοχή στην οποία βρισκόμαστε, ο Δήμος Παύλου Μελά, είναι περιοχή του Ζ' Συλλόγου Θεσσαλονίκης, τυπικά συνηθίζεται να δίνουν το λόγο και στους τοπικούς Συλλόγους.

Δε συνηθίζεται, αλλά το κυρίαρχο είναι ότι στις διαδικασίες μας και είμαι αρκετά χρόνια και περισσότεροι από σας είστε αρκετά χρόνια στις διαδικασίες της Ομοσπονδίας, κανένα Προεδρείο ποτέ δεν αποφασίζει αυτό, πώς θα μιλήσουν οι ομιλητές, με κάποιον τρόπο κρατάει μια σειρά. Ας το ξεπεράσουμε όμως, προφανώς δεν είναι αυτό το ουσιαστικό.

Σε ό,τι αφορά το Ζ' Σύλλογο, μια που είστε στη γειτονιά μας και στην περιοχή μας, να καλωσορίσουμε έστω και μιάμιση μέρα μετά την έναρξη του συνεδρίου, όλους τους συναδέλφους και τις συναδέλφισσες που βρίσκονται εδώ στην περιοχή. Θ' αναφερθούμε πιο συγκεκριμένα και για την περιοχή αμέσως μετά.

Ξεκινώντας θα έλεγα ότι εδώ και περίπου ένα χρόνο, συζητάμε για ένα περίφημο βάθος, ένα βάθος τριετίας αρχικά όπως το ανακοίνωσε κάποιος Πρωθυπουργός που πολλές αλλαγές ντεμέκ θα έφερνε, ένα βάθος τριετίας και για την προσχολική αγωγή όπως και για τους διορισμούς, όπως και για χιλιάδες πράγματα, μόνο που το ερώτημα τελικά που πρέπει να μας απασχολήσει είναι αν το βάθος είναι ταυτόχρονα και πλάτος, δηλαδή η προσχολική αγωγή μπορεί να είναι και λίγο Νηπιαγωγείο, μπορεί να είναι και λίγο Παιδικός Σταθμός, αλλά τελικά, όπως και να' χει, είναι μια κατεύθυνση προς την ιδιωτικοποίηση και την επιχειρηματοποίηση της δημόσιας εκπαίδευσης.

Να δούμε τελικά ότι αυτό το βάθος μάλλον γι' αυτούς είναι αμέτρητο, όπως είναι και για όλα τα υπόλοιπα πράγματα και τελικά, για να δούμε βάθος στο τέλος του τούνελ, θα πρέπει εμείς οι ίδιοι, οι εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας μαζί με τους γονείς, μαζί με όλο το λαϊκό κίνημα, ν' απαιτήσουμε τα δυο πολύ βασικά πράγματα: Το πρώτο, να βάλουμε φραγμό σ' αυτή την πολιτική που μέρα με τη μέρα προχωρά όλο και περισσότερο την ιδιωτικοποίηση του δημόσιου και δωρεάν σχολείου, σε μια συνολικότερη πολιτική κατάργησης κάθε δικαιώματος για την κοινωνική πλειοψηφία.

Να επιβάλλουμε από την άλλη πλευρά, τη δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή στο δημόσιο και δωρεάν Νηπιαγωγείο, μαζί με το ενιαίο 12χρονο σχολείο, ως δικαίωμα και ανάγκη της κοινωνικής πλειοψηφίας, ως σχολείο των όλων και των ίσων.

Αυτά κατά την άποψή μας και ως Διοικητικό Συμβούλιο είναι τα σημαντικά πράγματα που έχουμε να κάνουμε. Αν έρθουμε τώρα στην ουσία αυτού που γίνεται σήμερα γιατί ένα χρόνο μετά, αυτό που νομίζω ότι μπορούμε να πούμε και επειδή εδώ μέσα κατά κύριο λόγο σταθήκαμε στις απαράδεκτες, τις αντιεπισημονικές, τις αντιλαϊκές, όπως θέλετε να τις χαρακτηρίσουμε, θέσεις της πλειοψηφίας των Δημάρχων και της ΚΕΔΕ, θέσεις όπως ακριβώς τις χαρακτήρισε κι ακόμη περισσότερο, γιατί στην πραγματικότητα αυτό που βάζουν είναι μια τοποθέτηση ενάντια στο δικαίωμα όλων των παιδιών, 4 έως 6 χρόνων, στο δημόσιο και δωρεάν Νηπιαγωγείο και ταυτόχρονα η υιοθέτηση των voucher και των τροφείων για τους δημοτικούς και ιδιωτικούς Παιδικούς Σταθμούς, αλλά και των ελαστικών εργασιακών σχέσεων για τις εργαζόμενες βρεφονηπιοκόμους στους Παιδικούς Σταθμούς.

Το ζήτημα όμως είναι ότι αυτό για τους Δημάρχους και την ΚΕΔΕ είναι το πρώτο βήμα σε μια συνολικότερη πολιτική που λέει ότι το δημόσιο Νηπιαγωγείο πρέπει να γίνει Δημοτικό Νηπιαγωγείο ως πρώτο βήμα για τη συνολική ένταξη της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, να περάσει στις αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με βάση αν θέλετε και το συνέδριο και τις αποφάσεις του συνεδρίου της ΚΕΔΕ αλλά και όλα αυτά που μας λένε τα Δημοτικά Συμβούλια κι από δω κι από κει και σ' αυτό ακριβώς το σημείο έρχεται να δέσει αυτή η πολιτική.

Είναι η άλλη πλευρά τελικά του ίδιου νομίσματος με την κυβερνητική πολιτική η οποία σήμερα και η πολιτική της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ ΑΝΕΛ, δεν κάνει τίποτε άλλο, από το να υιοθετεί απόλυτα τις νόρμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΟΣΑ που ξεκάθαρα βάζουν, γνωρίζουμε όλοι, και τις μεσοπρόθεσμες και την τελευταία έκθεση που βγήκε ο Υπουργός και την παρουσίασε σε κεντρική εκδήλωση, ξεκάθαρα λοιπόν βάζουν λοιπόν μπροστά το σχολείο της αγοράς, την ιδιωτικοποίηση και την ιδρυματικοποίηση της εκπαίδευσης.

Για να γίνω λοιπόν πιο συγκεκριμένος, αυτό που είχαμε και έχουμε ν' αντιμετωπίσουμε, είναι η συμπαιγνία αυτής της πολιτικής. Να γίνω πολύ πιο συγκεκριμένος λοιπόν: Σ' αυτή τη συμπαιγνία ακούσαμε τον Υπουργό να μας λέει ότι με την ομόφωνη μόνο γνώμη των Δημάρχων, πάμε σε Δήμους που θα εφαρμοστεί η δίχρονη προσχολική αγωγή.

Να μην αναφέρουμε τα στοιχεία για τους 22 νησιωτικούς τελικά Δήμους, με το ένα Νηπιαγωγείο όλο κι όλο στην Περιφέρειά τους, στο οποίο θα εφαρμοστεί η δίχρονη προσχολική αγωγή, τους 20 στους οποίους έχουν από 2 έως 3 Νηπιαγωγεία και φτάσαμε ήδη τους 40 τόσους και να δούμε ότι από τους 65 πρώτους Δήμους με πάνω από 50.000 Νηπιαγωγεία, υπάρχουν μόνο 7 στους οποίους θα εφαρμοστεί η δίχρονη προσχολική αγωγή.

Αυτή είναι η πολιτική τους και δεν είναι τυχαία. Θα σας πω πολύ συγκεκριμένα και πολύ σύντομα: Στην περιοχή που βρισκόμαστε, είμαστε στο Δήμο Παύλου Μελά, στην τριμερή Επιτροπή καταθέσαμε ως Σύλλογος, γιατί κάναμε μια δουλειά

σε όλη τη διάρκεια της χρονιάς, μιλήσαμε, κάναμε επανειλημμένες συσκέψεις με νηπιαγωγούς, συλλέξαμε στοιχεία και καταθέσαμε ένα πλήρες υπόμνημα, στο οποίο υπήρχε η καταγραφή των παιδιών που υπάρχουν και θα υπάρξουν στα επόμενα χρόνια στα σχολεία μας, οι προτάσεις προσωρινής λύσης στο ζήτημα και οι προτάσεις οριστικής λύσης με συγκεκριμένες καταγραφές των πάντων.

Η απάντηση του συγκεκριμένου Δημάρχου ήταν, να μη σας τη διαβάσω και σας καταναλώσω χρόνο, ότι από τ' αριθμητικά δεδομένα προκύπτει, και αυτό γράφει η απόφαση της τριμερούς Επιτροπής, ότι μπορούμε να δεχθούμε όλα τα προνήπια στα Νηπιαγωγεία της περιοχής μας. Η απόφαση του Υπουργού, βέβαια ψήφισε κατά, το δικαιολογεί γιατί θ' αναγκαστούμε να κλείσουμε Παιδικούς Σταθμούς κτλ.

Η απόφαση του Υπουργείου, ενώ ο ίδιος ο Δήμαρχος δέχεται ότι μπορούμε να δεχθούμε τα παιδιά στα Νηπιαγωγεία της περιοχής μας, είναι ότι εξαιρεί αυτό τον Δήμο. Η απόφαση του Υπουργείου είναι ότι εξαιρεί το διπλανό Δήμο επίσης από την περιοχή μας, γιατί ο Δήμος ξεκάθαρα είπε «εμείς δε θέλουμε».

Η απόφαση του Υπουργείου είναι ότι σε ολόκληρο το νόμο Θεσσαλονίκης από τους 14 Δήμους έχουμε εφαρμογή της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής μόνο στους 3 μικρότερους και μάλιστα σε κανέναν απολύτως του πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης, στο οποίο υπάρχουν τα πολλά Νηπιαγωγεία.

Η πολιτική τους είναι ξεκάθαρη: Πάμε να εφαρμόσουμε και σ' αυτή την πολιτική είναι σύμμαχοι, δεν είναι αντίπαλοι, Υπουργείο και Δήμαρχοι. Είναι απόλυτα σύμμαχοι, είναι υπηρέτες της ίδιας ακριβώς πολιτικής, της ιδιωτικοποίησης της δημόσιας και δωρεάν εκπαίδευσης, γιατί είναι ακριβώς υπηρέτες μια πολιτικής που εκπορεύεται από Ευρωπαϊκή Ένωση και μεγάλο κεφάλαιο και λέει, κατάργηση κάθε κοινωνικού δικαιώματος.

Απέναντι λοιπόν σ' αυτή την πολιτική, έχουμε υποχρέωση. Κι εδώ μια παρένθεση, δεν μπορούμε και δεν είναι ξεκάθαρο άλλωστε, αν μας έλεγε κανείς ότι τα Δημοτικά μας Σχολεία εδώ δεν έχουμε τα κτίρια, για να πάρουμε στον Εύοσμο, για παράδειγμα, τα παιδιά στο Δημοτικό Σχολείο, δε θα τα παίρναμε; Προφανώς και θα τα παίρναμε.

Αρα τώρα, απαιτούμε την καθολική εφαρμογή σε όλη τη χώρα, της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής, τώρα, με πολύ συγκεκριμένες προτάσεις που όλοι μας σα Συνδικάτο μπορούμε να κάνουμε σε κάθε περιοχή. Απαιτούμε από την κυβέρνηση να έχουμε τ' αναγκαία κτίρια, την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή, τους αναγκαίους μόνιμους διορισμούς εκπαιδευτικών, έτσι ώστε να προχωρήσει η δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή τώρα.

Αυτό βέβαια θέλει έναν συνολικότερο αγώνα απέναντι σ' αυτή την πολιτική. Γιατί συνάδελφοι, μια εβδομάδα πριν από τις 30 του Μάη, δε μπορούμε να λέμε απ' τη μια μεριά ότι πάμε στις περίφημες κοινωνικές συμμαχίες που διεκδικούν τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την επιχειρηματικότητα, στις γνωστές μέρες «εθνικής δράσης» σαν

αυτή της 30 του Μάη, δε μπορούμε λοιπόν να πάμε εκεί.

Αυτό που μας πρέπει, αυτό που είμαστε υποχρεωμένοι να κάνουμε, είναι να σηκώσουμε «πύργο ατίθασο» που λέει κι ο ποιητής, να διεκδικήσουμε και να κερδίσουμε το δίχρονο δημόσιο, δωρεάν Νηπιαγωγείο για όλα τα παιδιά 4 έως 6 χρόνων, μαζί με το ενιαίο 12χρονο δημόσιο και δωρεάν σχολείο, μαζί με τα δικαιώματα της κοινωνικής πλειοψηφίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ο συνάδελφος Χαλβατζιδάκης Δημήτρης έχει το λόγο.

Δ. ΧΑΛΒΑΤΖΙΔΑΚΗΣ: Συναδέλφισσες και συνάδελφοι, ίσως είμαι ο μόνος άντρας νηπιαγωγός εδώ, χτες είδα άλλον έναν συνάδελφο.

Είμαι στο 125^ο Νηπιαγωγείο Αθηνών, σε μια από τις πιο υποβαθμισμένες περιοχές όχι μόνο του λεκανοπεδίου, ενδεχομένως, το πιο πιθανό και της χώρας. Επίσης είμαι στο Συντονιστικό των Νηπιαγωγών. Δυο λόγια μόνο για το συνέδριο: Έκανε ένα καλό το συνέδριο παρ' ότι δεν είχε τη συμμετοχή που όλοι να θέλαμε να έχει, παρ' ότι έγιναν σημαντικές αστοχίες κατά τη γνώμη μας όπως το να καλέσουμε την ΚΕΔΕ, ή την πλειοψηφία της ΠΟΕ-ΟΤΑ, που έχει κι αυτό την αξία του και τη σημασία του.

Εν τούτοις έκανε ένα πολύ σημαντικό καλό: Άνοιξε όλη τη συζήτηση για το Νηπιαγωγείο. Κι αυτό είναι το μόνο όφελος και είναι σημαντικό όφελος και αυτό να το κρατήσουμε και για το συνέδριο της Ομοσπονδίας που έρχεται και για όλα τα βήματά μας από δω και πέρα.

Δεύτερο και σημαντικότερο: Αυτή τη στιγμή είμαστε σ' ένα δίλημμα που λέει, από τη μια μεριά ή θα έχουμε κατεβασμένα τα χέρια και θα πάμε στη λογική και στο σχέδιο που λέει λίγο ως πολύ, τα Νηπιαγωγεία στους Δήμους, ένα σχέδιο γύρω από το οποίο έχει στηθεί μια κοινωνική συμμαχία που περιλαμβάνει ΚΕΔΕ, δυστυχώς πλειοψηφία της ΠΟΕ-ΟΤΑ, να τα λέμε όλα όπως είναι, δυστυχώς, ιδιωτικά Νηπιαγωγεία, είναι ένα σχέδιο άμεσης επί της ουσίας ιδιωτικοποίησης ενός σημαντικότερου κομματιού της εκπαίδευσης, το δημόσιο Νηπιαγωγείο να ιδιωτικοποιηθεί και μ' έναν πολύ έντονο και άμεσο τρόπο, παρέα με την αξιολόγηση και τα voucher, για να μπορεί ο γονιός-πελάτης να επιλέγει το καλύτερο σχολείο στην περιοχή του και έτσι να χρηματοδοτείται μέσω του voucher.

Αυτή είναι η μια πλευρά, το ένα σχέδιο, το ξέρουμε. Από την άλλη πλευρά έχουμε το δίλημμα της εφαρμογής της δίχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης και αγωγής, νομοθετημένο από τη μία πλευρά σ' ένα πλαίσιο εξαιρετικά ασφυκτικό, το μνημονιακό πλαίσιο και την ίδια ώρα με μια κυβέρνηση την οποία επί της ουσίας δεν εμπιστευόμαστε.

Η Κοινή Υπουργική Απόφαση που βγήκε με τους 184 Δήμους, ξέρουμε ποιοι Δήμοι είναι αυτοί, αυτοί που έχουν και τη μικρότερη ανάγκη, τη μεγάλη ανάγκη την έχουν τα μεγάλα αστικά κέντρα, οι τριμερείς που θεσμοθετήθηκαν, δηλαδή που έβαλαν όχι από την πίσω αλλά από τη μπροστά πόρτα τους Δήμους ως ισότιμους επί της ουσίας συνομιλητές «εσύ έχεις τα φράγκα για τα κτίρια, σε βάζω και ισότιμο συνομιλητή σε ό,τι αφορά την εφαρμογή», μας αναγκάζει να μην εμπιστευόμαστε καθόλου αυτή την κυβέρνηση.

Και αυτό είναι μεγάλο πρόβλημα. Και το μπαλάκι της ευθύνης πέφτει κυρίως στο Συνδικάτο και κυρίως στις Νηπιαγωγούς. Εάν εμείς δε στοχεύσουμε σε μια λογική που να πιέζει διαρκώς κυβέρνηση και Δήμους συνέχεια, ασταμάτητα, εάν δε γίνουμε Σέρρες –που είναι η Σερραία συναδέλφισσα, που βγήκαν στις πλατείες;

Αν δε γίνουμε Σέρρες, να το πω διαφορετικά, να διεκδικούμε και ν' απαιτούμε μέρα τη μέρα, συνέχεια, επαναλαμβάνω και από κυβέρνηση και από τους Δήμους και χρηματοδότηση, την αναγκαία, και το αναγκαίο προσωπικό και τ' αναγκαία κτίρια που πρέπει να γίνουν από την πλευρά των Δήμων, εάν δε μπορούμε εμείς σε αυτή τη λογική, πολύ φοβάμαι ότι θα βρεθούμε στην κατάσταση μέσα σε πολύ λίγο χρονικό διάστημα, η υπόθεση της εφαρμογής απλώς να εξαφανιστεί από το χάρτη κι από την ατζέντα της πραγματικότητάς μας.

Είναι δική μας υπόθεση. Πάνω σ' αυτό μπορούμε να στήσουμε ένα πλήρες διεκδικητικό κίνημα, πλήρες, να το ξανατολήσουμε, να το ξανακάνουμε, δεν υπάρχει άλλη οδός. Στα διλήμματα διαλέγουμε, ή από δω ή από κει. Έχουμε τη δυνατότητα να φτιάξουμε ένα πλήρως διεκδικητικό κίνημα, το οποίο να περιλάβει και όλη τη συζήτηση, την πάρα πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση που άνοιξε, για το τι θέλω το Νηπιαγωγείο.

Ένα μικρό σχόλιο και κλείνω με αυτό σε ό,τι αφορά την περίφημη έρευνα που κατέθεσε ο ΠΑΣΥΒΝ. Δεν έχω ιδέα για την έρευνα αυτή, αλλά θεωρώ πάρα πολύ λογικό, τα παιδιά στο αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα, ήδη από το Νηπιαγωγείο να έχουν υπερβολικό άγχος. Σε κάθε αλλαγή στη ζωή μας έχουμε άγχος, είναι πολύ φυσιολογικό αυτό.

Όταν τα πηγαίνεις σ' ένα εκπαιδευτικό σύστημα στην πραγματικότητα εξεταστικοκεντρικό, όπου ο μόνος λόγος ύπαρξής του είναι να ξεχωρίζει τους καλούς και τους κακούς, από κει πήγαινε κάνε καριέρα, από δω μπες στην πλέμπα, είναι πάρα πολύ λογικό για μια σειρά από γονείς να μεταφέρουν ένα πολύ ιδιαίτερο άγχος και στα παιδιά τους ήδη από το Νηπιαγωγείο. Να μη γίνουμε αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα, είναι κρίμα. Και είναι δική μας δουλειά, μόνο δική μας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε. Το λόγο έχει η συναδέλφισσα Μαρία Πετίκη.

Μ. ΠΕΤΙΚΗ (ΣΤ' ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ): Συνάδελφοι καλησπέρα. Είμαι αναπληρώτρια εκπαιδευτικός στην Πρωτοβάθμια εδώ στη Θεσσαλονίκη, στον ΣΤ' Σύλλογο.

Θέλω να μεταφέρω μια εμπειρία, την οποία έχετε δει βέβαια όλοι και την έχετε ζήσει. Φέτος στα Νηπιαγωγεία που γυρίσαμε, πέρα από τις άθλιες συνθήκες που βρήκαμε, δε θα ξεχάσουμε ένα Νηπιαγωγείο, μια αίθουσα διδασκαλίας, όπου βρήκαμε μέσα μια νηπιαγωγό με 25 παιδιά, εκ των οποίων τα 3 ήταν προσφυγόπουλα που δεν ήξεραν ούτε μια κουβέντα στα Ελληνικά και υπήρχε κι ένα παιδί με ειδικές ανάγκες που ήταν μέσα με το καρότσι, σ' έναν χώρο που φυσικά δε χωρούσε να μπει και να βγει κάποιος, χωρίς παράλληλη στήριξη και χωρίς καμία βοήθεια και για τα προσφυγόπουλα.

Βγαίνοντας έξω και συζητώντας και σκεπτόμενοι όλα αυτά τα μέτρα που έχει πάρει η κυβέρνηση και για την Ειδική Αγωγή και σε όλα τα πεδία, ήταν σα να είδαμε μια εικόνα από τα Νηπιαγωγεία πώς θα είναι σε λίγο, που πλέον αυτό το Νηπιαγωγείο, αυτή η αίθουσα δε θα είναι μία εξαίρεση, αλλά θα είναι ο κανόνας.

Επίσης είδαμε χώρους ακατάλληλους φυσικά, ενοικιαζόμενα μαγαζιά, αλλά βρήκαμε συνάδελφοι και κλειστά Νηπιαγωγεία και συγχωνευμένα. Επιπλέον δε φάνηκε από κάπου ότι η κυβέρνηση έχει πάρει οποιοδήποτε μέτρο, όχι για να υλοποιήσει τη δίχρονη υποχρεωτική προσχολική, αλλά ούτε για να λύσει στοιχειωδώς τα προβλήματα των νηπιαγωγών.

Εδώ συνάδελφοι, και απευθύνομαι και στους συναδέλφους από την πλειοψηφία της ΔΟΕ, αναρωτιόμαστε, όταν η κυβέρνηση ψήφισε τη θεσμοθέτηση της δίχρονης, δε γνωρίζατε όλα αυτά τα στοιχεία; Δε γνωρίζατε ότι δεν έχει πάρει το παραμικρό μέτρο, ότι δεν προβλέπεται ούτε ένα ευρώ; Πώς θα υλοποιηθεί ακριβώς δηλαδή η δίχρονη προσχολική; Στις ήδη γεμάτες αίθουσες με το ήδη υπάρχον προσωπικό; Με την κινητικότητα των μαθητών μακριά από τα σπίτια τους; Με συγχωνεύσεις και κλείσιμο Νηπιαγωγείων που ήδη έχουν αποφασίσει;

Εσείς δεν ήσαστε που χαιρετίσατε αυτό το νόμο, κάνοντας πως δε γνωρίζετε όλα αυτά τα στοιχεία; Προς τι λοιπόν ήταν τα «ζήτω»; Είναι ένα ερώτημα αυτό που νομίζω ότι πρέπει όλοι οι συνάδελφοι ν' αναρωτηθούμε. Πέταξε δηλαδή το τυράκι η κυβέρνηση για να εξαπατήσει τους συναδέλφους. Τώρα όμως, συνάδελφοι, είναι η ώρα να δούμε πώς από δω και πέρα θ' απαντήσουμε σ' αυτή την κοροϊδία.

Κατά τη γνώμη μας, και μέσα από τα Σωματεία μας, πρέπει να προτάξουμε τις παιδαγωγικές και σύγχρονες ανάγκες των μαθητών, να διεκδικήσουμε την εφαρμογή της δίχρονης υποχρεωτικής αγωγής για νήπια και προνήπια για όλα τα παιδιά, με μαζικούς διορισμούς και δημιουργία φυσικά όλων των απαραίτητων υποδομών.

Να παλέψουμε για 15 μαθητές ανά τμήμα, να λειτουργήσει παντού ολοήμερο με ενιαίο παιδαγωγική τρόπο. Να παλέψουμε φυσικά για κάθε κατάργηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην προσχολική αλλά και γενικώς, καθώς θεωρούμε ότι προσχολική αγωγή σε καμία περίπτωση δεν είναι εμπόρευμα, όπως την έχουν καταντήσει για να δίνεται με κουπόνια.

Είναι παιδαγωγική και κοινωνική αναγκαιότητα, όπως άλλωστε τέτοια είναι και η ύπαρξη δημόσιων δωρεάν Παιδικών Σταθμών, για τις ηλικίες πριν από τα 4 χρόνια. Τον αγώνα αυτό, συνάδελφοι, θα τον δώσουμε από κοινού, με τους εργαζομένους γονείς, τις Ενώσεις τους, με όλο το εργατικό κίνημα. Θεωρούμε απαράδεκτο ν' ανεβαίνουν εδώ πέρα στο βήμα εκπρόσωποι Σωματείων και να μην καλούν στην απεργία στις 30 Μάη.

Καλό το συνέδριο, καλά κάνουμε και συζητάμε, όμως η μάχη συνάδελφοι θα κριθεί στο πεδίο του αγώνα, όπως εκεί άλλωστε δίνεται πάντα. ένα πρώτο βήμα λοιπόν είναι η μαζική μας συμμετοχή στην απεργία στις 30/5. Εμείς σαν Αγωνιστική Συσπείρωση και σαν ΠΑΜΕ σας καλούμε πανελλαδικά στις συγκεντρώσεις, βάζοντας φυσικά μπροστά το δικό μας πλαίσιο, τα δικά μας αιτήματα, τις δικές μας σύγχρονες ανάγκες. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε. Η συναδέλφισσα Σοφία Απιδοπούλου έχει το λόγο.

Σ. ΑΠΙΔΟΠΟΥΛΟΥ (ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΜΑΘΙΑΣ):

Καλησπέρα. Είμαι κι εγώ μια νηπιαγωγός από σας. Είμαι στην Ημαθία, δουλεύω στο μεγαλύτερο Νηπιαγωγείο μεγάλο, του νομού .

Ήθελα να ξεκινήσω με μια παραδοχή, κάτι που το γνωρίζουμε όλες όσες δουλεύουμε και ζούμε πολλά χρόνια μέσα στο Νηπιαγωγείο. Ότι το Νηπιαγωγείο σίγουρα δεν είναι Παιδικός Σταθμός, ότι το Νηπιαγωγείο δεν είναι σίγουρα χώρος παρκαρίσματος, ότι το Νηπιαγωγείο δεν είναι ένας χώρος στον οποίο απλά μας φέρνουν τα παιδιά τους για να τα ταΐσουμε, να παίξουν, να περάσουν πάρα πολύ ωραία, να μάθουν τραγουδάκια, έτσι χωρίς νόημα και χωρίς καμιά ουσία.

Ξέρουμε όλες και όλοι ότι το Νηπιαγωγείο δεν είναι ούτε και Δημοτικό Σχολείο με βιβλία, με γράψιμο, διάβασμα, καθημερινές υποχρεώσεις. Τι είναι λοιπόν το Νηπιαγωγείο; Το Νηπιαγωγείο, το είπαν πολύ καλύτερα βέβαια οι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι, είναι αυτό που καθορίζει εάν ένα παιδί θ' αποκτήσει θετική ή αρνητική στάση για το σχολείο και τη γνώση γενικότερα.

Είναι η ευκαιρία για ν' αποκτήσει γενικές γνώσεις, να συνεργάζεται με τα υπόλοιπα παιδιά, ν' αναπτύξει κοινωνικές δεξιότητες που ίσως να μη γνωρίζει ότι διαθέτει, να

ενδιαφερθεί για τους μαθητές του, για τους συνανθρώπους του, να μάθει να εκτιμά πρώτα απ' όλα τον εαυτό του, να μάθει ότι όλοι είμαστε διαφορετικοί και ίσοι, άρα θα πρέπει να μάθει να σέβεται τη διαφορετικότητα, να γίνει αυτόνομο, ν' αποκτήσει αυτοπεποίθηση.

Η φοίτηση λοιπόν στα Νηπιαγωγεία θα πρέπει να είναι δυο χρόνια για τρεις βασικούς λόγους:

Πρώτον, με τη διετία εξασφαλίζεται η φοίτηση των παιδιών ως το Δημοτικό Σχολείο σ' ένα σταθερό περιβάλλον και η συνέχεια ως προς το χώρο, τα πρόσωπα και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που ακολουθείται.

Δεύτερον, υπάρχει περισσότερος χώρος για ανίχνευση τυχόν δυσκολιών και δυνατότητα συστηματικής προληπτικής παρέμβασης από εκπαιδευτικούς με την απαιτούμενη επιστημονική κατάρτιση.

Τρίτον, η φοίτηση στο Νηπιαγωγείο συμβάλλει στην καλλιέργεια θετικής στάσης απέναντι στο σχολείο και ευνοεί τη μαθησιακή και προσωπική πορεία των παιδιών μέσα από την οπτική του ενιαίου χαρακτήρα της εκπαίδευσης και της συνέχειάς της που διασφαλίζεται μέσα από προγράμματα μετάβασης.

Η φοίτηση των προνηπίων, πρέπει να γίνεται μόνο στο δημόσιο σχολείο και όχι στους Παιδικούς Σταθμούς, οι οποίοι βέβαια δεν πρόκειται να χάσουν θέσεις εργασίας, αυτό είναι αναληθές, αφού στατιστικά δεδομένα δείχνουν ότι εκατοντάδες παιδιά μένουν εκτός των Παιδικών Σταθμών κάθε χρόνο σε όλη την Ελλάδα.

Είναι πραγματικά παράδοξο ν' ανακαλύπτουμε το 2018, ότι το Νηπιαγωγείο βλάπτει σοβαρά την υγεία (φαντάζομαι ορμώμενοι αυτοί που το υποστήριξαν από την έρευνα αυτή που προείπατε), βλάπτει λοιπόν σοβαρά την υγεία και την πνευματική ισορροπία των νηπίων και τα οδηγεί σε ψυχοσυναισθηματικό Καιάδα.

Η υποχρεωτικότητα μιας δημόσιας και δωρεάν εκπαίδευσης έχει ως σκοπό να διασφαλίσει την πρόσβαση των μικρών παιδιών σ' ένα αποδεδειγμένα διεθνώς ωφέλιμο γι' αυτά πλαίσιο εμπλουτισμού των εμπειριών τους και αντιστάθμισης των υπαρκτών κοινωνικών ανισοτήτων. Το πλαίσιο αυτό δεν είναι άλλο από το φοίτηση των παιδιών, νηπίων και προνηπίων στην προσχολική εκπαίδευση.

Η υποχρεωτικότητα της δίχρονης προσχολικής εκπαίδευσης με ευθύνη του κράτους, δεν μπορεί να είναι μια επιλεκτική παροχή. Το Υπουργείο Παιδείας, το ζήσαμε όλο αυτό το διάστημα, έστησε τριμελείς Επιτροπές εφαρμογής της δίχρονης προσχολικής εκπαίδευσης, γνωμοδοτικού χαρακτήρα, έτσι τις αποκάλεσε, για να τις χρησιμοποιήσει φυσικά ως άλλοθι στη μη υλοποίηση της εξαγγελίας του.

Η λειτουργία των τριμελών Επιτροπών απετέλεσε ένα καλά σχεδιασμένο άλλοθι του Υπουργείου για να εξαιρέσουν σημαντικούς Δήμους από την εφαρμογή της δίχρονης προσχολικής εκπαίδευσης, χωρίς ουσιαστικά στοιχεία, παρά μόνο με

επιτόλαιες προσωπικές εκτιμήσεις, διαπιστωμένες μέσα από το φακό των μικρών συμφερόντων και των πελατειακών σχέσεων.

Δε θα πω για το πώς επιλέχθηκαν και ποιοι είναι οι Δήμοι, ξέρουμε όλοι πολύ καλά ότι είναι οι μικροί Δήμοι, όπου δεν υπήρχε και αναγκαιότητα. Οι εξαγγελία του Υπουργού Παιδείας δεν μπορεί να μένει μόνο σ' επικοινωνιακό επίπεδο και να προσκυνά ιδιοτελή συντεχνιακά συμφέροντα της ΚΕΔΕ και των ιδιωτικών Παιδικών Σταθμών.

Γι' αυτό, εκπαιδευτικοί και γονείς, θα πρέπει ν' απαιτήσουμε να μην κλείσει κανένα Νηπιαγωγείο, να προχωρήσει άμεσα στη θεσμοθέτηση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης σε όλη την επικράτεια, με μοναδική δομή το Νηπιαγωγείο για τις ηλικίες 4 και 6 ετών, μ' εξασφάλιση όλων των προϋποθέσεων για την ομαλή λειτουργία τους και με το διορισμό του απαραίτητου εκπαιδευτικού και βοηθητικού προσωπικού.

Να ληφθούν όλα τ' απαραίτητα μέτρα, για να γίνουν οι απαιτούμενες ενέργειες από πλευράς των Δήμων και του Υπουργείου Παιδείας για να φοιτήσουν το Σεπτέμβριο όλα τα προνήπια στο δημόσιο Νηπιαγωγείο και να δοθούν βέβαια άμεσες λύσεις στο κτιριακό ζήτημα.

Ας προτάξουμε λοιπόν, και τελειώνω, ως μια καλή ευκαιρία τη συζήτηση αυτή για την προσχολική εκπαίδευση και τις παραδοχές της, για να ξανασκεφτούμε το σύνολο της παρεχόμενης εκπαίδευσης στα παιδιά μας με όρους μιας διαφοροποιημένης και συμμετοχικής διαδικασίας, με όρους μιας ολόπλευρης παιδείας που αγγίζει το σώμα, το συναίσθημα και το νου όλων των παιδιών.

Γιατί η επένδυση ενός κράτους στην προσχολική ηλικία, είναι η επένδυση με τη μεγαλύτερη απόδοση απ' ό,τι η επένδυση σε οποιοδήποτε άλλο στάδιο της εκπαίδευσης. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Η συναδέλφισσα Ειρήνη Σκοπελίτη έχει το λόγο.

Ε. ΣΚΟΠΕΛΙΤΗ (Α' ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ): Καλησπέρα κι από μένα συνάδελφοι. Είμαι αναπληρώτρια εκπαιδευτικός στον Α' Σύλλογο στην Καλαμαριά και ασχολούμαι με την Ειδική Αγωγή.

Είναι ανάγκη σήμερα παιδαγωγική και δυνατότητα της εποχής μας, να έχουν όλα τα παιδιά δημόσια δωρεάν προσχολική αγωγή, τα βρέφη μέχρι 4 ετών σε δημόσιους Παιδικούς Σταθμούς και βρεφονηπιακούς και από 4 έως 6 ετών σε δημόσια Νηπιαγωγεία.

Το συνέδριο αυτό που διοργανώνεται χτες και σήμερα για την προσχολική

αγωγή, δεν είναι καθόλου τυχαία η συγκυρία στην οποία γίνεται. Την ίδια περίοδο που η κυβέρνηση θεσμοθετεί τη δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή χωρίς κανένα μέτρο, χωρίς ούτε ένα ευρώ από τον κρατικό προϋπολογισμό για υποδομές, χωρίς ούτε έναν μόνιμο διορισμό και φυσικά αποδείχθηκε από τους Δήμους που δημοσιεύθηκαν ότι δεν προχωράει, άρα μιλάμε για έναν ουσιαστικά κολοβό νόμο.

Και η συνδικαλιστική πλειοψηφία της ΔΟΕ, επιλέγει για άλλη μια φορά να παίζει το παιχνίδι της κυβέρνησης, να διαφημίσει το έργο της στους συναδέλφους και έχουν πολύ μεγάλες ευθύνες, γιατί συμβάλλουν στην εξαπάτηση και στον εμπαιγμό των εργαζομένων, αλλά και των ίδιων των γονιών που αγωνιούν για το μέλλον των παιδιών τους.

Σε μια περίοδο που η κυβέρνηση φέρνει νόμο για τις νέες δομές υποστήριξης του εκπαιδευτικού έργου σε συνδυασμό με την αξιολόγηση, νομίζουμε ότι η κάθε αυταπάτη στο μυαλό των εκπαιδευτικών και των γονιών, καταρρέει περί δήθεν φιλαυτικής εκπαιδευτικής πολιτικής. Σε συνέχεια λοιπόν της πολιτικής των προηγούμενων κυβερνήσεων, ο στόχος είναι ένα σχολείο ακόμα πιο βαθιά ταξικό, ένα σχολείο που θα λειτουργεί με μοναδικό γνώμονα τις ανάγκες των επιχειρήσεων και που μόνο τη μόρφωση των μαθητών δε θα προάγει.

Το πολιτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο η κυβέρνηση δήθεν θεσμοθετεί τη δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή, αποδεικνύει ότι μόνο για κούφια λόγια πρόκειται και για τίποτε άλλο. Ο Υπουργός Παιδείας στις 10/8/2017, σε συνάντηση με το Διοικητικό Συμβούλιο της ΔΟΕ, δήλωσε ότι “δεν είμαστε έτοιμοι ακόμη για την προσχολική αγωγή λόγω έλλειψης των υποδομών”. Μήπως μέσα σ’ αυτούς τους 6 μήνες, έχουν χτιστεί εκατοντάδες Νηπιαγωγεία σε όλη τη χώρα; Νομίζω ότι θα το παίρναμε χαμπάρι, αν γινόταν κάτι τέτοιο.

Ταυτόχρονα, η πολιτική της ίδιας κυβέρνησης, οδήγησε σε περαιτέρω υποβάθμιση του Νηπιαγωγείου με συγχωνεύσεις αρκετών, με προετοιμασία νέων συγχωνεύσεων και με την αύξηση του αριθμού των νηπίων από 7 σε 14, ούτως ώστε να ιδρυθεί κάποιο Νηπιαγωγείο. Επίσης πρόσφατα ο Υπουργός, με αφορμή τις κινητοποιήσεις των αναπληρωτών συμβασιούχων, δήλωνε ότι είναι ουτοπικό να ζητά κανείς το 2018 προβλήματα που η ίδια η ιστορία τα έχει λύσει εδώ και πολλές δεκαετίες, να μιλάμε για μόνιμη και σταθερή δουλειά.

Φυσικά, τα 4 δις ευρώ για το ΝΑΤΟ, για τις ανάγκες, για να σκοτώνουν τους λαούς για τα συμφέροντα μεγάλων κεφαλαίων, έχουν να τα δίνουν. Τα δις ευρώ για να επιχορηγούν και να επιδοτούν μεγάλες φαρμακοβιομηχανίες, να καλλιεργούν και να πουλάνε ναρκωτικά στους μαθητές μας, να σπέρνουν το θάνατο και την εξάρτηση, έχουν να τα δώσουν. Δεν έχουν όμως για κτιριακές υποδομές, δεν έχουν για μόνιμους διορισμούς και είναι ουτοπικό το 2018 σύμφωνα με τον Υπουργό, να μιλάμε για μόνιμη και σταθερή δουλειά.

Αναρωτιόμαστε λοιπόν με βάση τα παραπάνω, μήπως η κυβέρνηση ψάχνει κάποιο άλλοθι, ούτως ώστε να μπορεί να ισχυρίζεται ότι εμείς νομοθετούμε και οι Δήμοι δεν υλοποιούν; Αναρωτιόμαστε, μήπως δεν είναι ίδιες δυνάμεις στην Ομοσπονδία της ΠΟΕ-ΟΤΑ που τάσσονται κατά της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής;

Η δική μας θέση, η θέση της Αγωνιστικής Συσπείρωσης Εκπαιδευτικών συνάδελφοι, παραμένει πάντα σταθερή και εδώ είναι και η ειδοποιός διαφορά μας, ότι δεν είμαστε όλοι ίδιοι. Εδώ και τώρα, παντού, δημόσια δωρεάν, υψηλής ποιότητας υποχρεωτική προσχολική αγωγή με αποκλειστική ευθύνη του κράτους και με το να πάρουν τ' απαραίτητα κατάλληλα μέτρα με σύγχρονες υποδομές, με μόνιμους μαζικούς διορισμούς.

Στο επίκεντρο οι ανάγκες των μαθητών αλλά και των εκπαιδευτικών, ολοήμερο Νηπιαγωγείο με ενιαίο παιδαγωγικό πλαίσιο και αριθμό μαθητών μέγιστο ανά τμήμα τα 15 παιδιά, μόνιμους μαζικούς διορισμούς και στο Νηπιαγωγείο.,

Και φυσικά, για να τα κατακτήσουμε όλα αυτά, σταθμό αποτελεί η απεργία της επόμενης εβδομάδας στις 30 Μάη, στις 10 το πρωί στο άγαλμα Βενιζέλου, ν' αγωνιστούμε με όλους τους άλλους εργαζομένους για τα δικαιώματα, τη ζωή και τη δουλειά που μας αξίζουν. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Η συναδέλφισσα Κατερίνα Σιδέρη έχει το λόγο.

Κ. ΣΙΔΕΡΗ (ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ): Γεια σας συνάδελφοι, είμαι από το Σύλλογο Υπαίθρου και είμαι μέλος και της ΕΡΑ, των Εκπαιδευτικών Ριζοσπαστικής Αριστεράς.

Το δίχρονο υποχρεωτικό Νηπιαγωγείο, υπήρξε μια διεκδίκηση για πάρα πολλά χρόνια. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό το ότι εμείς ως εκπαιδευτικό κίνημα έχουμε πια προτάξει τη 14χρονη δημόσια δωρεάν υποχρεωτική εκπαίδευση, με τη δίχρονη υποχρεωτική φοίτηση στο δημόσιο Νηπιαγωγείο για όλα τα παιδιά, 4 έως 6, με εκπαιδευτικούς νηπιαγωγούς.

Γι' αυτό και εγώ προσωπικά έχω πολλές φορές εκφράσει την αντίθεσή μου στο γνωστό 2+12 των άλλων παρατάξεων, θεωρώντας ότι είναι λάθος, διότι στην ουσία διαφοροποιεί το Νηπιαγωγείο από την υποχρεωτική εκπαίδευση. Η θεσμοθέτηση τώρα του δίχρονου Νηπιαγωγείου, είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι έγινε εν μέσω σφοδρών αντιδράσεων από την ΠΟΕ-ΟΤΑ, αλλά να τονίσουμε ιδιαίτερα ότι η ηγεσία της ΚΕΔΕ είναι νεοφιλελεύθερη.

Να πούμε επίσης ότι είχαμε πολλές αντιδράσεις και μέσα στη Βουλή και να πούμε ότι ο νόμος δεν ψηφίστηκε από τη Νέα Δημοκρατία, δεν ψηφίστηκε από το ΠΑΣΟΚ, ΔΗΣΥ τώρα, δεν ψηφίστηκε κι από το ΚΚΕ. Γι' αυτό θεωρώ ότι πρέπει όλοι μαζί

να χαιρετίσουμε την έναρξη της εφαρμογής του νόμου για τη δίχρονη υποχρεωτική φοίτηση στα Νηπιαγωγεία, ενός νόμου που για τόσα πολλά χρόνια η εκπαιδευτική κοινότητα πάλευε για να νομοθετηθεί και να εφαρμοστεί.

Ωστόσο, δεν πρέπει ν' αποδεχθούμε την απόφαση του Υπουργείου να μην ισχύσει από τη νέα σχολική χρονιά ο νόμος και σ' εκείνους τους Δήμους που οι τριμερείς Επιτροπές εισηγήθηκαν θετικά πλειοψηφικά την εφαρμογή του. Δεν πρέπει ν' αποδεχθούμε για θέματα που άπτονται του δημοσίου σχολείου και της εκπαιδευτικής πολιτικής της χώρας, καθοριστικοί κριτές να είναι οι Δήμοι και οι Δήμαρχοι.

Πολλοί Δήμαρχοι στην ουσία μέσω της θέσης με την οποία προσήλθαν στις τριμερείς Επιτροπές για τη δίχρονη υποχρεωτική φοίτηση στα Νηπιαγωγεία, διεκδικούν ν' ασκήσουν εκπαιδευτική πολιτική. Αυτό πρέπει να το σταματήσουμε, δεν μπορεί να συνεχιστεί και να γίνει αποδεκτό και για συνταγματικούς αλλά και για πρακτικούς λόγους.

Όλοι οι πολίτες από το Σύνταγμα πρέπει να έχουν την ίδια αντιμετώπιση και ειδικά τα παιδιά, σε σχέση με την εκπαίδευσή τους. Εγγυητής γι' αυτό δε μπορεί να είναι παρά η κεντρική κυβέρνηση, γιατί αυτή πρέπει να σχεδιάζει και να καθορίζει όλες τις προτεραιότητες.

Επομένως, με την ευκαιρία της έκφρασης της γνώμης των Δημάρχων στις τριμερείς Επιτροπές, αναπόφευκτα ήρθε στην επιφάνεια το πρόβλημα της σχολικής στέγης και η λανθασμένη νομοθετική και πολιτική αντιμετώπισή του μέχρι τώρα.

Με βάση τα παραπάνω, λοιπόν, πρέπει να καλέσουμε την κυβέρνηση, όλη μαζί, να δημιουργήσει ένα νέο δημόσιο Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων και Υποδομών, Οργανισμό που θα βρίσκεται υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας και που αυτός θα προκρίνει τις ανάγκες για σχολική στέγη και υποδομές.

Η κατάργηση του ΟΣΚ στην οποία προέβησαν οι κυβερνήσεις της Νέας Δημοκρατίας και ΠΑΣΟΚ και που συνεχίζεται μέχρι σήμερα και η μεταφορά όλης της αρμοδιότητας για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση σχολικών κτιρίων υποδομών στους Δήμους, χωρίς να συνοδεύεται από την απαιτούμενη χρηματοδότηση, αποδείχθηκε λανθασμένη και με επιπτώσεις ολέθριες για την εκπαίδευση.

Υπάρχουν Δήμοι στους οποίους έχουν να χτιστούν σχολεία σχεδόν δυο δεκαετίες. Κι ενώ μπορεί να υπάρχει μια σχετική επάρκεια σε Δημοτικά, Γυμνάσια και Λύκεια, αφέθηκαν τα Νηπιαγωγεία μεταξύ ισογείων, καταστημάτων, υπογείων, διαδρόμων και κτιρίων που δεν είχαν κατασκευαστεί για Νηπιαγωγεία, χωρίς μάλιστα να έχουν τις ελάχιστες προδιαγραφές για να λειτουργήσουν ως τέτοια.

Διεκδικούμε λοιπόν και πρέπει όλοι μαζί να διεκδικήσουμε και να καλέσουμε να εκπονηθεί ένα σχέδιο με βάση τις ανάγκες που θα συνοδεύεται από γενναία χρηματοδότηση, ώστε τα παραπάνω προβλήματα να αρθούν. Συμπληρωματικά να πω ότι θα πρέπει να διεκδικήσουμε, ώστε ο νόμος να μπορεί να εφαρμοστεί σε

δημοτικές ενότητες και σε δημοτικά διαμερίσματα περιοχών που δεν έχουν πρόβλημα σχολικής στέγης, γιατί μπορεί μια περιοχή να πετάει όλο το Δήμο απ' έξω.

Να διεκδικήσουμε βεβαίως αύξηση της χρηματοδότησης για τα Νηπιαγωγεία, να διεκδικήσουμε εγγραφές όλων των νηπίων που επιθυμούν στο ολοήμερο πρόγραμμα, να γραφούν μόνο με αίτηση των γονέων και των κηδεμόνων, να μειωθεί ο αριθμός των νηπίων ανά τμήμα, 15 να έχουμε σε κάθε τμήμα. Όλα αυτά που βάζουμε κάθε χρόνο, να υπάρχει ικανός αριθμός νηπιαγωγών στη διάθεση της κάθε Διεύθυνσης, που να καλύπτουν ακόμα κι έκτακτες ανάγκες.

Αυτό που θέλω να ξεκαθαρίσω είναι το εξής: Πριν από 61 χρόνια, κατατέθηκε ως αίτημα από τη ΔΟΕ για πρώτη φορά, η θεσμοθέτηση του δίχρονου Νηπιαγωγείου. Για μένα προσωπικά, και για την παράταξή μου, αλλά και για τις νηπιαγωγούς στα σχολεία που πηγαίνω τώρα, αυτό τον καιρό, θεωρείται μια πολύ μεγάλη κατάκτηση.

Στο χέρι μας είναι να υπερασπιστούμε όλοι μαζί τις κατακτήσεις μας και ν' αγωνιστούμε, έτσι ώστε να μην αφήσουμε να γίνουν συνθήματα διεκδίκησης όλες αυτές οι κατακτήσεις σε αυριανά πανό. Ο δρόμος του αγώνα για δημοκρατία, για τα δικαιώματα στην εργασία, για παιδεία και υγεία για όλον το λαό, για ένα σχολείο ριζοσπαστικό, δημοκρατικό που θα χωράει όλα τα παιδιά, δεν πρέπει να έχει γυρισμό. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Το λόγο έχει η συναδέλφισσα Ευστρατία Βλαχάκη.

Ε. ΒΛΑΧΑΚΗ: Μάλλον μιλάω προς το τέλος αν και έδωσα πρώτη το χαρτάκι μου, γιατί δεν εκπροσωπώ καμία παράταξη, εκπροσωπώ μόνο τον εαυτό μου.

Αυτό που ήθελα απ' την αρχή, από χτες που είμαι εδώ, να πω, είναι να χαιρετίσω επιτέλους το συνέδριο κατ' αρχάς, να χαιρετίσω επιτέλους τη μαμά ΔΟΕ, που αν και 22 χρόνια εκπαιδευτικός στο δημόσιο σχολείο, τώρα για πρώτη φορά νιώθω το χνώτο της στο μάγουλό μου, να έρχεται κοντά μου να με φιλήσει κι εμένα. Εμένα, τη νηπιαγωγό, το μικρό αυτό κομματάκι της που πάντα ήμαστε η μειοψηφία, νιώθαμε πάντα σαν το αποπαίδι αυτής της παράταξης.

Ποτέ δεν ακουγόταν πολύ η φωνή μας. Μπορεί να ήμαστε όμως το ευαίσθητο κομμάτι της και ίσως απ' αυτό το κομμάτι ξεκίνησαν τώρα όλες αυτές οι διαδικασίες, όλα αυτά που λέμε σ' αυτό το συνέδριο και γι' αυτό και η ΔΟΕ, η μαμά ΔΟΕ, σκύβει λίγο από πάνω μας τώρα να μας δώσει λίγη προσοχή. Αν και όλα τα χρόνια λέγαμε «μαμά, κοίτα τι κάνω, μαμά δεσ πόσο μπροστά είμαι στα προγράμματα».

Εμείς ξεκινήσαμε από τα Νηπιαγωγεία, όλα αυτά τα προοδευτικά προγράμματα,

projects και τα παιδοκεντρικά προγράμματα που μέσα στα Πανεπιστήμια ακούγονται τα τελευταία χρόνια αλλά η μαμά δε μας πολυκοιτούσε, αν και φωνάζαμε «κοίτα μας». Τώρα όμως μύρισε μπαρούτι μάλλον, για όλους και έτσι αναγκάστηκε να μας κοιτάξει.

Έτσι, για την ιστορία, όταν πρωτοξεκίνησα, πήρα το πτυχίο και πρωτοξεκίνησα να εργάζομαι ως νηπιαγωγός, ξεκίνησα στους πρώτους Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς μάλλον της χώρας αν ξέρω καλά, του πρωτεργάτη τότε Κούβελα, Δημάρχου της Θεσσαλονίκης, ο οποίος τότε ξεκίνησε την ίδρυση δημοτικών Παιδικών Σταθμών ως μια επαναστατική πράξη.

Και το λέω αυτό έτσι για την ιστορία, για να δούμε πώς αυτό το πράγμα που τότε ήταν μια «επαναστατική πράξη», ενός επαναστάτη Δημάρχου, πώς γυρίζει τώρα μπούμερανγκ. Βέβαια εκμεταλλεύτηκε τότε το δεδομένο, ότι δεν υπήρχε ολόημερο Νηπιαγωγείο και οι ανάγκες των ανθρώπων και της εργαζόμενης τότε μητέρας που έμπαινε στο χώρο εργασίας, ήταν πάρα πολύ μεγάλες.

Έζησα λοιπόν καταστάσεις, δούλεψα σε υπόγεια, γιατί κι αυτοί είναι στην ίδια κατάσταση, δούλεψα σε Παιδικούς Σταθμούς που ήταν σε οικοδομές και βγάζαμε τα παιδιά διάλειμμα στις ταράτσες, εδώ στο Βαρδάρη, στη Θεσσαλονίκη, συνεργάστηκα με συναδέλφους, οι οποίες είχαν πάρει το πτυχίο τους από ιδιωτικά Ιδρύματα και δεν ήξεραν καλά-καλά πώς βρέθηκαν ν' ασκούν, να το πω «παιδαγωγική» μέσα σ' αυτούς τους χώρους. Αυτά έτσι, για την ιστορία.

Αρχικά είχα έναν ενδοιασμό, αν θα έπρεπε να μιλήσω ή όχι, γιατί αυτό που θέλω να θίξω δεν αφορά τόσο αυτή καθαυτή την καθιέρωση της δίχρονης προσχολικής αγωγής και αισθανόμουν λίγο άσχημα, γιατί αυτό που θέλω να πω είναι κάτι λίγο διαφορετικό, αλλά τελικά νομίζω ότι είναι υπέρ μου, γιατί ειπώθηκαν πάρα πολλά, τα είπαμε όλα, κουραστήκαμε ν' ακούμε και λίγο τα συνδικαλιστικά τσιτάτα.

Αυτό που ήθελα να πω, ακούστηκε κι εχθές, λίγο για τη λέξη «αγωγή». Θεωρώ ότι πολύ καλά και ίσως όχι τυχαία, διατηρούμε το δεύτερο αυτό συνθετικό στον τίτλο μας. Είμαστε οι μόνοι εκπαιδευτικοί που το διατηρούμε. «Νηπιαγωγός», γιατί είναι σχεδόν συνώνυμο με το «παιδαγωγός». Και επιτρέψτε μου συναδέλφοι, θα έχω το θάρρος και το θράσος να αισθάνομαι λίγο περισσότερο παιδαγωγός από τους υπόλοιπους συναδέλφους της εκπαίδευσης.

Εγώ διδάχτηκα Παιδαγωγική, αυτό έκανα δυο χρόνια στις Παιδαγωγικές Σχολές όπου ξεκίνησα, τότε στις Σχολές Νηπιαγωγών, δυο χρόνια μετά στην εξομοίωση που αναγκάστηκα να κάνω κι άλλα δυο χρόνια στις μετεκπαιδεύσεις που ακολούθησαν. Παιδαγωγική διδάχθηκα, δε διδάχθηκα ούτε Ιστορία ούτε τόσο Μαθηματικά, ούτε τίποτα. Αισθάνομαι λοιπόν λίγο παραπάνω Παιδαγωγός.

Και επειδή θέλουμε να λέμε ότι αυτή η παιδαγωγική ιστορία που εφαρμόζεται μέσα στα Νηπιαγωγεία να διευρυνθεί και να γίνει δίχρονη, θέλω να πω ξανά «μαμά

ΔΟΕ κοίταξέ με λίγο». Κοίταξέ με λίγο γιατί αυτό που θα πω αφορά μεγάλο αριθμό νηπιαγωγών, νομίζω τις μισές νηπιαγωγούς.

Εάν θεωρήσουμε ότι είναι μικρές σχολικές μονάδες και καλά κάνουν και είναι, παιδαγωγικά πρέπει να είναι μικρές σχολικές μονάδες, αλλά μία έως τρεις είναι συνήθως οι νηπιαγωγοί που απασχολούνται σ' αυτές τις μικρές σχολικές μονάδες, μία από αυτές τις δυο εκπαιδευτικούς, είναι Προϊσταμένες.

Ξέρετε τι σημαίνει Προϊσταμένη Νηπιαγωγείου; Ο Βέγγος της εκπαίδευσης. Για ποια προσχολική αγωγή μιλάμε; Να μην κρυβόμαστε πίσω από το δάχτυλό μας, όταν εμείς οι Προϊσταμένες, καλούμαστε μεταξύ Myschool, καταστάσεων, τηλεφωνημάτων, με Δημάρχους, με αυλές, με κούνιες, να εφαρμόσουμε προσχολική αγωγή, παιδαγωγική και προσχολικά εκπαιδευτικά προγράμματα.

Έχω χάσει τη μπάλα. 22 χρόνια, το λατρεύω αυτό το επάγγελμα αλλά αισθάνομαι ότι δε θέλω να πάω στη δουλειά μου πλέον. Ποια παιδιά κα ποιοι γονείς; Μας έχουν φάει τα Πληροφοριακά Συστήματα και τα διοικητικά έργα. Γι' αυτό λοιπόν σε παρακαλώ, μαμά ΔΟΕ, μερίμνησε, σκέψου, βρες τρόπους να μας απαλλάξεις από αυτό το τεράστιο φορτίο.

Θέλω να είμαστε κυρίως παιδαγωγοί. Σας παρακαλώ πολύ σκεφτείτε τρόπους να μας απαλλάξετε. Και μάλιστα έμαθα πρόσφατα ότι δόθηκε από το Υπουργείο και μείωση του διδακτικού ωραρίου των Διευθυντών των Δημοτικών Σχολείων, τους διευκολύνουμε ακόμα πιο πολύ. Εμάς; Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ευχαριστούμε συναδέλφισσα. Ο συνάδελφος Σωτήρης Βαρελάς έχει το λόγο και ουσιαστικά ολοκληρώνουμε τη διαδικασία των τοποθετήσεων και κλείνουμε τις διαδικασίες του συνεδρίου μας.

Σ. ΒΑΡΕΛΑΣ (ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ): Αγαπητές συναδέλφισσες και αγαπητοί συνάδελφοι και γονείς, πριν ξεκινήσω την τοποθέτηση της Αγωνιστικής Συσπείρωσης που, σημειωτέον, θα διαβάσω κάποια τμήματά της, γιατί είναι μεγάλη και θα κατατεθεί ηλεκτρονικά στην Ομοσπονδία, ήθελα να κάνω ένα σχόλιο.

Τις δυο μέρες που είμαι εδώ, δεν είδα στοιχειώδη αυτοκριτική από παρατάξεις, οι οποίες όταν ψηφίστηκε ο νόμος για τη δίχρονη προσχολική αγωγή, χαιρετίζανε και πανηγύριζαν και μάλιστα λοιδορούσαν το ΠΑΜΕ, την Αγωνιστική Συσπείρωση ότι είναι κατά της δίχρονης προσχολικής αγωγής. Πλην αλέκτωρ φωνήσαι τρις, αρχίσαμε τις καταγγελίες.

Και βέβαια και η ΔΟΕ και ο Σύλλογος άρχισαν τις καταγγελίες κατά του Περιφερειακού Διευθυντή, κατά του Υπουργού κτλ. Μα, συνάδελφοι, το άρθρο 33

δεν είναι ο Δούρειος Ίππος για να μπει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην προσχολική αλλά και γενικώς στην αγωγή; Μήπως δεν έχετε ακούσει για τις δομές που συζητιούνται αυτή τη στιγμή και δίνουν ενεργό ρόλο στην Τοπική Αυτοδιοίκηση;

Μήπως δεν έχετε ακούσει για τον Κλεισθένη Α' που θ' αρχίσει να βάζει μέσα την Τοπική Αυτοδιοίκηση; Αυτά δεν τα έχετε ακούσει; Άρα λοιπόν είναι ο Δούρειος Ίππος το άρθρο 33 για να βάλουμε την Τοπική Αυτοδιοίκηση και από την πόρτα και απ' το παράθυρο.

Επιτρέψτε μας λοιπόν να ξεκινήσουμε με ορισμένα ζητήματα που κατά τη γνώμη μας έχουν ιδιαίτερη σημασία στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, που πραγματοποιείται το συνέδριο για την προσχολική αγωγή. Μας ανησυχεί ιδιαίτερα το γεγονός της όξυνσης των ανταγωνισμών ανάμεσα στις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις στην περιοχή μας, Ανατολική Μεσόγειο, Αιγαίο, Μέση Ανατολή κτλ.

Εξαιτίας των ιμπεριαλιστικών αυτών πολέμων κι επεμβάσεων οι προσφυγικές ροές, το τελευταίο διάστημα, όπως ξέρετε, έχουν αυξηθεί ραγδαία, ιδιαίτερα στον Έβρο. Η χώρα μας στα πλαίσια της κοινής αστικής στρατηγικής και γεωστρατηγικής αναβάθμισης, εμπλέκεται ολοένα και πιο βαθιά στον ιμπεριαλιστικό πόλεμο.

Επιώθηκε προηγουμένως ότι είμαστε καλοί μαθητές στο ΝΑΤΟ, ενώ εξυπηρετούμε τα προγράμματά τους. Αντίθετα για την Παιδεία, χρήματα μηδέν. 4 δις κάθε χρόνο δίνονται για ΝΑΤΟϊκούς εξοπλισμούς που δε στοχεύουν στην άμυνα της χώρας μας.

Έτσι λοιπόν, η σημερινή κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ αποδεικνύεται ο καλύτερος ντίλερ του ΝΑΤΟ και των Αμερικάνων. Η επιθετικότητα της τουρκικής αστικής τάξης και η αμφισβήτηση των συνόρων και των κυριαρχικών δικαιωμάτων μας, αμφισβήτηση βέβαια στη Συνθήκη Λοζάνης κτλ. που τα κατοχυρώνουν, δημιουργεί ακόμη μεγαλύτερες ανησυχίες για τον κίνδυνο πολεμικής ανάφλεξης στην περιοχή μας και βέβαια εμπλοκής, γιατί διαθέτουμε τα μέσα και τις βάσεις στους ΝΑΤΟϊκούς.

Ως εκπαιδευτικοί λοιπόν, έχουμε χρέος ν' αναδείξουμε τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο και το χαρακτήρα του και να δυναμώσει ο αγώνας μας μέσω των Οργανώσεων Ειρήνης, για ν' αποτραπούν αυτές οι διενέξεις και να ζήσουν ειρηνικά οι λαοί στην περιοχή μας. Επομένως το σύνθημα «δώστε λεφτά για την Παιδεία και όχι για του ΝΑΤΟ τα σφαγεία» είναι επίκαιρο όσο ποτέ άλλοτε.

Δεν μπορούμε επίσης ν' αποσπαστούμε από το γεγονός που συζητάμε, σε μια περίοδο που η κυβέρνηση διαφημίζει την έξοδο από τα μνημόνια, με τους 1.000 περίπου εφαρμοστικούς νόμους να είναι εδώ και τα σκληρά μέτρα για τα πρωτογενή πλεονάσματα να έχουν ορίζοντα το 2060, τα δισέγγονά μας δηλαδή.

Ταυτόχρονα, η κυβέρνηση καλλιεργεί αυταπάτες ότι η επερχόμενη αναιμική καπιταλιστική ανάπτυξη, τέλος Αυγούστου, θα είναι δίκαιη, όταν είναι αποδεδειγμένο

ότι αυτή στηρίζεται στα αποκαΐδια των εργασιακών δικαιωμάτων των εργαζομένων και στη μεγαλύτερη ακόμη εκμετάλλευσή τους.

Οι εργαζόμενοι, ανάμεσά τους κι εμείς οι εκπαιδευτικοί, μπορούμε και πρέπει να δώσουμε απάντηση στην αντιλαϊκή βαρβαρότητα με τη μαζική συμμετοχή στην πανεργατική απεργία στις 30 Μάη. Συσπειρωμένοι λοιπόν στους Συλλόγους μας μαζί με το ταξικό κίνημα, με όπλο την απεργία, διεκδικούμε τις απώλειές μας για να ζήσουμε με βάση τις μεγάλες δυνατότητες της εποχής μας.

Βασικό αίτημα της απεργίας πρέπει να είναι και η προσχολική αγωγή για όλα τα παιδιά ανεξαιρέτως. Ως Αγωνιστική Συσπείρωση, Συνδυασμός που στηρίζεται από το ΠΑΜΕ, δηλώσαμε ευθύς εξ αρχής ότι η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ με το άρθρο 33 του νόμου 4521, δεν υλοποιεί το βασικό αίτημα που βρίσκεται στην προμετωπίδα των διεκδικήσεων των Εκπαιδευτικών Σωματείων και των γονιών για δίχρονη, δωρεάν υποχρεωτική προσχολική αγωγή στο Νηπιαγωγείο με ευθύνη του Υπουργείου Παιδείας και όχι άλλων Οργανώσεων.

Η εκτίμησή μας αυτή στηρίχθηκε στο ότι η κυβέρνηση δεν πήρε με το νόμο αυτό κανένα μέτρο, για την εφαρμογή της δίχρονης, δεν προέβλεψε ούτε καν ένα ευρώ ούτε έναν διορισμό, ούτε κτιριακές υποδομές, όπως ειπώθηκε από πολλούς ομιλητές προηγούμενα. Η δημοσίευση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης που ορίζει μόλις σε 184 από τους 325 Δήμους να υλοποιηθεί η δίχρονη από την επόμενη χρονιά, δυστυχώς επιβεβαίωσε την πλήρως τεκμηριωμένη θέση που είχαμε καταθέσει από την αρχή στη ΔΟΕ.

Όλα αυτά μόνο όποιος δεν ήθελε δεν τα έβλεπε. Η κυβέρνηση έχει την αποκλειστική ευθύνη για τη μη υλοποίηση της δίχρονης υποχρεωτικής αγωγής, πανελλαδικά σε όλους τους Δήμους, πετώντας βέβαια τη μπάλα στην ΚΕΔΕ. Οι δυνάμεις της πλειοψηφίας του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΟΕ αλλά και των Παρεμβάσεων, έχουν μεγάλη ευθύνη απέναντι στους συναδέλφους και ιδιαίτερα τους νηπιαγωγούς.

Έκρυσαν την πραγματικότητα για το νόμο που ψήφισε η κυβέρνηση, καλλιέργησαν αυταπάτες μιλώντας για τη νίκη του κλάδου, επιδίωξαν να κρύψουν κάτω απ' το χαλί τα σοβαρά προβλήματα των σχολείων. Οι ευθύνες επίσης της κυβέρνησης που έχει καθαρά ταξική κατεύθυνση, είναι μεγάλες. Όχι απλά για τους επιμέρους χειρισμούς μιας σειράς Δημάρχων, αλλά γιατί ως βασική της θέση έχει την εναντίωση στην αναγκαιότητα της θεσμοθέτησης της δίχρονης προσχολικής αγωγής.

Μια θέση που τεκμηριώνεται με άκρως αντιεπιστημονικά και αντιπαιδαγωγικά, ακούστηκε από κάποιους ομιλητές, επιχειρήματα και αντιστρατεύεται τις πολυετείς διεκδικήσεις του εκπαιδευτικού κινήματος αλλά και των διεκδικήσεων Συλλόγων, Ενώσεων, Γονέων και της ΑΣΓΜΕ φυσικά. Φυσικά τα προβλήματα των υποδομών και της χρηματοδότησης είναι τεράστια και υπαρκτά όπως και η πλειοψηφία των

Δημάρχων που στηρίζονται από τον ΣΥΡΙΖΑ, Νέα Δημοκρατία, ΠΑΣΟΚ και τους δορυφόρους τους.

Όχι απλά δε διεκδίκησαν με όρους κινήματος από την κυβέρνηση και τις εκάστοτε κυβερνήσεις κονδύλια, αλλά αποδέχονται όλο το αντιλαϊκό πλαίσιο που φορτώνει τελικά τα βάρη στις πλάτες του λαού. Η στάση κάθε δύναμης στο ζήτημα της προσχολικής αγωγής χρειάζεται ν' αποτελέσει κριτήριο για όλους τους συναδέλφους.

Δε χρειαζόμαστε συνδικαλιστές και Σωματεία που θα λιβανίζουν την εκάστοτε εξουσία και θα ταυτίζονται με τη Διοίκηση. Κίνημα σύγκρουσης λοιπόν, διεκδίκησης σύγχρονων αναγκών, χειραφετημένο από το κράτος και την εργοδοσία, είναι αυτό που χρειαζόμαστε.

Συναδέλφισσες και συνάδελφοι, οι εξελίξεις στην προσχολική αγωγή συνδέονται αντικειμενικά με τις εξελίξεις σε ολόκληρη την παιδεία, οι οποίες υπηρετούν κάθε φορά τις ανάγκες της οικονομίας και του συστήματος. Οι νέες δομές που με το τελευταίο νομοσχέδιο προωθούνται στην εκπαίδευση, η αντικατάσταση του όρου «προσχολική αγωγή» από τον όρο «προσχολική εκπαίδευση», τα προγράμματα που βλέπουν το φως της δημοσιότητας τα τελευταία χρόνια αλλά και η στρατηγική Ευρωπαϊκής Ένωσης και ΟΟΣΑ, όλα αυτά μας προβληματίζουν βαθιά, γιατί αλλάζουν τον αναντικατάστατο και σημαντικό ρόλο της προσχολικής αγωγής.

Στην ουσία προωθούν εντατικοποίηση και λειτουργία του Νηπιαγωγείου ως προθάλαμο του Δημοτικού, όχι με την έννοια ότι αντικειμενικά κάθε κομμάτι της διαπαιδαγώγησης και εκπαίδευσης προετοιμάζει το παιδί για το επόμενο στάδιο, αλλά για το ότι τελικά επιδιώκουν να διατρέχει και το Νηπιαγωγείο η στενή, ληξιπρόθεσμη, χρηστική διαδικασία των δεξιοτήτων, όπως είναι η γραφή, η ανάγνωση, η αρίθμηση, η χρήση υπολογιστών, η εκμάθηση ξένης γλώσσας. Στην κατεύθυνση αυτή οργανώνονται το επόμενο διάστημα και σεμινάρια για τη διδασκαλία ξένων γλωσσών στο Νηπιαγωγείο. Καθόλου τυχαίο νομίζουμε.

Υπερασπιζόμαστε λοιπόν το ρόλο του Νηπιαγωγείου που δεν είναι αυτός της στενής και στείρας εκπαίδευσης, αλλά της αγωγής, της διαπαιδαγώγησης, που φυσικά εμπεριέχει και την εκπαίδευση. Είμαστε όμως αντίθετοι στο να γίνει το Νηπιαγωγείο «προθάλαμος» του Δημοτικού Σχολείου και να υποτάσσεται στη λογική της γρήγορης και από νωρίς παροχής δεξιοτήτων.

Κατά τη γνώμη μας, η πλήρης στροφή της ΔΟΕ και η σταδιακή εξαφάνιση ακόμα και του όρου “προσχολική αγωγή” από τα κείμενά της είναι τεράστιο παιδαγωγικό πισωγύρισμα και απόλυτη προσαρμογή στην κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που επιθετικά προωθεί η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, για την πλήρη αποδόμηση και απαξίωση της προσχολικής αγωγής.

Η διεκδίκηση λοιπόν της δωρεάν, δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής

αφορά κι εμάς τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς και θα γίνει πράξη με τον κοινό αγώνα μας ενάντια στην αντιεκπαιδευτική πολιτική για την ικανοποίηση των σύγχρονων μορφωτικών αναγκών όλων των παιδιών. Δεν κάνουμε βήμα πίσω από το αίτημα αυτό, δεν παζαρεύουμε το παρόν και το μέλλον των παιδιών μας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ολοκληρώνουμε τη διαδικασία του συνεδρίου. Για το κλείσιμο ο Πρόεδρος της ΔΟΕ, ο Θανάσης Κικινής, έχει το λόγο.

Θ. ΚΙΚΙΝΗΣ: Κατ' αρχάς ευχαριστώ όσους έμειναν μέχρι τώρα, εκ μέρους όλου του Διοικητικού Συμβουλίου που είναι εδώ αυτή τη στιγμή, όσους έμειναν λοιπόν μέχρι εδώ και είχαν το κουράγιο να παρακολουθήσουν όλη τη διαδικασία και να τοποθετηθούν.

Νομίζω ότι ήταν μια πάρα πολύ σημαντική διοργάνωση, ανέδειξε πλήρως το ζήτημα, όχι γιατί για πρώτη φορά ασχολείται η ΔΟΕ μ' αυτό, για να βάλουμε και λίγα πράγματα στη θέση τους. Σαφώς έχουν προηγηθεί το τελευταίο χρονικό διάστημα οι ημερίδες, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν με στόχο την ανάδειξη του ζητήματος, όταν πλέον επιλέξαμε να πάμε μέχρι εκεί που δεν έπαιρνε, στο κομμάτι της δραστηριοποίησης και του να βγάλουμε προς τα έξω για την προσχολική αγωγή, ιδιαίτερα σε συνδυασμό με τα όσα συμβαίνουν στο χώρο των Πανεπιστημίων.

Και θεωρούμε ότι όλη η κινητικότητα που έδειξε το Διοικητικό Συμβούλιο το προηγούμενο χρονικό διάστημα και φυσικά και ο κλάδος ολόκληρος μέσα από τις Γενικές Συνελεύσεις και τις κινητοποιήσεις οι οποίες έγιναν, είχε να προσφέρει κάτι το οποίο ναι, είναι σημαντικό. Νομίζω ότι, αν κάποιος δει το χάρτη της προσχολικής αγωγής σε όλο τον κόσμο, θα δει ότι πραγματικά είναι σημαντικό αυτό το οποίο έχει γίνει αυτή τη στιγμή, είναι σημαντικό σε επίπεδο επίτευξης στόχου, έτσι όπως έχει γίνει, από την πλευρά της δράσης της ΔΟΕ.

Υπό αυτή την έννοια να το ξεκαθαρίσω κι όχι γιατί ειπώθηκε τώρα τελευταία, είναι μια κριτική η οποία ακούγεται καιρό και δεν είναι ανάγκη να κάνουμε εδώ μεταξύ μας κάποια αντιπαράθεση, αλλά νομίζω ότι πρέπει ν' ακούγεται και αυτό. Αυτό το οποίο έκανε το Διοικητικό Συμβούλιο χωρίς να έχει καμία φιλοκυβερνητική διάθεση, αν δείτε τη σύνθεση θα καταλάβετε ότι δεν είναι τέτοια άλλωστε η διάθεση, ήταν ν' αναδείξει τον αγώνα του κλάδου και την επίτευξη από τη μεριά του κλάδου, ενός κομματιού και όχι ολόκληρου του στόχου.

Και δεν είναι κακό ν' αναδεικνύουμε το τι έχουμε πετύχει σε περιόδους όπου, όπως λέμε πάρα πολλοί μεταξύ μας, σε όλο το επίπεδο, όχι μόνο στο επίπεδο της ΔΟΕ, αλλά όλου του δημόσιου τομέα και όλου του εργατικού κινήματος, οι απώλειες είναι πολλαπλές. Επομένως ναι, είναι σημαντική η νομική θεσμοθέτηση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής αγωγής. Και είναι σημαντική, γιατί βάζει ένα λιθαράκι.

Είναι σημαντική, το ίδιο είπα κι εχθές και δε χρειάζεται να επαναλαμβάνομαι κατά

πολύ από την πλευρά της κυβέρνησης. Θ' αποδείξει τις προθέσεις της πολύ άμεσα, μ' αυτό που έχει ζητήσει η ΔΟΕ, δηλαδή το να ξεκαθαρίσει ότι έστω σ' αυτούς τους 184 Δήμους στους οποίους θεσμοθετήθηκε η δίχρονη προσχολική αγωγή, δε θα υπάρξουν vouchers, δε θα υπάρξουν κουπόνια. Θα είναι απόδειξη των προθέσεών της.

Για τα παιχνίδια της ΚΕΔΕ, για τα παιχνίδια του οποιουδήποτε δε θα επαναληφθώ, τα έχουν πει όλοι πάρα πολύ απλά. Όπως επίσης θ' αποδείξει η κυβέρνηση, εάν πραγματικά είναι συνεπής σ' αυτό το οποίο λέει, αν ο ορίζοντας τριετίας θα είναι ορίζοντας τριετίας κι αν θα γίνει σ' αυτό το χρονικό διάστημα στροφή στην πολιτική που ακολουθούν εδώ και χρόνια οι κυβερνήσεις και θα έχουμε πραγματικά μια επένδυσης στο δημόσιο σχολείο τέτοια που να ξεκινά από το κτιριακό.

Από την άλλη, το να λέμε ότι θα διεκδικήσουμε την προσχολική αγωγή συνολικά και μόνο όταν έρθει η βασιλεία των ουρανών, θεωρούμε ότι είναι πολύ μακριά από τους στόχους του συνδικαλιστικού κινήματος, αν θέλει να βάζει και το ρεαλισμό στην πρακτική του.

Νομίζουμε λοιπόν ότι και το 2006, γιατί και τότε δεν υπήρχαν όλες οι συνθήκες για το ένα έτος προσχολικής αγωγής, ήταν πολύ σημαντικό επίσης από την πλευρά του κλάδου και πάλι το ότι κατακτήθηκε και ήταν πάρα πολύ σημαντικό το ότι μέσα στο επόμενο χρονικό διάστημα υπήρξε μια τεράστια αύξηση του αριθμού των αιθουσών που χτίστηκαν που φυσικά οδήγησε παροδικά βέβαια, μέχρι να σταματήσουν τελείως οι διορισμοί, σε αύξηση των εκπαιδευτικών, των νηπιαγωγών που δουλεύουν στο δημόσιο Νηπιαγωγείο.

Επίσης είναι πολύ ωραίο ν' ακούς, θα μπορούσα να το δεχθώ εκπροσωπώντας το Διοικητικό Συμβούλιο της Ομοσπονδίας από τη συναδέλφισσα, ότι η ΔΟΕ για πρώτη φορά έσκυψε πάνω από τα προβλήματα του κλάδου των Νηπιαγωγών αλλά δεν ισχύει. Και δεν ισχύει, γιατί θα μπορούσα να πω, ναι, εμείς εδώ που είμαστε τώρα, σκύψαμε πάνω απ' τα προβλήματα.

Δεν είναι έτσι συνάδελφοι, και δεν είμαστε ούτε δάσκαλοι, νηπιαγωγοί, ειδικότητες, το ένα ή το άλλο. Είμαστε στη δημόσια εκπαίδευση, δουλεύουμε για το παιδί, δουλεύουμε και για τον κλάδο μας και αγωνιζόμαστε για το καλύτερο. Δε σημαίνει ότι όταν διεκδικούμε κάτι το οποίο αφορά μεμονωμένα ίσως, γιατί η προσχολική ναι, αφορά τις νηπιαγωγούς, αλλά αφορά συνολικά τη δημόσια εκπαίδευση και αυτό πρέπει να δούμε, ή ένα αίτημα που μπορεί να έχουν οι γυμναστές, ένα αίτημα που μπορεί να έχουν οι δάσκαλοι, σημαίνει ότι όλοι οι άλλοι είναι στην άκρη.

Και αυτό είναι σημαντικό και το δείχνει ο αγώνας της προσχολικής αγωγής, ότι πρέπει να κατακτήσουμε μια συνολική θεώρηση του πώς αντιλαμβανόμαστε τον εαυτό μας μέσα στις δράσεις της Ομοσπονδίας και να δούμε ότι πραγματικά πρέπει να παλεύουμε όλοι μαζί. Και αυτό είναι το σημαντικό.

Νομίζω ότι και ο εκπρόσωπος της Εκπαιδευτικής Διεθνούς χτες, μεταφέροντας τη διεθνή εμπειρία και μεταφέροντας όλα αυτά, τα οποία εμείς μόνο ως σενάριο επιστημονικής φαντασίας βλέπουμε που γίνονται σε άλλες χώρες, δείχνει ότι ο αγώνας μας πρέπει να είναι πάρα πολύ ισχυρότερος και πάρα πολύ πιο δυναμικός στο μέλλον, με τις αντιπαραθέσεις μας, με τις ιδεολογικές διαφοροποιήσεις μας αλλά με το κουράγιο που θα δίνουμε ο ένας στον άλλον μέσα από τις αντιπαραθέσεις, να πάμε πιο μπροστά.

Νομίζω ότι δεν έκλεισε κανένα κεφάλαιο, τα κεφάλαια που έχουν να κάνουν με τις διεκδικήσεις του εκπαιδευτικού κινήματος είναι πάντοτε ανοιχτά, παλεύουμε για δημόσιο σχολείο, για δωρεάν δημόσιο σχολείο, να είναι αυτονόητο το «δωρεάν» στον δικό μας τον αγώνα, όχι στη λογική των κυβερνήσεων και πάμε κάθε φορά για το επόμενο βήμα.

Αυτό που έγινε το συγκεκριμένο διήμερο ήταν κάτι πολύ σημαντικό, κάτι που έβαλε μια επιστημονική θωράκιση, ακόμη μεγαλύτερη στο αίτημά μας. Πάμε παρακάτω, πάμε από την επόμενη μέρα με πρώτο σταθμό την 30^η Μαΐου και τα επόμενα βήματα στη συνέχεια, καλή δύναμη σε όλους κι ευχαριστούμε για την παρουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Σας ευχαριστούμε όλους. Καλή επιστροφή.

ΛΗΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

**ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΕΛΛΑΔΑΣ**

Ξενοφώντος 15Α

Αθήνα, 105 57

Τηλ.: 210 3236547, 210 3245375, 210 3221316

Fax: 210 3221314

Email: secretariat@doe.gr